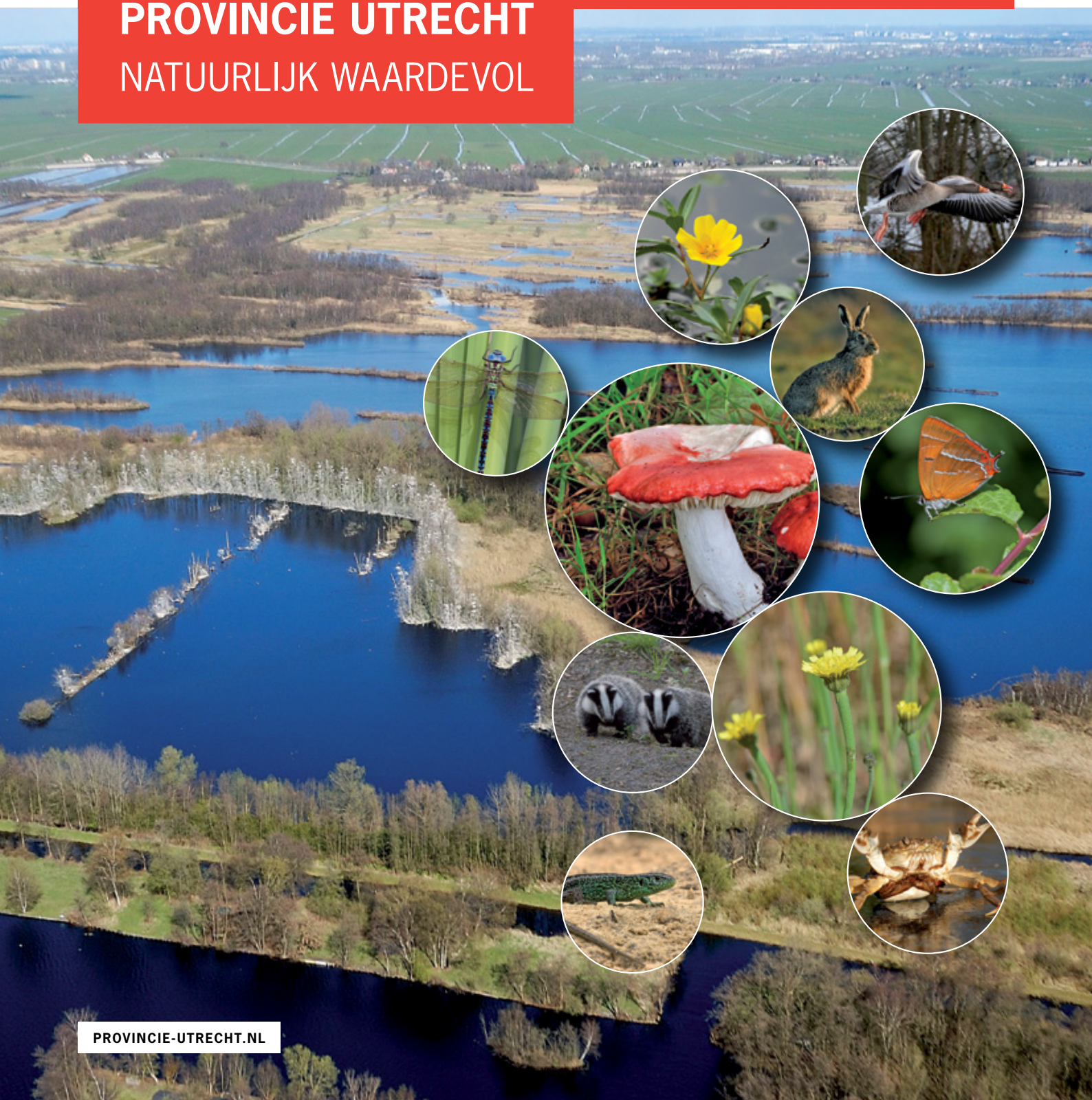

BELEIDSKADER WET NATUURBESCHERMING PROVINCIE UTRECHT NATUURLIJK WAARDEVOL

VASTGESTELD DOOR PROVINCIALE STATEN OP 12 DECEMBER 2016

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	5
1.1 Aanleiding: de decentralisatie van het natuurbeleid	5
1.2 De Wet natuurbescherming nader beschouwd	6
1.3 Leeswijzer	7
<hr/>	
2. NATURA 2000-GEBIEDEN	8
2.1 Natura 2000 beheerplannen	9
2.2 Vrijstelling, vaste gedragsregels en vergunningverlening	12
2.2.1 Beheer, schadebestrijding en jacht	12
2.2.2 Vuurwerkevenementen en luchtvaartuigen	13
2.3 Het Programma Aanpak Stikstof	13
2.3.1 Afronden beheerplannen	14
2.3.2 Treffen van PAS herstelmaatregelen	14
2.3.3 Overnemen van de landelijke PAS afspraken	15
2.4 Beschermde Natuurmonumenten	18
<hr/>	
3. SOORTENBESCHERMING EN FAUNABEHEER	22
3.1 Actieve soortenbescherming	22
3.2 Passieve soortenbescherming	23
3.2.1 Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen	26
3.2.2 Gedragscodes	32
3.2.3 Tijdelijk natuur	32
3.2.4 Uitzetten van dieren en eieren en herintroductie van dieren	34
3.2.5 Vrijstelling voor overlast binnen de bebouwde kom	34
3.2.6 Ontheffingverlening voor de opvang van dieren	34
3.3 Faunabeheer	35
3.3.1 Taken en verantwoordelijkheden voor het faunabeheer	35
3.3.2 Grondslag schadebestrijding en beheer	40
3.3.3 Schadebestrijding en beheer	43
3.3.4 Populatiebeheer ter voorkoming van schade	45
3.3.5 Planmatig populatiebeheer van hoefdieren	48
3.3.6 Jacht	52
3.4 Faunaschadebeleid	54
3.5 Overig	56
3.5.1 Exoten en verwilderde dieren	56
3.5.2 Valwild	59
3.5.3 Zwanendriften	61
3.5.4 Kievitseieren	61
3.5.5 Dassenovereenkomsten	61

4. HOUTOPSTANDEN	62
4.1 Algemeen beleid	62
4.2 Natuur- en boscompensatie	65
4.3 Overgangsrecht en ontheffingen	68
<hr/>	
5. LANDSCHAP EN BELEVING	69
<hr/>	
6. MONITORING, INFORMATIEVOORZIENING EN ONDERZOEK	74
<hr/>	
7. TOEZICHT EN HANDHAVING	76
<hr/>	
8. COMMUNICATIE	80
<hr/>	
9. FINANCIËN	82
9.1 BIJ12, unit Faunafonds	82
9.2 Faunabeheereenheid Utrecht	83
9.3 Stichting Valwild Utrecht	84
9.4 Leges en retributies	84
<hr/>	
Bijlage 1 Beleidslijn herintroductie en repopulatie van dieren in Utrecht	86
Bijlage 2 Draaiboek bijzondere weersomstandigheden	96
Bijlage 3 Lijsten passieve soortenbescherming	109
Bijlage 4 Kaart ganzenrustgebieden	113
Bijlage 5 Kaart vestigings- en doortrekgebied Edelhert	114
Bijlage 6 Verklarende woordenlijst	115
Bijlage 7 Afkortingenlijst	116
Bijlage 8 Soorten waar de Europese exoten-verordening (EU 1143/2014) betrekking op heeft	118
<hr/>	
Supplement A Verordening natuur en landschap Provincie Utrecht 2017 (Vnl)	122
Supplement B Beleidsregels natuur en landschap Provincie Utrecht 2017 (Bnl)	200
Supplement C Beleidsregels schadebestrijding per diersoort	253
Deel 1 Beschermde inheemse soorten	254
Deel 2 Exoten	298
Deel 3 Verwilderde dieren	302

1. INLEIDING

1.1 AANLEIDING: DE DECENTRALISATIE VAN HET NATUURBELEID

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt vanaf 1 januari 2017 de Flora- en faunawet, Boswet en Natuurbeschermingswet 1998 en is het sluitstuk van de decentralisatie van het natuurbeleid van het Rijk naar de provincies, onder andere vastgelegd in het Bestuursakkoord Natuur (2011)¹ en het Natuurpact (2013). De provincies zijn vanaf dan verantwoordelijk voor het beleidsveld natuur en krijgen te maken met extra taken, bevoegdheden en verplichtingen, waarbij het nieuwe stelsel de Europese regelgeving als uitgangspunt neemt.

De provincies krijgen de opdracht om de Wnb nader uit te werken in een Natuurvisie die de strategische hoofdlijnen van het natuurbeleid moet weerspiegelen. De Natuurvisie van de provincie Utrecht is tegelijk met dit Beleidskader vastgesteld. We hebben de algemene doelstelling van de Wnb vertaald naar meer concrete doelen en naar beschikbare en nieuw te ontwikkelen instrumenten. De samenhang met de Rijksnatuurvisie en de koppeling met andere beleidsterreinen, zoals economie, landbouw, recreatie, bosbeheer, bodem, water, milieu, landschap, erfgoed, cultuurhistorie, ruimtelijk beleid en mobiliteit zijn hierin geduid.

Dit beleidskader hangt nauw samen met de Natuurvisie en dient twee doelen. Enerzijds is het bedoeld om een aantal wettelijke taken die de Wnb ons toebedeeld nader uit te werken – bijvoorbeeld in een verordening en beleidsregels. Anderzijds omvat dit beleidskader een nadere uitwerking van de doelen uit de Natuurvisie in concrete beleidsafspraken. Het is onze ambitie om met dit kader een adequate uitvoering van de Wnb te bewerkstelligen en daarmee de realisatie van onze natuurambities zoals vastgelegd in de provinciale Natuurvisie naderbij te brengen. We willen de rol vervullen die het Milieu- en Natuurplanbureau in 2008 heeft omschreven:

“Het Milieu- en natuurplanbureau constateert (...) dat de natuurwetgeving alleen effectief is indien de uitvoering adequaat gebeurt. Het MNP wijst (...) op het effect dat de natuurwetgeving heeft gehad op besluitvorming en planprocessen zowel bij de overheid als bij bedrijven, namelijk het integraal en expliciet meewegen van de gevolgen van besluiten voor de natuur: de ‘people-planet-profit’ afweging. Dit effect van de natuurwetgeving

1 Samenstel van de door het Rijk en de Provincies jegens elkaar aangegane verplichtingen, neergelegd in het op 20 september 2011 gesloten onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur (bijlage 131283 bij Kamerstukken II 2011/12, 30 825, nr. 107), de op 7 december 2011 gesloten aanvullende overeenkomst (bijlage 144712 bij Kamerstukken II 2011/12, 30 825, nr. 143) en de op 8 februari 2012 overeengekomen uitvoeringsafspraken (bijlage 153993 bij Kamerstukken II 2011/12, 30 825, nr. 153). PS hebben met het Bestuursakkoord ingestemd op 12 december 2011.

leidt tot ecologische winst. Door de Flora- en faunawet maken gemeenten en projectontwikkelaars een bewus-tere afweging van de mogelijke effecten die voorgenomen ingrepen hebben op flora en fauna. Verder worden compenserende en mitigerende maatregelen in de planvorming betrokken. Een zorgvuldige uitvoering en handhaving is tot slot essentieel om er voor te zorgen dat het niet bij plannen blijft. Alles overzien concludeert het MNP dat bescherming via natuurwetgeving gezien de druk op natuur een belangrijke voorwaarde is voor het beschermen van natuur en biodiversiteit. Het MNP acht de Nederlandse natuurwetgeving in kwalitatieve zin geschikt om deze bescherming te bieden, maar wijst er op dat de uitvoering en handhaving verbetering behoeven” (uit het rapport: “Over de wetten van de natuur” van het Ministerie van LNV, 2008).

1.2 DE WET NATUURBESCHERMING NADER BESCHOUWD

De Wnb voorziet in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van de Nederlandse natuur. Dit staat onder andere weergegeven in het eerste hoofdstuk van de wet, met name artikel 1.10 lid 1:

“Deze wet is gericht op het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit; op het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en op het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies”

Hiertoe maakt de Wnb² onderscheid in het beschermen van gebieden (hoofdstuk 2), dier- en plantensoorten (hoofdstuk 3) en houtopstanden (hoofdstuk 4). Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels strekt tot omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De inzet is een sterke en robuuste natuur van intrinsieke waarde. Bescherming, versterking, beleving en benutting zijn sleutelwoorden, en het stoppen van de teruggang van de biodiversiteit heeft prioriteit (artikelen 3.10, 3.11 en 3.12 Wnb). De provincies moeten maatregelen treffen om populaties van (internationaal) beschermde soorten te behouden. Het realiseren van het Nationaal Natuurnetwerk Nederland (vanaf nu NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS), is een belangrijke opgave. Ook soorten buiten dit netwerk dienen te worden beschermd. Daarnaast verplicht de Wnb de provincies om te monitoren welke vorderingen zij maken en daarover te rapporteren.

Het Rijk heeft haar bevoegdheden in de wet verder uitgewerkt in het besluit houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming (Besluit natuurbescherming³) en de regeling houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming⁴). Hierin zijn onder andere uitgewerkt het Programma aanpak stikstof 2015-2021 (PAS), soortenvrijstelling van soorten die in het hele land schade veroorzaken, nadere regels over gebruik van het geweer en andere middelen om dieren te vangen en te doden, etc. De Provinciale regelingen en uitvoeringsvoorschriften dienen in overeenstemming te zijn met deze Rijksregelgeving.

2 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>

3 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-383.html>

4 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-55791.html>

Dit beleidskader is de juridische grondslag waarin de bepalingen uit de Wnb en de doelstellingen uit de provinciale Natuurvisie zijn vertaald naar een aantal uitvoeringsregelingen. De provincie heeft de nieuwe bevoegdheden samengevoegd met de ongewijzigde bevoegdheden op basis van de vervallen wetgeving en uitgewerkt in de Verordening natuur en landschap Provincie Utrecht 2017 (afgekort Vnl) en de Beleidsregels natuur en landschap Provincie Utrecht 2017 (afgekort Bnl). De 'Beleidsnota Flora- en faunawet Provincie Utrecht 2014 inclusief de Verordening schadebestrijding dieren Provincie Utrecht' (hierna BFFW) is beleidsneutraal overgenomen, tenzij er vanwege de Wnb noodzaak was tot bijstelling.

Het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen is geborgd door de provinciale Landschapsverordening (afgekort Lsv) te integreren in de Vnl.

1.3 LEESWIJZER

Het beleidskader volgt op hoofdlijnen de hoofdstukindeling van de Wnb; gebieden, soorten, houtopstanden en financiën. In de Vnl en Bnl is deze indeling ook aangehouden. Het geeft onze keuzes aangaande en omgang met de verschillende bepalingen uit de Wnb weer, bijvoorbeeld op het gebied van verboden, geboden, vergunningen, vrijstellingen, ontheffingen, meldingen, gedragscodes, etc. Per hoofdstuk en per paragraaf geven we een korte inleiding op het onderwerp alvorens tot uitwerking over te gaan. Indien relevant verwijzen we naar bijbehorende passages in de Vnl en Bnl. Deze verordening en de beleidsregels zijn als supplementen aan dit kader toegevoegd. Na vaststelling door Provinciale Staten zijn ze in het provinciaal blad gepubliceerd. Deze supplementen kunnen frequent aan wijzigingen onderhevig zijn. De meest actuele versie vindt u in de provinciale regelingenbank op de provinciale website.

De Natuurvisie en de Vnl zijn beiden objectgericht gemaakt. Dat wil zeggen dat de informatie daaruit op elk moment, zonder te hoeven wachten en op elke plek, via de provinciale webviewer beschikbaar is⁵. Hiermee lopen we vooruit op de verplichting die de Omgevingswet straks met zich meebrengt.

5 Plannenviewer Verordening Natuur en Landschap: <https://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl/>

2. NATURA 2000-GEBIEDEN

Het tweede hoofdstuk van de Wnb gaat in op de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het zogenoemde Natura 2000-netwerk. Natura 2000-gebieden zijn belangrijke delen van het NNN en dragen veel bij aan het bereiken van een goede biologische diversiteit. In de Provinciale Natuurvisie zijn deze gebieden op kaart weergegeven. Wij hebben de opgave om de leefgebieden en habitats van onze Natura 2000 gebieden in een duurzaam gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen. Onderzoeken en monitoring laten zien dat dit een stevige opgave is: de huidige staat van instandhouding van veel Natura 2000- habitattypen en -soorten is nu vaak nog ongunstig.

Het hoofdstuk omvat onder meer regels over maatregelen ter behoud en herstel van leefgebieden en habitats van respectievelijk vogels en dier- en plantensoorten die onderdeel uitmaken van Natura 2000. Deze dienen uitgewerkt te worden in een beheerplan (zie paragraaf 2.1) Ook bevat het strenge regels die moeten voorkomen dat de kwaliteit van de Natura 2000 gebieden achteruit gaat. Zo moet voor bij iedere handeling die een effect heeft op een Natura 2000 gebied op basis van wetenschappelijk onderzoek worden aangetoond dat er geen schadelijke effecten optreden. Daarbij kan tevens sprake zijn van externe werking: ook activiteiten die buiten een Natura 2000 gebied plaatsvinden zijn vergunningplichtig voor zover ze een schadelijk effect hebben op de kwaliteiten van het betreffende gebied. Daarnaast presenteert de Wnb een vergunningensysteem waarmee het bevoegd gezag (provincies danwel Rijk) dit kan toetsen (zie verder paragraaf 2.3). Verder hebben de provincies de bevoegdheid om activiteiten die achteraf schadelijk blijken te zijn voor een Natura 2000 gebied stop te zetten. De bovengenoemde matige staat van instandhouding zorgt er overigens voor dat initiatiefnemers relatief vaak in aanraking komen met de regelgeving als gevolg van de Wnb, omdat kleine aantastingen al snel leiden tot negatieve effecten.

Daarnaast biedt de Wnb de mogelijkheid om negatieve effecten op Natura 2000 gebieden via een programma aan te pakken. Op het moment is een dergelijk programma, het Programma Aanpak Stikstof (PAS) al actief (zie paragraaf 2.2). Dit betekent dat ons eigen provinciale stikstofkader niet langer nodig is; de grondslag voor de Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 Provincie Utrecht 2012 komt te vervallen. Deze zal daarom worden ingetrokken (artikel 10.2 Vnl), evenals de bijbehorende beleidsregel tot vaststelling van het Protocol depositiebank Provincie Utrecht juli 2014, met het oog op de vaststelling van inzichtelijke en juridisch houdbare regels voor de werking van de stikstofdepositiebank van de Provincie Utrecht d.d. 15 juli 2014. De daaraan gekoppelde beleidsregel veehouderij, stikstof en beschermde natuurmonumenten Provincie Utrecht 2013 d.d. 25 juni 2013 met het oog op de vaststelling van regels betreffende de vermindering van stikstofdepositie van veehouderijen op beschermde natuurmonumenten vervalt met het opheffen van de juridische grondslag van de Beschermde Natuurmonumenten in de Wnb (artikel 7.1. Bnl, zie paragraaf 2.4).

2.1 NATURA 2000 BEHEERPLANNEN

In de Wnb is bepaald dat voor alle Natura 2000-gebieden, binnen 3 jaar nadat het gebied definitief is aangewezen, een beheerplan moet worden vastgesteld door alle partijen die als bevoegd gezag een rol spelen. In het aanwijzingsbesluit zijn de instandhoudings- en uitbreidingsdoelen van de habitats en de daarbij behorende soorten weergegeven. Het beheerplan beschrijft het gebied, de te behalen instandhoudingsdoelstellingen en wat er nodig is om deze te realiseren (dikwijls herstelmaatregelen). Het beheerplan geeft ook antwoord op de vraag of en zo ja onder welke voorwaarden activiteiten in en rond het gebied vergunningvrij mogen plaatsvinden en het maakt duidelijk welke activiteiten vergunningplichtig zijn. De Wnb stelt daarbij dat de beschermde natuurwaarden geen schadelijke effecten mogen ondervinden. Om dit inzichtelijk te maken dient te worden getoetst welke effecten de activiteiten in kwestie hebben op de instandhoudingsdoelstellingen.

Voor ieder Natura 2000 gebied is één van de partijen die als bevoegd gezag betrokken is benoemd als voortouwnemer. Deze partij voert de regie over het opstellen en vaststellen van het beheerplan, in samenwerking met de andere bevoegde gezagen en overige betrokken partijen in en om het Natura 2000-gebied (bijvoorbeeld eigenaren, gebruikers, andere belanghebbenden, gemeenten en waterschappen). De voortgang van de aanwijzingsbesluiten en beheerplannen is te volgen op de website⁶. Wij zijn voortouwnemer van de gebieden Botshol, Kolland & Overlangbroek en Binnenveld (gedeeld met Gelderland). Bij de overige Natura 2000 gebieden in onze provincie zijn andere provincies voortouwnemer. In deze gevallen zijn wij nauw betrokken bij de totstandkoming van de plannen en dienen wij het beheerplan mede vast te stellen (zie tabel 1). Met de Wnb vervalt de bevoegdheid van het Ministerie van Economische Zaken om beheerplannen vast te stellen in relatie tot de provincie. Zodoende hoeven geen beheerplannen (ontwerp of definitief) meer voor (mede)vaststelling naar het Ministerie van Economische Zaken te worden gestuurd.

Natura 2000 gebied	Beheerplan vaststellers	Voortouwnemer	PAS-gebied
Rijntakken (38)	Gelderland, I&M, EZ, Defensie, Financiën, Overijssel, Utrecht	Gelderland	ja
Binnenveld (65)	Utrecht, Gelderland	Utrecht	ja
IJsselmeer, onderdeel Eemmeer & Gooimeer Zuidoever (77)	Noord-Holland, Utrecht, Friesland, Gelderland, EZ, I&M	I&M, Rijkswaterstaat	nee
Kolland & Overlangbroek (81)	Utrecht	Utrecht	ja
Uiterwaarden Lek (82)	Zuid-Holland, Utrecht, I&M	Zuid-Holland	ja
Botshol (83)	Utrecht	Utrecht	ja
Oostelijke Vechtplassen (95)	Noord-Holland, I&M, Utrecht	Noord-Holland	ja
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103)	Zuid-Holland, Utrecht	Zuid-Holland	ja

Tabel 1: Beheerplan en bevoegdheden in Utrecht.

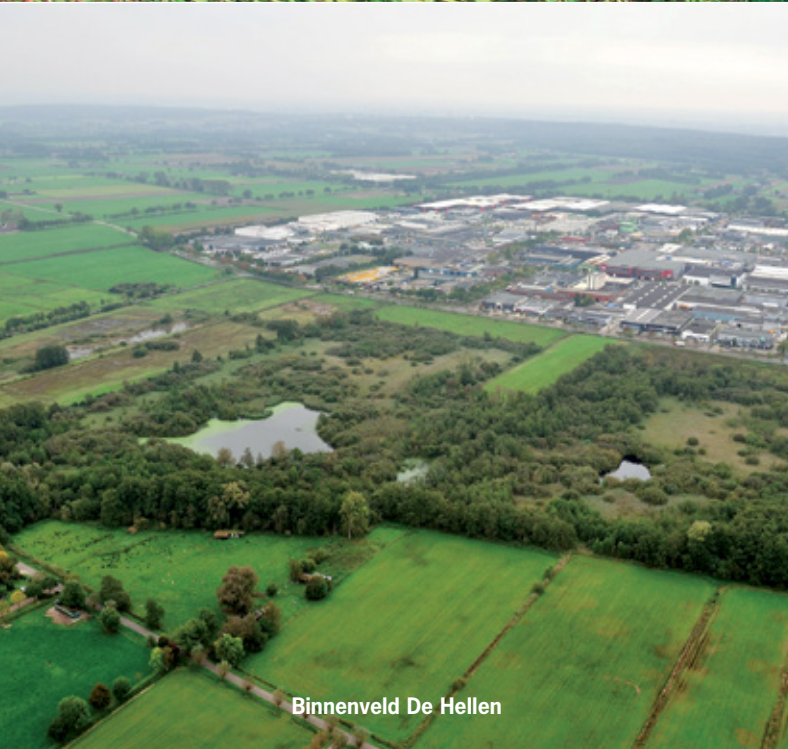
6 www.natura2000.nl/pages/kaartpagina.aspx

Binnenveld Blauwe Hel

Binnenveld De Bennekomse Meent

Binnenveld De Hellen

Botshol

Essenhakhout Kolland

Overlangbroek

Botshol

Nieuwkoopse Plassen en de Haeck, Schraallanden Utrecht west

Oostelijke Vechtplassen

Rijntakken, Elster buitenwaard

Uiterwaarden Lek De Bol

Uiterwaarden Lek De Horden

Beleidsafspraken:

1. *We brengen met hoge prioriteit onze acht Natura 2000 gebieden in een goede staat van instandhouding, gebaseerd op de Natura 2000 beheerplannen en – indien relevant – de PAS-gebiedsanalyses waarbij we in zes gebieden samenwerken met onze buurprovincies. Op deze manier zorgen we ervoor dat de Natura 2000 regelgeving maximaal ruimte biedt voor de ontwikkeling van bedrijvigheid.*
2. *Wij ronden de drie Natura 2000 beheerplannen waarvan wij voortouwnemer zijn in 2017 af. Tegelijkertijd stellen we voor deze gebieden een handhavingsplan op.*

2.2 VRIJSTELLING, VASTE GEDRAGSREGELS EN VERGUNNINGVERLENING.

De mogelijkheid tot het verlenen van vergunningen voor activiteiten in en om Natura 2000 gebieden is geregeld in artikelen 2.7 en 2.8 van de Wnb. Hierin is onder andere uitgewerkt dat er per aanvraag een zogenoemde passende beoordeling moet worden gemaakt. Een belangrijke wijziging is dat vanaf 2017 de locatie van de ingreep bepaalt wie bevoegd gezag voor de vergunningverlening. Tot 2016 was de locatie van het grootste effect van een handeling op een gebied op dit punt doorslaggevend.

Op basis van de genoemde artikelen kunnen vergunningsaanvragen voor projecten of andere handelingen worden getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000 gebied en wordt uitgesloten dat deze activiteiten de kwaliteit van de habitats niet verslechteren of een significant verstorend effect hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Voor de meeste aanvragen leveren wij reeds maatwerk binnen de wettelijke kaders en jurisprudentie. Dit blijft met de Wnb onveranderd. Voor enkele typen aanvragen hanteer wij vaste gedragsregels die in de Bnl staan verwoord (zie Supplement B).

2.2.1 BEHEER, SCHADEBESTRIJDING EN JACHT

Bij beheer en schadebestrijding in en direct grenzend aan Natura 2000-gebieden dienen er twee afwegingen gemaakt te worden: één aangaande de regels die gelden voor de gebieden (hoofdstuk 2 van de Wnb) en één voor de bepalingen ten aanzien van soorten (hoofdstuk 3). Besluiten op basis van deze hoofdstukken kunnen dan ook verschillende uitkomsten hebben; een activiteit die in het kader van de gebiedenbescherming wel is toegestaan kan dat in het kader van de soortenbescherming niet zijn. Voor de uitvoering van de betreffende handelingen moet op beide aanvragen positief zijn beschikt.

Binnen de hierboven genoemde beheerplannen Natura 2000 zal moeten worden onderzocht in hoeverre beheer en schadebestrijding kan plaatsvinden zonder dat deze handeling een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen heeft. In het kader van het beheer is het tevens belangrijk om in kaart te brengen in hoeverre en op welke manier een bepaalde soort de duurzame staat van instandhouding van een andere beschermde soort mogelijk in gevaar kan brengen. Zolang voor de afzonderlijke gebieden geen beheerplan geldt of in deze beheerplannen geen ruimte wordt geboden om handelingen, zoals het vangen of doden van dieren, vergunningvrij al dan niet onder mitigerende voorwaarden te verrichten zal de vergunningsplicht op grond van artikel 2.7 Wnb onverminderd blijven gelden. Ook als in het beheerplan geen regeling is getroffen dient contact opgenomen te worden met het bevoegde vergunningverlenende gezag om te kijken of, en zo ja hoe, activiteiten in het kader van beheer en schadebestrijding kunnen worden uitgeoefend en of een vergunning op basis van hoofdstuk 2 is vereist.

Een verandering ten opzichte van het verleden is dat in de Wnb het verbod op het bejagen van Haas, Fazant, Wilde eend, Konijn en Houtduif in Vogelrichtlijngebieden en Watergebieden van internationale betekenis – wetlands – vervalt. Dit betekent dat de jacht in deze gebieden kan worden toegestaan tenzij de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende gebied mogelijk kunnen worden aangetast. In dat geval is er een vergunning nodig in het kader van artikel 2.7 van de Wnb.

Om hier duidelijkheid over te verschaffen hebben wij in 2016 een ecologisch adviesbureau opdracht gegeven een passende beoordeling op te stellen voor de uitvoering van jacht, beheer en schadebestrijding in onze Natura 2000-gebieden. We baseren onze vergunningverlening aan de Faunabeheereenheid Utrecht op deze beoordelingen. De verwachting is dat vergunningen noodzakelijk zijn voor de Natura 2000-gebieden Rijntakken, Oostelijke Vechtplassen, Binnenveld, Botshol en Eemmeer & Gooimeer Zuidoever. Voor Kolland & Overlangbroek en Uiterwaarden Lek is er naar verwachting geen vergunningplicht omdat jacht, beheer en schadebestrijding in deze gebieden met zekerheid geen negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen.

2.2.2 VUURWERKEVENEMENTEN EN LUCHTVAARTUIGEN

In de Bnl geven we aan dat we in Vogelrichtlijngebieden in het broedseizoen geen vergunningen op grond van artikel 2.7 Wnb afgeven voor vuurwerkevenementen en voor het opstijgen en landen van luchtvaartuigen (zie verder artikelen 2.3. en 2.4. Bnl en de toelichting daarop in Supplement B).

Beleidsafpraak:

Voor het merendeel van de vergunningsaanvragen leveren wij maatwerk binnen de wettelijke kaders en jurisprudentie, met uitzondering van de situaties waarin onze gedragsregels gelden - beheer en schadebestrijding, jacht, vuurwerkevenementen en luchtvaartuigen.

2.3 HET PROGRAMMA AANPAK STIKSTOF

In 2009 bleek dat het voor een individuele aanvrager niet mogelijk was om aan te tonen dat een activiteit waarbij extra stikstof vrijkomt (zoals het uitbreiden van een melkveebedrijf) geen schadelijk effect zou hebben op een nabijgelegen stikstofgevoelig Natura 2000 gebied. Vanwege deze stikstofproblematiek liep de vergunningverlening voor stikstofuitstoot veroorzakende activiteiten vast en konden tevens beheerplannen niet meer passend worden beoordeeld en vastgesteld. Ook in Utrecht hadden we hier last van: vrijwel al onze Natura 2000 gebieden bevatten stikstofgevoelige habitats (zie tabel 1). Naar aanleiding daarvan hebben de Ministeries van Economische Zaken (EZ), Infrastructuur & Milieu en Defensie (I&M) en de twaalf provincies het Programma Aanpak Stikstof opgesteld (vanaf nu: PAS)⁷. Het PAS verbindt maatregelen voor reductie van stikstof en ecologisch herstel met het creëren van ontwikkelingsruimte voor nieuwe economische activiteiten die stikstof uitstoten. Dergelijke ruimte komt alleen vrij als de provincies de stikstofgevoelige natuur in hun Natura 2000 gebieden in een goede staat van instandhouding brengen door middel van het treffen van herstelmaatregelen die zijn beschreven in gebiedsanalyses. Deze afspraken worden bewaakt door monitoring en worden zo nodig bijgestuurd (zie verder ook de Natuurvisie).

Inmiddels heeft het PAS, in werking getreden op 1 juli 2015, de vergunningverlening aan projecten waarbij stikstof vrijkomt weer vlot getrokken. Een deel van deze projecten zijn als prioritair bestempeld; deze krijgen voorrang bij het toebedelen van ontwikkelingsruimte. De overige projecten krijgen ruimte toebedeeld zolang deze beschikbaar is. Aanvragen lopen altijd via de landelijke webapplicatie en worden beoordeeld door het rekenmodel Aeries (zie verder de Natuurvisie).

⁷ <http://pas.natura2000.nl/>

2.3.1 AFRONDEN BEHEERPLANNEN

Nu het PAS in werking is getreden kunnen de beheerplannen voor onze zeven Natura 2000 gebieden met stikstofgevoelige natuur verder worden afgerond. We kunnen ze nu koppelen aan de gebiedsanalyses voortkomend uit het PAS met daarin opgenomen de PAS-herstelmaatregelen en de overige stikstof gerelateerde passages. De gebiedsanalyses moeten één op één en onlosmakelijk gekoppeld zijn aan de beheerplannen. Hiermee geven wij invulling aan de passende beoordeling van de stikstof gerelateerde delen van het beheerplan. Gelijktijdig met het opstellen van het beheerplan stellen wij een handhavingplan op. In dit plan is te lezen hoe vanuit de naleving van wet- en regelgeving een bijdrage wordt geleverd aan de instandhoudingsdoelen. Voor Natura 2000 gebieden hebben wij deze plannen opgesteld. Onze beheerplannen stellen we uiterlijk in 2017 vast.

Totdat de beheerplannen zijn vastgesteld blijven de herstelmaatregelen neergelegd in de gebiedsanalyses mogelijk vergunningplichtig; het betreft immers fysieke ingrepen in of om het Natura 2000 gebied in kwestie. Een eventuele vergunningplicht hangt af van de te nemen maatregelen en de effecten daarvan op de instandhoudingsdoelen van het gebied. Is een aanvraag nodig dan zijn deze aanvragen legesvrij (zie ook paragraaf 9.4). Zodra de gebiedsanalyse onderdeel is van het beheerplan is het juridisch gezien uitgesloten dat de uitvoering van de maatregelen significante negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelen. In dat geval kunnen we in het beheerplan regelen dat bepaalde maatregelen, eventueel met aanvullende voorwaarden, niet meer vergunningplichtig zijn. De in de gebiedsanalyse opgenomen herstelmaatregelen leggen geen beslag op de ontwikkelingsruimte. Omdat beheerplannen een zesjarige cyclus hebben en gebiedsanalyses een jaarlijkse, geldt altijd dat de laatst vastgestelde gebiedsanalyse de vorige versie gekoppeld aan het beheerplan vervangt.

2.3.2 TREFFEN VAN PAS HERSTELMAATREGELLEN

Met het PAS is verder de uitvoering van de instandhoudingsmaatregelen en uitbreidingsdoelen voor de Natura 2000 opgave in een stroomversnelling gekomen. De uitvoering van de herstelmaatregelen heeft in de provinciale uitvoeringsprogrammering de hoogste prioriteit. Dit komt omdat de provincies de wettelijke taak hebben er voor te zorgen dat de herstelmaatregelen volgens de planning die is vastgelegd in de gebiedsanalyses worden uitgevoerd. Deze planning verloopt volgens een strikt schema: op 1 juli 2021 – zes jaar na inwerking-treding van de PAS⁸ – dienen de maatregelen gerealiseerd te zijn. Niet realiseren kan gevolgen hebben voor de juridische houdbaarheid van de vergunningen: als herstel uitblijft, kan de ontwikkelingsruimte in het geding komen. De voortgang van de herstelmaatregelen moet bij voorkeur gelijke tred houden met de verleende vergunningen en gedane meldingen voor projecten waarbij stikstof vrijkomt. PAS-maatregelen zijn immers altijd gekoppeld aan het uitgeven van ontwikkelingsruimte uit het PAS.

Bij voorkeur voeren de terreineigenaren en de waterschappen de PAS herstelmaatregelen onder eigen regie uit. De uitvoering is privaatrechtelijk geborgd in de borgingsovereenkomsten gesloten met de terreinbeheerders bij de inwerkingtreding van de PAS op 1 juli 2015. De terreineigenaren hebben in IPO verband afgesproken bij voorkeur via de Subsidie kwaliteitsimpuls natuur en landschap (SKNL) gefinancierd te willen worden vanwege het Staatssteunproof zijn van deze regeling.

Daar waar maatregelen doelgericht, doeltreffend en doelmatig kunnen worden uitgevoerd in samenhang met andere opgaven, bijvoorbeeld met grondverwerving, kavelruil en inrichting, stemmen wij af met de gebiedscommissies. In deze gevallen werken wij met heldere projectopdrachten gebaseerd op de uitvoering van de PAS-gebiedsanalyses. De projectopdrachten voldoen aan de juridische randvoorwaarden van het PAS en zijn afgestemd op de wettelijke verplichtingen en afspraken van de provincie in dit verband.

8 Actuele gebiedsanalyses in te zien op http://pas.natura2000.nl/pages/gebiedsanalyses_til_14-7-2017.aspx.

Voor het uitvoeren van herstelmaatregelen geldt een gedoogplicht voor de eigenaar of gebruiker van het perceel (artikel 2.6, lid 3 Wnb) vergelijkbaar met de gedoogplicht uit de Waterwet. De begrenzing van het Natura 2000 gebied doet met de huidige wet niet meer ter zake (Zie MvT 33 348, nr. 3, pagina 108). Afhankelijk van hoe verstrekkend de gevolgen zijn van een herstelmaatregel wegen wij af of de gedoogplicht een reële optie is. Als het opleggen van de gedoogplicht van een pakket maatregelen bijvoorbeeld betekent dat het percelen natter worden, kan de natschade (nadeelcompensatie) in een apart traject worden geregeld.

Wij voeren in afstemming met de betrokken partijen de voortgangsrapportage en de monitoring uit volgens het landelijk geldende PAS-monitoringsplan. De Wnb biedt via de bijsturingsparagraaf de mogelijkheid om PAS-maatregelen aan te passen, mits het doelbereik gelijk blijft.

De financiering van de PAS-herstelmaatregelen vloeit direct voort uit de afspraken van het Bestuursakkoord Natuur (Natuurpact). Het zijn gelabelde middelen, direct gekoppeld aan de vastgelegde herstelmaatregelen in de gebiedsanalyses en de (digitale) PAS-maatregelenkaarten. Voor de eerste van drie zesjarige PAS-perioden (1 juli 2015 – 1 juli 2021) is hiervoor een bedrag van ruim € 9 mln. beschikbaar. Aanvullend komen middelen uit de opgave voor grondverwerving (daar waar de herstelmaatregel een grondopgave bevat), extra budget van ministerie van I&M voor hydrologische PAS-maatregelen (€ 0,51 mln. met cofinanciering POP3), middelen voor verdrogingsbestrijding en middelen voor een sanering van een vuilstort in het Binnenveld (€ 1 mln.) ook ten goede aan de uitvoering van PAS-maatregelen.

2.3.3 OVERNEMEN VAN DE LANDELIJKE PAS AFSPRAKEN

In het kader van de PAS hebben de provincies een aantal afspraken gemaakt met betrekking tot het verlenen van vergunningen waarmee ontwikkelingsruimte beschikbaar wordt gesteld aan projecten die niet prioritair zijn (deze projecten vallen in het zogenoemde segment 2). Deze afspraken hebben we in 2015 verwerkt in beleidsregels waarin we een vaste gedragslijn uitwerken die we hanteren bij onze vergunningverlening aangaande het

PAS Vergunningverlening stikstof emitterende bedrijven

Natura 2000 herstelmaatregelen, Oostelijke Vechtplassen

PAS herstelmaatregel, afzetten essenstoven Overlangbroek

PAS herstelmaatregel, voorbereiding aanleg beheerpaden Kolland

toedelen van ontwikkelingsruimte aan projecten en andere handelingen. Ze zijn beleidsneutraal, maar met technische actualisatie, overgezet naar onze Bnl (zie artikel 2.2.Bnl en de bijbehorende toelichting in Segment B). Om de afgesproken emissiebeperkende bronmaatregelen in de landbouw uit te voeren verlenen wij geen natuurbeschermingswetvergunningen voor dierenhuisvestingssystemen als de emissiewaarde voor ammoniak daarvan hoger is dan de waarde die is vermeld in het Besluit emissiearme huisvesting (zie artikel 2.1 en 2.2, lid 1 Bnl).

De projecten die van rijks- of provinciaal belang zijn worden via het PAS voorgesorteerd en op de zogenaamde prioritaire projectenlijst gezet. Hiermee worden deze projecten verzekerd van ontwikkelingsruimte. De projecten moeten voldoen aan de landelijk afgesproken criteria en binnen afgesproken termijnen worden gerealiseerd. Het gaat hier over bijvoorbeeld wegen, woonwijken, etc. Wij leveren op de juiste momenten onze prioritaire projecten aan in het gevraagde gegevensleveringsprotocol.

Het Rijk heeft daarnaast in overleg met het IPO besloten het weiden van vee en het gebruiken van meststof rondom Natura 2000-gebieden vrij te stellen van de vergunningplicht⁹. Het PAS dient als juridische onderbouwing hiervan. Wij hebben deze vrijstelling overgenomen in onze Vnl. Hiermee worden administratieve kosten bespaard en zijn veel onzekerheden weggenomen (zie verder artikel 2.1. Vnl en de toelichting ervan in Supplement A).

Beleidsafpraak:

Wij nemen actief deel aan het PAS programma waarbij we onze verplichtingen nakomen. Indien nodig actualiseren we onze provinciale kaders.

2.4 BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

Met de komst van de Wnb verdwijnt de gebiedscategorie Beschermde Natuurmonumenten. Dit waren door het Rijk aangewezen natuurgebieden waarvan de bescherming – net als bij de Natura 2000 gebieden – externe werking had. Het waarborgen van de natuurwaarden van deze gebieden zal vanaf 1 januari 2017 op een andere manier moeten geschieden.

Het vervallen van de wettelijke status verandert niets aan de natuurwetenschappelijke betekenis van deze gebieden. Daarom spannen wij ons in om ze te blijven beschermen. Ten eerste via het NNN, de in onze provincie gelegen Beschermde Natuurmonumenten zijn immers allemaal onderdeel van dit netwerk. Dit betekent dat de gebieden ruimtelijke bescherming genieten en dat er beheergeld voor beschikbaar is. Verder hebben we in het verleden besloten om in en om de Beschermde Natuurmonumenten herstelmaatregelen te treffen. Bovendien hebben we deze maatregelen prioriteit gegeven (zie onze Nota Uitvoering Grondstrategie).

Toch kan het verloren gaan van de wettelijke status effecten hebben op de kwaliteit van de Beschermde Natuurmonumenten. Zo zijn ruimtelijk niet relevante aspecten niet meer vergunningplichtig (externe werking gericht op peilbesluiten, wateronttrekking, stikstof, etc.).

Daarom bepalen we komend jaar op basis van een kwaliteitsschouw welke gebieden als bovenmatig waardevol moeten worden aangemerkt in die zin dat ze een belangrijke rol kunnen spelen in de realisatie van onze biodiversiteitsopgave. Op basis van deze schouw bekijken we of we de aanmerking als prioritair gebied handhaven of niet.

⁹ Besluit van 9 februari 2016, houdende wijziging van het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 in verband met vrijstelling van de vergunningplicht voor weiden van vee en gebruik van meststoffen, PB 22 februari 2016, nr 75.

Natuurgebied	Oppervlak (ha)	Eigenaar
1. Kamerikse Nessen	16,5	Natuurmonumenten (12 ha) Particulier bezit (4,5 ha)
2. Meeuwenkampje	8	Staatsbosbeheer
3. Moerasterreinen Bijleveld	4	Staatsbosbeheer
4. Oeverlanden Gein, Aa en Angstel	4,5	Particulier bezit
5. Oeverlanden Winkel	10	Particulier bezit
6. Raaphof	13	Staatsbosbeheer
7. Schoolsteegbosjes	35	De Boom (31 ha) Staatsbosbeheer (4 ha)
8. Schraallanden Utrecht-West		
- Armenland Ruwiel	3,1	Staatsbosbeheer
- Kamerik Teylingens	3,1	Staatsbosbeheer
- Demmerikse Kade	1,8	Staatsbosbeheer
9. Groot Zandbrink	10	Staatsbosbeheer

Tabel 2: Voormalige Beschermde natuurmonumenten.

Beleidsafpraak:

Wij voeren een kwaliteitsschouw uit in en rond de voormalige beschermde natuurmonumenten om vast te stellen welke van deze gebieden een duidelijke meerwaarde hebben voor de biodiversiteit. Voor deze gebieden stellen wij een aanvullende instrumentenkoffer samenstellen, voor zover ze niet zijn gelegen binnen een natuurparel.

De Raaphof

Groot Zandbrink Gentiaan

Groot Zandbrink, Zonnedaauw

Groot Zandbrink

Kamerikse Nessen

Kamerikse Nessen

Meeuwenkampje

Meeuwenkampje

Oeverlanden Gein, Aa en Angstel

Oeverlanden Winkel

Schoolsteegbosjes

Schraallanden, Armenland Ruwiel

3. SOORTENBESCHERMING EN FAUNABEHEER

Dit hoofdstuk bevat de kaders van ons beleid aangaande soortenbescherming en de uitzonderingen die daarop mogelijk zijn (hoofdstuk 3 van de Wnb). De reikwijdte van dit wetsonderdeel is provinciebreed en niet gekoppeld aan bestaande natuurbegrenzingsen. Soortenbescherming – en de uitzonderingen daarop – kunnen zowel buiten als binnen het stedelijk gebied aan de orde zijn. De volgende onderwerpen komen in dit deel van het Beleidskader aan bod:

- Actieve soortenbescherming: het nemen van maatregelen die de levensmogelijkheden van soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en overige soorten die met uitroeiing bedreigd worden of speciaal gevaar lopen verbeteren. De verantwoordelijkheid hiervoor komt bij iedere afzonderlijke provincie te liggen (artikel 1.12 Wnb).
- Passieve soortenbescherming: de bescherming van soorten door een stelsel van verboden dat plant - en diersoorten beschermt tegen menselijke handelingen die schadelijk voor ze kunnen zijn (artikelen 3.1, 3.2, 3.3 en 3.7 Wnb).
- Schadebestrijding en beheer: regels over het beheer van de omvang van populaties van in het wild levende soorten, over bestrijding van dieren en planten die schade en overlast kunnen veroorzaken en over middelen die in het kader van populatiebeheer en schadebestrijding kunnen worden ingezet (artikelen 3.4, 3.5 en 3.6 Wnb).
- Jacht: Het stellen van eisen aan het faunabeheerplan om het totale faunabeheer (relatie jacht-beheer en schadebestrijding) transparanter te maken (artikel 3.2.4. Vnl).
- Faunaschadebeleid Het beleid met betrekking tot tegemoetkomingen voor schade.
- Het stellen van eisen aan de Faunabeheereenheid, faunabeheerplan en de wildbeheereenheden (paragrafen 3.1 tot en met 3.3 Vnl).

3.1 ACTIEVE SOORTENBESCHERMING

De provincies zijn verantwoordelijk voor de gunstige staat van instandhouding van soorten. Het doel van het actieve soortenbeleid is voor ons het duurzaam in stand houden van alle in Utrecht van nature voorkomende soorten planten en dieren. Het beleid richt zich daarbij op het behoud en herstel van de voor die soorten benodigde leefomstandigheden. Daarbij richten we ons in het bijzonder op een selectie van in onze provincie van nature voorkomende soorten van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn en een selectie van met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in Utrecht in het wild voorkomende dier- en plantsoorten. Deze soorten noemen we aandachtsoorten. In eerste instantie is realisatie voorzien in het NNU en daarbuiten

in gebieden waar de aandachtsoorten (hierna enkele foto's van de icoonsoorten uit deze selectie) geclusterd voorkomen, de natuurparels. In de Natuurvisie en in het bijzonder het Supplement Biodiversiteit hebben we dit verder uitgewerkt.

De afspraken over handelingen en maatregelen binnen de natuurparels tot behoud of bevordering van de gunstige staat van instandhouding van de benoemde soorten worden gemaakt binnen het biodiversiteits-overleg (Natuurvisie paragrafen 2.2, 4.2.2. en 5.2.2). De belangrijkste opgave van dit overleg is het stimuleren, het enthousiasmeren, het verbinden, het benutten van kansen en het adviseren aan de provincie over de inhoud van de gereedschapskoffer. Deze koffer bevat maatregelpakketten gericht op het hiervoor genoemde doel per natuurpareltypen. De maatregelen worden via afspraken met terreinbeheerders, agrarische collectieven, gemeenten en andere partijen in uitvoering gebracht. Als op termijn blijkt dat door de realisatie van de voorgenomen maatregelen de situatie van de Utrechtse aandachtsoorten niet verbetert dan adviseert het overleg aan de provincie over de te nemen maatregelen die deze trend kan doen ombuigen. Voor het overleg zullen deskundigen worden gevraagd uit de verschillende bos- en natuurbeherende organisaties, maar ook kan deskundigheid worden gevraagd van gemeenten, waterschappen, landbouw, etc.. De provincie is de trekker van het overleg.

Door het realiseren van een gunstige staat van instandhouding van soorten en door duidelijkheid te bieden over de aanwezigheid van populaties van soorten, kan de juridische houdbaarheid van besluiten worden verhoogd, en dus meer zekerheid worden gegeven aan economische initiatieven en voor ruimtelijke ontwikkelingen. Daarmee wordt de uitkomst van de wettelijke ontheffingsprocedure (waarin op de gunstige staat van instandhouding wordt getoetst) beter voorspelbaar voor de aanvrager van een ontheffing.

De financiering van het actief soortenbeleid vloeit direct voort uit de afspraken van het Bestuursakkoord Natuur en het Natuurpact.

Beleidsafspraken:

- 1. Provinciale Staten leggen de natuurparels vast in de Natuurvisie, maar nog niet in de Provinciale ruimtelijke structuurvisie (afgekort Prs) en de Provinciale ruimtelijke verordening (afgekort Prv). Ook wijzen wij ze nog niet aan als bijzonder provinciaal natuurgebied op grond van de Wnb. Eerst willen wij ervaring op doen met de natuurparels (zie ook punt 2). De weidevogelgebieden, ook natuurparels, duiden wij wel in Prs (niet in de Prv), omdat over deze natuurparels al eerder besluitvorming binnen dat kader heeft plaatsgevonden.*
- 2. Voor de natuurparels stellen wij in 2017 de meest effectieve gereedschapskoffers samen afgestemd op de behoeften van de benoemde soorten in het Supplement Biodiversiteit. In deze koffers gaat het om mix van herstelmaatregelen, financiële en juridische instrumenten, win-win opties biologische landbouw versus natuur en bijvoorbeeld communicatie. Hiervoor richten wij een provinciaal biodiversiteitsoverleg op die de provincie daarover zal adviseren.*
- 3. Wij volgen tot de komst van de Omgevingswet de trends en ontwikkelingen in de gebieden via onze monitoringsactiviteiten die we in 2018 verder uitwerken in het aangekondigde Supplement Monitoring en Bijsturing dat onder de Natuurvisie komt te hangen. Op basis van de resultaten daarvan besluiten wij tot het al dan niet opschalen van het beschermingsniveau van de natuurparels in de Omgevingsverordening.*

3.2 PASSIEVE SOORTENBESCHERMING.

Deze nieuwe provinciale taak betreft de bevoegdheid tot het geven van vrijstellingen en ontheffingen van de verbodsbepalingen uit de Wnb die dienen tot de bescherming van dier- en plantensoorten. Redenen tot het verlenen van ontheffing of vrijstelling zijn onder meer ruimtelijke ontwikkeling, onderzoek, onderwijs (educatie), lokale herintroducties van dieren, tijdelijke natuur en de bestrijding van overlast waar het beschermde soorten betreft. Voorheen behoorde deze taak tot de verantwoordelijkheid van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (vanaf nu RVO).

Gestreepte waterroofkever

Groene glazenmaker

Ringslang

Kleibosrussula

Kwabaal

Veldleeuwerik

Grutto

Kievit

Zomerklokje

Zandhagedis

3.2.1 SOORTENBESCHERMING BIJ RUIMTELIJKE INGREPEN

3.2.1.1 Wettelijke grondslag

Het passieve verbodsstelsel van de Wnb zet breed in. Iedere persoon heeft een zorgplicht voor alle in het wild levende dier- en plantsoorten en hun directe leefomgeving (art. 1.11 Wnb). Als iemand redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn of haar handelen negatieve gevolgen heeft dan moet die persoon daarnaar handelen. Bij een vrijstelling of een ontheffing blijft deze zorgplicht gelden.

De Wnb kent drie beschermingsregimes, Vogelrichtlijn (VR), Habitatrichtlijn (HR) (incl. Bonn en Bern) en andere (alleen nationaal beschermde) soorten, waarvan de eerste twee één op één aansluiten op de bepalingen in de VR en HR. Voor de VR staan de verboden in artikelen 3.1. en 3.2 lid 6 Wnb, voor de HR in artikelen 3.5 en 3.6, lid 2 Wnb en voor de andere soorten in artikel 3.10 Wnb. Hieronder staan de verbodsbepalingen behorend bij de drie beschermingsregimes in een tabel op een rij.

De bepalingen zijn gericht op de bescherming van individuele planten en dieren. Bij de beoordeling van effecten van de ingreep op beschermde soorten wordt gekeken naar de gevolgen voor de instandhouding van de populatie van de betrokken soort.

Als er één of meerdere beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn, er één of meer van de hierboven genoemde verbodsbepalingen overtreden zullen gaan worden en er geen vrijstelling of gedragscode van toepassing is dient de initiatiefnemer in kwestie een ontheffing aan te vragen. Deze verlenen wij uitsluitend, indien is voldaan aan drie criteria:

- Voor alle beschermde soorten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd moet worden aangetoond, dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de geplande activiteit die minder schade oplevert voor de betreffende soort(en);
- De ingreep moet passen in een in de Wnb genoemd belang behorend bij het verbod.
- De ingreep mag niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (VR) en/of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (H R, Bonn en Bern en nationaal beschermde soorten).

Tabel verboden per beschermingsregiem.

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	3. Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Binnen de ontheffing moet worden beschreven welke maatregelen de initiatiefnemer dient te treffen om de effecten van het initiatief op de getroffen soort te verzachten of voorkomen (mitigerende maatregelen). Als schadelijke effecten onontkoombaar zijn dient de schade herstelt te worden door elders maatregelen te treffen die de getroffen soort ten goede komen (compenserende maatregelen). De verbodsbepalingen mogen niet worden overtreden tenzij een ontheffing mogelijk is (het zogenaamde nee, tenzij principe).

Omdat mitigeren en compenseren nogal eens verward worden geven wij hier het juridische verschil:

- Bij mitigeren gaat het om het (vooraf) treffen van maatregelen om te voorkomen dat er negatieve effecten optreden of deze negatieve effecten te verminderen.
- Bij compenseren gaat het over de situatie dat schadelijke gevolgen vanwege het niet kunnen worden voorkomen van schadelijke effecten, dan elders maatregelen genomen moeten worden om de gevolgen 'te herstellen'.

Voor beschermde soorten waarvan de staat van instandhouding goed is, en waarbij er op voorhand geen sprake is van een potentiële aantasting van de staat van instandhouding van de populatie, hebben Provinciale

Hazelworm

Huisemus

Rugstreppad

Pad

Vleermuis, Laatvlieger

Staten voor regelmatig voorkomende ingrepen in de Vnl vrijstelling verleend (paragraaf 3.5 Vnl en bijlage 2 Vnl). Dit neemt niet weg dat er sprake is van de eerder genoemde zorgplicht van de initiatiefnemer om een negatief effect van de ingreep op dier- en plantsoorten zoveel mogelijk te minimaliseren. Voor soorten waarmee het nog niet goed gaat blijft de ontheffingsplicht gelden rekening houdend met de hiervoor genoemde beschermingsregimes en criteria. Het primaire doel is dat de ontheffing uiteindelijk bijdraagt aan het voortbestaan van de soortenpopulaties. In de Bnl zijn aanvullende beleidsregels opgenomen voor ontheffingen van de drie beschermingsregimes, vogel- en habitatsoorten en overige soorten gericht op een nadere onderbouwing van de aanvraag (artikel 3.2. Bnl).

Bij de planvorming moet altijd worden vastgesteld of er in het plangebied beschermd plant- en diersoorten voorkomen, die strikt beschermd zijn en onder welk van de drie beschermingsregimes ze vallen.

1. Vogelrichtlijn paragraaf 3.1 Wnb

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels worden beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. Hier is geen limitatieve lijst van beschikbaar. In Nederland gaat het om alle soorten die als broedvogel, standvogel, wintergast, dwaalgast of doortrekker aanwezig kunnen zijn.

2. Habitatrichtlijn paragraaf 3.2 Wnb (zie bijlage 3)

De soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. De Europees beschermde soorten bestaan uit soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a inclusief het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Vanuit Bonn en Bern staan er ook vogelsoorten op deze lijst, die daarmee ook onder het zwaardere beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wnb vallen.

3. Andere soorten paragraaf 3.3 Wnb (zie bijlage 3)

Het derde beschermingsregime geldt voor 'andere soorten' (ook wel de nationale soorten) waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt worden beschermd. Deze soorten staan genoemd in een bijlage van de Wnb, die hoort bij artikel 3.10 Wnb. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst van 144 soorten.

3.2.1.2 Onze aanpak: natuurinclusief werken

Uitgangspunt bij ruimtelijke ingrepen is dat iedereen is gehouden om zoveel mogelijk te voorkomen dat werkzaamheden en andere activiteiten leiden tot het overtreden van de verbodsbepalingen in de Wnb. Dat betekent dat iedereen die werkzaamheden of activiteiten gaat verrichten op plaatsen waar zich mogelijk beschermde planten en dieren zich bevinden, de mogelijke aanwezigheid van deze soorten in het plangebied in een vroeg stadium in beeld moet brengen en vooral tijdig dit gegeven dient te betrekken in de planvorming. In veel gevallen zal dat betekenen dat een inventarisatie moet plaatsvinden om gedetailleerde en actuele informatie over de aanwezigheid van strikt beschermde soorten beschikbaar te krijgen. Zo kan worden voorkomen dat in een later stadium de aanwezigheid van beschermde soorten tot vertraging van het project leidt. Dat kan bijvoorbeeld doordat achteraf, onder stillegging van het werk door handhaving, wij eerst alsnog een aanvraag voor het overtreden van één of meer van de verbodsbepalingen van de Wnb moet beoordelen betreffende de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten met alle mogelijke gevolgen van dien. De hiermee gepaard gaande negatieve beeldvorming voor de natuur willen we zoveel mogelijk voorkomen.

We zetten daarom actief in op de voorbereiding van een plan of project waarbij in een vroeg stadium van de planvorming rekening wordt gehouden met de consequenties van de Wnb en soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen (zie ook de Natuurvisie). Deze natuurinclusieve voorbereiding van plannen en projecten zal ook voor omgevingsgunningsaanvragen moet gaan gelden. Hierbij willen wij samen met de gemeenten – die

Gierzwaluw bij nest

Natuurinclusief bouwen, huismus

Vleermuisverblijf

Inbouwnestkast gierzwaluw

Vleermuisverblijven

Natuurinclusief bouwen en ontwikkelen

samen met ons bevoegd gezag zijn – optrekken. In die gevallen moet de Verklaring van geen bedenkingen (VVGb) die de gemeenten aan ons vragen als sprake is van een WABO-omgevingsvergunning, ook natuur-inclusief zijn voorbereid. Investeren aan de voorkant levert aan de achterkant uiteindelijk ontheffingsaanvragen op die conform zijn te beschikken en bijdragen aan de primaire wettelijke opgave het behoud en verbetering van de biodiversiteit.

Bij de natuurinclusieve voorbereiding zal met de initiatiefnemer worden meegekeken naar opties om potentieel schadelijke activiteiten voor beschermde soorten zoveel mogelijk te mitigeren, zodat mogelijk geen overtreding van de verbodsbepalingen plaatsvindt en een ontheffing achterwege kan blijven. Ook kan gezamenlijk worden vastgesteld of mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden of dat de voorgenomen activiteit valt onder een soortenvrijstelling van de Vnl of een gedragscode. Waar het natuurbelang van de Wnb in het geding is kan het natuurinclusieve handelen gelijktijdig worden toegepast bij ingrepen uit hoofdstuk 5 Vnl (voorheen Lsv), bijvoorbeeld bij het dempen van wateren.

Met de natuurinclusieve benadering kunnen we duidelijkheid creëren ten aanzien van beschermde plant- en diersoorten voor economische en maatschappelijke initiatieven. Dit betekent overigens niet dat we de inventarisatie van het plangebied ter voorbereiding van een aanvraag uitvoeren. Deze blijft voor rekening van de initiatiefnemer en dient als basis voor de natuurinclusieve aanpak.

Om een goede inschatting te kunnen maken van de mogelijkheden om te mitigeren is voor een belangrijk deel van de beschermde soorten al informatie beschikbaar van RVO, onder meer in de vorm van factsheets (voorheen 'soortenstandaards'), de lijst jaarrond beschermde vogelnesten en de Handreiking Flora- en faunawet. Deze documenten bevatten een grote hoeveelheid informatie over een soort die bij de voorbereiding van een aanvraag of het uitvoeren van ruimtelijke ontwikkelingen van belang is.

De provincie is ook bevoegd gezag in de stedelijke gebieden. Wij zien als stedelijk gebied overigens het omgeklapte toepassingsgebied van de Vnl hoofdstuk 5 (artikel 5.1.2. Vnl). Dit is het gebied binnen de hoofdzakelijk rode contour. De verwachting is dat uit deze gebieden veel aanvragen zullen komen gerelateerd aan flora- en fauna en bouw- en sloopactiviteiten. De eerste gedachten gaan uit naar een soortmanagementplan, waarin voor (delen van) het stedelijk gebied een balans wordt gezocht tussen potentieel negatieve ontwikkelingen en actieve bescherming van de soort. Voor een dergelijk plan is gebiedsgerichte ontheffingverlening op voorhand mogelijk. Een andere optie is bijvoorbeeld een gedragscode op het niveau van de gemeente. Wanneer wordt gehandeld volgens de gedragscode worden negatieve effecten op beschermde soorten in het stedelijk gebied zoveel mogelijk voorkomen. In alle gevallen is het noodzakelijke dat actief en passief soortenbeleid op een juiste wijze worden gecombineerd.

Beleidsafspraken:

- 1. Vanaf het moment dat de Kennisdocumenten Soorten¹⁰, de lijst vaste rust- en verblijfplaatsen (waaronder de jaarrond beschermde nesten), de handreiking Flora- en faunawet, de checklist ruimtelijke ingrepen soortbescherming en/of een interprovinciaal aanvraagformulier zijn geactualiseerd of opgesteld en in interprovinciaal verband zijn vrijgegeven gebruiken wij deze hulpmiddelen voor de voorbereiding van besluiten op aanvraag. Tot die tijd gebruiken wij de huidige versies die door RVO zijn opgesteld.*
- 2. Wij zetten onze bevoegdheden ten aanzien van beschermde soorten gericht in op een effectieve bijdrage aan het behoud van populaties van bedreigde soorten. De consequentie daarvan is dat bij soorten waarvan de populatie niet in een duurzame staat van instandhouding is, of waarvan de duurzame staat van*

¹⁰ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

De kennisdocumenten Soorten zijn een hulpmiddel ter bepaling van de effecten van ingrepen op 21 beschermde soorten. Aan de geactualiseerde documenten kunnen geen rechten worden ontleend. De provincie maakt een eigen afweging en kan in individuele gevallen afwijken van deze kennisdocumenten.

instandhouding dreigt te worden aangetast door de ingreep, wij zullen inzetten op het zoveel mogelijk compenseren van de ingreep door de initiatiefnemer.

3. *Wanneer de staat van instandhouding van de populatie voldoende is en niet wordt aangetast door de ingreep, is compensatie niet nodig. Let op: zorgplicht en plicht tot mitigatie blijft bestaan.*
4. *Wij zetten in op natuurinclusieve voorbereiding van projecten en plannen op alle schaalniveaus, zodat de uiteindelijke aanvraag om ontheffing conform is te beschikken. We onderkennen hierbij de consequentie dat het naar verwachting meer capaciteit van onze organisatie vergt, maar het levert uiteindelijk een positiever natuurimago op en we verwachten gemakkelijker besluiten te kunnen nemen binnen de wettelijke termijnen.*
5. *In de grotere stedelijke gebieden stimuleren wij de gemeenten om in te zetten op soortmanagementplannen en/of andere opties om een balans te vinden tussen potentieel negatieve ontwikkelingen en de passieve en actieve bescherming van de soort.*
6. *De gedecentraliseerde bevoegdheid voor de opvang van dieren is nog onderwerp van gesprek tussen IPO en Rijk. Daarom werken wij deze taak hier nog niet verder uit, maar in 2017.*
7. *Wij hebben voor de inwerkingtreding van de Wnb al proces- en werkafspraken gemaakt met de gemeenten, Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) en Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU) over de in dit hoofdstuk bedoelde vergunningstaken.*
8. *Wij brengen één jaar na inwerkingtreding in beeld of onze ambitie tot natuurinclusief werken zijn vruchten afwerpt en wat deze ambitie voor de capaciteit betekent. Ook kijken we of de vaste gedragsregels voor de ontheffingverlening en de vrijstelling in de verordeningen naar behoren functioneren*
9. *We communiceren gericht naar verschillende doelgroepen (gemeenten, grondeigenaren, aannemers, projectontwikkelaars, etc.) om deze nieuwe taak verder te introduceren. Hiermee dienen we het belang van de flora- en fauna en voorkomen we maatschappelijke onrust door preventieve handhaving (zie hoofdstuk 8).*

3.2.2 GEDRAGSCODES

Diverse organisaties in ons land hebben een gedragscode Flora- en faunawet. Gedragscodes worden door de Minister goedgekeurd in overleg met ons. In artikel 3.31 Wnb staan de criteria en voorwaarden waaraan de gedragscode moet voldoen. Bij de gedragscode hoort het goedkeuringsbesluit van de Minister. Indien aantoonbaar gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is een ontheffing niet meer nodig. Dit instrument kan betrekking hebben op activiteiten ten behoeve van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, of op bestendig gebruik, beheer en onderhoud. Omdat de gedragscode het karakter heeft van een vrijstelling moet het naleefgedrag daarvan worden gecontroleerd. In overeenstemming met de Minister zal deze taak gezamenlijk worden opgepakt.

3.2.3 TIJDELIJK NATUUR

De Wnb beschermt dier- en plantsoorten die in het wild voorkomen. Alles wat schadelijk is voor beschermde soorten is verboden. Het is bijvoorbeeld verboden om beschermde soorten te doden, beschadigen, verplaatsen of te vervoeren. Braakliggende landbouwgrond of bouwterrein waarop voorlopig niet wordt gebouwd wordt om deze reden vaak ontdaan van natuurwaarden, om te voorkomen dat de geplande ontwikkeling niet door kan gaan.

Deze gebieden willen we benutten voor spontane tijdelijke natuur. Dit maken we mogelijk op grond van de Beleidslijn tijdelijke natuur, die het Ministerie van Economische Zaken heeft gepubliceerd. Deze beleidslijn voorziet in het vooraf verstrekken van een ontheffing waardoor de spontane natuur, mits de zorgplicht wordt nageleefd, weer mag worden verwijderd als de plannen later worden uitgevoerd (zie ook de Natuurvisie).

Aan de ontheffing zijn onder andere de volgende voorwaarden verbonden:

- De bestemming van het terrein hoeft nog niet vast te liggen in een bestemmingsplan, maar mag geen natuur zijn.
- Zijn er al beschermde soorten op het terrein? Dan moet men zich houden aan de regels die daarvoor gelden.

- De tijdelijke natuur kunt u laten ontstaan door niets te doen, maar u mag ook tijdelijke voorzieningen aanbrengen waardoor soorten zich er gaan vestigen. Hiermee stimuleert u de natuur.
- Het terrein is minimaal één jaar beschikbaar voor tijdelijke natuur.

Tot voor kort werd bij een ontheffingsaanvraag een ecologisch rapport verlangd waarin de beschermde soorten die zich op het betreffende terrein kunnen vestigen stonden genoemd. Met deze beleidsregel is dat niet meer nodig. Voortaan wordt op basis van de biogeografische regio's bepaald voor welke soorten ontheffing wordt afgegeven. Dit maakt het aanvragen van een ontheffing makkelijker. Het is nog wel nodig om een inventarisatie van de nul-situatie uit te voeren. Ook moeten de plant- en diersoorten worden geïnventariseerd voordat de tijdelijke natuur wordt verwijderd en wordt er gekeken naar het naleven van de zorgplicht.

De beleidsregel zal waarschijnlijk vrij snel na in werking treding van de wet worden vervangen door een gedragscode tijdelijke natuur (<http://www.tijdelijkenatuur.nl>) en daarmee vervalt de ontheffingsplicht.

De beleidsregel met betrekking tot tijdelijke natuur is uitgeschreven in hoofdstuk 6 Tijdelijke natuur van de Bnl. Hiermee is tevens motie 58 uitgewerkt (PS 4 november 2013 Natuurbeleid 2.0).

3.2.4 UITZETTEN VAN DIEREN EN EIEREN EN HERINTRODUCTIE VAN DIEREN

Met het uitzetten van dieren in de provincie Utrecht zal uiterst terughoudend worden omgegaan (zie de Natuurvisie, artikel 3.34 lid 1 Wnb en artikel 3.5.7 Vnl). Initiatieven voor het uitzetten van dieren beoordelen wij aan de “Beleidslijn herintroductie en repopulatie van dieren Provincie Utrecht” (bijlage 1).

3.2.5 VRIJSTELLING VOOR OVERLAST BINNEN DE BEBOUWDE KOM

De Wnb biedt de mogelijkheid om soorten aan te wijzen ter bestrijding van overlast binnen de bebouwde kom en hiervoor een vrijstelling op te nemen (artikel 3.16, lid 4 Wnb). We kiezen ervoor om het huidige beleid te continueren, hier op dit moment geen nieuw beleid voor te ontwikkelen en hiervoor geen vrijstelling op te nemen. Bij overlast kunnen wij overwegen een ontheffing te verlenen (artikel 3.16 Wnb). Op basis van de opgedane ervaringen kan later alsnog besloten worden voor dit belang een gerichte vrijstelling op te stellen.

3.2.6 ONTHEFFINGVERLENING VOOR DE OPVANG VAN DIEREN.

Deze nieuwe taak betreft het verlenen van een ontheffing van de wettelijke verboden voor bijvoorbeeld het mogen vangen van wettelijk beschermde gewonde dieren, het onder zich hebben van deze dieren, het gebruik van vangmiddelen en het terugzetten in de natuur. Zonder deze ontheffing kan de opvang niet functioneren. De provincie heeft overigens geen wettelijke financiële verplichtingen tegenover opvangcentra. Het IPO heeft aan het Rijk gevraagd de beleidsregels nog eenmaal te actualiseren. Deze zullen wij in de loop van 2017 overnemen en vaststellen. Daarbij gaat het o.a. om het verlenen van een ontheffing van de artikelen 3.1, eerste lid, 3.2, zesde lid, 3.5, eerste lid, 3.6, tweede lid, 3.10, eerste lid, 3.34, eerste lid, en in voorkomend geval van artikel 3.24, tweede lid, van de Wet natuurbescherming aan opvangcentra die dieren behorende tot beschermde diersoorten en dieren behorende tot de soorten die niet op bijlage 1 bij de Regeling houders van dieren geplaatst, opvangen of gaan opvangen. Aan de beleidsregels is een protocol verbonden met kwaliteitseisen voor de opvangcentra. Door de aan de ontheffingen voor opvangcentra verbonden eisen ten aanzien van de kwaliteit en de duur van de opvang, is verzekerd dat de opvang zorgvuldig geschiedt en dat de dieren zodra dat mogelijk is weer in de natuur worden teruggezet. Door het overgangsrecht lopen de thans geldende ontheffingen nog door. Het Rijk heeft in de provincie aan vier opvangcentra ontheffingen verleend. De Vogelopvang Utrecht ontvangt via een eerder aanvaarde motie een jaarlijkse exploitatiesubsidie

Naam	Adres	Soort	Opm.
Stichting Reeënopvang Soestduinen	Soesterbergsestraat 137 Soest	Reeën & edelherten	
Vogelopvang Soest	Eernweg 2E Soest	Vogels	
Stichting Vogelopvang Utrecht	Rotsoord 24a Utrecht	Vogels	Provinciale subsidie € 10.000,-/jr
Stichting “Mens, Dier en Natuur”	Voskuilerdijk 12 Woudenberg	Vogels	Tijdelijk gesloten

Beleidsafspraken:

Het vaststellen van de beleidsregels voor opvangcentra van beschermde dieren binnen de provincie Utrecht in 2017.

3.3 FAUNABEHEER

Faunabeheer is het planmatig en gecoördineerd beheer van diersoorten, waarbij dieren worden verstoord of gedood. In principe is dit verboden, maar in het kader van enkele in de Wnb genoemde belangen kan de overheid – in enkele gevallen het Rijk, in de meeste gevallen de provincies – faunabeheer toestaan. Het kan daarbij gaan om het voorkomen van onevenredige schade of overlast, om het bevorderen van de openbare veiligheid – bijvoorbeeld in het verkeer – of ter realisatie van een redelijke wildstand. In de Natuurvisie hebben we onze uitgangspunten voor het faunabeheer neergezet, hieronder werken we die verder uit. Daarbij besteden we ten eerste aandacht aan de verdeling van taken en verantwoordelijkheden en aan de wettelijke grondslag voor het faunabeheer. Vervolgens gaan we in op drie manieren van faunabeheer: lokale schadebestrijding, populatiebeheer en jacht. Daarna zetten we ons faunaschadebeleid uiteen. Tenslotte behandelen we nog een aantal overige zaken die gerelateerd zijn aan faunabeheer: exoten en verwilderde dieren, valwild, zwanendriften, kievitseieren en dassenovereenkomsten.

3.3.1 TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR HET FAUNABEHEER

De uitvoering van het beheer en de schadebestrijding is in beginsel geen provinciale taak of verantwoordelijkheid. Het betreft een private taak welke de wetgever bij de grondgebruiker heeft neergelegd. De grondgebruikers hebben dus zelf een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om het voorkomen van schade door diersoorten. Wel kan er soms sprake zijn van bepaalde overstijgende publieke belangen, bijvoorbeeld veiligheid, openbare orde of natuur waarbij de provincie meer verantwoordelijkheid op zich zal nemen.

De grondgebruikers kunnen zich verenigen in een faunabeheereenheid (vanaf nu Fbe) om zo gezamenlijk tot een effectief planmatig faunabeheer te komen en zodoende hun belangen te behartigen. Een Fbe is dus nadrukkelijk geen uitvoeringsorganisatie van de provincie maar een privaat samenwerkingsverband. In Utrecht is een dergelijke Fbe opgericht (zie beneden).

Deze taakverdeling betekent ook dat de financiering van de maatregelen in het kader van beheer en schadebestrijding in beginsel geen provinciale taak of verantwoordelijkheid is. Dit neemt niet weg dat, mede vanuit een publiek belang, we hier wel een bijdrage aan willen leveren. Wel achten wij het vanzelfsprekend dat ook de partijen die de schade ondervinden financieel of anderszins actief bijdragen aan het beheer en de schadebestrijding. Daarnaast zijn de provincies in het kader van de hierover gemaakte afspraken met het Rijk wel (financieel) verantwoordelijk voor het verlenen van tegemoetkomingen (dus geen vergoedingen) in de schade aangericht door beschermde inheemse diersoorten. Hier wordt elders in dit hoofdstuk verder op ingegaan (paragraaf 3.4).

Netwerken en kennisdelen

3.3.1.1 Provincies

De Wnb verplicht Provinciale Staten voor de inwerkingtreding van de wet regels te stellen waaraan Fbe's, faunabeheerplannen (3.12, lid 9, Wnb) en wildbeheereenheden (hierna Wbe's) (3.14, lid 2, Wnb) moeten voldoen. Deze regels zijn achtereenvolgens uitgewerkt in de paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Vnl. De vrijstellingsbevoegdheid voor de provinciale schadesoorten (3.15, lid 4, 3.16, lid 4 en 3.25, lid 2, Wnb) is ingevuld met artikel 3.5.1 Vnl.

Onze bevoegdheden uit de Wnb zijn kort samengevat:

- Goedkeuren van Faunabeheerplannen en jaarverslag (art 3.12, lid 7 resp. lid 8 Wnb);
- Sluiten van de jacht bij bijzondere weersomstandigheden (art. 3.22, lid 4 Wnb);
- Verlenen opdrachten en ontheffingen in het kader van beheer en schadebestrijding (art. 3.17, 3.18 en 3.25 Wnb);
- Ontheffing verlenen op het verbod van bijvoeren (art. 3.32, lid 2 Wnb);
- Zorgdragen terugbrengen van de stand van exoten (flora en fauna) (art. 3.19 Wnb)
- Verlenen tegemoetkomingen in het geval van schade (art. 6.1 Wnb)

In deze kadernota zijn de beleidsafspraken, zoveel mogelijk, beleidsneutraal uit de BFFW geïnstrumenteerd in de Vnl en Bnl. Het beleid is geënt op de specifieke regionale en / of provinciale omstandigheden.

3.3.1.2 Faunabeheereenheid Utrecht

Op 16 oktober 2002 is de (privaatrechtelijke) Stichting Faunabeheereenheid Utrecht (hierna: Fbe) opgericht, met daarin vertegenwoordigd de volgende organisaties: LTO Noord, Vereniging Natuurmonumenten, Stichting het Utrechts Landschap, Staatsbosbeheer (als één bestuurszetel), het Utrechts Particulier Grondbezit en het Gewestelijk Utrechts Jacht- en Faunabedrijf. Het gebied van de Fbe strekt zich uit over de gehele provincie Utrecht. Op 14 januari 2003 is de Fbe erkend (voormalig artikel 29 FFW).

Met de komst van de Wnb gaat de samenstelling van het bestuur wijzigen. In artikel 3.12, lid 2, Wnb geeft de wetgever aan dat in het bestuur van de Fbe in ieder geval, zoals nu het geval, de jachthouders uit het werkgebied van de Fbe zijn vertegenwoordigd, maar ook maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in de regio waartoe het werkgebied van de Fbe behoort. De aanvulling van het huidige bestuur met maatschappelijke organisaties (minimaal twee) is bedoeld om onder meer draagvlak in de maatschappij te creëren voor haar werkzaamheden. In artikel 3.1.2, lid 1 Vnl hebben Provinciale Staten de vermaatschappelijking vorm gegeven door het geven van twee bestuurszetels aan maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in Utrecht, één bestuurszetel aan Staatsbosbeheer en drie bestuurszetels aan jachthouders of de jachthouders vertegenwoordigende organisaties. Via de Vnl deelt de provincie al één maatschappelijke zetel toe aan een dierenwelzijnsorganisatie, zoals de Dierenbescherming (artikel 3.1.2., lid 2 Vnl). Uit de beschouwingen van Provinciale Staten blijkt dat het primair moet gaan om een dergelijke organisatie. De invulling van de laatste zetel wordt overgelaten aan de voorzitter van de Fbe, waarbij het uitgangspunt is dat conform de bedoeling van de wetgever wordt gehandeld. Als dit niet het geval is kan dit gevolgen hebben voor onze goedkeuring van het door het bestuur vastgestelde Faunabeheerplan.

De belangrijkste taak van de Fbe is het coördineren van het beheer en de schadebestrijding. Het voorstel hiertoe wordt door het bestuur van de Fbe in een Faunabeheerplan vastgelegd en vervolgens uitgevoerd. Wij dienen het plan goed te keuren en toetsen het aan de geldende kaders. Op basis van het Faunabeheerplan kan de Fbe vervolgens bij de provincie ontheffingen aanvragen. Het Faunabeheerplan is dus geen plan van de provincie.

Andere taken genoemd in artikel 3.1.4. Vnl zijn informatievoorziening naar haar achterbannen, adviesfunctie naar de provincie en het coördineren van faunatellingen.

Vanwege de hiervoor genoemde rolverdeling is er in de verordening slechts een beperkt aantal kernactiviteiten opgenomen. Via het jaarlijkse activiteitenplan behorende bij de exploitatiesubsidie van de Stichting spreken de Fbe en wij zo nodig op basis van Provinciale beleidsdoelen aanvullende (kern)taken af. Ons streven is om meer dan voorheen te gaan sturen op beleidsdoelen en deze SMART (meetbare indicatoren) en transparant te vertalen in de voorschriften van de exploitatiesubsidie. Op basis van deze meetbare indicatoren moeten de gevraagde prestaties kunnen worden afgerekend bij het vaststellen van de definitieve subsidie. De verantwoording van de prestaties vindt nu nog plaats op basis van het jaarverslag. In artikel 3.1.5 Vnl zijn nadere regels beschreven waaraan dit verslag moet voldoen. De momenten van oplevering van de noodzakelijke documenten zullen wij opnemen in de voorwaarden van de subsidiebeschikking. De aanvraag van de subsidie loopt via het Provinciale Subsidieloket.

De Fbe heeft een loketfunctie, het faunaloket, voor alle aanvragen op basis van art. 3.17, eerste lid, van de wet. De provincie verleent ontheffingen primair aan de Fbe gebaseerd op haar Faunabeheerplan en binnen het Provinciale beleidskader. Van deze ontheffingen kan zij machtigingen doorschrijven aan uitvoerders van de ontheffingen. De Wnb stelt dat ontheffingen in beginsel worden verleend aan een Fbe op basis van een goedgekeurd faunabeheerplan. Er is echter één uitzondering (artikel 3.17, lid 4 en 5 Wnb), in die gevallen wordt de aanvraag wel via het loket van Fbe ingediend, maar geven wij de ontheffing direct af aan de aanvrager. Het gaat dan vaak om ontheffingen voor gemeenten die belangrijke schade ondervinden aan sportvelden en begraafplaatsen. Voor deze ontheffinghouders gelden dezelfde verplichtingen met betrekking tot registratie van afschot e.d. Zo nodig registreert de Fbe de verlangde gegevens in het geautomatiseerde systeem.

De Fbe heeft een kerntaak om zorg te dragen dat de doelstellingen, de rechten en de plichten voor het gebruik van de Provinciale beschikkingen en vrijstellingen, etc. goed worden gecommuniceerd met de achterbannen van de bestuursleden en het maatschappelijke veld ter verbetering van het maatschappelijk draagvlak.

Aan het Faunabeheerplan worden diverse eisen gesteld. Het dient minimaal te voldoen aan de eisen en voorwaarden die in de Wnb en de verordening zijn genoemd. Uitgangpunt is integraal beheer (schadebestrijding, beheer en jacht) gedurende een langere periode. Het geeft inzicht in middelen en methoden die worden ingezet bij het faunabeheer.

Met de komst van de Wnb is de maximale looptijd verlengd naar 6 jaar en de Fbe kan het plan tussentijds bijstellen, mits wij het goedkeuren. De Fbe stelt minimaal elke 6 jaar een faunabeheerplan op. Met de Wnb is het goedkeuringsbesluit van ons vatbaar voor bezwaar en beroep. In uitzonderlijke gevallen kunnen wij de geldigheidsduur van het faunabeheerplan eenmaal met maximaal één jaar verlengen.

Vanaf artikel 3.2.2. Vnl geven Provinciale Staten de eisen weer die worden gesteld aan het Faunabeheerplan. In algemene zin geeft het Faunabeheerplan de relatie weer tussen de specifieke diersoorten en de door deze soorten veroorzaakte schade danwel de dreiging van schade. Hiervoor is het noodzakelijk om te beschikken over gegevens over de aanwezigheid van betreffende diersoorten, de trend (zowel landelijk als Provinciaal) van deze soorten, de verspreiding en de aanwezigheid over het jaar. Deze informatie is ook nodig om een oordeel te kunnen vellen over de staat van instandhouding van de betreffende diersoorten. Dit is één van de toetsingscriteria bij een afwijking van de algemene beschermingsbepalingen bij beschermde diersoorten. Artikel 3.2.3 Vnl bevat enkele specifieke bepalingen ten aanzien van soorten waarvoor een landelijke en provinciale vrijstelling geldt of waarvoor, in het kader van artikel 3.17 Wnb, een ontheffing voor schadebestrijding kan worden aangevraagd. In die gevallen geldt artikel 3.1. Bnl, met daarin een verwijzing naar de beleidsregels vervat in Supplement C bij dit kader. Het Faunabeheerplan vormt mede de onderbouwing voor deze toestemmingen.

Artikel 3.12, lid 2, Wnb stelt dat de uitoefening van de jacht dient te geschieden in overeenstemming met het faunabeheerplan. Dit betekent dat het faunabeheerplan hiertoe een regeling dient te bevatten. Provinciale Staten hebben er voor gekozen om geen specifieke voorschriften op te nemen over de wijze waarop de jacht dient plaats te vinden. Dit wordt overgelaten aan de Fbe. Wel wordt verlangd dat in het Faunabeheerplan de samenhang tussen jacht, het gebruik van landelijke vrijstelling en de provinciale vrijstelling, ontheffingen en opdrachten duidelijk wordt gemaakt. Het doel van de jacht is volgens de wetsgeschiedenis de handhaving van een redelijke wildstand in het jachtveld en het voorkomen van schade. In het faunabeheerplan zal onderbouwd moeten worden dat er sprake is van een redelijke wildstand en op welke wijze deze is geborgd. Iedere Wildbeheereenheid zal daartoe o.a. gerealiseerde afschotgegevens, onderverdeeld naar diersoort moeten leveren.

3.3.1.3 Wildbeheereenheid

In artikel 3.14, lid 1, Wnb is de aard en organisatievorm van Wbe's beschreven. Provinciale Staten geven de voorkeur aan een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid. De primaire taak van de Wbe's is het planmatig en gecoördineerd uitvoeren van het Faunabeheerplan Utrecht. Vanuit de optiek dat de Wbe's een centrale rol hebben bij de uitvoering van het faunabeheer achten Provinciale Staten het van belang te borgen dat dit beheer op een doelmatige wijze kan plaatsvinden. Daarom is in de verordening gesteld dat alle Wbe's minimaal 5000 ha groot moeten zijn en gelegen binnen de provinciegrens. Tegelijk vraagt de provincie de Wbe's zich verder te professionaliseren. Hiermee wordt een efficiënter beheer bevorderd en de problemen in de uitvoering weggenomen. In artikel 3.3.3. Vnl zijn de werkzaamheden geformaliseerd.

Op grond van artikel 3.14 Wnb zijn jachthouders met een jachttakte verplicht om zich te organiseren in een wildbeheereenheid. Hier wordt duidelijk gemaakt dat de jachthouder verplicht is zich aan te sluiten bij de wildbeheereenheid waar hun jachtveld zich bevindt. Een uitzondering is gemaakt voor de medewerkers van de TBO's. De terreinen van deze organisaties zijn veelal verspreid over meerdere Wbe's wat zou betekenen dat hun medewerkers lid zouden moeten worden van al deze Wbe's. Als voorwaarde geldt dan wel dat hun bestuur deel uitmaakt van het Fbe-bestuur. Geschillen om een lidmaatschap worden voorgelegd aan de geschillencommissie (art. 3.3.6 Vnl).

In het werkgebied van de Fbe zijn nu 13 wildbeheereenheden actief, die gezamenlijk zorgdragen voor het uitvoeren van het faunabeheerplan. Ze spelen een belangrijke rol bij de uitvoering van het faunabeheer. Wildbeheereenheden moeten hun nieuwe werkgebieden op 1 januari 2018 op kaart aangegeven. Door de Fbe wordt de begrenzing van het werkgebied van de wildbeheereenheden bekendgemaakt op haar website.

In de Vnl en de toelichting (supplement A) zijn de hiervoor besproken beleidsuitgangspunten geïnstrumenteerd in de paragrafen 3.1 tot met 3.3.

Beleidsafspraken:

- 1. Wildbeheereenheden schalen op naar minimaal 5000 ha groot en moeten zijn gelegen binnen de provinciegrens op 1 januari 2018. Tegelijk vraagt de provincie de wildbeheereenheden zich verder te professionaliseren.*
- 2. De nieuwe begrenzingen van de werkgebieden worden binnen een week na wijziging van die begrenzingen bekendgemaakt op de Fbe website.*

3.3.1.4 BIJ12

BIJ12 is de organisatie waar de provincies hun gezamenlijke uitvoerende werkzaamheden hebben samengebracht in één organisatie. Sinds 1 januari 2014 is BIJ12 operationeel. BIJ12 is ondergebracht bij de vereniging het Interprovinciaal Overleg (als 'IPO-schil'), maar is materieel op afstand van het IPO geplaatst. De werkzaamheden van BIJ12 zijn beleidsarm. De provincies bepalen de beleidskaders en hebben ruimte het eigen beleid te bepalen en haar eigen invulling te geven. Bij12 en IPO hebben één begroting en jaarplan.

De provincies hebben in IPO-verband ervoor gekozen het verlenen van tegemoetkomingen in faunaschade te mandateren aan BIJ12. Ook de volgende opgaven uit de Wnb zijn bij BIJ12 belegd:

- Ondersteuning uitvoering van het Programma Aanpak Stikstof voor 12 provincies en 3 ministeries door onder andere gebruikers te ondersteunen en rapportages te verzorgen (zie hoofdstuk 2 van dit kader).
- De (proces)coördinatie van monitoring, dataopslag, informatie, analyse en rapportages van natuurgegevens, met name voor de verantwoording richting Rijk en EU (zie hoofdstuk 6 van dit kader);

3.3.2 GRONDSLAG SCHADEBESTRIJDING EN BEHEER

Ten aanzien van de beschermde diersoorten gelden op grond van de wet verschillende verbodsbepalingen. De belangrijkste hiervan zijn:

- deze dieren te doden of vangen (artikel 3.1, lid 1, 3.5 lid 1 en 3.10, lid 1);
- deze dieren opzettelijk te storen of te verstoren (artikel 3.1, lid 4 en 5; 3.5, lid 2);
- om nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen of te verstoren (artikel 3.1 lid 2; 3.5 lid 4; 3.10 lid 1);
- om eieren van deze soorten te zoeken, rapen of te vernielen (artikel 3.1, lid 2 en 3; 3.5, lid 3);
- om de dieren, de nesten en de eieren te vervoeren of in bezit te hebben (artikel 3.1, lid 1 en 6; 3.6; 3.36-3.38)
- om gebruik te maken van bepaalde niet-selectieve vangmiddelen (artikel 3.4).

De in de wet opgenomen verboden om beschermde diersoorten te doden of te verstoren zijn niet absoluut. Indien deze soorten een risico vormen voor de bij of krachtens de wet aangewezen belangen kan hiervoor een vrijstelling, opdracht of ontheffing worden verleend.

Voor al deze instrumenten geldt (voor zover het beschermde diersoorten betreft) dat er geen afbreuk gedaan mag worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Ook mag er geen andere bevredigende oplossing bestaan. Dit laatste betekent dat er in beginsel geen geschikte, minder ingrijpende, methode mag bestaan om schade te voorkomen. Hieronder bespreken wij de instrumenten.

3.3.2.1 Vrijstelling (artikel 3.15)

Op grond van artikel 3.15 Wnb kan er een vrijstelling worden verleend van de verboden van artikel 3.1, 3.2, tweede lid, 3.5, 3.6, tweede lid, en 3.10 eerste lid van de Wnb ten behoeve van het voorkomen van belangrijke schade aan, onder andere, gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren en schade aan de fauna. Voor het kunnen verlenen van een vrijstelling geldt als eis dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Ook mogen er geen andere bevredigende oplossingen bestaan. De vrijstelling betekent overigens niet dat de soort te allen tijde bestreden mag worden. Er dient wel sprake te zijn van een schaderisico op de betreffende percelen of in het omliggende gebied.

Er zijn twee soorten vrijstellingen:

Landelijke vrijstelling (artikel 3.15, tweede lid, Wnb)

Hierbij gaat het om soorten die in het gehele land schade aanrichten. Deze zijn aangewezen artikel 3.1 van Besluit natuurbescherming (hierna: het Besluit). Het betreft: Canadese gans, Houtduif, Zwarte kraai, Kauw, Konijn en Vos. Deze vrijstelling wordt verleend door de Minister. De betreffende soorten mogen worden bestreden met de middelen en conform de voorwaarden van het Besluit.

Provinciale vrijstelling (artikel 3.15, derde lid, Wnb)

Deze heeft betrekking op soorten die in delen van het land (in dit geval de provincie Utrecht) belangrijke schade aanrichten. De soorten worden genoemd in bijlage 1 van de Vnl. Voor deze soorten verlenen Provinciale Staten een vrijstelling. Provinciale Staten hebben op 29 september 2014 de Verordening schadebestrijding dieren Provincie Utrecht 2014 vastgesteld. Deze verordening is geïntegreerd in de Vnl en op één punt aangevuld (vrijstelling voor de Veldmuis).

3.3.2.2 Opdracht (artikel 3.18 en 3.25)

Dit instrument werd onder de Flora- en faunawet een aanwijzing genoemd (voormalig artikel 67 Ffw). Op grond van artikel 3.18, lid 1 Wnb kunnen wij aan de faunabeheereenheden, wildbeheereenheden of aan anderen opdracht verlenen om de populaties van bepaalde diersoorten te beperken. Deze opdracht kan ook betrekking hebben op niet-beschermde soorten (verwilderde dieren en exoten). Met de opdracht kan tevens geregeld worden dat de aangewezen personen toegang hebben tot bepaalde gronden, zonder dat de grondgebruiker daarvoor toestemming heeft verleend. Het besluit van Gedeputeerde Staten van 28 juni 2005, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken blijft op basis van het overgangsrecht van de wet zijn gelding behouden. Gelet op het feit dat de oorspronkelijke aanwijzing regelmatig is gewijzigd en dat er naast dit besluit nog een aantal andere besluiten op basis van artikel 67 Ffw zijn genomen is er, om onduidelijkheden te voorkomen, voor gekozen de aanwijzing niet als bijlage in deze nota op te nemen.

3.3.2.3 Ontheffing (artikel 3.17 en 3.25)

Artikel 3.17 Wnb maakt het mogelijk om een ontheffing te verlenen van verschillende verbodsbepalingen uit de wet indien er sprake is van één van de hier genoemde belangen. Dit is 'lex specialis' ten opzichte van de ontheffingsmogelijkheden uit de paragrafen 3.1 t/m 3.3 van de wet. Ook voor ontheffingen geldt als eis dat er geen andere bevredigende oplossingen bestaan om de aantasting van de genoemde belangen te voorkomen en de toegestane maatregelen niet mogen leiden tot de aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Een ontheffing wordt in beginsel verleend aan de Fbe op basis van een goedgekeurd faunabeheerplan (artikel 3.17, lid 2 Wnb). Een ontheffing kan ook aan anderen dan een faunabeheereenheid worden verleend indien noodzaak ontbreekt voor verrichting van de handelingen door tussenkomst van een faunabeheereenheid.

Het ontheffingenbeleid verschilt per diersoort en soms zelfs per populatie van eenzelfde diersoort. Het ontheffingenbeleid per soort is weergegeven supplement C bij dit kader. Ontheffingen worden alleen verleend als dat in overeenstemming is met de in supplement C weergegeven beleidsregels. Voor soorten of situaties waarvoor geen beleid is geformuleerd kijken wij per geval of en onder welke voorwaarden de ontheffing kan worden verleend.

Preventieve maatregel tegen vraat

Preventieve maatregel draden

Preventieve maatregel netten

Preventieve maatregel, linten en vlaggen

Preventieve maatregel, roofvogel

Ten aanzien van het vereiste van de preventieve middelen is een minimum van twee preventieve middelen het uitgangspunt. Het kan echter voorkomen dat hiervan wordt afgeweken. Deze afwijking zal dan nader worden gemotiveerd in de te verlenen ontheffing. Welke preventieve middelen worden ingezet is een vrije keus, gerelateerd aan het gewas en de bedrijfsactiviteiten, mits ze in de door Bijl. 2, unit Faunafonds als (alternatief) middel worden erkend.

3.3.3 SCHADEBESTRIJDING EN BEHEER

Schadebestrijding heeft betrekking op het bestrijden van schade door dieren op lokaal niveau: het schadeperceel en de directe omgeving. Met een vrijstelling of een ontheffing wordt het aan de grondgebruiker toegestaan om dieren te doden om schade of dreigende schade aan gewassen van de grondgebruiker te voorkomen. Bij de verlening van de vrijstelling of ontheffing wordt gekeken of de duurzame instandhouding van de desbetreffende populatie niet in gevaar komt door de schadebestrijding.

3.3.3.1 Verjagen

Voor het verjagen (verstoren) van een aantal beschermde soorten die veelvuldig in het gehele land belangrijke schade veroorzaken (Canadese gans, Houtduif, Koniijn, Zwarte kraai, Kauw en Vos) bestaat een landelijke vrijstelling. Op grond van de wet is verstoring van vogels niet langer verboden voor zover dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Een uitzondering is de Brandgans omdat deze soort tevens onder het beschermingsregime van paragraaf 3.2 Wnb valt (Verdragen Bonn en Bern). Voor de soorten van de bijlage bij de wet geldt geen verbod tot verstoring meer. Om deze reden is, met uitzondering van de Brandgans, in de Vnl geen vrijstelling meer van dit verbod opgenomen.

3.3.3.2 Verjagen met ondersteunend afschot

In sommige gevallen is het voor de effectiviteit van de verjaging nodig dat, als middel ter ondersteuning van verjaagacties, ook dieren kunnen worden gedood. Ook is dit toegestaan voor de hierboven genoemde landelijk vrijgestelde soorten. In Utrecht zijn in de Vnl, de Grauwe gans, Kolgans en Brandgans, aangewezen als soorten waarbij, onder specifieke voorwaarden, ondersteunend afschot mogelijk is. Naast ondersteunend afschot van deze soorten kent de Vnl ook een vrijstelling om Veldmuizen te doden en hun verblijfplaatsen te vernielen in het geval van (een dreiging van) belangrijke schade bij muizenplagen.

3.3.3.3 Gebiedsinrichting in relatie tot schadebeheer

Inrichting van gebieden en beheer van de begroeiing kan invloed hebben op de aanwezigheid van schadeveroorzakende soorten. Indien bijvoorbeeld de broedplekken van ganzen van graslanden gescheiden zijn door dicht struweel, dan zal de schade veroorzaakt door ganzenfamilies beperkt zijn, omdat de jonge ganzen en later de ruiende ganzen die graslanden niet gemakkelijk kunnen bereiken. In bijzondere gevallen kan dat zelfs beperking van de populatieomvang met zich meebrengen omdat het beschikbare voedsel de beperkende factor is.

Ook kan de aanwezigheid van bijvoorbeeld roofdieren van invloed zijn op schadedreiging. Vossen blijken in sommige delen van Nederland een regulerende invloed te hebben op Grauwe ganzenpopulaties. Dat is vooral het geval waar Vossen de ganzennesten gemakkelijk kunnen bereiken. Voor de Grauwe ganzen zijn dan vrijwel alleen de voor Vossen slecht bereikbare plekken interessant. De beschikbare nestgelegenheid is dan de beperkende factor. Doordat de Vos op de landelijke vrijstelling staat is er voor de provincie geen maatwerk mogelijk om de ganzen door de Vos te laten reguleren. Over de invloed van de inrichting en het vegetatiebeheer en

Kippenroef

Stamvraat

Vraatschade

Ganzenrustgebied

Brandgans

Grauwe gans

over de invloed van predatoren is nog onvoldoende kennis beschikbaar om daar uniform bruikbare voorstellen voor te maken. Waar zich echter mogelijkheden voordoen om bij inrichting en beheer rekening te houden met mogelijke schadedreiging kan daar ervaring mee opgedaan worden.

3.3.3.4 Benutting

We geven een voorkeur aan consumptie en handel van bij de schadebestrijding gedode dieren. Hierdoor ontstaat een nuttige toepassing van natuurproducten, die anders mogelijk in de daartoe geëigende afvalverwerkingskanalen te recht komen. Dit al bestaande beleid sluit goed aan op de uitgangspunten van de Wnb, beschermen, benutten en beleven. Daarom zetten we het voort: we hebben benutting van bij schadebestrijding gedode dieren mogelijk gemaakt via de beleidsregels van supplement C.

Sinds 2002 is er voor gekozen dode dieren uit het veld te laten halen. Vanaf 2014 is voor vrijwel alle dieren nuttig gebruik toegestaan. Vanuit biodiversiteitsperspectief hebben dode dieren ook een functie in de natuur. In nader te bepalen uitzonderingsgevallen willen we toe staan dode dieren in de natuur achter te laten. Binnen dit maatwerk houden we wel rekening met gezondheidsrisico's voor mens en dier.

3.3.4 POPULATIEBEHEER TER VOORKOMING VAN SCHADE

3.3.4.1 Ganzenbeheer

De overzomerende Grauwe gans en Brandgans hebben in de provincie Utrecht een aanzienlijke populatiegroei doorgemaakt. Samenhangend daarmee is de schade die veroorzaakt wordt door deze ganzen gedurende het zomerhalfjaar enorm toegenomen. In 1999 traden in Utrecht voor het eerst substantiële problemen met betrekking tot landbouwschade door overzomerende ganzen op. Sindsdien is de schade veroorzaakt door Grauwe ganzen in het zomerhalfjaar verder toegenomen. Schade door vooral overzomerende ganzen treedt in vrijwel het hele land op.

Gelet hierop is er op landelijk niveau gezocht naar een breed gedragen oplossing van het ganzenprobleem. Op 6 december 2012 werd het Akkoord uitvoering ganzenbeleid 2013-2017 gesloten tussen het IPO en de Ganzen 7¹¹. Belangrijkste pijlers van dit akkoord waren: een intensieve aanpak in de periode 1 maart tot 1 november om de populaties van jaarrond verblijvende ganzen te reduceren en rust in de periode 1 november tot 1 maart om de ganzen uit de trekkende populatie zo veel mogelijk te ontzien. Op 26 februari 2013 is ter uitvoering van het Akkoord het Projectteam ganzenbeheer Utrecht opgericht als schakel tussen uitvoering en beleid. In dit team zijn naast de (voormalige) Ganzen 7 partijen ook de provincie vertegenwoordigd. Op 2 december 2013 is het landelijke ganzenakkoord ontbonden omdat op enkele details geen overeenstemming kon worden bereikt.

De partijen in het Projectteam ganzenbeheer Utrecht hebben besloten de samenwerking voort te zetten en de gekozen lijn van het ganzenakkoord verder uit te werken tot een Utrechts ganzenakkoord. Deze uitwerking inclusief het overeengekomen ganzenbeheer is beleidsmatig verankerd in dit kader en juridisch geborgd in de verordening en de beleidsregels. Verdere uitwerking en onderbouwing zijn onderdeel geworden van het Faunabeheerplan Utrecht 2014 – 2019.

11 De Ganzen-7 zijn De12Landschappen, de Federatie Particulier Grondbezit (FPG), de Landbouw- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO), Natuurmonumenten, Stichting Agrarisch en Particulier Natuur- en Landschapsbeheer Nederland, Staatsbosbeheer en Vogelbescherming Nederland

Het beheer is er op gericht om, door middel van reductie van de broedpopulatie Grauwe ganzen, de schadeomvang terug te brengen tot het schadeniveau van 2005. Dat houdt een reductie in en vervolgens het stabiliseren van de broedpopulatie Grauwe ganzen tot een voorjaarsstand van 4000 exemplaren. Voor de Brandgans is het streven om de schadeomvang terug te brengen tot het niveau van 2011. Dat houdt een reductie en vervolgens stabiliseren van de broedpopulatie Brandgans tot een voorjaarsstand van 3000 exemplaren. In het Faunabeheerplan Utrecht 2014-2019 staat beschreven hoe de doelstelling gerealiseerd wordt. Door de provincie is hiervoor een gereedschapskist gevuld. Zo stemt de provincie haar juridisch instrumentarium af op de gemaakte afspraken, m.a.w. het wegnemen van zoveel mogelijk juridische belemmeringen in beschikkingen en besluiten. Verder is het Provinciale Ganzenbeheerteam (GBT) opgericht, onder aansturing, regie en coördinatie van de Faunabeheereenheid. Het team treft reductiemaatregelen in gebieden die zich aan het regulier beheer onttrekken (bijvoorbeeld langs autowegen) of waar zich knelpuntsituaties voordoen (bijvoorbeeld op landbouwbedrijven waar de jager verhinderd is).

Gedurende het winterhalfjaar (1 november tot 1 maart van het erop volgende jaar) wordt de zomerpopulatie ganzen in belangrijke mate aangevuld met ganzen uit de trekkende populatie. Tijdens deze periode is verjaging met ondersteunend afschot uitsluitend mogelijk op kwetsbare gewassen gelegen buiten de aan te wijzen rustgebieden. Uitzondering op de winterrust is de mogelijkheid om koppelvormende Grauwe ganzen en Brandgans te doden.

Het akkoord loopt in 2017 af. Het Projectteam ganzenbeheer Utrecht maakt een tussenbalans op. Hoewel uit de laatste telgegevens een afname van de populatie blijkt, dreigen de doelstellingen van het ganzenakkoord om uiteenlopende redenen niet te worden gehaald. Het Projectteam ganzenbeheer Utrecht onderzoekt verschillende opties om de doelen alsnog te kunnen halen, waaronder de verlenging van het akkoord met twee jaar.

Het beleidsuitgangspunt was dat lopende het ganzenakkoord niet of nauwelijks zou worden geïnvesteerd in alternatieve diervriendelijk beheermethoden. Gewacht zou worden op het moment dat de doelstellingen van het ganzenakkoord zouden zijn gehaald. Dan hebben alternatieve oplossingen een grotere kans van slagen. Echter los van de uitkomst van de evaluatie van het akkoord zijn wij vanaf 2016 alvast kleinschalig gestart met enkele proeven, binnen de beschikbaar gestelde middelen (circa € 25.000,-)¹², gericht op diervriendelijker alternatieve beheermethoden¹³:

- Verjaging van ganzen, bijvoorbeeld met lasertechnieken (korte-termijn oplossingen);
- Kleinere proeven gericht op de (her)inrichting van terreinen e.d. (langere termijn oplossingen)

Wij willen deze proeven voortzetten en zullen hiervoor een voorstel doen binnen de beleidscyclus in 2017 (zie paragraaf 3.3.4.2.), al dan niet in combinatie met de oplossingsrichting komend uit het hiervoor genoemde onderzoek.

12 Gekoppeld aan motie 5 d.d. 27 juni 2011 Alternatieve en innovatieve methoden ganzenbeheer en motie 70 d.d. 2 november 2015 "Geld voor preventieve maatregelen ganzenoverlast" Een deel van de niet bestede € 90.000,- in 2016 in te zetten voor preventieve maatregelen populatiereductie ganzen.

13 Leidraad is Sovon Vogelonderzoek 'Beheer van zomerganzen in de Provincie Utrecht' uit 2013 in opdracht van de provincie en andere onderzoeken in opdracht van BIJ12.

3.3.4.2 Ganzenrustgebieden

Onderdeel van het ganzenakkoord is het aanwijzen van rust- en foerageergebieden voor overwinterende trekganzen. Op advies van het Projectteam ganzenbeheer Utrecht hebben wij op 10 maart 2015 drie ganzenrustgebieden aangewezen. Hiermee is tevens motie 26¹⁴ bij de vaststelling van de BFFW uitgevoerd.

Gebied ¹⁵	ha	Soort	periode
N2000 Nederrijn	989	Kol- en Grauwe gans Brandgans	1-11 tot 1-4 1-11 tot 1-5
Lopikerwaard	951	Kol- en Grauwe gans	1-11 tot 1-4
rondom			

Zie bijlage 4 voor de ligging van de ganzenrustgebieden op de kaart.

Verstoring van ganzen binnen de rustgebieden beschouwen wij als verstoring die van wezenlijke invloed kan zijn op de staat van instandhouding. In de ganzenrustgebieden mogen de winterganzen daarom niet opzettelijk worden verontrust tussen 1 november en 1 april (of 1 mei als het gaat om rustgebieden die zijn aangewezen ten behoeve van Brandganzen).

Omdat er binnen de ganzenrustgebieden geen opzettelijke verstoring plaats mag vinden is er besloten een extra tegemoetkoming in de schade¹⁶ te verstekken. Op basis van IPO afspraken (BACVP besluit d.d. 6 november 2014) hebben wij dit geregeld in de Vergoedingsregeling ganzenrustgebieden Utrecht 2015, waarvan de uitvoering is uitbesteed aan de provinciale gemeenschappelijke werkorganisatie BIJ12, unit Faunafonds.

We zien provincie er op toe dat de rust- en foerageerfunctie van het gebied niet wordt aangetast en geen sprake is van opzettelijk verontrusten en of het wegnemen van de foerageerfunctie door het wegnemen van het beschikbare gras, door het bijvoorbeeld opspuiten of uitsmeren van bagger of andere materialen, waarbij onderstaande handelingen zijn toegestaan:

A. Normale agrarische en waterschap werkzaamheden:

- Rollen, slepen, bemesten (uitrijden), greppelen, evenals op akkerbouwpercelen de daarop gangbare landbouwwerkzaamheden;
- Oogsten van akkerbouwgewassen (grassnijden valt daar niet onder);
- Normaal regulier onderhoud van watergangen, walkanten, dammen, dijken, duikers en drainagesystemen;
- Baggeren van watergangen, mits de bagger(specie) niet verder dan 10 meter gemeten uit de slootkant wordt gelegd of uitgesmeerd.

B. Natuurbeheer:

- Het zoeken van nesten van weidevogels en het plaatsen van markeringsstokken of nestbeschermers ten behoeve van bescherming van weidevogels.

14 PS Motie 26 d.d. 29 september 2014: Het verzoek rustgebieden aan te wijzen die voldoende capaciteit hebben voor de huidige populatie overwinterende ganzen.

15 Zie kaart Ganzenrustgebieden bijlage 4.

16 Schade door de winterganzen (seizoen 2015-2016): binnen de aangewezen gebieden 100% vergoeding van de getaxeerde schade (het behandelbedrag van € 300, - wordt teruggestort en het eigen risico van € 250, - per geval per bedrijf vervalt). Deze vergoeding wordt verder aangevuld met een toeslag van € 50, - per schadehectare per bedrijf. Na 1 april en tot maximaal 1 mei geldt een extra vergoeding van €16,67 per hectare.

C. Jacht, beheer en schadebestrijding:

- Tot 12.00 uur zijn jacht, beheer en schadebestrijding in ganzenrustgebieden niet toegestaan om de ganzen in de gelegenheid te stellen om vanuit de slaapplekken zonder verstoring te zoeken naar plekken om te foerageren.
- Na 12.00 uur zijn jacht, beheer en schadebestrijding toegestaan zolang een afstand van tenminste 300 meter tot groepen van minimaal 100 foeragerende ganzen in acht wordt genomen.
- Daarnaast is het toegestaan om maximaal drie dagen per jachtveld, per seizoen, ook vóór 12.00 uur te jagen. Dit is onder de voorwaarde dat deze activiteit niet twee keer in hetzelfde gebied plaats vindt en een afstand van tenminste 300 meter tot groepen van minimaal 100 foeragerende ganzen in acht wordt genomen.

Beleidsafspraken:

1. *Het invoeren van automatische taxatie in ganzenrustgebieden vanaf seizoen 2016-2017. Door deze werkwijze hoeven grondgebruikers zelf geen aanvraag tot tegemoetkoming in de schade meer in te dienen. De taxateur van BJJ12 neemt zelf contact op met de grondgebruiker om een bezoek in te plannen.*
2. *Het Projectteam ganzenbeheer Utrecht maakt in 2016 een tussenbalans op over de voortgang van het Utrechts ganzenakkoord en geeft adviezen over het mogelijk bijstellen van de doelen.*
3. *Het handhaven van de winterrust, ook in de rustgebieden, heeft prioriteit in het Jaarprogramma Vergunningverlening en Handhaving (JUP).*
4. *In 2017 willen wij doorstarten met enkele proeven gericht op diervriendelijker ganzenbeheermethoden en daarvoor, al dan niet in combinatie met de uitkomsten van afspraak 2 een voorstel doen binnen de beleids-cyclus in 2017.*

3.3.5 PLANMATIG POPULATIEBEHEER VAN HOEFDIEREN

Populatiebeheer heeft betrekking op het beheren van de stand van beschermde soorten die niet zijn aangevoerd als wild. In het faunabeheerplan van de Fbe wordt aan de hand van gegevens over de draagkracht van het gebied en gegevens over schadedreiging bepaald hoeveel dieren er kunnen leven. Door deze doelstand te vergelijken met de telgegevens van de populatie kan worden bepaald hoeveel dieren er aan de populatie onttrokken moeten worden. Voor het uitvoeren van het populatiebeheer wordt een ontheffing verleend of vrijstelling gegeven door de provincie.

In de Provincie Utrecht wordt voor een aantal grote hoefdieren planmatig beheer uitgevoerd. Hieronder werken we dit uit voor de Ree, Edelhert, Damhert en Wild zwijn. Wellicht dat ook met betrekking tot andere soorten ingrijpen in de populatieomvang noodzakelijk zal zijn om schade te bestrijden of te voorkomen. Uiteraard is daarvoor een goede onderbouwing essentieel.

Ree

Uit cijfers van de Stichting Valwild Utrecht komt naar voren dat het aantal aanrijdingen met Reeën tot enkele jaren geleden jaarlijks toe lijkt te nemen. Om inzage te krijgen in de achterliggende factoren en problematiek en zodoende in staat te zijn maatregelen te treffen die dat aantal aanrijdingen zou kunnen laten afnemen is onderzoek¹⁷ gedaan. Met het onderzoek kunnen plekken worden aangewezen waar verhoudingsgewijs vaker aanrijdingen plaatsvinden dan elders op de weg (hotspots). Het onderzoek doet aanbevelingen om het aantal aanrijdingen terug te dringen.

17 Onderzoeksrapport 2011: Pas op: Overstekend Wild!, Aanrijdingen met reeën in Utrecht"

Het planmatig en gecoördineerde beheer van Reeën is vastgelegd in het faunabeheerplan van de Faunabeheer-eenheid. Het reguleren van de populatieomvang van Reeën is gebaseerd op art.3.10, tweede lid, onderdeel c, van de Wnb. In dit artikel staat vermeld dat ontheffing alleen kan worden verleend als de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het omringende gebied of in de maximale populatieomvang in relatie tot de draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden.

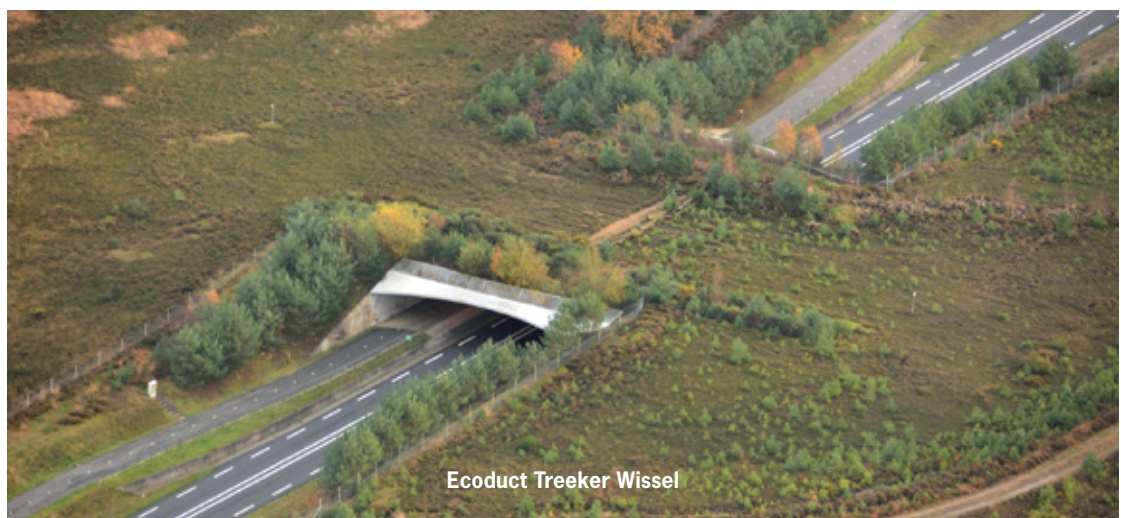
We kiezen voor een meer flexibel planmatig en gecoördineerd reeënbeheer. Een reeënbeheer dat meer dan voorheen gericht is op het oplossen van problemen en waar mogelijk het voorkomen daarvan. Beheer waarbij op basis van door de Fbe goedgekeurde jaarlijkse werkplannen op basis van een knelpuntanalyse gericht in een gebied of op een locatie wordt ingegrepen. Maatwerk ter voorkoming van ernstige problemen in het kader van de verkeersveiligheid en/of belangrijke schade aan land- en bosbouw. De Fbe organiseert en coördineert dit beheer en geeft aan de breed samengestelde reeënbeheercommissies aan welke onderdelen deze jaarlijkse werkplannen minimaal moeten bevatten. De plannen sluiten zo veel mogelijk op elkaar aan gezien vanuit het leefgebied van het Ree. Is er geen actueel werkplan beschikbaar dan kan de provinciale ontheffing in principe niet worden ingezet in het gebied waarvoor dat plan zou moeten gelden.

Onze ambitie is om op basis van deze aanpak het aantal aanrijdingen met reeën omlaag te brengen, bij voorkeur door verkeers- en wegmaatregelen al dan niet in combinatie met faunabeheer. Zo nodig stellen wij een provinciaal uitvoeringsprogramma op met maatregelen om wildaanrijdingen te voorkomen. Dit programma kan dienen als de provinciale inzet bij de reeënbeheercommissies.

Edelhert

Het Edelhert kan een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit in de provincie Utrecht en verhoogt de belevingswaarde. Hoewel dat ook geldt voor het Damhert wordt de voorkeur gegeven aan het Edelhert omdat voor deze soort de risico's ten aanzien van het beheer van de populatie en de daarmee samenhangende schade en de verkeersveiligheid geringer zijn. Bovendien was het Edelhert doelsoort voor de verbindingzone Veluwe - Gelderse Vallei. Robuuste verbindingen zijn, in het kader van het bestuursakkoord tussen Rijk en provincies, geen Rijkstaak meer, maar er is in het verleden al wel met betrokkenen gecommuniceerd over de mogelijke komst van edelherten.

Daarom kiezen we er voor om natuurlijke kolonisatie door edelherten mogelijk te maken en waar nodig bij te sturen. Afgezien van incidentele meldingen van mogelijk uit gevangenschap afkomstige dieren kom het

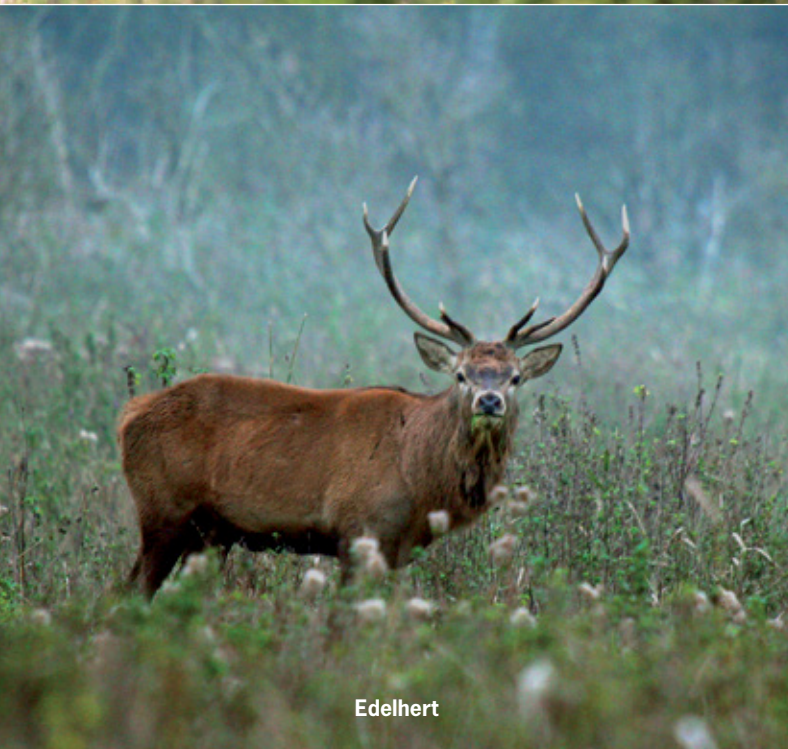

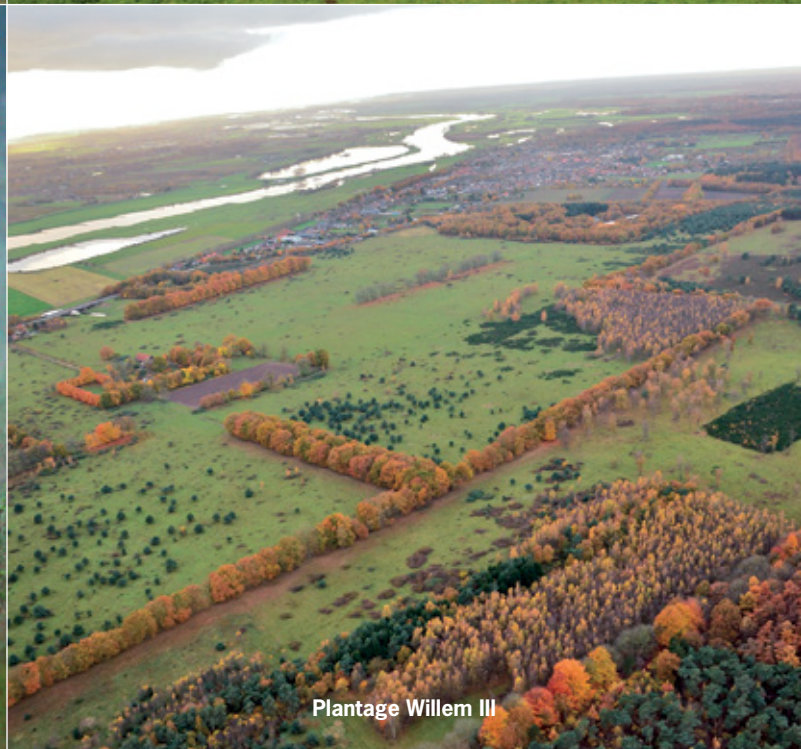
Damhert Plantage Willem III

Ecoduct Plantage Willem III

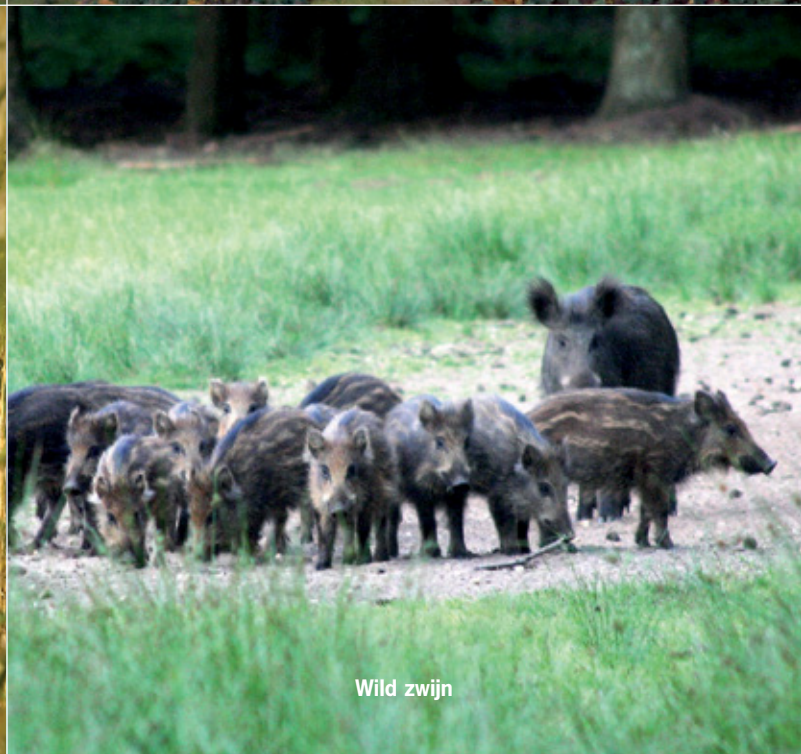
Edelhert

Plantage Willem III

Ree

Wild zwijn

Edelhert nog niet voor in de provincie Utrecht en zal via de Gelderse Vallei of via de Nederrijn-oeveren de Utrechtse Heuvelrug bereiken. Het is op dit moment niet bekend waar en wanneer in de Gelderse Vallei of wanneer er via de Nederrijn de eerste Edelherten gaan verschijnen. Voor de provincie Utrecht is het verschijnen en vervolgens vestigen van Edelherten een nieuw verschijnsel waarmee ervaring opgedaan moet worden. Vooralsnog wordt 15 Onderzoeksrapport 2011: Pas op: Overstekend Wild!, Aanrijdingen met reeën in Utrecht⁷ alleen de Utrechtse Heuvelrug en de hieraan grenzende uiterwaarden beschouwd als potentieel vestigingsgebied voor het Edelhert. De Gelderse Vallei wordt beschouwd als doortrekgebied. Zie bijlage 4 (kaart vestigingsgebied en doortrekgebied Edelhert).

Indien er Edelherten op natuurlijke wijze in deze gebieden verschijnen, zullen ze gevolgd worden en zullen door middel van flankerend beleid knelpunten weggenomen worden. Op basis van een Edelhertenbeheerplan en op basis hiervan jaarlijks op te stellen uitvoeringsplannen, zal de omvang van de populatie beperkt worden waarbij een lage stand en geringe populatiedichtheid uitgangspunt zijn. Voor het vestigingsgebied geldt als richtgetal een dichtheid van 2 Edelherten per 100 ha en voor het doortrekgebied een dichtheid van 1 Edelhert per 100 ha. Het gaat hier om richtgetallen omdat het sterk afhankelijk van de plaatselijke situatie is welke aantallen daarbij mogelijk zijn. Niet uitgesloten wordt dat in het vestigingsgebied lokaal een zeer lage stand zal worden nagestreefd en op andere plaatsen een hogere stand. Een lage stand van Edelherten is goed voor de biodiversiteit en beperkt gewasschade en risico's voor de verkeersveiligheid. De populatiedichtheid wordt afgestemd op maatschappelijk draagvlak en gebiedseigenschappen. De maximale voorjaarsstand van het Edelhert in de provincie Utrecht is gesteld op 150 dieren. Het op bepaalde plaatsen zichtbaar zijn van Edelherten draagt bij aan de belevingswaarde, terwijl op andere plaatsen de dieren zo veel mogelijk met rust gelaten dienen te worden.

Er komt geen regeling voor schadevergoeding vooraf. Tegemoetkoming in de schade zal achteraf plaatsvinden zoals dat ook gebeurt bij schade die door andere beschermde diersoorten wordt veroorzaakt. Bij gewasschade door Edelherten brengt de provincie geen behandelbedrag en eigen risico in rekening. Populatie-ontwikkeling en ruimtelijke spreiding alsook schade worden door middel van monitoring gevolgd.

Wij stellen een draaiboek op waarin aangegeven staat welke stappen er genomen moeten worden indien de eerste Edelherten de provincie bereiken. Daarbij dienen aspecten van verkeersveiligheid en gewasschade gewogen te worden in relatie tot omvang van de groep Edelherten en dienen afspraken gemaakt te worden over beheer en schadebestrijding. Bovendien zal bezien moeten worden op welke wijze de aanwezigheid van ziekte-overdragers in de Edelhertenpopulatie gemonitord kan worden. Ook maken wij afspraken over monitoring om een evaluatie na enkele jaren mogelijk te maken. De evaluatie zal gebruikt worden om te oordelen of voortzetting, al dan niet in aangepaste vorm, zinvol is. Er dient niet uitgesloten te worden dat de uitkomst van de evaluatie aanleiding is om te besluiten dat Edelherten in de Utrechtse situatie niet verenigbaar zijn met de activiteiten die er plaatsvinden. Buiten de potentiële leefgebieden (Gelderse Vallei, Utrechtse Heuvelrug en aangrenzende uiterwaarden) zal een nul-stand nagestreefd worden.

Damhert

Damherten leven al als vrij levende groep in de provincie Utrecht. Indien deze groep uitgroeit tot een levensvatbare populatie dan zal dat als gevolg hebben dat er minder ruimte zal zijn voor het Edelhert. Damherten en Edelherten hebben een vergelijkbaar voedselspectrum. Het beleid is gericht op het voorkomen van nieuwe vrij levende groepen. Uit eerdere studies is gebleken dat er in het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug net genoeg ruimte is voor een levensvatbare populatie Edelherten. Indien de overige delen van de Heuvelrug ook betrokken worden kan de extra ruimte benut worden voor een robuustere populatie Edelherten in plaats van de marges opzoeken en voor zowel Damhert en Edelhert populaties te verkrijgen die qua omvang niet optimaal zijn. Bovendien zijn de risico's ten aanzien van het beheer en de verkeersveiligheid bij Damherten groter dan bij Edelherten.

Voor het Damhert zal het beleid er daarom op gericht zijn om te voorkomen dat er in de provincie Utrecht vrij levende groepen Damherten zullen zijn. Voor de gunstige staat van instandhouding van het Damhert op de Veluwe heeft afschot van naar de provincie Utrecht uitzwermende dieren geen gevolgen. De soort wordt in Nederland niet bedreigd. Uitsluitend in het gebied Plantage Willem III / Remmerdense Heide zal ruimte geboden worden voor een beheersbare groep Damherten.

Wild zwijn

Indien het Wild zwijn de provincie Utrecht al bereikt dan is het via de Gelderse Vallei. De kans is gering omdat voor Wilde zwijnen ook in de aan de provincie Utrecht grenzende delen van Gelderland geen Wilde zwijnen getolereerd worden. In de Gelderse Vallei bestaat geen draagvlak voor Wilde zwijnen, vanwege veterinaire risico's en mogelijke gewasschade. Het Faunafonds verlangt als preventieve maatregel voor Wilde zwijnen dat er stroomdraden en akoestische middelen ingezet worden. Dit brengt voor de grondgebruiker aanzienlijke kosten met zich mee. Voor het Wild zwijn zal het beleid er op gericht zijn om te voorkomen dat er in de provincie Utrecht vrij levende groepen Wilde zwijnen zullen komen. Voor de gunstige staat van instandhouding van het Wilde zwijn op de Veluwe heeft afschot van naar de provincie Utrecht uitzwermende dieren geen gevolgen. De soort wordt in Nederland niet bedreigd.

3.3.6 JACHT

Jacht heeft alleen betrekking op vijf wildsoorten. Op basis van de wet en haar uitvoeringsregelingen is aangegeven op welke wildsoorten de jacht is geopend (Konijn, Haas, Wilde eend, Houtduif en Fazant), wanneer (jachtseizoen) en onder welke voorwaarden de jacht kan plaatsvinden. Kort gezegd is de jacht dus het bemachtigen van wildsoorten gedurende het jachtseizoen. Bij jacht is de jachthouder (vaak een jager die de jacht huurt van de grondeigenaar) verantwoordelijk voor de redelijke wildstand. Dit is de stand waarbij de wildsoort geen of beperkte schade veroorzaakt, zonder dat de duurzame instandhouding van de soort in het gebied in het geding komt. Er kan worden gejaagd zonder ontheffing of vrijstelling van de provincie.

3.3.6.1 Regeling jacht in faunabeheerplan.

Een nieuw element dat in de Wnb naar voren komt is dat de jachthouder bij de uitvoering van de jacht het faunabeheerplan in acht moet nemen. Artikel 3.12, lid 1 Wnb geeft aan dat de jacht dient te geschieden in overeenstemming met het faunabeheerplan. Hiermee kan de uitoefening van de jacht door een jachthouder worden afgestemd met uitoefening van de jacht op andere jachtvelden en de schadebestrijding op basis van de landelijke en Provinciale vrijstellingen (artikel 3.15 Wnb) en op basis van ontheffingen op grond van artikel 3.17 Wnb. De wet laat de invulling van het faunabeheerplan, waar het gaat om het onderdeel dat betrekking heeft op de uitoefening van de jacht, in eerste instantie over aan de Fbe zelf. De jacht zelf is geregeld in artikel 3.20 Wnb. Het betreft een wettelijke bevoegdheid van de jachthouder. Deze heeft de verplichting om een redelijke wildstand op zijn jachtveld te handhaven of te bereiken (artikel 3.20, lid 4 Wnb).

Provinciale Staten hebben de bevoegdheid om bij verordening regels te stellen over het door de Fbe op te stellen faunabeheerplan (artikel 3.12, lid 9 Wnb). Deze regels kunnen ook betrekking hebben op het onderdeel van het faunabeheerplan dat handelt over de uitoefening van de jacht. Volgens de wetsgeschiedenis kunnen de regels, met uitzondering van de sluiting van de jacht in geval van bijzondere weersomstandigheden, niet zover gaan dat zij het recht op het uitoefenen van de jacht in belangrijke mate beperken. De jachthouder dient de ruimte te hebben om invulling te geven aan diens verplichting om een redelijke wildstand op zijn jachtveld te handhaven of te bereiken.

Gelet hierop is ervoor gekozen om in artikel 3.2.4 Vnl, ten aanzien van de regeling van de jacht in het fauna-beheerplan, alleen de verplichting op te nemen dat in het plan de samenhang tussen de jacht en de schadebestrijding wordt aangegeven, dat er onderbouwd moeten worden wanneer er sprake is van een redelijke wildstand en op welke wijze deze geborgd wordt en dat er gegevens verstrekt dienen te worden over de uitvoering van de jacht (afschotcijfers).

De eis dat de redelijke wildstand moet worden omschreven betekent niet dat in het plan, per wildsoort, exact moet worden omschreven bij welke aantallen er sprake is van een redelijke wildstand en hoe dit geborgd wordt. Dit zou al snel het karakter van afschotplannen krijgen. Deze plannen zijn door de wetgever uit de wet verwijderd en het zou niet passen dat deze door de provincie weer ingevoerd zou worden. Een regeling op hoofdlijnen is voldoende.

Zoals hierboven aangegeven is in artikel 3.20 Wnb aangegeven op welke soorten gejaagd kan worden. Het betreft: Haas, Konijn, Fazant, Wilde eend en Houtduif. De jacht is alleen toegestaan voor zover deze geopend is. De openingstijden zijn opgenomen in artikel 3.5 Regeling natuurbescherming. Buiten dit jachtseizoen dient het beheer en de bestrijding plaats te vinden conform paragraaf 3.4 Wnb.

3.3.6.2 Verhuur jachtrecht op Provinciale gronden

In de BFFW 2014 is, naar aanleiding van een daartoe strekkend Amendement, opgenomen dat de provincie afziet van de mogelijkheid tot het verhuren van jachtrechten op haar eigen gronden. Dit beleid wordt gecontinueerd. Lopende jachtovereenkomsten worden hierbij gerespecteerd. Indien de overeenkomsten aflopen worden zij niet meer verlengd. Bestrijding van schade door de bovengenoemde soorten blijft mogelijk indien wij hiervoor toestemming verlenen.

3.3.6.3 Sluiten jacht in het geval van bijzondere weersomstandigheden

Op grond van artikel 3.22, lid 4 Wnb zijn wij bevoegd, zolang bijzondere weersomstandigheden dat naar hun oordeel met het oog vergen, de jacht in de gehele provincie of een deel daarvan, voor een bepaalde tijd te sluiten. In het artikel 3.4.3 Vnl is dit ook geregeld voor de Provinciale vrijstelling. Het beleid hiertoe is opgenomen in het Draaiboek bijzondere weersomstandigheden (Bijlage 2). In dit draaiboek is ook opgenomen onder welke omstandigheden ontheffingen tijdelijk worden opgeschort. Het beleid uit de BFFW 2014 wordt gecontinueerd. De formule ter bepaling van het koudegetal is verduidelijkt.

Wak met watervogels

3.4 FAUNASCHADEBELEID

Met het Bestuursakkoord Natuur van 20 september 2011 zijn de provincies sinds 1 januari 2012 beleidsmatig en financieel verantwoordelijk voor het Faunafonds. Vanaf 1 januari 2017 zijn ze dat op grond van artikel 6.1. Wnb ook juridisch. Op grond van artikel 6.1. Wnb verlenen wij in voorkomende gevallen tegemoetkomingen in schade aangericht door van nature in het wild levende beschermde soorten. Dat betekent dat de provincie de regels die voorheen door het Faunafonds werden opgesteld en uitgevoerd nu zelf moet vaststellen en de uitvoering daarvan moet beleggen.

Het faunaschadebeleid is het onderdeel van het faunabeleid dat zich richt op de kostenbeheersing van de gewasschade binnen het faunabeleid in de range van voorkomen - bestrijden - vergoeden. De wettelijke verplichting tot het in voorkomende gevallen geven van tegemoetkomingen in de schade is de laatste schakel in de range van het faunabeleid. Dit betekent dat de tegemoetkomingen in de schade sterk afhankelijk zijn van de inzet op de eerste twee schakels en de beperkingen op grond van de Wnb om de schade te mogen bestrijden. Tegemoetkomingen worden mede naar billijkheid bepaald (zie verder artikel 3.7 Bnl toelichting). Met de overname van het Faunafonds hebben de provincies zichzelf een bezuinigingstaakstelling opgelegd door de uitvoeringskosten van het Faunafonds terug te dringen, ook wel “het dichtschrœien van de opende-regelingen van het Ministerie van EZ”.

In IPO-verband hebben de provincies afgesproken het faunaschadebeleid via de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland (BACVP) zoveel mogelijk af te stemmen, waarmee binnen dit beleid uniformiteit en rechtsgelijkheid over heel Nederland wordt nagestreefd. Door deze afspraak is er weinig beleidsvrijheid, mede om te voorkomen dat provincies in gerechtelijke procedures tegen elkaar worden uitgespeeld. Indien wij regionaal maatwerk toch noodzakelijk vinden dan informeren wij de buurprovincies in de BACVP. Beleidsdifferentiatie tussen de provincies is binnen grenzen wel mogelijk, maar beperkt zich bij voorkeur tot verschillen in de hoogte van het behandelbedrag (retributie) en/of eventueel in het percentage eigen risico van de tegemoetkoming in de schade. De binnen IPO afgesproken bewegingsruimte voor de retributie is:

- De provincie bepaalt zelf de hoogte van de retributie tot max. € 600¹⁸. Het te hanteren behandel tarief is in de gehele provincie gelijk. Wel kan in bijzondere gevallen worden besloten de retributie (volledig) terug te betalen.
- De provincie bepaalt zelf of voor een bepaald gebied, periode, schadessoort en/of diersoort, waarvoor de retributie kan worden terugbetaald.

Om het risico op precedentwerking naar andere provincies verder te beperken is het van belang dat de onderbouwing zoveel mogelijk betrekking heeft op voor de betreffende provincie geldende omstandigheden en overwegingen.

Een andere optie tot differentiatie is het eigen risico. Op dit moment hanteren de provincie landelijk een eigen risico van 5% met een minimum van € 250 per bedrijf per jaar¹⁹. In bijzondere gevallen kan nu al van dit eigen risico worden afgezien. Een eigen risico is mogelijk, omdat de wet spreekt over tegemoetkomingen (dus geen volledige vergoeding) die redelijkerwijs voor rekening van de overheid behoort te komen. Daarbij geldt ook dat de uiteindelijke tegemoetkoming na aftrek van een eigen risico als billijk kan worden beschouwd. De bewegingsvrijheid, die in IPO verband is afgesproken met betrekking tot het eigen risico is:

18 Zijnde de gemiddelde feitelijke behandelkosten inclusief kosten voor taxaties.

19 Met enkele in de regeling opgenomen algemeen geldende afwijkingen.

- Provincies stellen zelf de hoogte van het eigen risico vast tussen 0% en 99%. Deze keuze kan binnen een provincie per gebied, periode, schadesoort en/of diersoort verschillen.

Om precedentwerking zoveel mogelijk te voorkomen is het van belang dat de hoogte van de eigen risico's met de criteria van redelijkheid en billijkheid, zo goed mogelijk worden onderbouwd op grond van de specifieke situatie in een provincie én/of de specifieke omstandigheden in de gevallen waarop deze betrekking hebben.

In het eerste geval, de retributie, is het risico voor precedentwerking naar andere provincies toe bij afwijken veel kleiner dan in het tweede geval. Bovendien kunnen bij een retributie afwegingen spelen van financiële aard (kostendekking), maar ook beleidsmatige afwegingen. Willen wij maatwerk toepassen dan heeft variëren op de retributie veruit de voorkeur (zie ook paragraaf 9.4. leges en retributies). Wijzigingen van het eigen risico, enkel op basis van redelijkheid en billijkheid, dienen bij voorkeur door alle provincies op gelijke wijze te worden genomen.

Het in IPO-verband gezamenlijk afgesproken gemeenschappelijke beleid (model beleidsregels) is overgenomen in de Vnl en de Bnl. In paragraaf 3.6 van de Vnl zijn algemeen verbindende eisen gesteld aan de aanvraag en de taxatie van de schade door de taxateur. In paragraaf 3 van de Bnl zijn de vaste gedragsregels vastgelegd met betrekking tot de uitvoering van artikel 6.1. Wnb. Dit zijn de afgesproken regels voor de vaststelling van de hoogte van de schade (taxatie), het beoordelen van de aanvraag om een tegemoetkoming, het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade en de vaststelling van de hoogte van de tegemoetkoming met daarin regels over het eigen risico. BIJ12, unit Faunafonds heeft voor grondgebruikers de Handreiking Faunaschade en Faunaschade Preventie Kits opgesteld en op haar website geplaatst. Hierin staan voor verschillende schadeveroorzakende diersoorten per gewas maatregelen opgesomd die de grondgebruiker, en soms zijn jachthouder, kan treffen om schade zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. In de voorschriften van de Provinciale ontheffingen staat hoeveel preventieve maatregelen uitgevoerd moeten worden (supplement C). Om innovatieve verjaagmaatregelen te stimuleren bestaat de mogelijkheid ook niet in de Handreiking vermelde verjaagmethoden toe te passen.

In artikel 3.7 Bnl zijn niet limitatief de gevallen benoemd waarin geen tegemoetkoming voor schade wordt verleend. Voor schade aangericht door diersoorten waarvoor het gehele jaar voor zowel grondgebruiker als jachthouder voldoende mogelijkheden bestaan om schade aan de landbouw door die diersoorten te voorkomen dan wel te beperken, wordt geen tegemoetkoming verleend evenals voor een ontheffing zonder voorwaarden, beperkingen of clausules ten aanzien van de schadebestrijding. In dit artikel zijn ook besparende maatregelen opgenomen om de bezuinigingsdoelstelling uit het Bestuursakkoord te formaliseren, zoals afbouwregeling ten aanzien van tegemoetkomingen in vogelschade aan zacht fruit en pit- en steenvruchten.

Om de acceptatie van de komst van de wolf in Nederland te bevorderen, wordt in afwijking van de beleidsregels geen eigen risico gehanteerd en wordt de retributie teruggegeven als is vastgesteld dat de schade door de wolf is aangericht (artikel 3.8 Bnl).

De hiervoor genoemde retributie (op 1-1-2017: € 300,-) zijn de leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tegemoetkoming van de schade en onderdeel van het terugdringen van de uitvoeringskosten van het Faunafonds. Het is één van de besparende maatregelen. De retributie nemen we op in de Tarieventabel bij

de Precariobelasting- en legesverordening provincie Utrecht 2012, vanaf 2018 de Legesverordening provincie Utrecht 2018. De retributie benutten voor het hierboven genoemde Provinciaal maatwerk heeft financiële gevolgen.

Omdat het bedrag een drempel opwerpt om een aanvraag tegemoetkoming van de schade in te dienen en daarmee kleinere schades niet meer worden geregistreerd is eind 2015 de webapplicatie Landelijke Meldpunt Faunaschade vernieuwd. Met dit meldpunt zou het volledige overzicht van de totale faunaschade in Ne derland kunnen worden verkregen.

De provincies hebben gezamenlijk in IPO-verband ervoor gekozen het verlenen van tegemoetkomingen in faunaschade, inclusief het instellen van een bezwaarschriftencommissie faunaschade BIJ12, het mandaat om te beslissen op bezwaar en het heffen van de retributie te mandateren aan BIJ12. De eerder gesloten mandaatregeling met BIJ12 voor de uitvoering van de Vergoedingsregeling ganzenrustgebieden Provincie Utrecht 2015 wordt hiermee uitgebreid. Een landelijke uitvoering met één loket en gebundelde kennis is efficiënt en effectief.

Voor het Onderhandelingsakkoord “decentralisatie natuur” had de provincie één uitzondering op de beleidslijn geen ‘verdergaand provinciaal faunaschadebeleid’. In het BFFW is voor het Edelhert een gelijke acceptatieregeling vastgesteld als hierbij genoemd voor de wolf. Dit is verwerkt in de artikelen 3.6, lid 3c en 3.8 Bnl.

3.5 OVERIG

3.5.1 EXOTEN EN VERWILDERDE DIEREN

Als gevolg van menselijk handelen worden in Nederland steeds vaker soorten waargenomen waarvan het onwaarschijnlijk geacht wordt dat ze Nederland op eigen kracht hebben bereikt. Dergelijke soorten worden exoten genoemd. In de meeste gevallen veroorzaken deze soorten geen probleem. Bijvoorbeeld omdat vestiging uitblijft of omdat de populatie beperkt blijft. In enkele gevallen groeit de populatie van exoten echter zo explosief dat ze schadelijk kunnen zijn voor ecosystemen of belangrijke schade aan gewassen kunnen veroorzaken. Dergelijke exoten worden aangeduid als invasieve exoten.

In het Bestuursakkoord Natuur is afgesproken dat de provincies ook verantwoordelijk worden voor de bestrijding van (invasieve) exoten. Ter uitvoering hiervan is in artikel 3.19 Wnb opgenomen dat de Minister van Economische Zaken, ter bescherming van flora, fauna en natuurlijke habitats, invasieve soorten kan aanwijzen. Dit dient te gebeuren in overeenstemming met ons. Wij dienen er vervolgens zorg voor te dragen dat de stand van de, aangewezen invasieve exoten zoveel mogelijk wordt teruggebracht. Hiertoe kunnen wij aan anderen opdrachten geven.

Op 1 januari 2015 is de Verordening (EU) Nr. 1143/2014, betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten (exotenverordening) van kracht geworden. Ter uitvoering hiervan is een lijst vastgesteld van invasieve soorten van Europees belang (voor de Unie lijst zie bijlage 8). Op basis van risicobeoordeling kunnen soorten aan de lijst toegevoegd worden. Met het van kracht worden van de lijst op 3 augustus 2016 is een bezits- en handelsverbod van kracht geworden voor deze soorten en is de verplichting ontstaan om deze te bestrijden. De Minister van Economische Zaken is in de wet aangewezen als bevoegd gezag voor de uitvoering van de verordening. Op grond van artikel 3.38, lid 2 Wnb is het mogelijk om ons te belasten met de uitvoering van maatregelen ter uitvoering van de verordening. Dit zal pas gebeuren na overleg met ons, mede met het oog op de financiële consequenties voor de provincie.

Chinese wolhandkrab

Geknobbelde Amerikaanse rivierkreeft

Grote waternavel

Roodwangschildpad

Nijlgans

Reuzenbalsemien

Reuzenbereklauw

Waterteunisbloem

Rosse stekelstaart

Rode Amerikaanse Rivierkreeft

Verspreidbladige waterpest

De minister heeft geen uitvoering gegeven aan de artikelen 3.19, lid 1, en 3.38, lid 2 Wnb. Dit heeft tot gevolg dat de provincies formeel niet verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van invasieve exoten. In overleg met het ministerie en andere partijen zal worden gekeken hoe de bestrijding van exoten het beste vorm gegeven kan worden.

Tot die tijd handhaven we ons huidige beleid. Dit betekent dat we soorten die schadelijk kunnen zijn voor ecosystemen of belangrijke schade aan gewassen kunnen veroorzaken kunnen laten bestrijden. Op dit moment zijn dat, bijvoorbeeld, de Muskusrat die een gevaar vormt voor de veiligheid vanwege de schade aan waterkeringen, de Nijlgans vanwege schade aan gewassen en de Rosse stekelstaart vanwege het risico van hybridisatie met de Witkopeend. Indien blijkt dat andere soorten ook in belangrijke mate schade (kunnen) aanrichten kunnen wij, op basis van artikel 3.18 Wnb, een opdracht verlenen deze te bestrijden waarbij ook bepaald kan worden dat kan worden opgetreden zonder de toestemming van de grondgebruiker.

Ook verwilderde (gedomesticeerde) dieren kunnen schade aanrichten aan flora en fauna of belangrijke schade aan gewassen veroorzaken. Het gaat om verwilderde postduif, verwilderde kat en verwilderde boerengans. Op grond van de Flora- en faunawet was bij de aanwijzing van beschermde diersoorten een uitzondering gemaakt voor gedomesticeerde exemplaren van bepaalde soorten. In de Wnb is dit niet gedaan. Wel is aangegeven dat de beschermingsbepalingen van toepassing zijn op van nature in het wild levende exemplaren. Hiermee is hetzelfde beoogd.

Ook met betrekking tot verwilderde dieren wordt het huidige beleid gehandhaafd. Dit betekent dat het besluit van 28 juni 2005 tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken (op basis van artikel 67 van de Flora- en faunawet) in stand blijft. Het overgangsrecht bij de wet (artikel 9.5, zesde lid) voorziet hier ook in.

Beleidsafspraken:

- 1. Wij gaan geen invasieve soorten bestrijden die op de Europese unielijst staan, tenzij de Minister in overleg met ons, mede met het oog op de financiële consequenties, dit opdraagt.*
- 2. Tot dat moment zal in overleg met het ministerie en andere partijen worden gekeken hoe de bestrijding van exoten het beste vorm gegeven kan worden.*
- 3. Wij zetten de bestrijding van soorten die we al eerder bestreden en die schadelijk kunnen zijn voor flora en fauna, ecosystemen, inheemse soorten of belangrijke schade aan gewassen of waterkeringen kunnen veroorzaken voort.*
- 4. Invasieve exoten die de Utrechtse aandachtsoorten verdringen worden bestreden.*

3.5.2 VALWILD

We ondersteunen een planmatige aanpak in de afhandeling en registratie van het valwild in de provincie. Binnen de provincie Utrecht komen jaarlijks tussen de 200 en 250 officiële meldingen binnen van aanrijdingen met Reeën. Daarnaast vindt een onbekend aantal aanrijdingen plaats dat niet gemeld wordt. Het reguleren van de zorg voor aangereden en gevonden in het wild levende dieren, vooral Reeën, is van groot belang vanwege de verkeersveiligheid (snel verwijderen van aangereden Reeën) en het voorkomen van onnodig lijden van de aangetroffen dieren.

Om meer structuur aan te brengen in de afhandeling en registratie van verkeersslachtoffers, hebben de Fauna-beheereenheid, de Vereniging "Het Reewild", afdeling Utrecht, en de Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht, afdeling Utrecht, besloten het initiatief te nemen voor de oprichting van de Stichting Valwild Utrecht. Dit is een op 21 juni 2006 opgerichte zelfstandige stichting met een eigen bestuur. We zijn zelf adviseur van het bestuur.

De doelstellingen van de stichting zijn:

- a. Het reguleren en formaliseren van de zorg voor aangereden en gevonden in het wild levende dieren in de provincie Utrecht, voornamelijk ten aanzien van Reewild, door middel van deskundige vrijwilligers, die op adequate wijze zorgen voor het zo nodig uit hun lijden helpen van aangetroffen dieren. Het afvoeren, of doen afvoeren van deze dieren en de verdere administratieve afwikkeling.
- b. Het bijhouden en verzamelen van gegevens over verkeersslachtoffers van in het wild levende dieren, met het doel om, onder meer, beter inzicht te verkrijgen in frequentie en oorzaak daarvan en de mogelijke voorkoming van slachtoffers en schade.
- c. Het verzamelen van gegevens ten behoeve van de Faunabeheereenheid en de door haar op te stellen Faunabeheerplannen.
- d. Al hetgeen verder bevorderlijk kan zijn voor het realiseren van gemelde doelstellingen en voor de instandhouding van flora en fauna binnen het werkgebied van de stichting in het algemeen.
- e. Het uitvoeren van de regeling 'afhandeling aanrijding met Reeën'.

Vrijwilligers van de stichting, meestal buitengewoon opsporingsambtenaren, registreren het aantal aanrijdingen, sporen de aangereden dieren op en verlossen een dier indien nodig uit zijn lijden. De vrijwilligers worden aangestuurd door een valwildcoördinator. De bevoegdheden van de stichting zijn ontleend aan het aanwijzingsbesluit. Het aanwijzingsbesluit is in 2012 gewijzigd waardoor deze bevoegdheden nu ook gelden voor Edelhert, Damhert en Wild zwijn.

Beleidsafspraken:

1. Wij willen binnen een half jaar na vaststelling van het beleid duidelijke afspraken maken over de leveringsvoorwaarden van gegevens uit het registratiesysteem van de Stichting.
2. De mogelijkheden van andere registratiesystemen zo nodig te verkennen.

3.5.3 ZWANENDRIFTEN

De komst van de Wnb maakt een einde aan het zwanendriften. Hiermee is het vanuit commercieel oogpunt houden van Knobbelzwanen in het landelijk gebied verboden.

3.5.4 KIEVITSEIEREN

Het zoeken, rapen en onder zich hebben van kievitseieren is verboden op grond van artikel 3.3 van de Wnb. We voeren sinds 2002 het beleid dat er geen reden is om ontheffing te verlenen voor deze activiteiten, die vooral zijn ingegeven door culturele en recreatieve motieven. In de provincie Utrecht wordt nog steeds op veel plaatsen door vrijwilligers en agrariërs, ondersteund door Landschap Erfgoed Utrecht, gewerkt aan weidevogelbescherming. Deze activiteiten vinden plaats zonder het rapen van eieren. Voor deze activiteiten is in de Vnl een vrijstelling opgenomen.

3.5.5 DASSENOVEREENKOMSTEN

Wij willen gebruik blijven maken van de schadeovereenkomst voor de Das. Hierbij wordt de schade éénmaal getaxeerd als basis voor een tegemoetkoming die voor maximaal 6 jaar wordt afgesloten met de grondgebruiker. Deze overeenkomsten zijn geschikt in situaties waar de schade goed voorspelbaar is en voor de soort praktische of juridische belemmeringen zijn om de schade te beperken.

De lopende dassenovereenkomsten zijn door het toenmalige Faunafonds afgesloten voor de periode 2016-2020. Omdat het Faunafonds niet meer bestaat met ingang van de inwerkingtreding van de Wnb is in IPO-verband besloten dat wij mandaat verlenen aan BIJ12 om dassenovereenkomsten namens ons te sluiten (aan te gaan) en vanaf 1 januari 2017 over te nemen. Daarbij heeft de directeur van BIJ12 een volmacht nodig van de Commissaris van de Koning om deze overeenkomsten te kunnen ondertekenen.

Beleidsafspraken:

1. *Gedeputeerde Staten willen gebruik blijven maken van de schadeovereenkomst voor de Das.*
2. *De bevoegdheid van Gedeputeerde Staten om tegemoetkomingen te verlenen voor schade toegebracht door dassen (artikel 6.1 Wnb) en dassenovereenkomsten te sluiten te mandateren aan de directeur van BIJ12.*
3. *De Commissaris van de Koning een volmacht te verlenen aan de directeur van BIJ12 om deze overeenkomsten namens hem te ondertekenen.*

Jonge Dassen op de Utrechtse Heuvelrug

4. HOUTOPSTANDEN

4.1 ALGEMEEN BELEID

De bescherming van het bosareaal in Nederland gaat verder onder de Wnb met de provincies als regisseur. Met de invulling van het instrumentarium hebben we rekening gehouden met de hedendaagse principes in het natuur- en bosbeheer, zoals ruimte voor natuurherstel en natuurontwikkeling versus behoud van het bestaande bosareaal. De bescherming uit de Wnb vloeit als zodanig niet onmiddellijk voort uit internationale verplichtingen, maar is van wezenlijk belang in het licht van nationale én internationale natuur-, landschaps- en milieudoelstellingen. De Utrechtse bossen hebben daarin een belangrijke regionale maatschappelijke en economische functie. Een groot deel van de bossen is opengesteld, dat maakt recreatievormen mogelijk. De bossen dragen bij aan de klimaatdoelstellingen. In de bossen is de productie van hout en andere duurzame grondstoffen als verdienmodel aanwezig, met uitzondering van de bossen met beschermde hoge natuurwaarden.

Verschillende bostypen, van productiebos tot natuurbos, vormen uiteenlopende bijzondere natuurgebieden. Sommige springen er bovenuit, zoals oude boskernen, bosreservaten en A-locaties²⁰. Deze bossen hebben een hoge waarde, omdat er bomen en struiken aanwezig zijn die nog afstammen van de oorspronkelijke inheemse bosflora of al heel lang een ongestoorde ontwikkeling hebben kunnen doormaken met de daarbij typerende biodiversiteit. Zoals verwacht liggen ze dikwijls binnen de begrenzing van de natuurparels. In deze bossen gaan we gelet op de biodiversiteitsdoelstellingen zeer terughoudend om met het toestaan van vellingen. Het beleid is hier gericht op het behoud, het realiseren van natuurdoelen en op de bescherming van deze bossen. In de overige bossen streven we naar variatie ten behoeve van de belevings- en natuurwaarden in een balans met duurzame houtproductie. In deze bossen hebben de verschillende functies een plek naast elkaar.

Afhankelijk van de lokale situatie kan een bepaalde functie prevaleren boven andere functies. Het vinden van een goede balans tussen bos en andere natuurtypen is belangrijk in verband met de biodiversiteitsdoelstelling. Om afgewogen te kunnen beslissen of bosomvormingen ten behoeve van andere natuurwaarden (o.a. heide) zinvol zijn zullen wij een notitie opstellen.

Vanuit natuur- en landschappelijk oogpunt zijn ook de kleinere houtopstanden van groot belang. Deze landschapselementen, in al hun vormen en afmetingen, zorgen voor afwisseling en geven het landschap haar eigen specifieke identiteit. Ook dragen zij bij aan de biodiversiteit als leefgebied en als ecologisch verbinding, ook buiten het NNN. Wij richten ons KLE-beleid daarom actief op het herstel, beheer en bescherming van

²⁰ Zie het Rapport "Onderzoek waardevolle bossen"

het areaal kleine bos- en landschapselementen (KLE) ook buiten het NNN. We zetten in op het verbinden van de actieve bescherming via het financieel instrumentarium (subsidies) en de passieve bescherming via het juridisch instrumentarium (Wnb en Vnl) (zie ook hoofdstuk 5).

Met het oog op het bovenstaande zijn we zuinig op het bosareaal en zetten we minimaal in op het behoud daarvan, waarbij specifieke bescherming uit gaat naar o.a. oude boskernen en bosreservaten (artikel 4.6 Bnl en kaart bijlage 2 Bnl). Deze beleidsuitgangspunten zijn verwerkt in de verordening en de beleidsregels.

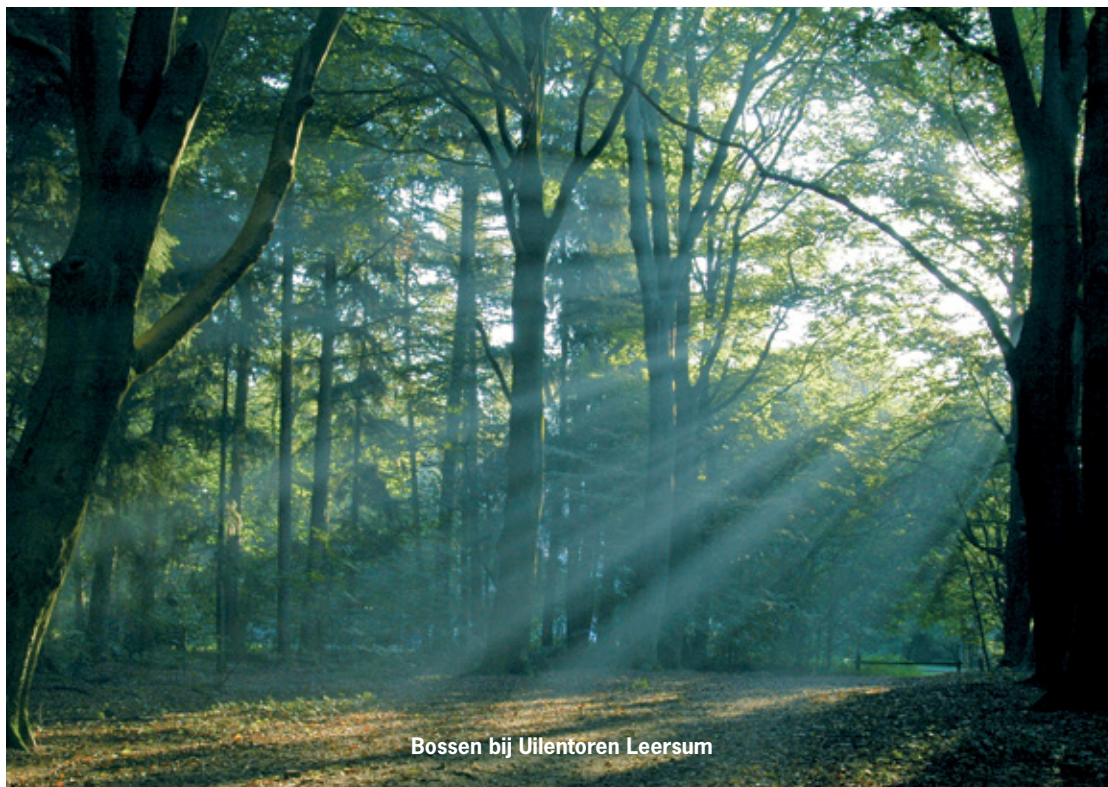
Ons houtopstandenbeleid binnen dit kader rust op twee pijlers namelijk op hoofdstuk 4 van de Wnb, maar ook op hoofdstuk 5 Vnl, onderdeel Beschermde kleine landschapselementen.

- De Wnb verstaat onder een houtopstand een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die en oppervlakte grond beslaat van tien are (1000m²) of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.
- De Vnl verstaat onder een klein landschapselement een qua oppervlakte of volume beperkte groene component in het landschap, die bijdraagt aan de opbouw, structuur, invulling, identiteit en belevingswaarde van dat landschap, en die niet onder de Wnb valt.

Ad 1 is van toepassing buiten de door de Gemeenteraad vastgestelde bebouwde kom Houtopstanden. Als er geen bebouwde kom Houtopstanden is vastgesteld geldt de Wnb op het gehele grondgebied van de desbetreffende gemeente. Bij voorkeur hebben wij van elke gemeente een actuele vastgestelde kaart zodat er voor onze provincie uiteindelijk één indicatieve kaart toepassingsgebied Houtopstanden is (kaartbijlage VII, Vnl).

Ad. 2. Het toepassingsgebied van paragraaf 5.5. Vnl Beschermde kleine landschapselementen is grof weg het gebied buiten de rode contour en delen van de bebouwde kom Wegenwet (artikel 5.1.2. Vnl, kaartbijlage III Vnl).

De Wnb en de Vnl vullen elkaar aan, zodat de grotere eenheden, maar ook de kleine landschapselementen zijn beschermd. De KLE elementen zijn geïnventariseerd aan de hand van een aantal criteria (artikel 5.3. Bnl) en op een waardenkaart gezet. De elementen op de kaart vallen direct onder de bescherming van de Vnl (artikel 5.5.2 Vnl).

Voor de grotere KLE elementen en de bosgebieden geldt de Wnb. Met de komst van de Wnb komt er een einde aan het verlies van bosareaal doordat een bosbestemming wordt gewijzigd in een niet-bosbestemming en vervolgens het werk in overeenstemming met dat geldende bestemmingsplan wordt uitgevoerd. In die gevallen trad de Boswet terug en konden de houtopstanden zonder kapmelding en herplantplicht worden geveld. Nu is de kapmelding van kracht en de herinplantplicht.

In sommige gevallen ligt het niet voor de hand om gekapte houtopstanden op de dezelfde locatie terug te planten. Aan welke eisen de herbeplanting in dat geval vervolgens moet voldoen leggen we vast in het instrumentarium. Daarin geven wij onder andere aan hoe de Provinciale nog op te richten natuur- en boscompensatiebank hierin is gepositioneerd. Met deze bank bundelen wij de natuur- en boscompensatie op een beperkt aantal locaties, als tijdige en kwalitatieve goede compensatie in de nabijheid onmogelijk is. Binnen deze bank houden wij ook een registratie bij van de compensatieverplichtingen en de voortgang van de uitvoering (zie verder Natuurvisie en paragraaf 4.1 hierna).

Het instrumentarium is verder als volgt opgebouwd. In Hoofdstuk 4 van de Wnb is de bescherming van houtopstanden (paragraaf 4.1 Wbn) geregeld, waarvan de kern wordt gevormd door de kapmelding en de verplichting tot herbeplanting ter plaatse binnen 3 jaar na het vellen van de houtopstand. De herbeplanting dient op bosbouwkundig verantwoorde wijze te worden uitgevoerd. Het Provinciale instrumentarium sluit daar op aan. In paragraaf 4.1 Vnl zijn voorschriften met betrekking tot het indienen van een kapmelding en de vrijstelling van de meldingsplicht opgenomen. In Paragraaf 4.2. Vnl zijn de algemeen verbindende voorwaarden gesteld aan de herbeplanting en de eisen daaraan op andere grond. In artikel 4.2.2. Vnl staan de eisen opgesomd voor herbeplanting op andere grond. Hieraan is de natuur- en boscompensatiebank gekoppeld waarvan de basis weer ligt in artikel 4.2.2. lid 2 Wnb. In beleidsregels (artikel 4.4 Bnl) zijn onze vaste gedragsregels

hieromtrent opgenomen. In artikel 4.2.3. Vnl is de ontheffing van de herbeplantingsplicht ingevuld voor het verwijderen van houtopstanden in het kader van natuurherstel.

De Bnl bevat de vaste gedragsregels bij de ontheffingsmogelijkheden, zoals de ontheffing meldingsplicht, wachttijd, termijn van herbeplanting, herbeplanting op andere grond en herbeplantingsplicht. Deze gedragsregels waren neergelegd in de door ons vastgestelde “Beleidslijnen Uitvoering Boswet Provincie Utrecht” van 15 april 2003. Zo zijn de beleidsregels voor de ontheffing herbeplanting op andere gronden verwoord in artikel 4.4 Bnl. De mogelijkheden voor bijvoorbeeld heideherstel worden in 2017 uitgewerkt in een notitie die de onderbouwing levert voor het afwijken van de herinplantplicht (artikel 4.5.Bnl) binnen natuurtypen. In de notitie kunnen zo nodig nadere voorwaarden worden geformuleerd met het oog op de biodiversiteit. Met artikel 4.6 Bnl geven wij aan wanneer het kapverbod voor telkens maximaal 5 jaar kan worden opgelegd. Vanuit de hierboven genoemde beleidsdoelstellingen zullen wij in die gevallen vellingen niet zonder meer toestaan. In dergelijke gevallen zullen wij vaker het kapverbod opleggen en dit mogelijk telkens voor 5 jaar kunnen verlengen.

In paragraaf 5.5 van de Vnl is het verbod opgenomen tot het vellen of doen vellen van door ons als waardevol geselecteerde KLE's. Deze elementen staan op een waardenkaart kleine landschapselementen met daarbij de selectiecriteria en een foto (zie verder hoofdstuk 5).

4.2 NATUUR- EN BOSCOMPENSATIE

We zien meer dan in het verleden een belangrijke (regie)rol voor onszelf weggelegd bij de uitvoering van natuur- en boscompensatie (zie ook de Natuurvisie). We willen daarbij ook de geconstateerde problemen bij de uitvoering van natuur- en boscompensatie oppakken. Deze gewijzigde rol vloeit voort uit de decentralisatie van het natuurbleid naar de provincie en de overdracht van bevoegdheden van Rijk naar provincie in de Wnb.

In de afgelopen jaren is uit landelijke onderzoeken en ervaringen binnen de provincie Utrecht gebleken dat het vaak moeilijk is locaties voor natuur- en boscompensatie te vinden, dat dit leidt tot vertraging in de besluitvorming, en dat met de natuur- boscompensatie vaak losliggende snippers natuur en bos worden gerealiseerd met een lage kwaliteit voor wat betreft natuur, landschap en recreatie. Verder is gebleken dat de registratie, de controle en de juridische borging van de uitvoering en de planologische bescherming van de gerealiseerde compensatie onvoldoende is²¹.

Natuurcompensatie (NNN-compensatie) dient plaats te vinden indien in het kader van de Wet ruimtelijke ordening (WRO) ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt die het NNN of de Groene Contour aantasten. Boscompensatie dient op basis van de Wet natuurbescherming (tot eind dit jaar de Boswet) plaats te vinden indien bos wordt gevelde en deze niet ter plekke wordt herplant. De regierol die we willen vervullen heeft in het bijzonder hierop betrekking.

De bevoegdheid en verantwoordelijkheid voor de uitvoering van natuur- en boscompensatie die voortvloeit uit de aanleg en verbetering van rijkswegen en rijkswateren ligt bij het rijk. Ook bij de realisatie hiervan wil de provincie zoveel mogelijk een regierol vervullen (zonder de verantwoordelijkheid van het rijk over te nemen), om te bewerkstelligen dat de natuur- en boscompensatie een goede kwaliteit heeft en zoveel mogelijk bijdraagt aan Provinciaal natuur-, landschaps- en recreatiebeleid.

De provincie wil komen tot een slagvaardiger uitvoering van natuur- en boscompensatie en een betere kwaliteit van de compensatie. De provincie zal in 2017 een 'natuur- en boscompensatiebank' vormen, dat wil zeggen gronden of al gerealiseerde natuur of bos op voorraad houden voor de realisatie van natuur- en boscompensatie, of over het op voorraad houden afspraken maken met andere partijen. Dit maakt het voor de compensatieplichtigen gemakkelijker en biedt de mogelijkheid de natuur- en boscompensatie te bundelen op een beperkt aantal locaties waar een hoge kwaliteit gerealiseerd kan worden. De compensatiebank biedt tevens de mogelijkheid Provinciale doelen op het gebied van natuur, landschap en recreatie te realiseren. Met het vormen van een natuur- en boscompensatiebank geven wij uitvoering aan motie 45B (PS 8 december 2014/Begroting 2015).

21 Zie onder andere Nationaal Groenfonds (2010), Op weg naar een betere natuurcompensatie; Provincie Utrecht (2010), Eindrapportage natuurcompensatielocaties, Ruimtelijk Actieprogramma 2008-2011; Alterra (2011), Natuurcompensatie. Kansen, knelpunten en rekenregels; Ambtelijke stuurgroep natuurcompensatie (2013), Eindrapport; Algemene Rekenkamer (2014), Compensatie van schade aan natuurgebieden, vervolgonderzoek naar de bescherming van natuurgebieden; Nationaal Groenfonds (2014), Kennisdocument Natuurpunten en Natuurbank.

Om de natuur- en boscompensatie via de natuur- en boscompensatiebank op een beperkt aantal locaties te kunnen bundelen hoeft deze anders dan in het verleden niet meer altijd in de directe nabijheid plaats te vinden. In de PRS en PRV zijn de regels hiervoor nu aangepast. In de Vnl (artikel 4.2.2. Vnl) en de Bnl (artikel 4.4. Bnl) zijn de regels voor natuur- en boscompensatie toegevoegd binnen de mogelijkheden van de Wnb. Altijd zal wel eerst onderzocht dienen te worden of tijdige en kwalitatieve goede compensatie in de nabijheid mogelijk is. Indien dit niet het geval is, kan ook compensatie op een andere locatie in de provincie plaatsvinden.

Compensatieplichtigen zijn niet verplicht gebruik te maken van de te vormen natuur- en boscompensatiebank. Zij kunnen ook zelf komen met locaties waarop zij de compensatie willen realiseren. In alle gevallen dient te realiseren compensatie qua oppervlakte, natuurkwaliteit en ruimtelijke samenhang tenminste gelijkwaardig te zijn aan de aantasting. In geval van natuurcompensatie dient de compensatie daadwerkelijk een bijdrage te leveren aan het NNN en plaats te vinden aansluitend op het NNN (bij voorkeur binnen de Groene Contour). In geval van boscompensatie dient de compensatie een meerwaarde te hebben, bijvoorbeeld door te grenzen aan een boskern, bij te dragen aan bestaand natuur-, landschaps- en recreatiebeleid van provincie of gemeenten of te leiden tot een versterking van de landschappelijke kwaliteit.

Met het oog op een slagvaardiger uitvoering is het in de PRS en PRV ook mogelijk gemaakt de natuurcompensatie binnen het NNN te realiseren, indien dit leidt tot een versnelling van de realisatie van het NNN en het NNN gelijktijdig wordt uitgebreid met een gelijke oppervlakte nog te realiseren natuur. Verder zijn voor het vaststellen van de boscompensatieopgave, zoals hiervoor al genoemde, concrete criteria geformuleerd voor het bepalen van deze boscompensatieopgave. In bijlage 1 van de Bnl zijn de regels vastgelegd in de "Kwaliteitstoelagen en regels voor boscompensatie op basis van de Wnb" (art. 4.4, lid 3 Bnl). Ook in de NNN-wijzer zullen concrete criteria worden opgenomen voor het bepalen van de natuurcompensatieopgave.

Wij zullen naast het vormen van een natuur- en boscompensatiebank en de hiervoor beschreven aanpassing van het beleid en de regels, ook de registratie, de controle en de juridische borging van de uitvoering en de planologische bescherming van de compensatie verbeteren. In geval van natuurcompensatie dient de compensatie, het beheer en de instandhouding verzekerd te zijn op het moment van vaststelling van het ruimtelijk plan waarin de aantastende ingreep mogelijk wordt gemaakt. Het op te richten natuurcompensatieloket krijgt daarin een centrale rol.

Voorts zetten wij in op communicatie en een goede ontsluiting van de kennis op het gebied natuur- en boscompensatie, o.m. via het natuurcompensatieloket, de Provinciale website en de NNN-wijzer.

4.3 OVERGANGSRECHT EN ONTHEFFINGEN

Op basis van voormalige Boswet zijn twee ‘generieke’ ontheffingen verleend aan Rijkswaterstaat (RWS) en Staatsbosbeheer(SBB)²². Deze ontheffingen maken het voor deze organisaties mogelijk om te vellen zonder melding en bieden de mogelijkheid elders te compenseren of zelfs helemaal niet te compenseren. In deze ontheffingen is een jaarlijkse rapportageplicht aan RVO opgenomen. Beide ontheffingen blijven op basis van het overgangsrecht (artikel 9.9 lid 6 Wnb) van kracht, tenzij er goede redenen zijn de ontheffingen in te trekken.

De ontheffing van RWS blijft voor 90% vallen onder de bevoegdheid van het Ministerie van EZ. Dit Ministerie heeft aangegeven de ontheffing te zullen wijzigen en in lijn te brengen met de Wnb en in afstemming met de provincies. Voor Staatsbosbeheer ligt het anders. Hier zijn wij zelf bevoegd gezag. Aangezien de ontheffing ongewijzigd overgaat, blijft de jaarlijkse rapportageplicht dan ook bij RVO. Het blijven rapporten aan RVO is niet wenselijk. RVO heeft namelijk geen houttaken meer. In het overgangsrecht is bovendien niet opgenomen dat de jaarlijkse rapportage naar de provincie gezonden zou moeten worden. Daarom willen wij direct na inwerkingtreding van de Wnb deze ontheffing intrekken. Hiervoor in de plaats kan Staatsbosbeheer, net als andere grondeigenaren met meer dan 1000 hectare bos in onze provincie in aanmerking komen voor de generieke ontheffing. In de beleidsregels is aangegeven onder welke voorwaarden wij deze ontheffing verlenen (artikel 4.1. Bnl).

Beleidsafspraken:

1. *We houden het bosareaal tenminste gelijk. Ontheffingen van de herplantplicht verlenen wij daarom slechts in het kader van natuurherstel en gericht op de biodiversiteitsdoelstellingen en onder strikte voorwaarden (artikel 4.2.3 Vnl).*
2. *In bossen met erkend hoge biodiversiteitswaarde (kaartbijlage 2 Bnl) gaan we gelet op de biodiversiteitsdoelstellingen zeer terughoudend om met het toestaan van vellingen. Zo nodig zetten we het kapverbod in.*
3. *Wij zullen ter onderbouwing van het afwijken van de herinplantplicht binnen natuurtypen in 2017 een notitie opstellen over de mogelijkheden van bosomvormingen naar open natuur en heide.*
4. *Wij richten in 2017 de Utrechtse natuur- en boscompensatiebank op zoals beschreven onder paragraaf 4.2 en in de Natuurvisie.*
5. *Wij zetten in op communicatie en een goede ontsluiting van de kennis op het gebied natuur- en boscompensatie, o.m. via het natuurcompensatieloket, de Provinciale website en de NNN-wijzer.*
6. *We trekken de generieke ontheffingen verleend aan Staatsbosbeheer zo spoedig mogelijk na inwerkingtreding van de Wnb in. In plaats daarvan bieden we Staatsbosbeheer een ontheffing van de meldingsplicht aan (zie artikel 4.1. Bnl).*

22 Zie <http://wetten.overheid.nl/BWBR0010626/2005-01-01> en <http://wetten.overheid.nl/BWBR0011180/2005-01-01>

5. LANDSCHAP EN BELEVING

De onlangs vastgestelde Landschapsverordening provincie Utrecht 2016²³ (Lsv) is beleidsneutraal en volledig overgenomen in hoofdstuk 5 van de Vnl. Het onderbrengen van de autonome Lsv in de Vnl is gebaseerd op de volgende overwegingen:

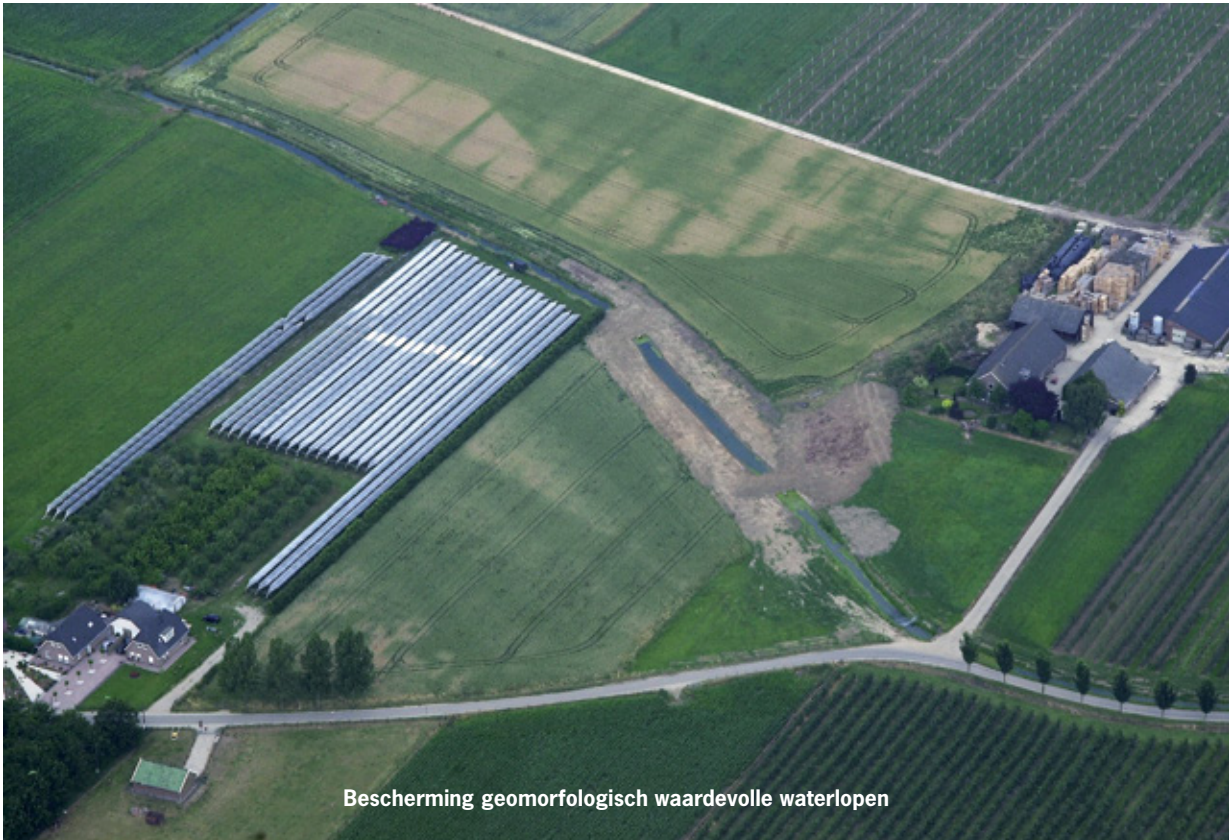
- De Wnb ziet ook op het behoud van waardevolle landschappen en hun cultuurhistorische aspecten. Zo sluit het hoofdstuk 4 Houtopstanden direct aanvullend aan op paragraaf 5.5. Beschermd kleine landschapselementen en de bescherming van kavelpatronen op de cultuurhistorische aspecten.
- Bij sommige ingrepen gelden naast de bepalingen van de Lsv ook de bepalingen van de Wnb. Door de instrumenten samen te brengen wordt dubbel werk voorkomen. Het stroomlijnen is in het belang van de aanvrager en het bevoegd gezag. Bijvoorbeeld het dempen van wateren. De Lsv toets aan de LNCA-waarden en de Wnb aan de bescherming van soorten. In dit geval kan nu voor het onderdeel natuur binnen de aanvraag met één natuurtoets worden volstaan. Dit laat onverlet dat waar de Lsv niet van toepassing is de Wnb dat wel kan blijven.
- Het toevoegen van de Lsv aan de Vnl loopt vooruit op de integratie van verordeningen binnen de fysieke leefomgeving in de Omgevingsverordening, waardoor de Lsv nu is meegenomen in het objectgericht maken van de Natuurvisie en de Vnl.

In onze Natuurvisie (paragrafen 3.2.3. en 5.1.2) geven wij onze visie over de bescherming van het landschap en de rol van de Lsv daarin. De Lsv is een belangrijk instrument binnen het landschapsbeleid in casu het tegengaan van de verrommeling. Het doel van de Vnl is breder, namelijk het waarborgen van ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied door de bescherming van de landschappelijke, natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden (LNCA-waarden). De Vnl laat geen ruimte voor andere belangenafweging. In de toelichting van de Vnl, hoofdstuk 5, zijn de beleidsmatige kaders per paragraaf weergegeven. Er is een aparte kwaliteitstoets om in sommige situaties bij ontheffingverlening maatwerk mogelijk te maken. Het toepassingsgebied van de Vnl ligt grof gezegd buiten de rode contouren. Het stelstel van de Vnl, hoofdstuk 5 moet vooral leiden tot de volgende beleidseffecten:

Paragraaf 5.2. Borden, vlaggen, spandoeken en objecten.

- Geen (opvallende) borden, vlaggen, spandoeken en objecten in het landschapsschoon, zodat verrommeling, horizonvervuiling en aantasting van de openheid niet aan de orde is;
- Behoud van de beleving van landschappelijke waarden.

23 Besluit van Provinciale Staten van 19 september 2016

Bescherming geomorfologisch waardevolle waterlopen

Bescherming karakteristieke kavelpatronen

Paragraaf 5.3. Storten, dempen, ophogen en rommelterreinen.

- Geen aantasting of verder verlies van waardevolle kavelpatronen en andere cultuurhistorische kenmerken;
- Behoud van hoofdstructuren en belangrijke zichtlijnen.
- Het beschermen van geomorfologische kenmerken (aardkundige waarden);
- Het voorkomen van verstoring en verrommeling van de ruimtelijke kwaliteit buiten erven en inrichtingen;
- Geen dempingen van waardevolle wateren al dan niet in de combinatie met 'groene' waardevolle kleine landschapselementen binnen en buiten het NNN;

Paragraaf 5.4. Wateren, woonschepen, vaartuigen, voorwerpen en hun voorzieningen.

- Geen toename van het aantal woonschepenligplaatsen, tenzij planologisch bepaald.
- Vaartuigen, voorwerpen en hun voorzieningen alleen gecombineerd binnen erven, daarbuiten het voorkomen van verstoring en verrommeling van de ruimtelijke kwaliteit hierdoor (schoonmaken en schoonhouden);
- Het voorkomen van vervanging van bewoonde varende schepen door woonarken in de uiterwaarden;
- Behoud van hoofdstructuren en belangrijke zichtlijnen.

Paragraaf 5.5. Beschermd kleine landschapselementen

- Het behoud van waardevolle kleine landschapselementen, zowel 'groen' als 'blauw' of gecombineerd, binnen en buiten het NNN door deze vast te leggen op de waardenkaart.
- Geen afname van steppingstones of andere verbindingselementen binnen en buiten het NNN.
- Behoud van hoofdstructuren en belangrijke zichtlijnen.

In het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (zie hoofdstuk 7) geven wij jaarlijks de beleidsprioriteiten en de te leggen accenten aan voor de hiervoor genoemde beleidseffecten.

De Vnl (hoofdstuk 5) biedt de mogelijkheid om aan ontheffingen voorschriften te verbinden met compensatieverplichtingen (artikel 5.6.1). In gevallen waarbij met het verlenen van een ontheffing economisch voordeel wordt behaald is het niet onredelijk hiervoor iets voor de natuur terug te verlangen. Afhankelijk van het gebied kan dat bijvoorbeeld variëren van het graven van een poel, het maken van plasdras oevers tot het realiseren van een klein landschapselement. Als realisatie ter plaatse niet mogelijk is zou deze moeten kunnen worden ingeboekt bij de natuur- en compensatiebank (zie paragraaf 4.2). Deze optie onderzoeken wij nog.

De aan de Vnl verbonden waardenkaarten moeten regelmatig worden vernieuwd. Voor deze kaarten is een actualisatie voorzien medio 2017. In hoofdstuk 4 zijn wij al ingegaan op het op elkaar aansluiten van het onderdeel houtopstanden uit de Wnb en paragraaf 5.5 van de Vnl. Door de onder de Wnb vallende houtopstanden te koppelen aan de waardenkaart KLE kan een potentiële waardenkaart worden samengesteld. Deze kaart geeft aan waar de opties tot landschapsherstel zich bevinden. Hiermee zou gericht kunnen worden gestuurd op herstel van landschappelijke structuren.

Dit sluit aan op onze wens om de bij het beheer, herstel en bescherming van de KLE betrokken partijen bij elkaar te brengen via een platform KLE. Vanuit dat platform kunnen de krachten en beschikbare financiële middelen worden gebundeld vanuit de verschillende invalshoeken. Daarmee willen we meer structuur aanbrengen in het beheer, herstel en bescherming van de KLE in afstemming op de beleidsdoelen zoals versterking van landschappelijke structuren, de biodiversiteitsopgave en de actualisatie waardenkaart KLE.

Bijvoorbeeld locaties voor nieuwe elementen gekoppeld aan onze kwaliteitsgidsen landschap en die daardoor leiden tot het behoud en herstel van samenhangende structuren en zichtlijnen. Dit mag echter niet weer zo bepalend worden dat het ten koste gaat van kansen, zoals realisatie van biodiversiteitsbosjes op willekeurige of kansrijke locaties.

Beleidsafspraken:

1. In samenwerking met gemeenten (landschapscoördinatoren) en andere betrokkenen die zich bezig houden met KLE's willen wij op basis van een projectvoorstel bij de voorjaarsnota daarna starten met een actualisatie van de waardenkaart kleine landschapselementen, zoals bedoeld in bijlage VI (artikel 5.5.1 Vnl).
2. De waardenkaart bijlage IV als bedoeld in artikel 5.3.2, dempingen zullen wij in 2017 doorlichten op noodzaak tot herziening.
3. We gaan na of compensatieverplichtingen voortkomend uit hoofdstuk 5 ook kunnen worden ondergebracht in de natuur- en compensatiebank.

6. MONITORING, INFORMATIE-VOORZIENING EN ONDERZOEK

De provincies hebben een centrale rol gekregen in de monitoring van natuurgegevens. In de Wnb is opgenomen dat de provincies de natuurgegevens verzamelen en het Rijk rapporteert. Bij de natuurmonitoring worden gegevens in het veld verzameld, opgeslagen als data en gebundeld tot informatie waarmee de analyses kunnen worden verricht om te voldoen aan de Europese rapportageverplichtingen om de zes jaar uit de VR en HR. In het natuurpact is afgesproken dat het Planbureau voor de Leefomgeving eens in de drie jaar evalueert of het gevoerde natuurbeleid leidt tot halen van de afgesproken doelen in het Natuurpact. Dit betekent dat monitoring nodig is voor zowel de internationale natuurrapportages als voor de in voortgangsrapportages over de in het Natuurpact gemaakte afspraken over de realisatie en kwaliteit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura 2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), het soortenbeleid, de natuur buiten het NNN, maar ook het buiten dit kader vallende agrarisch natuurbeheer.

Om deze in opgave te realiseren werken Rijk en provincies samen in één landelijk samenhangend systeem van monitoring voor alle ecologische aspecten uit het Natuurpact. Tot nu toe wordt de verzamelde natuurinformatie opgeslagen in een landelijke databank die door onze gezamenlijke uitvoeringsorganisatie BIJ12 wordt beheerd en die momenteel door vijf partijen wordt ondersteund: het IPO, de Ministeries van Economische Zaken (EZ) en Infrastructuur en Milieu (I&M), Rijkswaterstaat (RWS) en terreinbeherende organisaties (Natuurmonumenten, 12 Landschappen en Staatsbosbeheer). Vanuit hun nieuwe rol zijn de provincies de kwartiermakers voor het Informatiehuis Natuur binnen het domein van de fysieke leefomgeving. De informatie uit de landelijke databank kan ook beschikbaar worden gesteld voor het beoogde Digitale Stelsel Omgevingswet (de opvolger van de Laan van de Leefomgeving). Het IPO heeft afspraken gemaakt met het Rijk²⁴ over de rapportages waarvoor natuurinformatie moet worden verzameld.

Zoals aangekondigd in de Natuurvisie gaan wij in 2017 werken aan een Supplement Monitoring en Bijsturing om wat we nu doen in kaart te brengen en om dit beter af te stemmen op de nieuwe verplichtingen. Te checken waar de Europese, landelijke en Provinciale doelen elkaar overlappen (om dubbelwerk te voorkomen) en waar mogelijke doelen (gaten) nog moeten worden ingevuld. Gekeken zal worden of aansluiting gezocht kan worden bij bestaande inventarisatie- en monitoringsprogramma's. Op basis daarvan, samen met de huidige partners, toe te werken naar een gemeenschappelijke methodiek waarbij door slimme koppelingen, combinaties en inzet de meetdoelen optimaal kunnen worden bediend en resources effectief worden benut. In dit plan eveneens de informatiebehoefte van het bestuur en de tijdsboog van rapporteren mee te nemen.

24 Nr. 63 Brief van STAS van EZ; Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Den Haag, 22 maart 2016

In het plan zal ook aandacht zijn voor de verzameling van gegevens die voortkomen uit het faunabeheer en de jacht. Ook hier is een behoefte aan landelijke uniformiteit, kwaliteitsborging en maatschappelijke transparantie. De provincies, faunabeheereenheden en BIJ12 Faunafonds hebben behoefte aan bundeling van de met elkaar samenhangende informatiestromen uit telgegevens, preventieve maatregelen, afschot, schademeldingen en schade-uitkeringen op locatieniveau.

Samenvattend hebben de provincies vanuit hun nieuwe rol de verplichting gegevens te verzamelen en daar regie op te voeren. Als beleidsuitgangspunt hanteert de provincie dat bij de gegevensverzameling het eigenaarschap van de gegevens die bij de uitvoeringpartners ontstaan als (deel)product van verplichtingen uit wettelijke en Provinciale besluiten/beschikkingen bij de provincie blijven. Immers de provincie blijft als keteneigenaar daarvoor verantwoordelijkheid dragen en moet daarover altijd verantwoording kunnen afleggen.

Faunatelling

We hebben in 2005 samen met de Fbe een Plan van aanpak Monitoring Faunabeheer opgesteld waarin naast de inventarisatie van de gegevensbehoefte ook is aangegeven in hoeverre de benodigde gegevens al verzameld worden en in hoeverre gegevens actief verzameld dienen te worden. De provincie draagt aan dit plan bij door het leveren van deskundigen en het financieren van de tellingen. De gegevens worden met elkaar gedeeld. Sinds 2006 vindt er in het vroege voorjaar een vlakdekkende telling over het gehele landelijke gebied van de provincie Utrecht plaats. Hierbij worden door leden van de achterbannen van de Fbe (jagers, terreinbeheerders, grondbezitters en agrariërs) aangevuld met provinciale medewerkers en andere deskundigen een groot aantal beschermde maar (potentieel) schadeveroorzakende soorten geteld. De zetelling, die door ons wordt gefaciliteerd, levert informatie op die zowel door de Fbe als door ons provincie gebruikt kan worden. De Fbe zal deze gegevens aanwenden bij het aanvragen van ontheffingen en als onderbouwing van het Faunabeheerplan. De provincie zal deze gegevens aanwenden bij het verlenen van ontheffingen en bij het opstellen van Provinciaal beleid. Sinds 2011 vindt er ook een zometelling plaats van ganzen. Dit gebeurt vlakdekkend in de ganzengebieden. Deze telling geeft informatie over de omvang van de populatie ganzen nadat het broedseizoen is beëindigd. Deze telling wordt op een vergelijkbare manier georganiseerd en uitgevoerd volgens een protocol dat sinds 2013 ook elders in het land wordt toegepast.

Onderzoek

We vinden onderzoek naar alternatieven, zoals inrichtings- en beheersmaatregelen, van belang en zal zinvolle initiatieven daartoe ook ondersteunen. Dit kan voor relevant onderzoek in Utrecht via de ingang genoemd in paragraaf 9.2.. Bij experimenten en onderzoeken die voor alle provincies van belang zijn zal dit op interprovinciaal vlak plaatsvinden, bijvoorbeeld via de gezamenlijk uitvoeringsorganisatie BIJ12, unit Faunafonds.

Beleidsafspraken

- 1. We stellen een Supplement Monitoring en Bijsturing op waarin bovengenoemde aspecten een plaats krijgen (zie Natuurvisie).*
- 2. We voeren, bij voorkeur in gezamenlijkheid met de andere provincies via het IPO, de regie op data - en informatievoorzieningen als het uit onze wettelijke bevoegdheden voortkomt. Het meewerken aan de ontwikkeling en het beheren van gegevensregistratiesystemen volgens het beleidsuitgangspunt (het regievoeren) als hiervoor benoemd.*

7. TOEZICHT EN HANDHAVING

De provincie zet in op een effectief en adequaat toezichts- en handnavingsniveau waarmee wordt voldaan aan de wettelijke en in nationale en Europese rechtspraak geformuleerde eisen. De handhaving van de bestaande taken binnen dit kader blijven daarbij minimaal op het huidige niveau.

Wettelijke gebods- en verbodsbepalingen hebben alleen zin als er op wordt toegezien en als ze nageleefd worden en dat bij in gebreke blijven handhavend wordt opgetreden. Daarom hebben overheden die bevoegd gezag zijn voor toezicht en handhaving de plicht om voor effectief en adequaat toezichts- en handnavingsbeleid te zorgen en dat ook te realiseren door de inzet van voldoende capaciteit.

Wij willen het toezicht en de handhaving van de Wnb snel professionaliseren via de programmatische aanpak²⁵. Vertretpunt is de driedeling uit de Wnb; gebiedsbescherming, soortbescherming en bosbescherming. Voor een goede organisatie van de nieuwe handnavingsopgave dienen de hoofdvragen wat, wie en hoe te handhaven eerst te worden beantwoord. Probleem hierbij is dat, in tegenstelling tot de vergunningverlening, de noodzakelijke kaders en instrumenten nog grotendeels moeten worden ontwikkeld. De grondslag voor het aanwijzen van toezichthouders staat in art. 7.1, lid 1 Wnb.

1. Wat gaan we handhaven?

Ten eerste is een inventarisatie van de toezicht- en handhavingstaak noodzakelijk. Het op een rij zetten van de wettelijke normen uit Wnb, Besluit en Regeling Wnb, Vnl en Bnl, voorschriften verbonden aan beschikkingen en besluiten, meldingsplichten en vrijstellingen zoals gedragscodes en beheerplannen.

Daarnaast is het van wezenlijk belang om voor een effectieve handhaving afspraken te maken over de omgang met de nieuwe begrippen uit de Wnb. Deze zijn voor handhaving niet makkelijker geworden. Bijvoorbeeld voorheen was de basis om diverse vormen van verstoring van dieren te voorkomen, nu gaat het om de verstoring die de staat van instandhouding in gevaar brengt. Ook is opzettelijke verstoring van soorten met de Wnb niet langer verboden. Hoe gaat de handhaving om met de interpretatie van dit begrip in de praktijk?

²⁵ Op grond van de Wabo, hoofdstuk 5, (artikel 5:3 Wabo) en het daaraan gekoppelde Besluit omgevingsrecht, dienen bestuurlijke overheden te voldoen aan de proces-eisen die in het Besluit omgevingsrecht staan (Artikel 7.2 t/m 7.7 van het Bor). Het aan de Wabo gekoppelde toezicht en handhaving op grond van de Wnb dient ook op deze wijze georganiseerd te zijn. De proceseisen betreffen een analyse van de vraagstukken waar men als toezichthoudend orgaan mee te maken heeft, stellen van doelen, programmeren, borgen middelen en capaciteit, uitvoeren en evaluatie. Het programma loopt al zo'n 10 jaar en is al ruim 5 jaar in wetgeving verankerd. Deze eisen gelden voor alle overheidslagen die bevoegd zijn voor toezicht en handhaving.

Het 'wat' leggen wij jaarlijks vast in het Jaarprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (JUP). In dit jaarlijkse handavingsuitvoeringsprogramma stellen wij de ambities, beleids- en wettelijke doelen en prioriteiten vast. Deze opgave wordt geprogrammeerd in uren en middelen en gaat vervolgens de uitvoering in. Elk jaar wordt kort geëvalueerd.

Het JUP 2017 is het eerste programma waarin de nieuwe en de bestaande VTH taken geïntegreerd worden en geregisseerd gaan worden vanuit de nieuwe ambities (beleidsprioriteiten) uit de Provinciale Natuurvisie en dit beleidskader.

Met ingang van 1 juli 2014 worden de groene handhavingstaken uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD). We sluiten een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de RUD waarin op basis van de beschikbare middelen (nieuwe) taken worden belegd. De RUD gaat ons toezicht- en handavingsbeleid uitvoeren volgens het JUP, in aanvulling op hun huidige takenpakket. Na een jaar vragen we de RUD om de balans op te maken en na te gaan of onze ambitie met de bij de inwerkingtreding van de Wnb beschikbaar gestelde capaciteit kan worden waargemaakt.

Ondertussen zal er dan kennis zijn verzameld over het naleefgedrag op basis waarvan risicoanalyses kunnen worden gemaakt voor een gerichte inzet van de benodigde handavingscapaciteit en de verdere invulling van de groene handavingsstrategie (het hoe).

2. Hoe gaan we handhaven?

Welke kaders en instrumenten zijn nodig om de nieuwe taken uit de Wnb conform de wettelijke eis effectief en efficiënt te kunnen organiseren volgens het programmatisch handhaven. De toezichts- en handavingsstrategie ligt momenteel vast in de Provinciale Nalevingsstrategie Omgevingsrecht 2012-2015, GS d.d. 20 december 2011. Dit beleidsdocument bevat de nalevings-, preventie-, toezicht-, sanctie-, alsook de gedoogstrategie en bevat de keuze tussen straf- en bestuursrecht in verschillende situaties.

Het IPO en het OM namen eind 2012 het initiatief om een landelijke strategie op te stellen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken). Dit samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen (UvW), het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) en enkele andere partijen. Dit omwille van een 'gelijk speelveld' voor natuurlijke of rechtspersonen voor wie een bepaalde norm of voorschrift geldt (normadressanten). De Landelijke Handhavingstrategie (LHS) geeft hier inhoud aan door:

“Het centraal stellen van sterke, slagkrachtige en onafhankelijke handhavinginstanties met een beginselplicht tot handhaven. Die passend interveniëren bij iedere bevinding. Dat wil zeggen afhankelijk van de situatie weloverwogen kiezen voor alleen bestuursrechtelijk, bestuurs- en strafrechtelijk of alleen strafrechtelijk optreden. En die in vergelijkbare situaties vergelijkbare keuzes maken, interventies op vergelijkbare wijze kiezen en toepassen.”

De LHS biedt een breed toepasbaar kader voor handhaving. Onder de LHS kunnen specifieke handavingsstrategieën worden uitgewerkt en vastgesteld. Het brede kader van de LHS kan ook voor de groene wetten worden toegepast, maar wij achten een aanvullende specifieke handavingsstrategie voor de Wnb op termijn mogelijk wenselijk. In deze groene strategie is ook aandacht voor de afwikkeling van handavingsverzoeken, klachten, gedoogsituaties en meldingen van derden. Het stroomlijnen van klachten en meldingen en hierop te reageren naar analogie van de milieuklachtentelefoon van de RUD. Voorts willen wij, vooral vanwege het hoge risico van de onomkeerbaarheid van zaken, hoge prioriteit geven aan de inzet van preventieve handhaving (voorlichting en communicatie). Dit houdt tevens verband met het principe natuur - inclusief vergunnen. Voorkomen is beter dan herstellen (als dat al mogelijk is).

In dit verband hechten wij ook aan het opdoen van ervaringen met de Wnb en deze te benutten in de aanvullende toezichts- en handhavingsstrategie Wnb. Aan te sluiten bij eventuele landelijke IPO initiatieven.

3. Wie gaat handhaven?

De verwachting is dat meer dan 80% van de aanvragen direct bij de provincie worden ingediend, nu de Wnb niet aanhaakt bij de Wabo omgevingsvergunning. In die gevallen gaan we dus ook handhaven. Voor de gemeenten verandert er nu ten opzichte van de huidige praktijk weinig. In plaats dat de Verklaring van geen bedenking en nu naar het Rijk wordt doorgestuurd, gaat deze vanaf 2017 naar de provincie. In die gevallen blijft de gemeente, net als voorheen, het bevoegd gezag voor de vergunningverlening en de handhaving van deze categorie omgevingsvergunningen. We hebben voor de vergunningverlening over deze categorie werkprocesafspraken gemaakt met de gemeenten.

Het is bij het opstellen van dit kader nog niet duidelijk of het Besluit Omgevingsrecht (BOR) en de daarbij ontstane dubbele handhavingsbevoegdheid doorgang heeft gevonden. In dat geval mogen zowel gemeenten als provincies handhaven op de gebods- en verbodsbepalingen uit de Wnb en vergunningsvoorschriften. Als dit niet het geval is dan zal samenwerking des te belangrijker worden. Maar los van dit alles is onze insteek dat de RUD namens de gemeenten zal optreden, naar analogie met de wisselwerking tussen RUD en provincie. Voor ons is een belangrijke drijfveer voor deze keuze het gegeven dat wij verantwoordelijk zijn voor het halen van de natuurdoelstellingen uit de Wnb en op deze wijze kwaliteit en specialisme wordt gebundeld.

Enkele uitgangspunten voor het wat en hoe binnen dit kader zijn:

- De ervaring leert dat groene handhaving het meest doeltreffend, slagvaardig en efficiënt plaatsvindt door de combinatie van de bestuursrechtelijke handhaving en de strafrechtelijke handhaving. De namens de RUD Utrecht optredende handhavers van deze wet zijn daarom zowel toezichthouder als Buitengewoon opsporingsambtenaar.
- Bestuursrechtelijk handhaving is aan de orde als het gaat om omkeerbare overtredingen, gevolgschade die herstelbaar is of overtredingen waarbij de kans op herhaling groot is.
- Veel bepalingen in de Wnb zijn gedragsvoorschriften, waarvan overtreding slechts op heterdaad kan worden vastgesteld. De gevolgen van de overtreding zijn onomkeerbaar. In die gevallen ligt een 'lik-op-stuk' aanpak voor de hand door inzet van strafrecht volgens de lijn van het Openbaar Ministerie.
- Los van de gestelde beleidsprioriteiten heeft in het JUP altijd de hoogste handhavingsprioriteit het handhaven van de winterrust voor ganzen in periode van 1-11 tot 1-3 en in ganzenrustgebieden en als het zich voordoet het toezicht op geschorste ontheffingen, bijv. naar aanleiding van meldingen over vermeende stroperij en op de jacht vanaf het moment dat het 'Draaiboek bijzondere weersomstandigheden' in werking treedt.

Daarnaast is er een handhavingsrelatie met de Fbe. Deze organisatie verleent als ontheffinghouder via machtigingen ('doorschrijven of doormachtigen') toestemming aan de grondgebruikers of jachthouders voor het gebruik van de eerder door de provincie afgegeven ontheffing op grond van de wet. De ontheffinghouder heeft als taak om andere gebruikers te wijzen op de ontheffingsvoorschriften en de correcte naleving daarvan. Op verzoek wisselt zij informatie over het doormachtigen van de ontheffingen uit met de provincie, voor zover deze informatie niet beschikbaar is in de door de RUD gebruikte webapplicatie. Mede op basis van deze gegevens voeren wij de controles in het veld uit.

Beleidsafspraken

1. Op basis van de gesloten DVO met de RUD stellen wij het JUP 2017 vast met daarin de VTH opgave van de Wnb afgestemd op de ambities uit de Provinciale Natuurvisie en dit kader gekoppeld aan de normen en voorschriften uit de Wnb en de beschikbare middelen en capaciteit.
2. In de loop van 2017 beslissen wij, mede op basis van opgedane ervaringen, of wij een aanvullende toezichts- en handhavingsstrategie in aanvulling op de LHS opstellen specifiek voor de Wnb.
3. Na een jaar werken met de Wnb maken wij de balans op om na te gaan of onze ambitie met de bij de inwerkingtreding van de Wnb beschikbaar gestelde middelen en capaciteit kan worden waargemaakt.
4. Wij stellen in samenspraak met de gemeenten, de RUD en de ODRU proces- en werkafspraken op voor 1 juni 2017 die betrekking hebben op de nieuwe taken uit de Wnb betreffende vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken)
5. Wij stellen uiterlijk in de maand januari van het desbetreffende jaar het Jaarprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (JUP) vast voor de uitvoering van onze VTH taken voortkomend uit de Wnb en de Vnl.
6. Wij willen, zeker het eerste jaar, een zwaar accent leggen op de communicatie met als doel overtredingen zoveel mogelijk te voorkomen (preventieve handhaving).

Gans onderzocht op sporen van stropers

8. COMMUNICATIE

Goede communicatie rondom de Wnb is van groot belang. Het moet de belanghebbenden duidelijk zijn wat de Wnb is, wat dit voor hen betekent en wat de rol van de provincie is. De communicatie richt zich op drie onderdelen van de Wnb: de inwerkingtreding, de beleidsontwikkeling en incidenten rond schadebestrijding.

Communicatiestrategie inwerkingtreding Wet natuurbescherming

Rond de inwerkingtreding van de wet wordt vooral ingezet op betere samenwerking met de doelgroepen die met de uitvoering van de wet te maken krijgen. Om de bevoegde gezagen, belangengroepen en potentiële vergunningsaanvragers voor te bereiden op de nieuwe wet en de veranderingen die dit met zich meebrengt, worden zij uitgebreid geïnformeerd via voorlichtingsbijeenkomsten, nieuwsbrieven, Q&A, digitale 'helpdesk' en de website. Hiervoor is in 2016 een actieplan gemaakt en uitgevoerd aan de hand van de kernboodschap "Natuur is een goeie buur".

Na inwerkingtreding en beleidsontwikkelingen

We verwachten dat er na inwerkingtreding nog veel vragen uit de dagelijkse praktijk naar voren komen. Daarom besteden we ook in 2017 veel aandacht aan communicatie met bevoegde gezagen en belangengroepen. Hiervoor hebben wij in 2016 een communicatiestrategie opgesteld die wij verwerken in het communicatieplan, die wij na in werking treding verder zullen uitrollen. De focus ligt op uitleggen van de taakonderdelen van de Wnb, de Provinciale beleidskoers en het inzetten op samenwerken. In plan worden de verschillende doelgroepen benoemd en gerichte informatiestromen voor opgezet.

Nieuwe beleidsontwikkelingen zullen wij met de direct betrokkenen bespreken en voor de overige partijen via de hierboven genoemde kanalen. Voor de nieuwe beleidsontwikkelingen streven wij naar draagvlak.

Incidenten

Waar dieren worden verstoord of gedood is goede communicatie essentieel. Hoe gaan we om met de maatschappelijk emotionele discussies naar aanleiding van maatregelen voor populatiebeheer en schadebestrijding binnen dit kader van natuurdoelstellingen. Ook met betrekking tot de nieuwe taken waar dieren bij projecten mogelijk moeten wijken, kunnen de gemoederen hoog oplopen. Waar deze situaties zich met enige mate van zekerheid zich kunnen gaan voordoen en die raken direct aan de Provinciale verantwoordelijkheid maken wij proactief een woordvoerslijn met het eerlijke verhaal.

In gevallen die raken aan het faunabeheer trekken provincie en Fbe gezamenlijk op. De Fbe is eerstelijns verantwoordelijk voor de publieks- en gebruikersvoorlichting in het veld en voor de voorlichting aan de achterbannen van de in het bestuur vertegenwoordigde achterbannen. Incidenteel vindt samenwerking met de Fbe plaats voor de organisatie van bijeenkomsten voor de specifieke doelgroepen (o.a. grondgebruikers, jachthouders, gemeenten, semi-overheden of het grote publiek) om de wet en haar gevolgen voor de verschillende belanghebbenden uit te leggen. In die gevallen waar de gemoederen hoog kunnen oplopen en/of met veel media-aandacht is de woordvoerderslijn van de provincie leidend.

Beleidsafspraken

- 1. We stellen een communicatieplan op dat wij vanaf 2017 gaan uitrollen gericht op de verschillende doelgroepen om de invoering van onze nieuwe wettelijke taken binnen de Wnb ook in 2017 toe te lichten, onze gekozen beleidskoers te vertellen en de invoering verder te begeleiden.*
- 2. We formuleren een kernboodschap –al dan niet in IPO verband- ten aanzien van het soorten- en faunabeleid.*
- 3. We proberen de maatschappelijke gevoeligheden rond een ingreep tijdig in te schatten en anticiperen daarop aan de hand van de kernboodschap en inzoomend op het specifieke geval.*
- 4. We voeren de communicatieafspraken benoemd onder de beleidsafspraken in de voorgaande hoofdstukken uit.*

9. FINANCIËN

9.1 BIJ12, UNIT FAUNAFONDS

Via het Provinciefonds ontvangen de provincies sinds 2003 middelen voor de uitvoering van de wet op basis van tussen het Rijk en de provincies gemaakte afspraken. Met de verdeling van de gelden van het Bestuursakkoord 2012 en de beleidsintensivering van dit Kabinet zijn middelen toegevoegd voor de uitvoering van de taken van het Faunafonds. Eerst in 2013 via een decentralisatie-uitkering en sinds 2014 via toevoeging aan de Provinciale begroting (Voorjaarnota 2014, d.d. 7 juli 2014). Met de komst van de Wnb is het Faunafonds opgeheven en gaat een deel van taken door in BIJ12, unit Faunafonds. De provincie is dan verantwoordelijk voor alle taken van het Faunafonds. De middelen voor deze taken zijn via de verdeelsleutels van de commissies Jansen²⁶ I en II al per 1 januari 2014 toegevoegd aan het Provinciefonds.

We ontvangen volgens deze verdeelsleutel € 951.400,- per jaar. Dit zijn niet alleen middelen die nodig zijn voor de uitkeringen tegemoetkoming in de faunaschade, totaal € 706.000,- inclusief ganzenbeleid, maar ook de kosten voor de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie BIJ12, unit Faunafonds, totaal € 265.500,- (peil 2016). In lijn met het ganzenakkoord zijn ganzenrustgebieden aangewezen. Voor deze gebieden is in juni 2014 een financiële regeling in de BACVP vastgesteld die is uitgewerkt in Vergoedingsregeling ganzenrustgebieden Provincie Utrecht 2015.

De provincies waren altijd al direct financieel verantwoordelijk voor 'autonoom verdergaand provinciaal beleid', dat met het Faunafonds werd afgerekend. Nu zijn we verantwoordelijk voor het complete faunaschadebeleid. Om de acceptatie van de komst van het Edelhert in Utrecht te bevorderen, wijken wij af van de landelijk afgesproken beleidsregels door geen eigen risico te hanteren en de retributie terug te geven als is vastgesteld dat de schade door het Edelhert is aangericht (artikel 3.8 Bnl).

De financiële onderbouwing van het beleidsterrein blijft altijd onzekerheden kennen. Schade door diersoorten blijft nu eenmaal moeilijk te voorspellen en de tegemoetkoming in de schade is weer sterk afhankelijk van de marktprijzen van de beschadigde gewassen. Daarnaast zijn er nog risico's zoals onvoorspelbare populatieontwikkelingen en de onzekerheid over de effecten van beleid gericht op populatiereductie. Het risico van de onvoorspelbaarheid van tegenvallende faunaschade en daarmee onverwachte overschrijding van de

²⁶ Externe commissie met adviezen aan het interprovinciaal overleg over de ontwikkelopgave natuur en de verdeling van de middelen uit het Regeerakkoord Rutte II voor ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland.

uitkeringen tegemoetkoming in de faunaschade zijn opgenomen in de Provinciale weerstandsparagraaf van de Provinciale begroting. Het financiële risico van tegenvallers hebben Provinciale Staten daarmee afgedekt in het weerstandsvermogen van de provinciale begroting.

9.2 FAUNABEHEERENHEID UTRECHT

De Fbe fungeert als zelfstandige coördinerende netwerkorganisatie van de daarin samenwerkende partijen en draagt zorg voor de uitvoering van het door ons vastgestelde faunabeleid met betrekking tot het faunabeheer. Zij is geen uitvoeringsorganisatie van de provincie. De Fbe voert taken uit die vallen onder de kerntaak natuur van de provincie, op grond waarvan de subsidie volgens het Coalitieakkoord 2011-2015 weliswaar met 15% werd gekort, maar niet afgebouwd en beëindigd. Met de oprichting en erkenning van de Fbe in 2003 aanvaard en we in principe de consequenties van de financiële instandhouding van de Fbe. Er is echter geen sprake van een wettelijk verplichte subsidieverstrekking. Wij verstrekken jaarlijks via het subsidieloket op aanvraag een subsidie voor de exploitatie van de Fbe. Wij werken toe naar een meerjarenbegroting vanaf 2018.

Op de provinciale begroting is tot en met 2016 een exploitatiesubsidie beschikbaar van rond de €135.000,- inclusief (indien van toepassing) een jaarlijkse inflatiecorrectie. Met de komst van de Wnb zullen de taken van Fbe veranderen en toenemen, o.a. kennisintensivering van populaties, verbetering registratie van afschot - en telgegevens in geautomatiseerde systemen en het instellen van een 1-loketfunctie. Daarnaast stelt de wet en de Vnl nieuwe eisen op het gebied van een groter en evenwichtiger bestuur van de stichting. Vanaf 2017 wordt de begroting daarom met € 125.000,- opgehoogd. We stellen de beleidsprioriteiten in overleg met de Fbe vast, en de Fbe legt deze vast in haar activiteitplan, op basis waarvan de middelen worden ingezet en op basis waarvan prestaties worden afgerekend.

Voorts vragen we aan de Wbe's zich verder te professionaliseren onder andere door een schaalvergroting van de werkgebieden door te voeren (zie paragraaf 3.3.1.3). Wij stellen voor deze professionalisering vooralsnog financieel vorm te geven door een gering deel van het opgehoogd FBE budget daarvoor in te zetten met hieraan gekoppeld een heldere resultaatsverplichting.

Naast de vaste kosten heeft de Fbe soms incidentele kosten die geen onderdeel uitmaken van de exploitatiesubsidie, maar als extra en incidenteel kunnen worden aangemerkt. Nu de begroting van de Fbe robuuster is geworden komen alleen grotere projecten, zoals het om de zes jaar opstellen van het Faunabeheerplan Utrecht, hiervoor in aanmerking. Aanvragen voor incidentele projecten en onderzoeksvoorstellen die een meerwaarde hebben voor de provinciale kerntaak zullen afzonderlijk door Gedeputeerde Staten worden afgewogen. In het geval van een positieve weging, maar bij ontoereikend budget zal op de daartoe geëigende wijze via de beleidscyclus aan Provinciale Staten om aanvullende financiering worden gevraagd. Aan de toekenningen kunnen Gedeputeerde Staten voorwaarden en beperkingen verbinden.

Voor de oprichting, aansturing en continuering van het Projectteam ganzenbeheer Utrecht, die tot taak heeft het ganzenbeleid op basis van draagvlak verder vorm te geven en het gecoördineerd, planmatig en efficiënt uit te voeren, hebben we voor de duur van de intensivering van het ganzenbeleid tijdelijk de subsidie van de Faunabeheereenheid opgehoogd om deze gevraagde prestaties te kunnen realiseren. Voor deze beleidsintensivering is op de Provinciale begroting voor de looptijd van 2014 tot en met 2017 totaal € 160.000,- beschikbaar gesteld. Om de te nemen maatregelen te kunnen bekostigen is verdeeld over dezelfde jaren een budget geraamd en toegekend van € 130.000,- (begroting 2014 PS2013PS10).

9.3 STICHTING VALWILD UTRECHT.

De Stichting Valwild Utrecht is een zelfstandig opererende stichting, waarvan de doelstellingen en activiteiten in paragraaf 3.7 staan genoemd. Tot en met 2009 kreeg de Stichting een jaarlijkse subsidie van € 11.000,-. De Stichting genereert sindsdien zijn eigen inkomsten via het afrekenen van een vast bedrag per stuks valwild met de desbetreffende wegbeheerder.

9.4 LEGES EN RETRIBUTIES

Op grond van artikel 6.2 lid 4 Wnb kunnen Provinciale Staten een kostenvergoeding (leges) vragen voor de behandeling van aanvragen om een vergunning of ontheffing. Artikel 223 Provinciewet biedt een algemene grondslag om leges te heffen ter zake van diensten die door ons worden verstrekt. Op dit moment heft de provincie Utrecht alleen leges voor aanvragen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Lsv. Voor aanvragen in het kader van beheer- en schadebestrijding op grond van de Flora- en Faunawet worden geen leges geheven. Voor verklaringen van geen bedenkingen (VGB's), die de provincies aan gemeenten afgeven indien een omgevingsvergunning wordt aangevraagd bij de gemeente, kan door de provincie geen leges worden geheven. Dit geldt voor inwerkingtreding al voor aanvragen van de Natuurbeschermingswet 1998. Het Rijk (Rvo) brengt wel leges in rekening voor aanvragen om ontheffing artikel 75 FFW (ruimtelijke ingrepen). Voor aanvragen op grond van de Boswet brengt het Rijk (Rvo) geen leges in rekening.

Wij moeten bepalen of er leges worden geheven voor de nieuwe taken. En zo ja, hoe de hoogte van deze leges moet worden bepaald, kostendekkend of juist lager. Provinciaal beleid is nu dat we in principe leges kostendekkend in rekening brengen. Hiermee betaalt de aanvrager voor de dienst, het verstrekken van de vergunning of het in behandeling nemen van een verzoek tegemoetkoming faunaschade (de retributie). Er zijn echter uitzonderingen mogelijk die in het belang zijn het natuurbeleid. Aanvragen voor ingrepen die bijdragen aan het herstel en behoud van de biodiversiteit. Of aanvragen in de categorie vestzak/broekzak, waarbij we leges heffen die een verstrekte natuur- of exploitatiesubsidie direct alweer afkomen, zoals aanvragen in het kader van beheer- en schadebestrijding. Differentiatie waar beleidsmatige sturing wenselijk is (bijvoorbeeld faunaschadebeleid).

Voor de nieuwe taak met betrekking tot de ruimtelijke ingrepen willen wij deze afweging ook weer maken. Bijvoorbeeld tussen de hoogte van de leges in relatie tot bijvoorbeeld de niet vergunningplichtige ingrepen op grond van andere regelgeving (o.a. vrijstellingen bouwbesluit) en tussen de hoogte van de drempel en het belang van het kunnen beoordelen van de aanvraag. Het belang van het kunnen opleggen van maatregelen via de ontheffing kan in sommige situaties zwaarder wegen. Leges moeten dan niet een drempel opwerpen en illegaal handelen stimuleren.

Ook moet rekening worden gehouden met het aantal VGB 's die binnenkomen via de gemeenten en omgevingsdiensten. Dit aantal zal beperkt zijn nu de verwachting is dat de Wnb niet meer verplicht aanhaakt aan de WABO-omgevingsvergunning. Omdat het een behoorlijke inspanning is om met iedere gemeente overeenkomsten aan te gaan en de verwerking van het tarief in hun tabellen wachten wij het eerste jaar af en beslissen daarna op basis van de hoeveelheid VGB's of dit rendabel is. In het tarief voor een omgevingsvergunning moet in ieder geval het verschil duidelijk worden tussen een omgevingsvergunning met en zonder Provinciale VGB ook in relatie tot onze tarieven voor afzonderlijke besluiten.

Voor 2017 zal de Tarieventabel bij de Precariobelasting- en legesverordening provincie Utrecht 2012 worden aangepast. Dit loopt een parallel traject. De tarieven staan op de provinciale website.

Beleidsafspraken

- 1. Voor de behandeling van aanvragen op grond van de Wnb en de Vnl stelt de provincie in de tarieventabel bij de Precariobelasting- en legesverordening provincie Utrecht 2012 nieuwe legestarieven vast voor 2017 voor de verschillende activiteiten waaruit een aanvraag of tegemoetkoming schade voortvloeit.*
- 2. De legestarieven stelt de provincie in principe kostendekkend vast. We nemen geen legestartief op voor aanvragen om ontheffing soorten faunaschade en vergunning gebieden voor beheer- en schadebestrijding in Natura 2000, en vergunningen voor herstelmaatregelen PAS en andere gesubsidieerde natuurontwikkelingsprojecten.*
- 3. De kosten van WVGB 's verhalen we kostendekkend op de aanvrager van de dienst, mits de inspanning om dit regelen met de gemeenten opweegt tegen de inkomsten. We beoordelen dit na 1 jaar ervaring met de Wnb en nemen dit mee bij de evaluatie bij de VTH taken.*
- 4. In afwijking van afspraak 2 kunnen we vanwege de beperkte mogelijkheden tot maatwerk binnen het faunaschadebeleid voorstellen doen tot beleidsdifferentiatie die gevolgen kunnen hebben voor de hoogte van de retributie (zie paragraaf 3.4).*

BIJLAGE 1

BELEIDSLIJN HERINTRODUCTIE EN REPOPULATIE VAN DIEREN IN UTRECHT

INHOUDSOPGAVE

Deel 1 - Inleiding

Deel 2 - Terughoudendheid uitgangspunt

Deel 3 - Afbakening, juridisch kader

Deel 4 - Afwegingskader herintroductions dieren Provincie Utrecht

DEEL 1. INLEIDING

Deze Beleidslijn vormt het kader waaraan wij de ontheffingsaanvragen voor herintroductie en repopulatie van diersoorten in de Utrechtse natuur zullen toetsen. De tekst van deze Beleidslijn is ten dele (bewerkt) overgenomen uit de Beleidslijn die het Ministerie van Economische Zaken hanteerde²⁷. Deel 1 vormt de inleiding.

In Deel 2 wordt aangegeven hoe de Provincie Utrecht aankijkt tegen herintroductions en haar eigen rol. Vervolgens wordt in Deel 3 aangegeven welke internationale afspraken doorwerken in deze Beleidslijn en hoe het juridisch kader eruit ziet. Deel 4 beslaat het Afwegingskader.

Herintroductie is het uitzetten van dieren in de vrije natuur met als doel een zelfstandige duurzame populatie te bevorderen of deze opnieuw te stichten. Een belangrijk verschil tussen herintroductie en introductie is dat het bij herintroductie gaat om voor Nederland inheemse diersoorten, terwijl er bij introductie sprake is van voor Nederland uitheemse soorten. Introductie van uitheemse soorten is in principe onwenselijk en zou voorkomen moeten worden. Ook met inheemse soorten moet zorgvuldig worden omgegaan. Er bestaat immers kans op schade aan natuurwaarden, schade aan de omgeving (bijvoorbeeld landbouwschade) of aantasting van het dierenwelzijn. Een ondoordachte herintroductie kan leiden tot faunavervalsing, wanneer dieren van de verkeerde ondersoort worden uitgezet, of wanneer de herintroductie plaatsvindt buiten het oorspronkelijke verspreidingsgebied van de soort. Er zijn echter verschillende redenen waarom diersoorten soms worden geherintroduceerd. Zo is geprobeerd natuurlijke ecologische processen te laten terugkeren met de landelijke herintroductie van de bever in de Biesbosch in 1988. En in latere jaren zijn op meerdere plaatsen lokale herintroductions van de bever uitgevoerd²⁸. Ook wordt getracht met herintroductie de kans op uitsterven van een bedreigde diersoort te verkleinen. Door bijplaatsen van individuen in een bedreigde populatie (repopulatie) kan deze populatie soms genetisch of getalsmatig worden versterkt. Een succesvolle herintroductie kan op die manier bijdragen aan het behalen van Nederlandse en Europese natuurdoelen. Uit de ervaringen uit het verleden blijkt wel dat succes niet gegarandeerd is²⁹.

27 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31200-XIV-215-b1.pdf>

28 <http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl1061-Bever.html?i=19-49>

29 <http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl1474-Inleiding-herintroductie-soorten.html?i=19-49>

Op grond van artikel 3.34 van de Wnb zijn Provincies bevoegd voor het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen van het verbod op het uitzetten van nature in Nederland voorkomende dieren en eieren van dieren. De Minister kan in overeenstemming met Gedeputeerde Staten eveneens ontheffing of vrijstelling verlenen en is bevoegd ten aanzien van uitheemse soorten. De Minister zal als bevoegd gezag optreden voor gevallen waarin het uitzetten van dieren grote ecologische risico's met zich mee brengt die op nationaal niveau beoordeeld moeten worden. Deze Beleidslijn richt zich voor het vervolg op 'lokale' herintroducties. Lokale herintroductie is het uitzetten van een diersoort in een gebied, terwijl die soort elders in Nederland nog voorkomt. Repopulatie (bijplaatsing) is het uitzetten van dieren in een bestaande populatie en valt eveneens onder de noemer van lokale herintroductie.

DEEL 2. TERUGHOUDENDHEID UITGANGSPUNT

Nadruk op zelfstandige terugkeer

Het natuurbeleid in Nederland is gericht op behoud, herstel, ontwikkeling en duurzaam gebruik van natuur. Primair wordt invulling gegeven aan de biodiversiteitsdoelstellingen door de kwaliteit van natuurgebieden te verbeteren en deze gebieden onderling te verbinden. Het Natuur Netwerk Nederland is hierbij een belangrijk instrument. Door verbindingen tot stand te brengen tussen bestaande en potentiële (nieuwe) leefgebieden kunnen soorten zich op natuurlijke wijze verspreiden en herstellen. Onderling verbonden populaties zijn duurzamer in hun voortbestaan dan geïsoleerde populaties. Bovendien profiteren meer soorten van een goede verbinding dan alleen de te herintroduceren soort. Om ruimte te bieden aan de natuurlijkheid van verspreiding en vestiging, moet met herintroductie terughoudend worden omgegaan. Het uitgangspunt is daarom dat zelfstandige terugkeer de voorkeur heeft boven herintroductie. Herintroductie komt als maatregel pas in beeld als zelfstandige terugkeer van een soort onwaarschijnlijk is.

Ontheffingen voor herintroductie en repopulatie worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Voordat tot herintroductie wordt overgegaan moet dus eerst worden bekeken of zelfstandige terugkeer gefaciliteerd kan worden. Indien zelfstandige terugkeer onwaarschijnlijk is, kan onder voorwaarden (zie het Afwegingskader) ontheffing voor een herintroductie worden verleend.

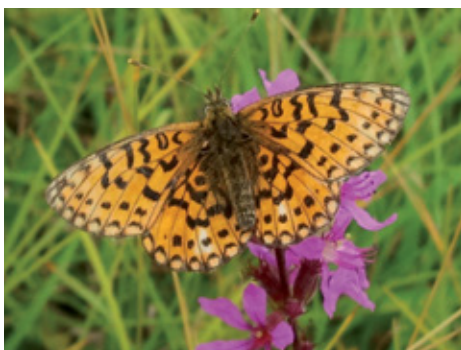
Wildsoorten

Volgens art. 3.20 Wnb zijn Haas, Konijn, Wilde eend, houtduif en fazant, onder voorwaarden, aangewezen als vrijgestelde wildsoorten waar op gejaagd mag worden. In lid 3 bij dat artikel staat dat jachthouders datgene doen om een redelijke stand in hun jachtvelden te behouden. In het geval dat de populaties van de wildsoorten, door welke reden dan ook, in zeer sterke mate gereduceerd zijn of zelfs verdwenen, dan vormt dat op zichzelf geen grond om tot lokale herintroductie of repopulatie over te kunnen gaan. Eenzelfde soort redenering geldt voor andere soorten die in het kader van populatiebeheer of schadebestrijding worden beheerd en waarvoor streefstanden zijn geformuleerd.

Rol en verantwoordelijkheid van de Provincie

Als aanvulling op de gebiedsbescherming en –ontwikkeling draagt actief soortenbeleid bij aan het behoud van bedreigde soorten binnen en buiten beschermde gebieden. Herintroductie en repopulatie kan een onderdeel zijn van soortgerichte activiteiten die in de Provincies door bijvoorbeeld terreinbeheerders, particulieren en gemeenten worden uitgevoerd. De Provincie toetst herintroductieprojecten aan internationale richtlijnen en aanbevelingen (zie Deel 3) en het Afwegingskader in deze Beleidslijn (zie Deel 4). Waar nodig zal hierbij van externe advisering en/of inspraak gebruik worden gemaakt. De Provincie Utrecht is terughoudend met eigen initiatieven voor herintroductie. In het verleden zijn in de Provincie Utrecht met instemming van het Rijk soorten geherintroduceerd, bijvoorbeeld de Zilveren maan en de Raaf. Box 1 illustreert de ervaringen met de introductie van de Zilveren maan.

Box 1: De zilveren maan in Utrecht³⁰

Tot ver in de 20^e eeuw was de zilveren maan een standvlinder in Nederland, die ook veel voorkwam in de Hollandse laagveengebieden. Het leefgebied, met vochtige tot natte schrale graslanden en bloemrijk rietland, liep in kwaliteit en oppervlakte echter hard achteruit. Dit was eveneens nadelig voor het moerasviooltje (waardplant) en nectarplanten als tormentil, aardbeiganzerik, spaanse ruit, kattenstaart en blauwe knoop. Nadat de zilveren maan rond 1989 uit het veenweidegebied van Zuid-Holland en Utrecht verdween, heeft het Rijk in 1990 aan de Landbouwwuniversiteit Wageningen opdracht gegeven om de kansrijkheid van herintroductie te onderzoeken. Aan deze opdracht werkten veel partijen mee, zoals de Vlinderstichting, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Zuid-Hollands Landschap. Onderzoek leverde kennis op over de zilveren maan en de vereisten die de soort aan zijn omgeving stelt. De Schraalgraslanden van de Meije werden als geschikte locatie voor herintroductie aangeduid, zij het na de nodige beheersmaatregelen. Door middel van irrigatie, plaggen van stroken en gefaseerd maai-beheer werd het areaal voor moerasviooltje en belangrijke nectarplanten vergroot. In de zomer van 1993 werden tijdens de vliegperiode van de eerste generatie 36 zilveren manen uitgezet en 43 individuen bij de tweede generatie. De vlinders waren afkomstig uit de Hasseltse Stadsgaten, gelegen in de Kop van Overijssel. De populatieontwikkeling en de ruimtelijke spreiding van zowel de zilveren maan, moerasviooltje en nectarplanten werd van 1993 tot 1998 via een monitoringsproject gevolgd. Vanaf 1 april 1995 werd het project uitgevoerd door De Vlinderstichting. De populatie nam toe en ontwikkelde zich conform de landelijke trend. In 1998 werden tijdens de eerste generatie 55 en tijdens de tweede generatie 79 exemplaren geteld. Ook het aantal waardplanten en nectarplanten nam toe. In de onderzoeksperiode heeft de populatie zilveren maan zich in stand kunnen houden en eigenstandig verplaatst naar een ander onderzoeksperceel. Het officiële herintroductieproject werd met de evaluatie in 1998 afgerond. Daarna is de monitoring voorgezet en heeft de Vlinderstichting incidenteel contact gehad met de beheerder, bijvoorbeeld over gefaseerd maaien. In de evaluatie van 1998 werd al gewezen op de kwetsbaarheid van de geïsoleerde populatie. Helaas heeft de soort geen metapopulatie buiten het onderzoeksgebied kunnen opbouwen en uiteindelijk is de populatie alsnog verdwenen. Dit is waarschijnlijk te wijten aan een combinatie van omstandigheden³¹. In de droge zomer van 2006 was er erg weinig nectar en in de winter 2006-2007 was er een langdurige periode met inundatie (door ongunstig peilbeheer). De kennis over metapopulaties was indertijd gebrekkig, waardoor de kwetsbaarheid van een dergelijke populatie is onderschat. Achteraf gezien had er meer geïnvesteerd moeten worden in herstel van leefgebied in de omgeving, met het oog op een robuuster populatienetwerk, dat veerkrachtiger is onder ongunstige omstandigheden. Of de herintroductie geslaagd kan worden genoemd is afhankelijk van het peilmoment. In 1998 kon van een succes worden gesproken, omdat een (geïsoleerde) populatie zich zelfstandig uitbreidde en zich verplaatste binnen het onderzoeksgebied. De populatie kon zich echter niet verspreiden buiten het onderzoeksgebied en kon zich niet instandhouden na een periode met ongunstige omstandigheden, waardoor van een duurzame geslaagde introductie helaas geen sprake is.

30 Pavlicek - van Beek, T., Van der Made, J.G. & Van Swaay, C.A.M. (1998). Evaluatie herintroductie Zilveren maan in de Meije. De Vlinderstichting, Wageningen, rapportnr. VS98.33

31 Schriftelijke mededeling Vlinderstichting aan de Provincie Utrecht, april 2016.

DEEL 3. AFBAKENING, JURIDISCH KADER

3.1 INLEIDING

Deze Beleidslijn wordt gebruikt voor het nemen van principebesluiten bij de beoordeling van lokale herintroductieprojecten. Wanneer conform het Afwegingskader een ontheffing in principe kan worden verleend, wordt het herintroductieproject nog getoetst aan de IUCN richtlijnen en de aanbevelingen van de Raad van Europa. Een ontheffingsaanvraag voor herintroducties zal dus zowel worden getoetst aan het afwegingskader in deze Beleidslijn, als aan internationale richtlijnen en aanbevelingen. Paragraaf 3.2 geeft aan welke internationale afspraken doorwerking hebben in deze Beleidslijn. Paragraaf 3.3 bespreekt de toepassing en het juridisch kader bij deze Beleidslijn.

3.2 INTERNATIONALE AFSPRAKEN

Nederland is lid van de International Union for the Conservation of Nature (IUCN)³². IUCN is 's werelds grootste en oudste unie van natuurorganisaties. Als enige natuurorganisatie heeft IUCN de status van ambassadeur bij de Verenigde Naties. IUCN NL is de Nederlandse tak van IUCN. De IUCN heeft richtlijnen³³ opgesteld voor herintroducties. Deze richtlijnen, zoals opgesteld door de SSC Reintroduction Specialist Group en vastgesteld bij besluit van de 41^e bijeenkomst van de IUCN Council, zijn bedoeld als gids voor procedures die nuttig zijn bij de uitvoering van herintroductieprojecten en vormen geen starre gedragscode. Deze richtlijnen zijn als zodanig ook van toepassing op landelijke en lokale herintroducties in Nederland en dienen dus zoveel mogelijk gevolgd te worden. De richtlijnen komen terug in het Afwegingskader bij deze Beleidslijn, zie Deel 4.

Het Comité van Ministers (onderdeel van de Raad van Europa³⁴) heeft eveneens een Aanbeveling gedaan omtrent herintroducties van soorten³⁵. Deze Aanbeveling komt er op neer dat herintroductie moet worden aangemoedigd als dit bijdraagt aan het behoud van bedreigde soorten op plaatsen waar zij voorheen voorkwamen, zij het onder strenge voorwaarden. Binnen deze aanbevelingen valt ook de noodzaak voor gedegen vooronderzoek, wetenschappelijke ondersteuning en verslaglegging. Deze en andere aanbevelingen komen terug in het Afwegingskader bij deze Beleidslijn, zie Deel 4.

Op Europees niveau is in de Conventie van Bern afgesproken dat kwetsbare en bedreigde soorten worden beschermd. De Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn geven op Europees niveau invulling aan deze afspraken. Op grond van de Habitatrichtlijn is Nederland verplicht om te zorgen voor een goede staat van instandhouding van vele plant- en diersoorten van communautair belang en deze te behouden en zo nodig te herstellen. Op grond van de Vogelrichtlijn is Nederland verplicht om biotopen en leefgebieden van vogels te herstellen. Deze verantwoordelijkheden zijn in de Wet natuurbescherming neergelegd bij de Provincies. In het kader van onderzoek mogen vogels worden heringevoerd en gekweekt, mits daarvoor een ontheffing of vrijstelling is verleend (art. 3.3 Wnb).

32 www.iucn.nl

33 www.iucnsscrg.org/index.php?option=com_content&view=article&id=197&Itemid=590

34 www.coe.int/nl/web/portal/home

35 www.coe.int/t/dghl/standardsetting/victims/recR_85_4e.pdf

3.3 TOEPASSING EN JURIDISCH KADER

Toepassing:

Het Afwegingskader bij deze Beleidslijn wordt gebruikt voor de beoordeling van ontheffingsaanvragen op basis van artikel 3.34, derde lid. Onder herintroductie wordt daarbij verstaan: het uitzetten van dieren in de vrije natuur met als doel een zelfstandige duurzame populatie te vormen. Repopulatie is het bijplaatsen van individuen in een bestaande populatie om de duurzaamheid van deze populatie te bevorderen. Omdat herintroducties tot doel moeten hebben om te zorgen voor een zelfstandige wilde populatie, wordt dit afwegingskader niet gebruikt voor het beoordelen van de inzet van grote hoefdieren als grazers in kleine omrasterde natuurgebieden. Van herintroductie is bij hoefdieren pas sprake als ze een zelfstandige populatie kunnen vormen in een niet-omheind gebied, of in een omheind gebied dat groter is dan 5000 hectare (zoals de Oostvaardersplassen). Het gebruik van bijvoorbeeld edelherten voor begrazing in een klein omheind natuurgebied is geen herintroductie, omdat er hierbij sprake is van gehouden dieren. Dit afwegingskader is alleen van toepassing als het gaat om niet-gehouden dieren.

Het weer in vrijheid stellen van tijdelijk opgevangen dieren wordt niet als herintroductie beschouwd, omdat het daarbij niet primair gaat om het vormen van een zelfstandige populatie. Het in vrijheid stellen van tijdelijk opgevangen dieren gebeurt in het belang van het individuele dier. Omdat er vergelijkbare ecologische risico's spelen als bij herintroductie, dient dit ook zorgvuldig te gebeuren. Het valt echter buiten dit afwegingskader. Ook het verplaatsen van dieren in verband met bijvoorbeeld ruimtelijke ingrepen wordt niet als herintroductie beschouwd.

Juridisch kader:

Het beschermingsregime van soorten onder de Vogelrichtlijn is geïmplementeerd in art. 3.1-3.4 Wnb. Het is onder meer verboden om vogels van art. 1 van de Vogelrichtlijn te doden, en te vangen. En wanneer de gunstige staat van instandhouding in het geding komt dan is het verboden om vogels opzettelijk te verstoren. De beschermingsregimes van soorten onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn zijn geïmplementeerd in art. 3.5-3.9 Wnb. Deze beschermingsregimes bevatten (onder verwijzing naar Bijlagen) ondermeer verbodsbepalingen over het opzettelijk doden, vangen, vervoeren en opzettelijk verstoren van aangewezen soorten.

Voor een uitputtende lijst van 'andere soorten' (Bijlage, onderdeel A bij de Wet) is eveneens een beschermingsregime opgenomen (art. 3.10-3.11 Wnb), onder andere over het opzettelijk doden of vangen van deze soorten.

De Vogelrichtlijn (VR) bevat geen voorschriften met betrekking tot de herintroductie van vogelsoorten. Wel schrijft art. 2 VR voor dat de Lid-Staten alle nodige maatregelen nemen om de populatie van de in art. 1 VR bedoelde soorten op een niveau te houden of te brengen dat met name beantwoordt aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele eisen, waarbij zij tevens rekening houden met economische en recreatieve eisen. En in art. 9 lid 1 sub b VR wordt aan Lid-staten de ruimte gegeven om af te wijken van de (verbods)bepalingen uit art. 5-8 VR voor doeleinden in verband met onderzoek en onderwijs, het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doeleinden samenhangende teelt.

De Habitatrichtlijn³⁶ geeft in art. 22 specifiek voorschriften met betrekking tot de herintroductie van inheemse Bijlage IV soorten³⁷. Lid-staten dienen na te gaan of herintroductie wenselijk is als doeltreffende bijdrage tot de gunstige staat van instandhouding van een soort, onder voorwaarde dat onderzoek of ervaringen elders dit heeft uitgewezen. In dat geval is eveneens het afwegingskader bij deze Beleidslijn van toepassing.

Om inheemse plant- en diersoorten te beschermen, is in art. 3.34 lid 1 Wnb bepaald dat het uitzetten van dieren, en eieren van dieren, in de natuur verboden is. Gedeputeerde Staten van de Provincie kunnen een ontheffing verlenen, en Provinciale Staten kunnen een vrijstelling verlenen, voor deze verboden (art. 3.34 lid 3

36 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992L0043:20070101:EN:HTML>

37 http://minez.nederlandsesoorten.nl/habitatrichtlijn_iv

Wnb). De Minister kan in overeenstemming met Gedeputeerde Staten eveneens ontheffing of vrijstelling verlenen en is bevoegd ten aanzien van uitheemse soorten (exoten). De Minister zal als bevoegd gezag optreden bij landelijke herintroducties en voor gevallen waarin het uitzetten van dieren grote ecologische risico's met zich mee brengt die op nationaal niveau beoordeeld moeten worden.

In art. 3.7 Wnb staat nog het volgende: *Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over het aan de natuur onttrekken en de exploitatie van daarbij aangewezen dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage V³⁸ bij de Habitatrichtlijn of bijlage III bij het Verdrag van Bern, indien dat nodig is voor het behoud of het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van die soorten.* Dit kan onder andere betrekking hebben op het fokken van dieren en het maximeren van aan de natuur te onttrekken soorten. Dit laatste kan in theorie weer plaatsvinden ten behoeve van herintroductie elders. Bij de algemene maatregel van bestuur, zoals hiervoor bedoeld, kan na overleg met Provinciale Staten van de Provincies worden bepaald dat Provinciale Staten regels vaststellen of vrijstelling van die regels kunnen verlenen. Of dat Gedeputeerde Staten met de verlening van ontheffing van die regels of met de uitvoering van die regels zijn belast.

Andere wetten en regels

Afhankelijk van de diersoort en het type herintroductieproject, mogelijk andere regelgeving van toepassing op een herintroductie. Voorbeelden hiervan zijn de Natuurbeschermingswet 1998³⁹, de Wet op de Dierproeven, of de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren. Een herintroductieproject moet ook voldoen aan deze regels. Ze vormen echter geen onderdeel van de afweging voor een ontheffing van de Wnb.

DEEL 4. AFWEGINGSKADER HERINTRODUCTIES DIEREN PROVINCIE UTRECHT

Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor herintroducties worden vijf typen afwegingen gemaakt: het belang van de herintroductie, de mate van urgentie, ecologische afwegingen, risico's en organisatorische afwegingen. Deze afwegingen leiden in samenhang tot een principekeuze over het al dan niet verlenen van een ontheffing voor een herintroductie of reproductie.

1. Belang van de herintroductie

- a. Bijdrage aan de instandhouding van een bedreigde soort
- b. Bijdrage aan het functioneren van een ecosysteem
- c. Bijdrage aan de compleetheid van een ecosysteem
- d. Bijdrage aan het natuurbewustzijn

2. Mate van urgentie

- a. Kans op spontane vestiging of herstel
- b. Noodzaak tot ingrijpen

3. Ecologische afwegingen

- a. Oorspronkelijkheid van de soort
- b. Effecten van de herintroductie
- c. Kans op een zelfstandige duurzame populatie

4. Risico afwegingen

- a. Kans op schade
- b. Veterinaire risico's

5. Organisatorische afwegingen

- a. Heldere en realistische ambitie
- b. Monitoring, onderzoek, kennis
- c. Mandaat en slagkracht van de organisatie

³⁸ <http://minez.nederlandsesoorten.nl/content/habitatrichtlijn-soort-van-habitatrichtlijn-bijlage-v>

³⁹ De Natuurbeschermingswet 1998 komt per 1-1-2017 te vervallen.

1. Belang van de herintroductie

Voor het beoordelen van een ontheffingsverzoek voor herintroducties wordt allereerst het belang van de herintroductie gewogen. Er dient een goede reden te zijn voor een herintroductie. Er zijn 5 redenen voor herintroductie, die in samenhang het belang van de herintroductie aangeven.

a. Bijdrage aan de instandhouding van een bedreigde soort.

Door een bedreigde soort in een geschikt gebied te herintroduceren kan de staat van instandhouding van die soort verbeteren. De kans op landelijk of lokaal uitsterven wordt verkleind, wanneer de soort op meerdere plaatsen en in grotere aantallen voorkomt. Het terugbrengen van een uit de Provincie Utrecht verdwenen diersoort kan bijdragen aan de instandhouding van die soort op internationaal niveau. Door het bijplaatsen van individuen van dezelfde soort kan een bedreigde populatie getalsmatig worden versterkt ('restocking'). Ook kan het bijplaatsen van enkele individuen inteelt in kleine populaties voorkomen door genetische verrijking ('genetic rescue'). De Habitatrichtlijn schrijft Lid-staten voor om voor Bijlage IV soorten de wenselijkheid na te gaan voor herintroductie. Indien er bij een initiatief sprake is van een Bijlage IV soort, dan zal de Provincie het belang dus per definitie hoger inschatten.

b. Bijdrage aan het functioneren van het ecosysteem.

Door een sleutelsoort uit te zetten kan de ontwikkeling van een ecosysteem gestuurd worden in een bepaalde richting. Hier kunnen ook andere soorten van profiteren. Een voorbeeld van een dergelijke sleutelsoort is de bever. Bevers kunnen meer openheid brengen in dichtbegroeide oevervegetaties, hierdoor ontstaan plekken waar bijvoorbeeld libellen goed gedijen. De bijdrage aan het functioneren van een ecosysteem kan een reden zijn om niet-bedreigde soorten te herintroduceren in een gebied. Naast individuele soorten, kan dit ook aanleiding zijn om te experimenteren met de overbrenging van bijvoorbeeld (water-)bodemdierfauna.

c. Bijdrage aan de compleetheid van het ecosysteem.

Het terugbrengen van een soort die als kenmerkend wordt beschouwd voor een bepaald type ecosysteem kan een reden zijn voor herintroductie. Kenmerkende soorten vervullen vaak een 'ambassadeursfunctie' of 'paraplufunctie'. Ze staan symbool voor bijvoorbeeld de goede milieukwaliteit van een gebied. Maatregelen om een dergelijke soort in stand te houden zijn vaak ook gunstig voor andere soorten.

Een herintroductie kan in deze context eveneens als doel hebben om een inheemse soort terug te brengen in (opnieuw) geschikt leefgebied, als de verwachting is dat deze soort niet op eigen kracht terug zal komen. De herintroductie draagt dan bij aan het behoud van deze inheemse soort voor de Utrechtse natuur.

d. Bijdrage aan het natuurbewustzijn.

De aanwezigheid van attractieve soorten in een gebied kan de publieke waardering voor een gebied vergroten en biedt kansen voor natuureducatie. Ook kan een herintroductie het draagvlak voor natuurbeschermingsmaatregelen versterken. Een risico dat wordt meegewogen is dat een mislukt project dit draagvlak ondermijnt.

2. Mate van urgentie

Bij de ontheffingverlening wordt het belang van herintroductie afgewogen tegen het belang van een natuurlijke/spontane verspreiding en herstel van soorten. De mate waarin het nodig is om nu tot herintroductie over te gaan, wordt gewogen aan de hand van de kans op spontane vestiging of herstel, en de noodzaak tot ingrijpen.

a. Kans op spontane vestiging of herstel.

Het uitgangspunt van deze Beleidslijn is dat zelfstandige terugkeer van soorten de voorkeur heeft boven herintroductie. Herintroductie wordt pas overwogen als het onwaarschijnlijk is dat de soort zich op eigen kracht vestigt of versterkt, ook als er maatregelen worden genomen om dit te stimuleren.

Bij een herintroductieproject moet de termijn worden bepaald waarop spontane vestiging mogelijk wordt geacht. Richtinggevend bij de afweging tussen afwachten of herintroduceren is het uitgangspunt dat herintroductie niet noodzakelijk wordt geacht wanneer spontane vestiging of herstel van een populatie mogelijk is.

b. Noodzaak tot ingrijpen.

Wanneer een soort uit een gebied is verdwenen, betekent dit niet dat herintroductie altijd noodzakelijk is. In dynamische systemen kunnen soorten lokaal verdwijnen als onderdeel van een ontwikkelingsproces. Ook kan door klimaatverandering het verspreidingsgebied van een soort verschuiven. Soms kan het echter raadzaam zijn om verdwijning of spontane hervestiging van een populatie niet af te wachten. Bijvoorbeeld wanneer een geïsoleerde populatie door inteelt dreigt te verdwijnen. Met repopulatie kunnen geïsoleerde populaties genetisch of getalsmatig worden verrijkt (genetic rescue, restocking), waarmee een uitsterfspiraal zou kunnen worden gestopt. Voorwaarde hierbij is wel dat de kwaliteit en omvang van het leefgebied geschikt is voor een vergrote populatie. Ook kan direct ingrijpen gerechtvaardigd zijn wanneer de herintroductie direct of indirect (via herintroductie van een sleutelsoort) een belangrijke bijdrage levert aan de instandhouding van bedreigde soorten of het herstel van ecosystemen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij de lokale herintroductie van (water-)bodemdierfauna.

Lokale herintroductie en repopulatie kunnen effectieve manieren zijn om (ernstig) bedreigde soorten voor (lokaal) uitsterven te behoeden. Met lokale herintroductie kan soms een netwerk van verbonden populaties (metapopulatie) worden gecreëerd, wanneer inrichtingsmaatregelen alleen hiervoor niet afdoende zijn. Dit verkleint dan het risico op lokaal uitsterven.

De Provincie Utrecht zal in beginsel niet proactief participeren, maar eerder rol van sparringpartner en facilitator innemen. In het geval van soorten waar toen het actieve soortenbeleid van de Provincie Utrecht zich richt, zal de Provincie een verhoogde noodzaak voelen om actief onderzoek over herintroductie van deze soort te stimuleren.

3. Ecologische afwegingen

Wanneer er een goede reden is voor de herintroductie en op basis van de urgentie is bepaald dat wachten op spontaan herstel of hervestiging niet passend is, wordt een aantal ecologische afwegingen gemaakt.

a. De oorspronkelijkheid van de soort.

Voor herintroductie komen alleen inheemse soorten in aanmerking (soorten van de 'LNV-Soortendatabase'⁴⁰). Ook moet de herintroductie plaatsvinden binnen het historische verspreidingsgebied van de soort. Van deze regel kan alleen beargumenteerd afgeweken worden. Ook voor diersoorten die vóór 1900 uit Nederland zijn verdwenen (deze behoren niet tot de inheemse-soortenlijst) kan een uitzondering worden gemaakt, bijvoorbeeld op basis van de ecologische rol van een diersoort. Populaties van een inheemse soort kunnen ook onderling (genetisch) verschillen. Om genetische vervuiling te voorkomen is het van belang dat de individuen genetisch voldoende verwant zijn aan de oorspronkelijke populatie en aan eventuele nog bestaande populaties waarmee zij in contact kunnen komen. Het risico op faunavervalsing moet verwaarloosbaar zijn.

b. Effect van de herintroductie

De herintroductie mag geen ongewenste negatieve gevolgen hebben voor bestaande of toekomstige natuurwaarden. Soorten die worden uitgezet kunnen een positieve uitwerking hebben op de biodiversiteit in een gebied. Op bepaalde soorten kunnen zij echter negatieve effecten hebben door predatie, concurrentie of genetische vervuiling. Ook kan aangepast beheer ten behoeve van de geherintroduceerde soort gevolgen hebben voor andere soorten (bijvoorbeeld predatorbestrijding). De ecologische effecten van een herintroductie moeten in kaart worden gebracht zodat een gedegen afweging mogelijk wordt. Ook moet het effect op de

40 <http://minez.nederlandsesoorten.nl/zoeken-naar-soort>

donorpopulatie bekend zijn. Er mogen geen significante negatieve effecten zijn op de overleving van de populatie waar de uit te zetten individuen vandaan komen. De inbreuk op het welzijn van de betrokken dieren moet worden afgewogen tegen de positieve ecologische effecten.

c. De kans op een duurzame populatie

Het doel van elke herintroductie is dat op termijn een zelfstandige populatie ontstaat die natuurlijk gedrag kan vertonen met minimale menselijke invloed. Ten eerste betekent dit dat er een uitzetgebied beschikbaar moet zijn van voldoende kwaliteit en omvang. Hiervoor moeten de eisen die een soort stelt aan zijn omgeving bekend zijn (milieukwaliteit, ecologische relaties), evenals de oorzaken van achteruitgang of verdwijnen van de soort. Deze oorzaken van achteruitgang dienen te zijn weggenomen of gemitigeerd zodanig dat de herintroductie een goede slagingskans heeft. Waar nodig zal rekening gehouden moeten worden met enige beginsterfte. Met een habitatgeschiktheidsanalyse moet de draagkracht van een uitzetgebied worden bepaald. Hierbij moeten toekomstige veranderingen in het leefgebied in het licht van klimaatverandering worden meegenomen. Ten tweede moeten er voldoende geschikte individuen beschikbaar zijn voor de herintroductie. De minimale duurzame populatiegrootte voor de lange termijn moet worden bepaald. Rekening houdend met eventuele hoge beginsterfte, demografische en genetische effecten in kleine populaties en omgevingsvariatie moet in een uitzetplan het aantal individuen worden bepaald dat gedurende een periode wordt uitgezet om uiteindelijk een duurzame populatie te bereiken. Bij het bepalen van het aantal uit te zetten individuen moeten ook dierenwelzijn aspecten worden meegenomen. De herintroductie mag niet ten koste gaan van een onevenredig aantal uit te zetten individuen. Herintroductie vindt bij voorkeur plaats met uit het wild gevangen individuen. Gefokte dieren of dieren uit gevangenschap moeten een maximaal haalbare overlevingskans hebben die bij voorkeur de overlevingskans van het uitzetten van wilde soortgenoten benaderd. Middels een levensvatbaarheidanalyse moet de kans worden bepaald dat op termijn een duurzame zelfstandige populatie ontstaat. Het blijven bijplaatsen van individuen (bijvoorbeeld ten behoeve van genetische uitwisseling tussen geïsoleerde populaties) is alleen acceptabel als er op lange termijn zicht is op natuurlijke uitwisseling.

4. Risico afwegingen: schade en veterinaire risico's

Naast de ecologische afwegingen moeten bij sommige soorten ook niet-ecologische afwegingen worden gemaakt. Wanneer soorten worden geherintroduceerd die schade kunnen veroorzaken, bijvoorbeeld aan landbouwgewassen of infrastructuur, dan moet de verwachte schade van tevoren worden geschat zodat deze kan worden afgewogen tegen het belang van de herintroductie. Schade door herintroductie moet zoveel mogelijk voorkomen worden. Soms kunnen herintroducties ook veterinaire risico's met zich mee brengen. Bijvoorbeeld bij herintroducties nabij veehouderijbedrijven. Een herintroductie mag geen onevenredig veterinair risico inhouden.

5. Organisatorische afwegingen

Naast deze ecologische afwegingen wordt een aantal organisatorische afwegingen gemaakt. Herintroducties zijn vaak complexe activiteiten waarbij veel belangen meespelen. De initiatiefnemer moet voldoende in staat zijn om de herintroductie te laten slagen. Daarom worden de volgende afwegingen gemaakt:

a. Haalbaarheid

De ambitie van elk herintroductieproject is om minimaal één duurzame zelfstandige populatie te laten ontstaan. In een herintroductieplan moet voldoende waarborg zitten dat de gestelde ambitie wordt gehaald. Een haalbaarheidsstudie kan laten zien dat de gestelde doelen realistisch zijn. Daarnaast dienen er heldere beslismomenten en criteria te worden vastgesteld waarop het voorzetten of stopzetten van het project kan worden bepaald. Ook moet er een interventiebeleid zijn waarop bij problemen kan worden teruggegrepen. Het herintroductieproject wordt binnen een vastgestelde termijn afgerond.

b. Monitoring, onderzoek, kennis

Begeleidend onderzoek bij een herintroductie is noodzakelijk om ook tijdens de herintroductie na te gaan welke maatregelen nodig zijn om het project te laten slagen. Bovendien is een herintroductie een kans om meer kennis te verkrijgen over de interactie tussen een soort en zijn omgeving. Kennisverwerving wordt gezien als een voorwaarde voor een project. Deze kennis is van belang voor natuurbeheer in andere gebieden en voor toekomstige herintroducties en beheermaatregelen elders. Daarom is het belangrijk dat de herintroductie goed wordt gevolgd en gedocumenteerd. Het begeleidend onderzoek moet handvatten leveren om waar nodig het beheer te verbeteren of in te grijpen.

c. Mandaat en slagkracht

Herintroductie vergt vaak medewerking van meerdere partijen. Zo moet het beheer en inrichting in een gebied soms worden aangepast of moeten mitigerende maatregelen worden genomen. De initiatiefnemer moet daarom voldoende mandaat hebben om de herintroductie te doen slagen. Dit betekent dat waar nodig de medewerking van de terreinbeheerder, terreineigenaren, waterschap en gemeente is toegezegd, dat experts zijn geconsulteerd en omwonenden en andere belanghebbenden zijn betrokken. Vooraf dient duidelijk te zijn hoe wordt omgegaan met de mogelijk gewenste aanpassing van economische activiteiten en op welke wijze schadecompensatie of schadebestrijding is geregeld. Hierover moeten met de betrokken partijen afspraken zijn gemaakt. Ook moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat de soort zich ook buiten het uitzetgebied kan vestigen. Communicatie en lokaal draagvlak zijn vaak essentieel voor het slagen van een project.

De praktijk van herintroducties leert dat er onverwachte tegenvallers kunnen zijn die het succes van een herintroductie in gevaar kunnen brengen. Een initiatief nemende organisatie dient daarom voldoende in staat te zijn om tegenvallers te kunnen opvangen, zowel organisatorisch als financieel, en moet op steun en medewerking van betrokken partijen kunnen rekenen. De rol die van initiatiefnemers wordt verwacht is die van projectleider en regisseur. Het mandaat van de herintroducerende organisatie en de slagkracht van deze organisatie wordt bij de ontheffingverlening geschat en meegewogen.

BIJLAGE 2

DRAAIBOEK BIJZONDERE WEERSOMSTANDIGHEDEN

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING

2. OVERZICHT STAPPENPLAN

3. UITWERKING STAPPENPLAN

- 3.1 Vaststelling periode van procedurestart
- 3.2 Inwinnen adviezen
- 3.3 Beschrijven situatie
- 3.4 Vastleggen categorieën van soorten
- 3.5 Vaststellen tijdstip
- 3.6 Besluit
- 3.7 Bekendmaking
- 3.8 Volgen ontwikkeling
- 3.9 Bepalen tijdstip van opheffen verbod
- 3.10 Opheffen verbod
- 3.11 Periode sluiting Provinciehuis tussen Kerst en Nieuwjaar.
- 3.12 Persbericht (periode tussen Kerst en Nieuwjaar).

4. BOTULISME

1. INLEIDING

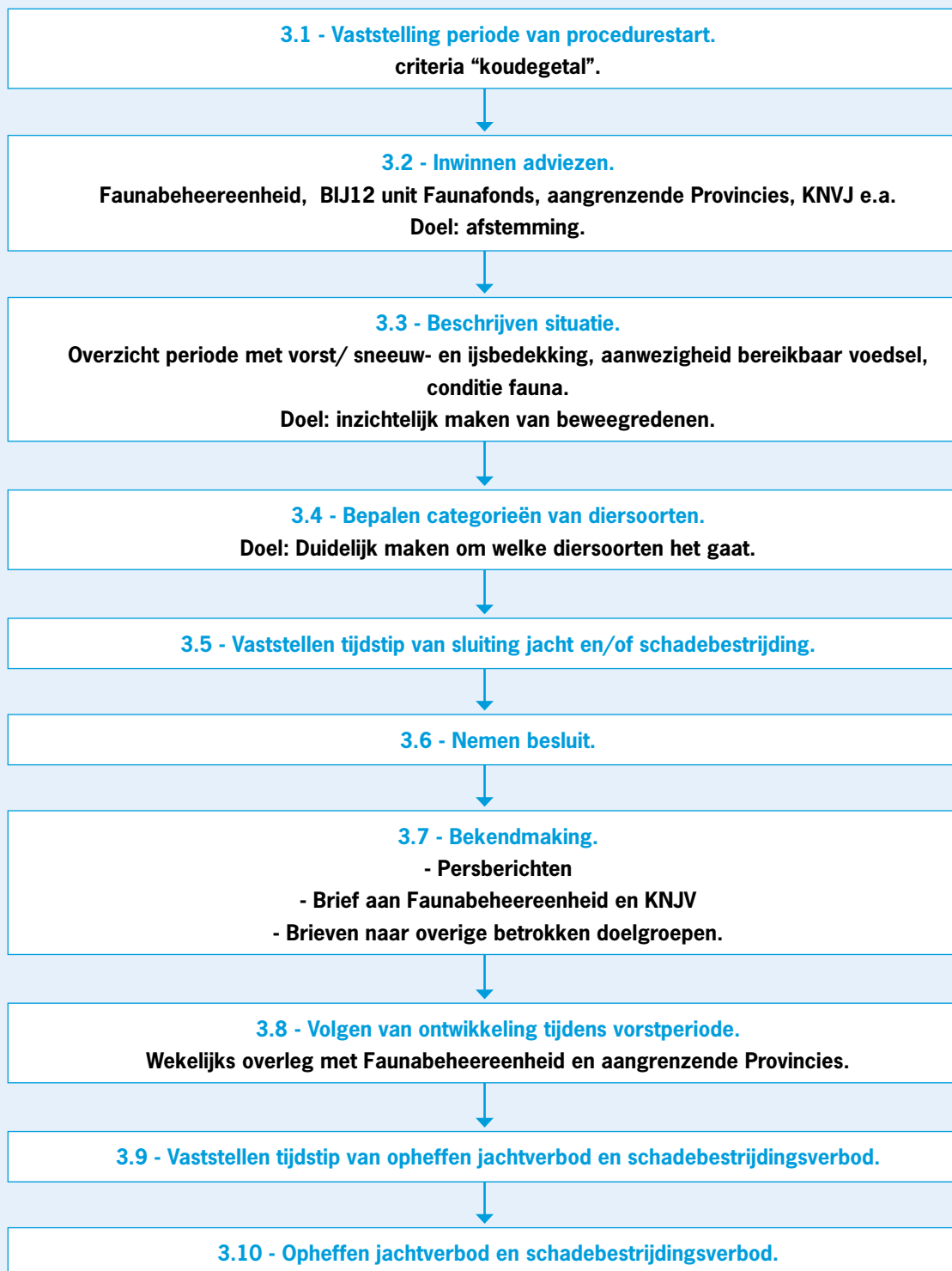
Gedeputeerde Staten van Utrecht zijn per 1 april 2002 gemachtigd om namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, thans Minister van Economische Zaken, besluiten te nemen in het kader van artikel 3.22, vierde lid, van de Wet Natuurbescherming (Wnb) aangaande het sluiten van de jacht als gevolg van bijzondere weersomstandigheden. Deze bijzondere weersomstandigheden hebben vooral betrekking op extreme winterse omstandigheden. De Provincie Utrecht heeft in de *Beleidsnota Flora- en faunawet Provincie Utrecht 2008* aangegeven deze sluiting ook van toepassing te laten zijn op het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 28 juni 2005, nr. 2005REG001285i, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken (hierna: het aanwijzingsbesluit) en ontheffingen volgens artikel 3.17 Wnb met betrekking tot schadebestrijding. De besluitvorming kan betrekking hebben op één of meer categorieën van soorten.

In situaties die niet uitgebreid in het draaiboek beschreven zijn zoals botulisme en wild dat zich ten gevolge van hoge waterstand ophoudt op hoog gelegen gedeelten van het terrein, zal na overleg met de in dit draaiboek genoemde organisaties, van geval tot geval beoordeeld worden of opschorting van de jacht, het aanwijzingsbesluit en ontheffing gebruik noodzakelijk is.

Om adequaat een besluit te kunnen nemen indien sprake is van de hiervoor beschreven situatie heeft de Provincie Utrecht een draaiboek *Bijzondere weersomstandigheden* samengesteld. Eén van de belangrijkste uitgangspunten van het draaiboek is dat voordat het besluit genomen wordt, afstemming plaatsvindt met omliggende Provincies en deskundige organisaties en dat een duidelijk overzicht gegeven wordt wat er gedaan moet worden, door wie en wanneer. Dit hele proces wordt stap voor stap beschreven in deze notitie.

2. OVERZICHT STAPPENPLAN

Schematisch kan de procedure als volgt weergegeven worden:

3. STAPPENPLAN

3.1 VASTSTELLING PERIODE VAN PROCEDURESTART

Artikel 3.21 lid 5 Wnb geeft aan dat bij algemene maatregel van bestuur regels gesteld kunnen worden over de uitoefening van de jacht. Deze zijn opgenomen in het Besluit natuurbescherming. Een aantal hiervan heeft betrekking op winterse omstandigheden. Zo is het verboden te jagen:

- Indien de grond bedekt is met sneeuw. (m.u.v. het vangen van eenden door middel van een eendenkooi, het jagen op Wilde eenden en Houtduiven, op de andere wildsoorten indien de jacht wordt uitgeoefend anders dan voor de voet).
- Op wild dat zich bevindt in of in de nabijheid van wakken of bijten in het ijs.
- Op wild, dat als gevolg van weersomstandigheden in een uitgeputte toestand verkeert.
- Op wild, dat zich ten gevolge van hoge waterstand ophoudt op hoog gelegen gedeelten van het terrein.

Het is van belang aan de hand van concrete gegevens vast te stellen binnen wat voor periode tot een afgewogen besluit gekomen moet worden om de jacht geheel of voor een aantal wildsoorten te sluiten of wanneer het gebruik van het aanwijzingsbesluit en de ontheffingen ex artikel 3.17 Wnb geheel of gedeeltelijk wordt verboden.

Start procedure winterse omstandigheden:

- De Provincie Utrecht gaat uit van een zogenaamd "koudegetal". Dit getal is objectief en vormt de som van de maximale dagtemperatuur minus de minimale nachttemperatuur. Berekening van het koudegetal start als de temperatuur zowel overdag als 's nachts onder nul is. Indien deze getallen na een x aantal dagen de -85 graden heeft overschreden volgt automatisch het advies om de jacht te sluiten en om schadebestrijding te verbieden. De temperatuur te De Bilt (opgave KNMI) wordt hierbij als maatstaf genomen. **voorbeeld:** 's-nachts is de minimumtemperatuur -10 graden Celsius en overdag is de maximumtemperatuur -5 graden Celsius. Indien deze situatie zich 5 aaneengesloten dagen blijft voortdoen dan staat de teller na 5 dagen op -75 graden Celsius. De sluiting wordt dan intern voorbereid bij de Provincie door de desbetreffende ambtenaren belast met de Flora- en faunawetgeving. Op dag 6 wordt de grens van -85 graden overschreden. Nu volgt het besluit om de jacht en om schadebestrijding tijdelijk te verbieden.
- Bij een sneeuwbedekking, bevroren sneeuw, bij ijzel op sneeuw (dekking > 90% en langer dan 10 dagen achtereen).
- Bij ijsbedekking op open water, sloten en kanalen (dekking > 50% en langer dan 10 dagen).

Informatie over de weersituatie

Soort informatie: de verwachtingen voor de komende dagen, week en eventueel lange termijn, met betrekking tot ontwikkelingen van temperaturen, sneeuwval, ijzelkansen of grote hoeveelheden regen.

- Telefoonnummer KNMI: 030-2206911
- Website: <http://www.knmi.nl/>

Informatie over de waterstanden

Soort informatie: actuele en te verwachten waterstanden.

- Telefoonnummer Rijkswaterstaat infocentrum Binnenwateren: 0320-298888
- Website: <http://www.infocentrum-binnenwateren.nl>
- Telefoonnummer Rijkswaterstaat Directie Utrecht 030-6009500
- Website: <http://www.rws.nl/rws/dut/dut/>

3.2 INWINNEN VAN ADVIEZEN

Adviezen moeten ingewonnen worden bij instanties die informatie kunnen verschaffen over omstandigheden in het landelijke gebied die het besluit kunnen beïnvloeden.

Natuurterrein beherende organisaties en land- en tuinbouworganisaties worden niet apart gevraagd. Er wordt vanuit gegaan dat de vertegenwoordigers van deze organisaties in de Faunabeheereenheid de belangen voldoende behartigen.

A. Provincies:

Om de noodzaak van de maatregel te kunnen bepalen is het van belang dat aangrenzende Provincies benaderd worden:

Provincie	betr. ambtenaar	Vast (werk)	Mobiel (privé)
Gelderland	nummer 1		
Noord-Holland	nummer 2		
Noord-Holland	nummer 3		
Zuid-Holland	nummer 4		
Zuid-Holland	nummer 5		
Flevoland	nummer 6		

Gewenste informatie:

- Op wat voor termijn wordt in hun Provincie gedacht aan sluiting jacht en tijdelijke verbod op schadebestrijding;
- Op basis van wat voor informatie en voor welke onderdelen van de jacht en tijdelijke verbod op schadebestrijding;
- Is afstemming van aard en tijdstip van de sluiting van de jacht en tijdelijke verbod op schadebestrijding mogelijk?

Instanties die zich concreet met de uitvoering van het faunabeheer bezighouden of te maken hebben met schade door wild en beschermde diersoorten aan land-, tuin- en bosbouw.

B. Faunabeheereenheid Utrecht

- Website: <http://www.faunabeheereenheid.nl/utrecht/>
Adjunct secretaris: nummer 7

C. Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)

- Website: <https://www.jagersvereniging.nl/>
Consulent: nummer 8

D. BIJ12 unit Faunafonds

- Website: <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/>
Contactpersoon: nummer 9

Gewenste informatie:

- Voor welke diersoorten bestaat het gevaar dat, als gevolg van de weersomstandigheden, het duurzaam voortbestaan in een gebied, regio of de Provincie in gevaar komt.
- Vergroten de beheermaatregelen jacht en schadebestrijding de kans dat voor deze diersoorten, als gevolg van de weersomstandigheden, het duurzaam voortbestaan in een gebied, regio of de Provincie in gevaar komt.

Let op: Het gaat hier niet uitsluitend om de soorten waarop de jacht geopend is of waarvoor een ontheffing ex artikel 3.17 Wnb is afgegeven. Ook andere soorten kunnen verstoord worden en lopen daardoor risico indien er gejaagd wordt of er schadebestrijding plaats vindt.

3.3 BESCHRIJVEN VAN DE OMSTANDIGHEDEN

Doel: inzichtelijk maken van beweegredenen.

De informatie die verzameld is wordt helder en eenduidig beschreven. Het gaat om de volgende categorieën:

A. De Provinciale weersgesteldheid in de Provincie Utrecht of delen daarvan.

De winterse weersverwachting voor de komende tijd

Datum aanvang vorstperiode: ...

Dagelijks bijhouden van koudegetal bij intredende vorst: ...°C

Datum aanvang sneeuwperiode: ...

Sneeuwdekking na 10 dagen: ...%

Datum aanvang ijzelperiode: ...

Aanwezigheid bevroren sneeuw en dekkingsgraad na 10 dagen: ...%

Aanwezigheid ijzel op sneeuw en dekkingsgraad na 10 dagen: ...%

Ijsbedekking: Sloten: ...%

Kanalen: ...%

Rivieren: ...%

Open wateren: ...%

De hoeveelheden regen van de afgelopen 10 dagen

De hoeveelheden regen voor de komende tijd

B. De bereikbaarheid van voedsel voor de kwetsbare soorten en de conditie van de soorten.

Informatie over de aanwezigheid van soorten en de beschikbaarheid van voedsel.

Aanwezigheid waterwild: - Indicatie hoeveelheden (weinig/ veel).

- Aanduiding locatie.

Bereikbaarheid voedsel voor:

Watervogels: goed/ matig/ slecht

Zoogdieren: goed/ matig/ slecht

Overige soorten: goed/ matig/ slecht

Informatie over conditie van diersoorten.

Beschrijving conditie diersoorten: per diergroep.

C. Het aspect landbouwschade

Aantal wildschademeldingen/meldingen van schade door beschermde diersoorten (Faunafonds/ Faunabeheereenheid).

Is er sprake van belangrijke schade of te verwachten schade? Van welke diersoorten?

Wat zijn de consequenties van sluiting jacht en verbod schadebestrijding m.b.t. uitbetaling vergoeding schade (Faunafonds).

Conclusie: aangeven van noodzaak om jacht te sluiten en schadebestrijding tijdelijk te verbieden

3.4 BEPALEN CATEGORIEËN VAN SOORTEN

Wildsoort:	Periode waarin soort bejaagbaar is:
Wilde eend	15 augustus t/m 31 januari
Fazanthen	15 oktober t/m 31 december
Fazanthaan	15 oktober t/m 31 januari
Houtduif	15 oktober t/m 31 januari
Konijn	15 augustus t/m 31 januari
Haas	15 oktober t/m 31 december

Overige soorten:

- Beschermde soorten waarvoor ter bestrijding van schade een ontheffing verleend is ex artikel 68 Flora- en faunawet kunnen door de weersomstandigheden dusdanig bedreigd worden dat gebruikmaking van de ontheffing niet gewenst is. In dergelijke gevallen zal tijdelijk geen schadebestrijding plaats mogen vinden op basis van die ontheffing.
- De overige soorten kunnen door de weersomstandigheden dusdanig bedreigd worden dat jacht en schadebestrijding in de terreindelen waar deze soorten verblijven niet gewenst is.

3.5 BEPALEN TIJDSTIP VAN SLUITING JACHT

Nadat op inhoudelijke gronden (zie 3.3) bepaald is dat jacht en schadebestrijding op één of meer categorieën gesloten wordt, is het in dit stadium van belang het tijdstip vast te leggen waarop het besluit ingaat.

Aandachtspunten:

- Van groot belang bij het bepalen van een datum is afstemming met de aangrenzende Provincies en advisering door het Faunafonds.
- Gestreefd moet worden naar het vaststellen van één datum voor alle Provincies of voor een aantal aangrenzende Provincies in een regio.
- Indien er een reden is om af te wijken van een door meerdere Provincies vastgestelde datum dient deze reden goed gemotiveerd te zijn.

3.6 BESLUIT

Het besluit om jacht en schadebestrijding tijdens bijzondere weersomstandigheden te sluiten is door Gedeputeerde Staten gemandateerd aan de teamleider vergunningverlening natuur en landschap.

Model besluit

Onderwerp: Sluiting jacht en/of schadebestrijding ten gevolge van bijzonder weersomstandigheden.

GEDEPUTEERDE STATEN VAN UTRECHT;

Gehoord BIJ12, unit Faunafonds, de Faunabeheereenheid Utrecht en de KNJV

Gelet op artikel 3.22 Wet natuurbescherming;

BESLUITEN

In verband met de huidige extreme weersomstandigheden de jacht op de volgende diersoorten:

-
-
-

Met ingang van:

TE SLUITEN

En tevens de geldigheid van het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 28 juni 2005, nr. 2005REG001285i, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken en alle artikel 68 ontheffingen van de Flora- en faunawet op te schorten.

Het betreft de ontheffingen:

-
-

Dit besluit heeft betrekking op: De gehele Provincie Utrecht/ de volgende delen van de Provincie

Gedeputeerde Staten voornoemd, namens hen,

nummer 10

Teamleider vergunningverlening natuur en landschap.

3.7 BEKENDMAKING

De bekendmaking vindt plaats aan:

- Pers.
- Betrokken organisaties (zie lijst par.3.2).
- Politie.
- Algemene Inspectiedienst.

3.7.1 PERSBERICHT

Zodra sprake is van het van kracht worden van het besluit om de jacht te sluiten en schadebestrijding te verbieden in verband met de bijzondere weersomstandigheden dient een persbericht uitgebracht te worden.

Model persbericht.

PROVINCIE UTRECHT

datum:

JACHT EN SCHADEBESTRIJDING TIJDELIJK VERBODEN.

Het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht heeft in verband met de huidige extreme weersomstandigheden na overleg met de colleges van de overige Provincies en deskundige organisaties op het gebied van het faunabeheer, besloten om met ingang van _____ de jacht te sluiten op:

-
-
-

En tevens de geldigheid van het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 28 juni 2005, nr.2005REG001285i, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken en alle artikel 68 ontheffingen (Hoofdstuk V, Titel III, paragraaf 3 Beheer en bestrijding van schade) van de Flora- en faunawet op te schorten.

Het betreft de ontheffingen:

-
-
-

Het verbod op jacht en schadebestrijding geldt voor de gehele Provincie Utrecht/ of nader te noemen delen van de Provincie.

De jacht op de genoemde soorten is geopend tot 31 december 200... en 31 januari 200...
Mocht er voor die tijd sprake zijn van een weersverbetering zal het besluit herzien worden.

Verzenden aan: regionale dagbladen (b.v. AD, regio Utrecht en Amersfoort) .

3.7.2 BRIEF/ FAX AAN FAUNABEHEERENHEID, K.N.J.V EN POLITIE

Geachte.....,

Hierbij deel ik u mede dat Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht hebben besloten de jacht te sluiten op de hierna genoemde wildsoorten.

-
-

Gezien de omstandigheden zullen de uitgegeven en daarvoor in aanmerking komende artikel 3.17 ontheffingen opgeschort worden. Indien sprake is van belangrijke schade of te verwachten belangrijke schade aan bedrijfsmatige land-, tuin- of bosbouw, verzoeken wij u dit tijdig te melden bij BIJ12, unit Faunafonds en de Provinciale ambtenaren belast met Wet Natuurbescherming, de heer 11 of 12.

Gelieve dit bericht bekend te maken bij uw leden.

Hoogachtend,

Nummer 10,
Teamleider vergunningverlening Natuur en landschap.

Verzenden aan:

- Faunabeheereenheid Utrecht, postbus 870, 3900 AW Veenendaal.
Telefoon: 0318-578565, Fax 0318-578564
- KNJV via Faunabeheereenheid Utrecht
- Politie regio Utrecht, Politie Milieudienst Veldpolitie, postbus 549, 3800 AM Amersfoort.
Telefoon: 033-4689430. Fax: 033-4689439
- Afschrift naar aangrenzende Provincies (zie 3.2)

3.8 VOLGEN VAN ONTWIKKELINGEN TIJDENS VORSTPERIODE

Periodiek telefonisch overleg met omliggende Provincies, Faunabeheereenheid en KNVJ: één maal per week door de betreffende ambtenaren belast met de Wnb.

- Bij onveranderde weersomstandigheden: geen actie.
- Bij te verwachten weersverbetering (hogere temperaturen; invallen van dooi): procedure starten om jacht- en schadebestrijdingverbod op te heffen.

3.9 VASTSTELLEN VAN TIJDSTIP OM JACHT- EN SCHADEBESTRIJDING VERBOD OP TE HEFFEN

Tijdstip bepalen op basis van weersvoorspelling (KNMI) en in overleg met aangrenzende Provincies, Faunabeheereenheid, Faunafonds en KNJV.

3.10 BESLUIT EN BEKENDMAKING OPHEFFEN JACHT- EN SCHADEBESTRIJDINGVERBOD

Te versturen/ faxen aan:

- Pers.
- Betrokken organisaties (zie Lijst par.3.2).
- Politie.

3.10.1 PERSBERICHT/ BRIEF OF FAX AAN FAUNABEHEEREENHEID, FAUNAFONDS EN POLITIE.

<p>PROVINCIE UTRECHT</p> <p>datum:</p> <p style="text-align: center;">VERBOD OP JACHT EN SCHADEBESTRIJDING IN VERBAND MET WINTERSE OMSTANDIGHEDEN OPGEHEVEN.</p> <p>Het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht heeft in verband met de verbeterde weersomstandigheden na overleg met de colleges van de overige Provincies en deskundige organisaties op het gebied van het faunabeheer, besloten om met ingang van de sluiting van de jacht op bepaalde wildsoorten op te heffen, en tevens het opschorten van de geldigheid het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 28 juni 2005, nr. 2005REG001285i, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken en van artikel 3.17 ontheffingen van de Wet natuurbescherming te beëindigen.</p>

(Verzenden aan: zie 3.7)

3.11 PERIODE TUSSEN KERST EN NIEUWJAAR

Mocht in de periode tussen Kerst en Nieuwjaar het Provinciehuis onverhoopt sluiten en de onder 3.1 beschreven weersomstandigheden zich voordoen dan zal één van de Provinciale medewerkers 11, 12 of 13 contact opnemen met de desbetreffende ambtenaren van omliggende Provincies (voorzover dit mogelijk is), de secretaris van de Faunabeheereenheid Utrecht en de KNJV (zie 3.2 A&B) om te besluiten of de noodzaak zich voordoet om de jacht te sluiten en tevens om het (tijdelijk) verbieden van artikel 3.17 ontheffingen. Mocht dit het geval zijn dan zal één van hun contact opnemen met:

- De teamleider van vergunningverlening natuur en landschap. Nummer 10
- Gedeputeerde nummer 15
- Met de persvoorlichter van de Provincie Utrecht nummer 16

De persvoorlichter zal een persbericht (zie 3.12) over de sluiting van de jacht en het opschorten van artikel 3.17 ontheffingen naar de regionale pers sturen en in verband met handhaving ook de regionale politie informeren (zie 3.7.1& 3.7.2). Dezelfde procedure geldt tevens voor het te nemen besluit en de bekendmaking voor het opheffen van het jacht- en schadebestrijdingsverbod.

3.12 PERSBERICHT VOOR DE PERIODE TUSSEN KERST EN NIEUWJAAR

PROVINCIE UTRECHT

datum:

JACHT EN SCHADEBESTRIJDING TIJDELIJK VERBODEN.

Het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht heeft in verband met de huidige extreme weersomstandigheden, na overleg met deskundige organisaties op het gebied van het faunabeheer, besloten om met ingang van de jacht te sluiten op:

-
-
-

En tevens de geldigheid van het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 28 juni 2005, nr. 2005REG001285i, tot aanwijzing van personen die de stand van diersoorten kunnen beperken en alle artikel 68 ontheffingen van de Flora- en faunawet op te schorten.

Het betreft de volgende ontheffingen:

-
-
-

Het verbod op jacht en schadebestrijding geldt voor de gehele Provincie Utrecht of delen van de Provincie Utrecht

De jacht op de genoemde soorten is nog geopend tot 31 200..

Mocht er voor die tijd sprake zijn van een weersverbetering zal het besluit herzien worden.

Publiceren in: Staatscourant, AD, regio Utrecht en Amersfoort.

4. BOTULISME

De combinatie van hoge watertemperaturen in ondiepe en stilstaande wateren, de aanwezigheid van botulismebacteriën en kadavers kunnen een botulisme-explosie veroorzaken. Botulisme kan veel dode vogels en vissen tot gevolg hebben en sommige vormen van botulisme kunnen ook voor de mens gevaarlijk zijn.

Hoewel niet aangenomen wordt dat jacht en schadebestrijding bijdraagt aan het optreden van botulisme kan het in bijzondere omstandigheden noodzakelijk zijn om het risico van niet binnengehaalde dode vogels zo gering mogelijk te maken. In dergelijke gevallen kunnen Gedeputeerde Staten besluiten jacht en schadebestrijding gericht op watervogels op te schorten. Het is voor dergelijke gevallen niet mogelijk om vooraf een stappenplan op te stellen. Gedeputeerde Staten zullen zich laten informeren door de waterkwaliteitsbeheerders en in combinatie met factoren als de weersituatie en weersverwachting een besluit nemen. Een dergelijk besluit is overbodig indien het Gewestelijk Utrechts Jacht- en Faunabedrijf en de Faunabeheereenheid al besloten hebben jacht en schadebestrijding met betrekking tot watervogels tijdelijk niet toe te staan.

BIJLAGE 3

LIJSTEN PASSIEVE SOORTENBESCHERMING

Soorten beschermd onder paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Alle vogelsoorten als broedvogel, dwaalgast, standvogel, wintergast of doortrekker

Soorten beschermd onder paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.8)

Nederlandse naam Latijnse naam

Planten (4)

Drijvende water weegbree *Luronium natans*

Groenknolorchis *Liparis loeselii*

Kruipend moerasscherm *Apium repens*

Zomerschroeforchis *Spiranthes aestivalis*

Zoogdieren terrestrisch (8)

Bever *Castor fiber*

Hamster *Cricetus cricetus*

Hazelmuis *Muscardinus avellanarius*

Euraziatische lynx *Lynx lynx*

Steenmarter *Martes foina*

Vleermuizen (22)

Bechsteins vleermuis *Myotis bechsteinii*

Bosvleermuis *Nyctalus leisleri*

Brandts vleermuis *Myotis brandtii*

Franjestaart *Myotis nattereri*

Gewone baardvleermuis *Myotis mystacinus* ssp. *mystacinus*

Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*

Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*

Grijze grootoorvleermuis *Plecotus austriacus*

Grote hoefijzerneus *Rhinolophus ferrumequinum*

Grote rosse vleermuis *Nyctalus lasiopterus*

Ingekorven vleermuis *Myotis emarginatus*

Kleine dwergvleermuis *Pipistrellus pygmaeus*

Kleine hoefijzerneus *Rhinolophus hipposideros*

Laatvlieger *Eptesicus serotinus*

Meervleermuis *Myotis dasycneme*

Mopsvleermuis *Barbastella barbastellus*

Noordse vleermuis *Eptesicus nilssonii*

Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*

Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*

Tweekleurige vleermuis *Vespertilio murinus*

Vale vleermuis *Myotis myotis*

Watervleermuis *Myotis daubentonii*

Zoogdieren marien (5)

Bruinvis *Phocoena phocoena*

Gewone dolfijn *Delphinus delphis*

Tuimelaar *Tursiops truncatus*

Witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus*

Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*

Vissen (2)

Houting *Coregonus oxyrinchus*

Steur *Acipenser sturio*

Amfibieën (8)

Boomkikker *Hyla arborea*

Geelbuikvuurpad *Bombina variegata*

Heikikker *Rana arvalis*

Kamsalamander *Triturus cristatus*

Knoflookpad *Pelobates fuscus*

Poelkikker *Rana lessonae*

Rugstreepad *Bufo calamita*

Vroedmeesterpad *Alytes obstetricans*

Reptielen (3)

Gladde slang *Coronella austriaca*

Muurhagedis *Podarcis muralis*

Zandhagedis *Lacerta agilis*

Vlinders (7)

Donker pimpernel blauwtje *Maculinea nausithous*

Grote vuurvliinder *Lycaena dispar*

Moerasparelmoervliinder *Euphydryas aurinia*

Soorten beschermd onder paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.8)

Nederlandse naam Latijnse naam

Pimpernelblauwtje *Maculinea teleius*
 Teunisbloempijlstaart *Proserpinus proserpina*
 Tijmblauwtje 3) *Maculinea arion*
 Zilverstreephoobeestje *Coenonympha hero*

Libellen (8)

Bronslibel *Oxygastra curtisii*
 Gaffellibel *Ophiogomphus cecilia*
 Gevlekte witsnuitlibel *Leucorrhinia pectoralis*
 Groene glazenmaker *Aeshna viridis*
 Noordse winterjuffer *Sympecma paedisca*
 Oostelijke witsnuitlibel *Leucorrhinia albifrons*

Rivierrombout *Gomphus flavipes*
 Sierlijke witsnuitlibel *Leucorrhinia caudalis*

Kevers (5)

Brede geelrandwaterroofkever *Dytiscus laticornis*
 Gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus*
 Heldenbok *Cerambyx cerdo*
 Juchtleerkever *Osmoderma eremita*
 Vermiljoenkever *Cucujus cinnaberinus*

Overige soorten (2)

Bataafse stroommossel *Unio crassus*
 Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*

Cursief soorten die verdwenen zijn uit Nederland, maar die toch zijn beschermd vanwege mogelijke terugkeer.
Let op: vogelsoorten vallend onder Bonn en Bern zijn niet vermeld.

Soorten beschermd onder paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming (bijlage bij artikel 3.10 en 3.11)

Nederlandse naam Latijnse naam

Planten (76)

Akkerboterbloem *Ranunculus arvensis*
 Akkerdoornzaad *Torilis arvensis*
 Akkerogentroost *Odontites vernus vernus*
 Bekliede ogentroost *Euphrasia rostkoviana*
 Berggamander *Teucrium montanum*
 Bergnachtsorchis *Platanthera chlorantha*
 Blaasvaren *Cystopteris fragilis*
 Blauw guichelheil *Anagallis arvensis foemina*
 Bokkenorchis *Himantoglossum hircinum*
 Bosboterbloem *Ranunculus pol. nemorosus*
 Bosdravik *Bromopsis r. benekenii*
 Brave hendrik *Chenopodium bonushenricus*
 Brede wolfsmelk *Euphorbia platyphyllos*
 Breed wollegras *Eriophorum latifolium*
 Bruinrode wespenorchis *Epipactis atrorubens*
 Dennenorchis *Goodyera repens*
 Dreps *Bromus secalinus*
 Echte gamander *Teucrium cham. germanicum*
 Franjegentiaan *Gentianella ciliata*
 Geelgroene wespenorchis *Epipactis muelleri*

Geplooide vrouwenmantel *Alchemilla subcrenata*
 Getande veldsla *Valerianella dentata*
 Gevlekt zonneroosje *Tuberaria guttata*
 Glad biggenkruid *Hypochaeris glabra*
 Gladde zegge *Carex laevigata*
 Groene nachtorchis *Coeloglossum viride*
 Groensteel *Asplenium viride*
 Groot spiegelklokje *Legousia speculumveneris*
 Grote bosaardbei *Fragaria moschata*
 Grote leeuwenklauw *Aphanes arvensis*
 Honingorchis *Herminium monorchis*
 Kalkboterbloem *Ranunculus polyanthos ssp. polyanthenoides*
 Kalketrip *Centaurea calcitrapa*
 Karthuiseranjier *Dianthus carthusianorum*
 Karwijselie *Selinum carvifolia*
 Kleine ereprijs *Veronica verna*
 Kleine Schorseneer *Scorzonera humilis*
 Kleine wolfsmelk *Euphorbia exigua*
 Kluwenklokje *Campanula glomerata*
 Knollathyrus *Lathyrus linifolius*

Nederlandse naam Latijnse naam

Knolspirea *Filipendula vulgaris*
 Korensla *Arnoseris minima*
 Kranskarwij *Carum verticillatum*
 Kruiptijm *Thymus praecox*
 Lange zonnedaauw *Drosera longifolia*
 Liggende ereprijs *Veronica prostrata*
 Moerasgamander *Teucrium scordium*
 Muurbloem *Erysimum cheiri*
 Naakte lathyrus *Lathyrus aphaca*
 Naaldenkervel *Scandix pecten-veneris*
 Pijlscheefkelk *Arabis h. sagittata*
 Roggelelie *Lilium bulbiferum croceum*
 Rood peperboompje *Daphne mezereum*
 Rozenkransje *Antennaria dioica*
 Ruw pazelzaad *Lithospermum arvense*
 Stofzaad *Monotropa hypopitys*
 Scherpkruid *Asperugo procumbens*
 Schubvaren *Ceterach officinarum*
 Schubzegge *Carex lepidocarpa*
 Smalle raai *Galeopsis angustifolia*
 Spits havikskruid *Hieracium lactucella*
 Steenbraam *Rubus saxatilis*
 Stijve wolfsmelk *Euphorbia stricta*
 Tengere distel *Carduus tenuiflorus*
 Tengere veldmuur *Minuartia hybrida*
 Trosgamander *Teucrium botrys*
 Veenbloembies *Scheuchzeria palustris*
 Vliegenorchis *Ophrys insectifera*
 Vroege ereprijs *Veronica praecox*
 Wilde averuit *Artemisia c. campestris*
 Wilde ridderspoor *Consolida regalis*
 Wilde weit *Melampyrum arvense*
 Wolfskers *Atropa bella-donna*
 Zandwolfsmelk *Euphorbia seguieriana*
 Zinkviooltje *Viola lutea calaminaria*
 Zweedse kornoelje *Cornus suecica*

Zoogdieren terrestrisch (31)

Aardmuis *Microtus agrestis*
 Boomarter *Martes martes*
 Bosmuis *Apodemus sylvaticus*
 Bunzing *Mustela putorius*
 Damhert *Dama dama*
 Das *Meles meles*
 Dwergmuis *Micromys minutus*

Dwergspitsmuis *Delphinus delphis*
 Edelhert *Cervus elaphus*
 Eekhoorn *Sciurus vulgaris*
 Egel *Erinaceus europaeus*
 Eikelmuis *Eliomys quercinus*
 Gewone bosspitsmuis *Sorex araneus*
 Grote bosmuis *Apodemus flavicollis*
 Haas *Lepus europaeus*
 Hermelijn *Mustela erminea*
 Huisspitsmuis *Crocidura russula*
 Konijn *Oryctolagus cuniculus*
 Molmuis *Arvicola scherman*
 Ondergrondse woelmuis *Microtus subterraneus*
 Ree *Capreolus capreolus*
 Rosse woelmuis *Clethrionomys glareolus*
 Steenmarter *Martes foina*
 Tweekleurige bosspitsmuis *Sorex coronatus*
 Veldmuis *Microtus arvalis*
 Veldspitsmuis *Crocidura leucodon*
 Vos *Vulpes vulpes*
 Waterspitsmuis *Neomys fodiens*
 Wezel *Mustela nivalis*
 Wild zwijn *Sus scrofa*
 Woelrat *Arvicola terrestris*

Zoogdieren marien (2)

Gewone zeehond *Phoca vitulina*
 Grijs zeehond *Halichoerus grypus*

Amfibieën (8)

Alpenwater salamander *Triturus alpestris*
 Bruine kikker *Rana temporaria*
 Gewone pad *Bufo bufo*
 Kleine water salamander *Triturus vulgaris*
 Meerkikker *Rana ridibunda*
 Middelste groene kikker *Rana klepton esculenta*
 Vinpootsalamander *Triturus helveticus*
 Vuursalamander *Salamandra salamandra*

Reptielen (4)

Adder *Vipera berus*
 Hazelworm *Anguis fragilis*
 Levenbarende hagedis *Lacerta vivipara*
 Ringslang *Natrix natrix*

Soorten beschermd onder paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming (bijlage bij artikel 3.10 en 3.11)

Nederlandse naam Latijnse naam

Vissen (6)

Beekdonderpad *Cottus rhenanus*
Beekprik *Lampetra planeri*
Elrits *Phoxinus phoxinus*
Gestippelde alver *Alburnoides bipunctatus*
Grote modderkruiper *Misgurnus fossilis*
Kwabaal *Lota lota*

Vlinders (20)

Aardbeivlinder *Pyrgus malvae*
Bosparemoervlinder *Melitaea athalia*
Bruin dikkopje *Erynnis tages*
Bruine eikenpage *Satyrium ilicis*
Duinparemoervlinder *Argynnis niobe*
Gentiaanblauwtje *Maculinea alcon*
Grote paremoervlinder *Argynnis aglaja*
Grote vos *Nymphalis polychloros*
Grote weerschijnvlinder *Apatura iris*
lepenpage *Satyrium w-album*
Kleine heivlinder *Hipparchia statilinus*
Kleine ijsvogelvlinder *Limenitis camilla*
Kommavvlinder *Hesperia comma*
Sleedoornpage *Thecla betulae*

Spiegeldikkopje *Heteropterus morpheus*
Veenbesblauwtje *Plebeius optilete*
Veenbesparemoervlinder *Boloria aquilonaris*
Veenhooibeestje *Coenonympha tullia*
Veldparemoervlinder *Melitaea cinxia*
Zilveren maan *Boloria selene*

Libellen (8)

Beekrombout *Gomphus vulgatissimus*
Bosbeekjuffer *Calopteryx virgo*
Donkere waterjuffer *Coenagrion armatum*
Gevlekte glanslibel *Somatochlora flavomaculata*
Gewone bronlibel *Cordulegaster boltonii*
Hoogveenglanslibel *Somatochlora arctica*
Kempense heidelibel *Sympetrum depressiusculum*
Speerwaterjuffer *Coenagrion hastulatum*

Kevers (1)

Vliegend hert *Lucanus cervus*

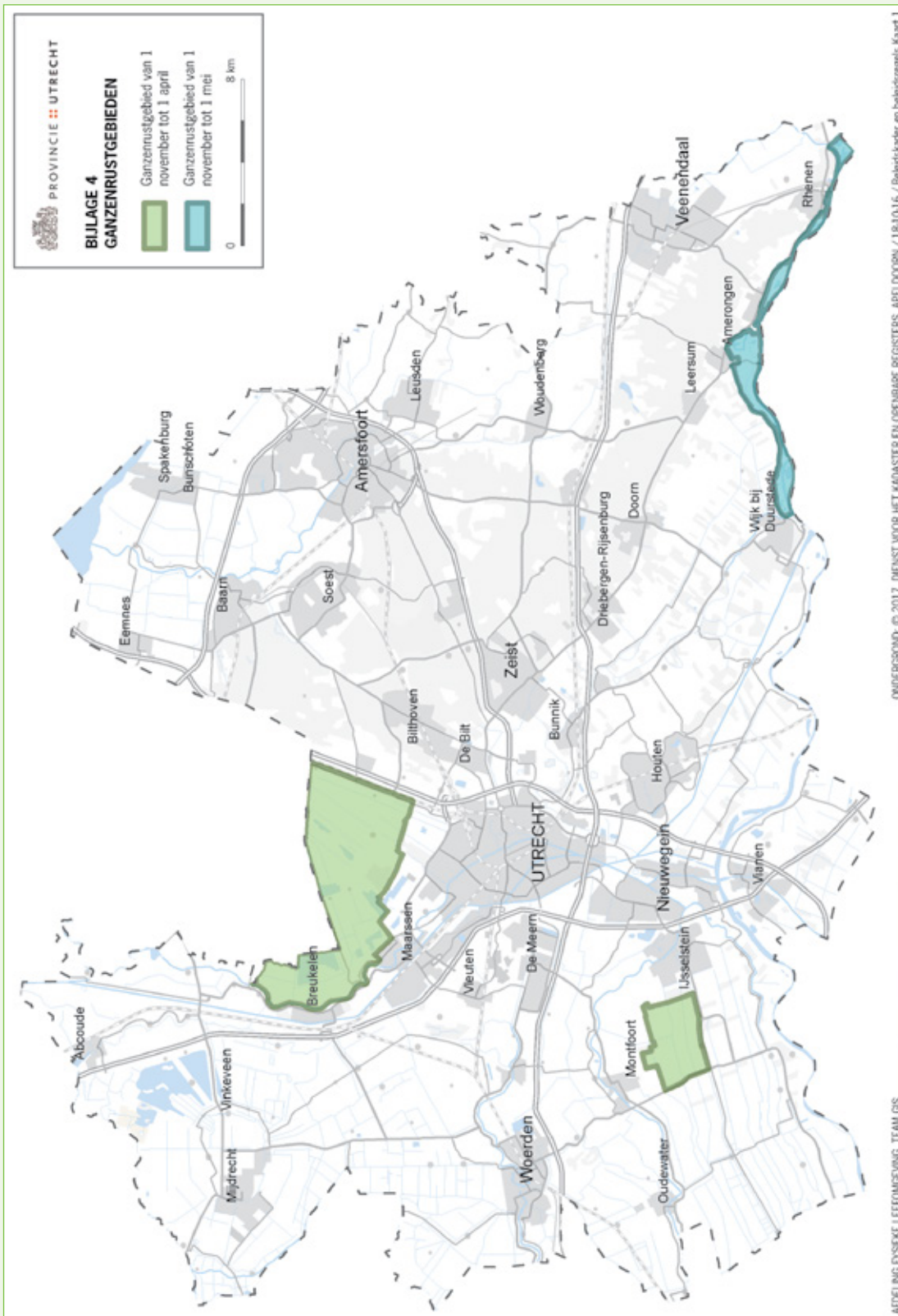
Overige soorten (1)

Europese rivierkreeft *Astacus astacus*

Cursief: soort die geen wettelijke bescherming had onder de FFW

BIJLAGE 4

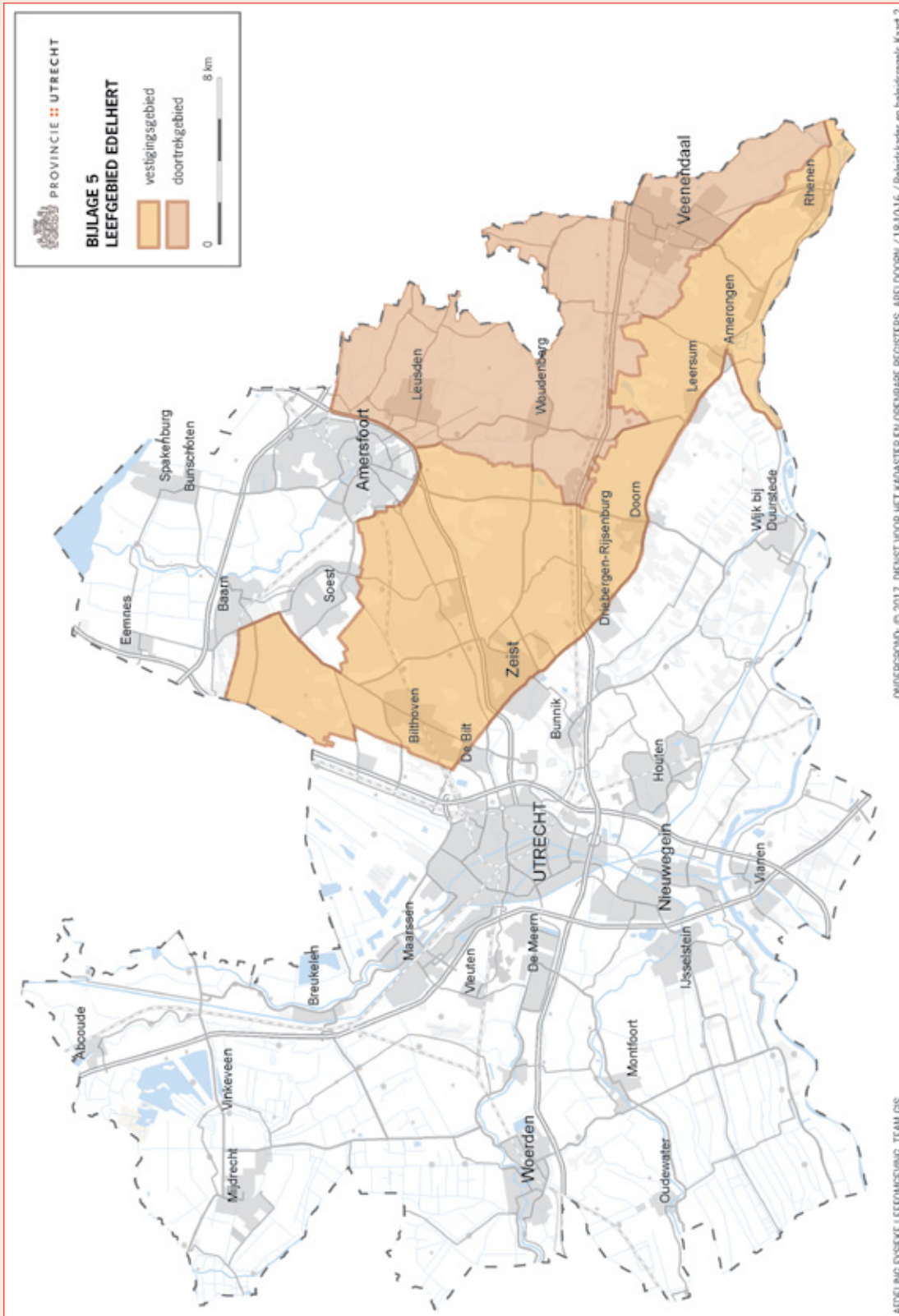
KAART GANZENRUSTGEBIEDEN

ONDERGROND: © 2017, DIENST VOOR HET KADASTER EN OPENBARE REGISTERS, APeldoorn / 18-10-16 / Beleidskader en beleidsregels Kaart 1
AFDELING FYSIEKE LEEFOMGEVING, TEAM GIS

BIJLAGE 5

KAART VESTIGINGS- EN DOORTREKGEBIED EDELHERT

BIJLAGE 6

VERKLARENDE WOORDENLIJST

In het kader van de uitvoering van de Wnb worden begrippen gehanteerd die in voorkomende gevallen leiden tot onduidelijkheid of vrij interpreteerbaar zijn. In de afgelopen jaren is in de besluiten tot vrijstellingen, aanwijzingen en ontheffingen invulling aan deze begrippen gegeven.

Hierna worden deze begrippen nader toegelicht.

DEUGDELIJK RASTER

De Provincie Utrecht verstaat onder een deugdelijk raster een raster dat voldoende bescherming biedt aan het betreffende kwetsbare gewas of teelt, gerelateerd aan de schadeveroorzakende diersoort en afhankelijk van de plaatselijke omstandigheden. Als richtlijn wordt de beschrijving uit het Handboek van het Faunafonds gehanteerd.

BELANGRIJKE SCHADE

Onder belangrijke schade wordt in het Provinciale beleid verstaan: schade van meer dan € 250,- per geval per bedrijf per jaar.

Deze grens van belangrijke schade vindt zijn basis in de grens die het Faunafonds stelt (Regeling vaststelling beleidsregels schadevergoeding Faunafonds, geldend vanaf 1 december 2005) en het advies van het Driemanschap Flora- en faunawet. Hiermee wordt het beleid m.b.t. de definiëring van belangrijke schade in overeenstemming gebracht met het rijksbeleid.

NATUURPARELS

Indicatief aangeduide gebieden waar concentraties van karakteristieke in hun voortbestaan bedreigde of bijzondere bescherming behoevende planten en diersoorten voor komen.

BIJLAGE 7

AFKORTINGENLIJST

BACVP	Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland
BFFW	Beleidsnota Flora- en faunawet Provincie Utrecht 2014
Bnl	Beleidsregels natuur en landschap Provincie Utrecht 2017
Bor	Besluit omgevingsrecht
	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
DVO	dienstverleningsovereenkomst
EZ	Ministerie van Economische Zaken
Fbe	Faunabeheereenheid
FPG	de Federatie Particulier Grondbezit
GBT	Ganzenbeheerteam
GS	Gedeputeerde Staten van Utrecht
HR	Habitatrichtlijn
IPO	Interprovinciaal Overlegorgaan
IUCN	International Union for Conservation of Nature
I&M	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
JUP	Jaarlijks uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
KNVJ	Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
LSH	Landelijke handhavingsstrategie
Lsv	Landschapsverordening Provincie Utrecht 2011
LTO	de Landbouw- en Tuinbouworganisatie Nederland

MNP	Milieu- en natuurplanbureau
NDFD	Nationale Databank Flora- en Fauna
NNN	Natuurnetwerk Nederland
OM	Openbaar Ministerie
ODRU	Omgevingsdienst regio Utrecht
PAS	Programma aanpak stikstof 2015-2021
Pbl	Planbureau van de leefomgeving
Prs	Provinciale ruimtelijke structuurvisie
Prv	Provinciale ruimtelijke verordening
PS	Provinciale Staten van Utrecht
RodS	Recreatie om de Stad
RUD Utrecht	Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht
RVO	Rijksdienst Ondernemend Nederland
RWS	Rijkswaterstaat
UvW	Unie van Waterschappen
VWGB	Verklaring van geen bedenkingen
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
Vnl	Verordening natuur en landschap Provincie Utrecht 2017
VR	Vogelrichtlijn
Wbe	Wildbeheereenheid
Wnb	Wet natuurbescherming

BIJLAGE 8⁴¹

SOORTEN WAAR DE EUROPESE EXOTEN-VERORDENING (EU 1143/2014) BETREKKING OP HEEFT.

Eerste unielijst (3 augustus 2016). De Nederlandse naam bevat de link naar de factsheet van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Waarnemingen uit Utrecht
Terrestrische planten		
<i>Pueraria montana</i> var. <i>lobata</i>	Kudzu	Niet bekend uit de provincie Utrecht. Nederlands klimaat vooralsnog niet geschikt voor vestiging van deze soort.
<i>Lysichiton americanus</i>	Moeraslantaarn	Bekend uit de provincie Utrecht.
<i>Parthenium hysterophorus</i>		Niet bekend uit de provincie Utrecht. Nederlands klimaat vooralsnog niet geschikt voor vestiging van deze soort.
<i>Persicaria perfoliata</i>	Gestekelde duizendknoop	Niet bekend uit de provincie Utrecht. Nederlands klimaat vooralsnog niet geschikt voor vestiging van deze soort.
<i>Heracleum persicum</i>	Perzische berenklauw	Niet bekend uit de provincie Utrecht.
<i>Heracleum sosnowskyi</i>	Sosnowsky's berenklauw	Niet bekend uit de provincie Utrecht.
<i>Baccharis halimifolia</i>	Struikaster	Niet bekend uit de provincie Utrecht.
Waterplanten		
(<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>)	Grote waternavel	Verspreid in de provincie Utrecht.
(<i>Ludwigia peploides</i>)	Kleine waterteunisbloem	Op enkele plaatsen waargenomen.
(<i>Myriophyllum aquaticum</i>)	Parelvederkruid	Verspreid in de provincie Utrecht.
(<i>Lagarosiphon major</i>)	Verspreidbladige waterpest	Op enkele plaatsen waargenomen.
(<i>Eichhornia crassipes</i>)	Waterhyacint	In de zomermaanden zijn er verspreid over de provincie Utrecht meldingen. Vestiging niet; het Nederlandse klimaat vooralsnog niet geschikt voor vestiging van deze soort.
(<i>Ludwigia grandiflora</i>)	Waterteunisbloem	Verspreid in de provincie Utrecht.
(<i>Cabomba caroliniana</i>)	Waterwaaier	Verspreid in de provincie Utrecht.
Zoogdieren		
(<i>Sciurus niger</i>)	Amerikaanse voseekhoorn	Geen waarnemingen bekend uit de provincie Utrecht.
(<i>Myocastor coypus</i>)	Beverrat	Enkele locaties met waarnemingen in de provincie Utrecht.
(<i>Sciurus carolinensis</i>)	Grijze eekhoorn	Er is in Nederland geen gevestigde populatie bekend. Uit Utrecht zijn enkele incidentele waarnemingen gemeld.
(<i>Herpestes javanicus</i>)	Indische mangoeste	Voor zover bekend komt deze soort niet voor in Nederland. Het klimaat in ons land lijkt te nat (en koud) voor vestiging van de Indische mangoest.
(<i>Muntiacus reevesi</i>)	Muntjak	Er zijn meldingen uit Nederland bekend, maar er zijn geen bewijzen van vestiging. Uit de provincie Utrecht geen meldingen bekend.

41 Bijlage 8 is geen onderdeel van de PS besluitvorming op 12 december 2016, maar betreft een illustratie die door Europese besluitvorming ook nog aan wijzigingen onderhevig kan zijn.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Waarnemingen uit Utrecht
Zoogdieren		
(Callosciurus erythraeus)	<u>Pallas' eekhoorn</u>	Geen waarnemingen bekend uit de provincie Utrecht.
(Nasua nasua)	<u>Rode neusbeer</u>	Geen waarnemingen bekend uit de provincie Utrecht. In Europa lijkt alleen het mediterrane klimaat geschikt voor
(Tamias sibiricus)	<u>Siberische grondeekhoorn</u>	Een incidenteel geval waarvan het aannemelijk is dat het vrijgekomen gehouden dieren betreft.
Procyon lotor	<u>Wasbeer</u>	Incidentele gevallen waarvan het aannemelijk is dat het vrijgekomen gehouden dieren betreft.
Vogels		
Threskiornis aethiopicus	<u>Heilige ibis</u>	Waarnemingen hebben waarschijnlijk betrekking op zwervende exemplaren.
Corvus splendens	<u>Huis kraai</u>	In Nederland komt alleen een gevestigde populatie voor in Hoek van Holland. In Utrecht enkele waarnemingen in het stedelijk gebied.
Oxyura jamaicensis	<u>Rosse stekelstaart</u>	In Utrecht enkele waarnemingen per jaar. Kan bestreden worden op basis van provinciale aanwijzing.
Reptielen/amfibieën		
Rana catesbeiana	<u>Amerikaanse stierkikker</u>	Geen waarnemingen bekend uit de provincie Utrecht.
Trachemys scripta scripta	<u>Geelbuikschildpad</u>	Verspreid in de provincie Utrecht.
Trachemys scripta troostii	<u>Geelwangschildpad</u>	Verspreid in de provincie Utrecht.
Trachemys scripta elegans	<u>Roodwangschildpad</u>	Verspreid in de provincie Utrecht.
Invertebraten		
Vespa velutina	<u>Aziatische hoornaar</u>	Komt nog niet in Nederland voor.
Zoetwater invertebraten		
Pacifastacus leniusculus	<u>Californische rivierkreeft</u>	Geen waarnemingen bekend uit de provincie Utrecht.
Eriocheir sinensis	<u>Chinees wolhandkrab</u>	Verspreid in de provincie Utrecht langs Nederrijn en Lek.
(Orconectus virilis)	<u>Geknobbelde Amerikaanse rivierkreeft</u>	Verspreid in de provincie Utrecht.
(Orconectus limosus)	<u>Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft</u>	Verspreid in de provincie Utrecht.
(Procambarus fallax f. virginalis.)	<u>Marmerkreeft</u>	Geen waarnemingen bekend uit de provincie Utrecht.
(Procambarus clarkii)	<u>Rode Amerikaanse rivierkreeft</u>	Verspreid in het noordwesten van de provincie Utrecht.
Vissen		
(Percottus glenii)	<u>Amoergrondel</u>	Komt nog niet in Nederland voor.
(Pseudorasbora parva)	<u>Blauwband</u>	Verspreid in de provincie Utrecht, vooral in het rivierengebied.

Tweede Unielijst: aanvullingen juni 2017

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Waarnemingen uit Utrecht
<i>Alopochen aegyptiacus</i>	<u>Nijlgans</u>	Algemeen in de provincie Utrecht. Kan bestreden worden op basis van provinciale aanwijzing.
<i>Nyctereutes procyonoides</i>	<u>Wasbeerhond</u>	Incidentele gevallen waarvan het aannemelijk is dat het vrijgekomen gehouden dieren betreft.
<i>Ondatra zibethicus</i>	<u>Muskusrat</u>	Algemeen in de provincie Utrecht. Kan bestreden worden op basis van provinciale aanwijzing.
<i>Alternanthera philoxeroides</i>	<u>Alligatorkruid</u>	Geen waarnemingen bekend uit de provincie Utrecht. Mogelijk is het Nederlandse klimaat vooralsnog niet geschikt voor vestiging van deze soort.
<i>Microstegium vimineum</i>	<u>Japans steltgras</u>	Geen waarnemingen bekend uit de provincie Utrecht.
<i>Asclepias syriaca</i>	<u>Zijdeplant</u>	Enkele waarnemingen uit de provincie Utrecht bekend. Meldingen mogelijk uit tuinen.
<i>Gunnera tinctoria</i>	<u>Gewone gunnera</u>	Enkele waarnemingen uit de provincie Utrecht bekend. Meldingen mogelijk uit tuinen.
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	<u>Reuzenberenklauw</u>	Algemeen in de provincie Utrecht
<i>Impatiens glandulifera</i>	<u>Reuzenbalsemien</u>	Algemeen in de provincie Utrecht
<i>Elodea nuttallii</i>	<u>Smalle waterpest</u>	Algemeen in de provincie Utrecht
<i>Myriophyllum heterophyllum</i>	<u>Ongelijkbladig vederkruid</u>	Enkele waarnemingen uit de provincie Utrecht bekend.
<i>Pennisetum setaceum</i>	<u>Fraai lampenpoetsergras</u>	Geen waarnemingen bekend uit de provincie Utrecht.

Kijk voor meer informatie in de [NWWA-veldegids invasieve waterplanten in Nederland](#)

Disclaimer: kijk voor de geldende versie van de Supplementen A en B altijd op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-7054.html>. De versies in dit document zijn de versies zoals ze bekend zijn gemaakt op 30 december 2016.

SUPPLEMENT A

VERORDENING NATUUR EN LANDSCHAP PROVINCIE UTRECHT 2017 (Vnl)

Besluit van Provinciale Staten van Utrecht van 12 december 2016, nummer 819EA396 tot vaststelling van de Verordening natuur en landschap provincie Utrecht 2017.

Provinciale Staten van Utrecht;

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 1 november 2016, afdeling FLO, nummer 819E06E9;

Gelet op artikel 145 van de Provinciewet;

Gelet op de artikelen 2.9, derde lid, 3.3, tweede lid, 3.8, tweede lid, 3.9, tweede lid, 3.10, tweede lid, 3.12, negende lid, 3.14, tweede lid, 3.15, vierde lid, 3.25, eerste, tweede en vierde lid, 3.26, derde lid, 3.34, derde lid, 4.2, tweede lid, 4.3, derde lid en artikel 6.1 van de Wet natuurbescherming;

Overwegende dat het wenselijk is nadere regels te stellen ter uitvoering van de Wet natuurbescherming;

Overwegende dat het wenselijk is regels te stellen ter bescherming van de kwaliteit van het landschap, de natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden in de provincie Utrecht;

Besluiten de volgende verordening vast te stellen:

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. BIJ12: uitvoeringsorganisatie van de gezamenlijke provincies, zijnde onderdeel van de Vereniging het Interprovinciaal Overleg;
- b. boskern: aaneengesloten complex van houtopstanden met een oppervlakte van ten minste 5 hectare;
- c. de wet: de Wet natuurbescherming;
- d. faunabeheereenheid: faunabeheereenheid als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de wet;
- e. faunabeheerplan: faunabeheerplan als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de wet;
- f. jacht: jacht als bedoeld in artikel 3.20, eerste lid, van de wet;
- g. natuurlijke verjonging: het op natuurlijke wijze ontstaan van een bosbouwkundig verantwoorde houtopstand;
- h. taxateur: een taxateur die werkzaam is voor een door BIJ12 aangewezen taxatiebureau of een consultant faunazaken van BIJ12;
- i. wildbeheereenheid: wildbeheereenheid als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de wet.

HOOFDSTUK 2. NATURA 2000 GEBIEDEN

Artikel 2 Vrijstelling beweiden en bemesten

Het verbod bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de wet, is niet van toepassing op de volgende handelingen:

- a. het weiden van vee;
- b. het op of in de bodem brengen van meststoffen.

HOOFDSTUK 3. FAUNABEHEER EN TEGEMOETKOMINGEN IN DE SCHADE

Paragraaf 3.1 Faunabeheereenheid

Artikel 3.1.1 Eisen aan de faunabeheereenheid

1. Er is één faunabeheereenheid waarvan het werkgebied zicht uitstrekt tot de provincie Utrecht.
2. De binnen het werkgebied van de faunabeheereenheid gelegen gronden waarop de in de faunabeheereenheid samenwerkende jachthouders gerechtigd zijn tot de jacht vormen tenminste 75% van de totale oppervlakte van het werkgebied van de faunabeheereenheid.

Artikel 3.1.2 Samenstelling bestuur

1. In het bestuur van de faunabeheereenheid worden de bestuurszetels als volgt ingevuld:
 - één bestuurszetel door een vertegenwoordiger vanuit de landbouw;
 - één bestuurszetel door een vertegenwoordiger vanuit de jacht;
 - één bestuurszetel, door een vertegenwoordiger vanuit het particulier grondbezit;
 - één bestuurszetel door Staatsbosbeheer, en
 - twee bestuurszetels door maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in Utrecht.
2. Tenminste één van de bestuurszetels als bedoeld in het eerste lid, laatste gedachtestreepje, wordt ingevuld door een organisatie die zich tot doel heeft gesteld het dierenwelzijn of het milieu te beschermen en te bevorderen.
3. Elke organisatie, als bedoeld in het eerste lid, kan één vertegenwoordiger voordragen voor een bestuurszetel.
4. De organisaties als bedoeld in het eerste lid kunnen, in onderling overleg, een vertegenwoordiger voordragen die namens meerdere van deze organisaties deelneemt aan het bestuur van de faunabeheereenheid.
5. Het bestuur van de faunabeheereenheid heeft een onafhankelijke voorzitter.
6. De voorzitter als bedoeld in het vierde lid:
 - a. heeft geen dienstverband bij één van de in het bestuur vertegenwoordigde partijen;
 - b. is geen bestuurslid van één van de in het bestuur vertegenwoordigde partijen; en
 - c. is niet in het bezit van een jachtakte.

Artikel 3.1.3 Procedure uitbreiding bestuur

1. De organisaties of jachthouders, als bedoeld in artikel 3.1.2, eerste lid, dragen op verzoek van de voorzitter schriftelijk een kandidaat voor, voor het bestuur van de faunabeheereenheid.
2. Indien meer kandidaten worden voordragen dan er bestuurszetels zijn, selecteert de voorzitter de meest geschikte kandidaten.

Artikel 3.1.4 Werkzaamheden

1. De faunabeheereenheid is verantwoordelijk voor:
 - a. de coördinatie van de uitvoering van het door haar vastgestelde faunabeheerplan;
 - b. de informatievoorziening aan de leden van alle in haar bestuur vertegenwoordigde organisaties over tenminste de aan de faunabeheereenheid toekomende bevoegdheden, onderscheidenlijk de aan de faunabeheereenheid toegestane handelingen en actuele ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer; en
 - c. het opstellen van telprotocollen ten behoeve van trendtellingen als bedoeld in artikel 3.3.3, tweede lid, van deze regeling.
2. De faunabeheereenheid adviseert Gedeputeerde Staten over aangelegenheden inzake faunabeheer.
3. Besluitvorming door het bestuur geschiedt bij gewone meerderheid van stemmen, waarbij iedere in het bestuur vertegenwoordigde organisatie één stem heeft. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.
4. De faunabeheereenheid kan in haar statuten opnemen dat met betrekking tot bepaalde specifiek genoemde onderwerpen besluitvorming dient plaats te vinden bij een gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

Artikel 3.1.5 Verslaglegging

1. Het jaarlijkse verslag, als bedoeld in artikel 3.12, achtste lid, van de wet bevat in ieder geval de volgende gegevens:
 - a. Cijfermatige rapportages over de uitvoering van de vrijstellingen, opdrachten en ontheffingen op basis van paragraaf 3.4 van de wet en de uitvoering van de jacht, waarin opgenomen de aantallen gedode dieren en geraapte of onklaar gemaakte eieren, onderverdeeld naar diersoort, naar wildbeheereenheid;
 - b. Rapportages van de toepassing van preventieve en alternatieve middelen ten aanzien van het voorkomen van schade; en
 - c. Cijfermatige rapportages over de uitvoering van de jacht, waarin opgenomen, het aantal gedode dieren, onderscheiden naar wildsoort.
2. Het verslag als bedoeld in het eerste lid, wordt uiterlijk op 1 mei van het daaropvolgende kalenderjaar aan Gedeputeerde Staten verstrekt.
3. Het verslag als bedoeld in het eerste lid, wordt door de faunabeheereenheid tevens op een openbaar toegankelijke website geplaatst.

Paragraaf 3.2 Faunabeheerplan

Artikel 3.2.1 Faunabeheerplan, algemeen

1. Voor het werkgebied van de faunabeheereenheid stelt de faunabeheereenheid één faunabeheerplan op.
2. Het faunabeheerplan heeft een geldigheidsduur van ten hoogste 6 jaren.
3. De faunabeheereenheid kan het faunabeheerplan gedeeltelijk wijzigen gedurende het tijdvak waarvoor het is vastgesteld.
4. Een - gewijzigd – faunabeheerplan, als bedoeld in het eerste en derde lid, behoeft goedkeuring van Gedeputeerde Staten overeenkomstig het bepaalde in artikel 3.12, zevende lid, van de wet.
5. Gedeputeerde Staten kunnen op verzoek van de faunabeheereenheid de in het eerste lid genoemde geldigheidsduur van het faunabeheerplan eenmaal met maximaal 1 jaar verlengen.

Artikel 3.2.2 Faunabeheerplan, inhoud

Het faunabeheerplan als bedoeld in artikel 3.2.1, omvat minimaal de volgende gegevens:

- a. een topografische kaart waarop de begrenzing van het werkingsgebied van het faunabeheerplan is aangegeven;
- b. kwantitatieve gegevens over de in het wild levende dieren, binnen de provincie Utrecht, waarop het faunabeheerplan van toepassing is over een periode van minimaal 6 jaar voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft, alsmede een beschrijving van de trend van deze soorten over deze periode, binnen de provincie Utrecht alsmede landelijk;
- c. een beschrijving van de aanwezigheid van de betreffende diersoorten gedurende het jaar;
- d. een beschrijving van passende en doeltreffende maatregelen welke kunnen worden ingezet om schade aan de in de wet genoemde belangen te voorkomen;
- e. een beschrijving van de wijze waarop de planmatigheid en de coördinatie van de uitvoering van de maatregelen ter voorkoming van de schade als bedoeld onder d is gewaarborgd;
- f. een overzicht per diersoort, onderverdeeld naar de verschillende wildbeheereenheden, van de op basis van de toepasselijke vrijstellingen, ontheffingen, opdrachten en bij de uitoefening van de jacht gedode dieren en geraapte en onklaar gemaakte eieren in de periode van minimaal 6 jaar voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft;
- g. een omschrijving van de wijze waarop geborgd wordt dat de te treffen maatregelen de gunstige staat van instandhouding van de soorten waarop het plan betrekking heeft niet negatief beïnvloeden; en
- h. Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels stellen met betrekking tot de in een faunabeheerplan op te nemen gegevens.

Artikel 3.2.3 Beheer en schadebestrijding

Onverminderd het bepaalde in artikel 3.2.2 van deze verordening, bevat het faunabeheerplan inzake beheer en schadebestrijding van diersoorten minimaal de volgende gegevens:

- a. per diersoort en gewas een beschrijving van de schade in, minimaal, de 6 jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft, onderverdeeld naar de verschillende wildbeheereenheden;
- b. per diersoort een beschrijving van de handelingen die in, minimaal, de 6 jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft, zijn verricht om schade te voorkomen of beperken, alsmede, voorzover daarover kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn, een beschrijving van de effectiviteit van deze handelingen;
- c. per diersoort een topografische kaart waarop is aangegeven waar zich, in, minimaal, de 6 jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft, gevallen van belangrijke schade hebben voorgedaan en waar in het kader van beheer- en schadebestrijding bestrijdingsacties hebben plaatsgevonden;
- d. per diersoort een onderbouwing van de aard en de noodzaak van handelingen ter voorkoming of beperking van schade, alsmede een beschrijving van de plaatsen in het werkgebied van de faunabeheereenheid waar en de perioden in het jaar waarin deze handelingen plaats dienen te vinden;
- e. een onderbouwde inschatting van de effectiviteit van de voorgenomen handelingen en een beschrijving van de wijze waarop de effectiviteit van deze handelingen zal worden bepaald;
- f. de gewenste stand van de diersoorten waarvoor populatiebeheer wordt voorgestaan; en
- g. voorzover het faunabeheerplan betrekking heeft op het populatiebeheer van edelherten, damherten, reeën of wilde zwijnen: een beschrijving van het voedselaanbod, de relatie tussen dit voedselaanbod en de grootte van de populatie alsmede de mogelijkheden van uitwisseling met aangrenzende terreinen.

Artikel 3.2.4 Jacht

Het faunabeheerplan bevat inzake de jacht minimaal de volgende gegevens:

- a. een beschrijving van de samenhang tussen de jacht op de wildsoorten, het beheren van de populaties van deze soorten en het bestrijden van schade door deze soorten;
- b. een omschrijving van de redelijke wildstand, als bedoeld in artikel 3.20, derde lid, van de wet alsmede een onderbouwing van de wijze waarop de jacht hieraan zal bijdragen; en
- c. een overzicht van de gerealiseerde afschotgegevens, onderverdeeld naar diersoort, per wildbeheereenheid, in de 6 jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft.

Artikel 3.2.5 Eisen goedkeuring

1. Om voor goedkeuring, als bedoeld in artikel 3.12, zevende lid, van de wet in aanmerking te komen voldoet het faunabeheerplan aan de eisen gesteld in de artikelen 3.2.1 tot en met 3.2.4.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op een wijziging van het faunabeheerplan als bedoeld in artikel 3.2.1, derde lid.

Paragraaf 3.3 Wildbeheereenheden

Artikel 3.3.1 Rechtsvorm

Een wildbeheereenheid heeft de rechtsvorm van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid.

Artikel 3.3.2 Oppervlakte en begrenzing

1. Het werkgebied van de gezamenlijke wildbeheereenheden strekt zich uit tot de totale provincie Utrecht.
2. Het werkgebied van een wildbeheereenheid heeft een aaneengesloten oppervlakte van tenminste 5000 hectare;
3. Het werkgebied van een wildbeheereenheid strekt zich niet uit tot het grondgebied van andere provincies;
4. Het werkgebied van een wildbeheereenheid strekt zich niet uit tot een gebied waarover zich de zorg van een andere wildbeheereenheid uitstrekt;
5. De begrenzing van een wildbeheereenheid wordt door de desbetreffende wildbeheereenheid vastgesteld en aangegeven op een topografische kaart;
6. Een wildbeheereenheid kan, in overeenstemming met andere betrokken wildbeheereenheden, de begrenzingen van haar werkgebied wijzigen;
7. De betrokken wildbeheereenheden informeren Gedeputeerde Staten schriftelijk indien sprake is van het wijzigen van een begrenzing zoals bedoeld in het vijfde lid;
8. Door de faunabeheereenheid wordt de begrenzing van het werkgebied van de wildbeheereenheden bekendgemaakt op haar website.

Artikel 3.3.3 Werkzaamheden

1. Het secretariaat van een wildbeheereenheid informeert de leden van de wildbeheereenheid op adequate wijze over de uitvoering van de aan de wildbeheereenheid toegestane handelingen, regelgevende en ecologische feiten en ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer.
2. De wildbeheereenheid coördineert voor haar werkgebied de trendtellingen van diersoorten ten behoeve van het Faunabeheerplan.
3. De wildbeheereenheid coördineert voor haar werkgebied de verstrekking van de resultaten van de trendtellingen als bedoeld in het tweede lid, alsmede van gegevens als bedoeld in artikel 3.2.4, onder c aan de faunabeheereenheid

Artikel 3.3.4 Lidmaatschap

1. Jachthouders in het bezit van een jachtakte met een jachtveld dat met het geweer of jachtvogel bejaagbaar is en is gelegen in het gebied waarover zich de zorg van een wildbeheereenheid uitstrekt, zijn aangesloten bij de betreffende wildbeheereenheid.
2. Lidmaatschap van een wildbeheereenheid staat ook open voor grondgebruikers.
3. Aan lidmaatschap van een wildbeheereenheid worden alleen eisen gesteld welke dienen aan de uitvoering van het Faunabeheerplan.
4. De wildbeheereenheid houdt een actueel register bij van aangesloten leden.

Artikel 3.3.5 Uitzondering lidmaatschap

1. Het bepaalde in artikel 3.3.4, eerste lid, is niet van toepassing op medewerkers van Staatsbosbeheer, de Vereniging Natuurmonumenten en de Stichting het Utrechts Landschap, voor zover de betreffende medewerkers uit hoofde van de genoemde organisaties uitvoering geven aan de bevoegdheden op basis van de wet.
2. Het eerste lid is slechts van toepassing voor zover de betreffende organisaties deel uitmaken van het bestuur van de faunabeheereenheid.
3. Het bepaalde in artikel 3.3.4, eerste lid, is niet van toepassing op medewerkers van het Ganzenbeheerteam Utrecht en op medewerkers van, in opdracht van de faunabeheereenheid of Gedeputeerde Staten, handelende professionele schadebestrijders.

Artikel 3.3.6 Geschillen lidmaatschap

1. Het lidmaatschap van een wildbeheereenheid kan worden opgezegd wanneer het lid bij de uitvoering van handelingen als bedoeld in artikel 3.12, eerste lid, tweede volzin, van de wet handelt in strijd met de aan deze handelingen verbonden voorschriften, dit ter beoordeling van het bestuur van de wildbeheereenheid. In de statuten van de wildbeheereenheden wordt hiervoor een regeling getroffen.
2. Door de gezamenlijke wildbeheereenheden wordt, in overeenstemming met het bestuur van de faunabeheereenheid en Gedeputeerde staten, een geschillenregeling vastgesteld voor geschillen die betrekking hebben op het lidmaatschap van een wildbeheereenheid.
3. Geschillen als bedoeld in het tweede lid worden voorgelegd aan een geschillencommissie, welke bestaat uit een vertegenwoordiger namens:
 - het bestuur van de desbetreffende wildbeheereenheid;
 - het bestuur van de faunabeheereenheid;
 - Gedeputeerde Staten.

Paragraaf 3.4 Vrijstelling provinciale schadesoorten

Artikel 3.4.1

Als soorten als bedoeld in artikel 3.15, derde lid, van de wet worden aangewezen de soorten genoemd in bijlage I bij deze regeling.

Artikel 3.4.2

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 3.1, eerste tot en met vijfde lid, van de wet is het aan grondgebruikers toegestaan om de in bijlage I genoemde schadeveroorzakende dieren opzettelijk te doden op de door hen gebruikte gronden, dan wel in of aan door hen gebruikte opstallen, ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade op deze gronden, in of aan deze opstallen, of in het omringende gebied.
2. In afwijking van het bepaalde in artikel 3.5, tweede lid, van de wet is het aan grondgebruikers toegestaan om Brandganzen opzettelijk te verstoren op de door hen gebruikte gronden, dan wel in of aan door hen gebruikte opstallen, ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade op deze gronden, in of aan deze opstallen, of in het omringende gebied.
3. In afwijking van het bepaalde in artikel 3.10, eerste lid, van de wet is het aan grondgebruikers toegestaan om Veldmuizen te vangen en opzettelijk te doden, alsmede de vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van deze soort te beschadigen en vernielen, op de door hen gebruikte gronden, ter voorkoming van dreigende schade op deze gronden of in het omringende gebied.
4. De in het eerste tot en met derde lid genoemde vrijstellingen gelden ten behoeve van de in bijlage I bij de betreffende soort genoemde belangen, voor het hierin genoemde gebied, onder gebruik van de hierin genoemde middelen en onder de hierin genoemde voorschriften en beperkingen.
5. Handelingen als bedoeld in het eerste tot en met derde lid, worden verricht overeenkomstig het Faunabeheerplan.
6. De grondgebruiker die de vrijstelling, als bedoeld in het eerste en tweede lid, uitoefent, danwel in overeenstemming met artikel 3.15, zevende lid, van de wet, door een ander laat uitoefenen, rapporteert de resultaten hiervan uiterlijk twee weken na uitvoering van een actie, middels een hiervoor door Gedeputeerde Staten aangewezen elektronisch registratiesysteem.
7. De grondgebruiker die de vrijstelling, als bedoeld in het derde lid, uitoefent doet hiervan melding bij Gedeputeerde Staten middels het sturen van een email aan emailadres Wet.Natuurbescherming@provincie-utrecht.nl.
8. Indien de grondgebruiker in overeenstemming met artikel 3.15, zevende lid, van de wet de vrijstelling, als bedoeld in het eerste tot en met derde lid, door een ander laat uitoefenen draagt deze persoon de schriftelijke en gedagtekende toestemming van de grondgebruiker bij zich en geeft deze op eerste vordering van een daartoe bevoegde ambtenaar ter inzage.

Artikel 3.4.3

Gedeputeerde Staten kunnen de werking van deze paragraaf opschorten indien weersomstandigheden daartoe naar hun oordeel aanleiding geven.

Paragraaf 3.5 Overige vrijstellingen beschermde soorten

Artikel 3.5.1 Vrijstelling overige beschermde soorten

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 3.10, derde lid, en 3.31, eerste lid, van de wet gelden de verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, niet voor soorten genoemd in bijlage II bij deze regeling ten aanzien van handelingen genoemd in artikel 3.10, tweede lid van de wet, onderdelen a, d, e, f en g.
2. De vrijstelling als bedoeld in het eerste lid, geldt slechts voorzover er voorafgaand en tijdens de werkzaamheden of het gebruik in redelijkheid alles wordt verricht of gelaten om te voorkomen dat de verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, worden overtreden.

Artikel 3.5.2 Vrijstelling bezit- en handelsverboden

Onverminderd artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming gelden de verboden, bedoeld in artikel 3.2, zesde lid, en artikel 3.6, tweede lid, van de wet, niet indien hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Artikel 3.5.3 Bescherming vogels tegen landbouwwerkzaamheden

De verboden, bedoeld in artikel 3.1, tweede tot en met vierde lid, van de wet, gelden niet ten behoeve van activiteiten bestemd en geschikt voor de bescherming van vogels, hun nesten en eieren en hun niet-vliegvlugge jongen tegen landbouwwerkzaamheden en vee.

Artikel 3.5.4 Veiligstelling amfibieën ter vrijstelling tegen verkeer

1. De verboden om in het wild levende dieren te vangen en opzettelijk te verstoren, bedoeld in artikel 3.5, eerste en tweede lid, van de wet, het verbod om dieren onder zich te hebben of te vervoeren, bedoeld in artikel 3.6, tweede lid, van de wet, alsmede het verbod om amfibieën te vangen, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid van de wet, gelden niet ten aanzien van amfibieën indien de betrokken handelingen plaatsvinden ter veiligstelling van deze dieren tegen het verkeer.
2. De in het eerste lid genoemde vrijstelling geldt slechts voor het vervoer van de dieren over een afstand van ten hoogste 50 meter vanaf de vangplaats.

Artikel 3.5.5 Vangen amfibieën ten behoeve van onderzoek en onderwijs

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 3.5, eerste lid, en artikel 3.6, eerste en tweede lid, van de wet natuurbescherming, gelden de verboden op het vangen, onder zich hebben en vervoeren, alsmede het verbod op rapen van eieren niet ten aanzien de Poelkikker (*Rana lessonae*), voor zover dit geschiedt met het oog op gebruik van deze dieren of eieren van deze dieren bij onderzoek of onderwijs.
2. In afwijking van het bepaalde in artikel 3.10, eerste lid, onder a, van de wet is, het vangen van de Meerkikker (*Rana ridibunda*), de Middelste groene kikker (*Rana kl. esculenta*), de Bruine kikker (*Rana temporaria*) en de Gewone pad (*Bufo bufo*) toegestaan voor zover dit geschiedt met het oog op gebruik van deze dieren of eieren van deze dieren bij onderzoek of onderwijs.
3. De vrijstellingen in het eerste en tweede lid gelden niet ten aanzien van dieren waarvan de metamorfose is voltooid.

Artikel 3.5.6 Vrijstelling bezits- en vervoersverbod braakballen, losse veren e.d.

De verboden op het vervoeren en onder zich hebben, bedoeld in artikel 3.2, zesde lid en artikel 3.6, tweede lid, van de wet gelden niet ten aanzien van keutels, braakballen, losse veren en sterrenschot als het vervoer of het onder zich hebben geschiedt met het oog op gebruik van deze producten bij onderzoek of onderwijs.

Artikel 3.5.7 Vrijstelling uitzetten diersoorten

1. Voor zover, op basis van deze paragraaf soorten gevangen zijn wordt vrijstelling verleend van het bepaalde in artikel 3.34, eerste lid, van de wet.
2. Het uitzetten van soorten of hun eieren vindt zo spoedig mogelijk plaats op een voor de soort geschikte locatie.

Paragraaf 3.6 Tegemoetkomingen in de schade

Artikel 3.6.1 Aanvraag om tegemoetkoming

1. Een aanvraag om een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 6.1 van de wet wordt door de aanvrager langs elektronische weg bij BIJ12 ingediend op een daartoe vastgesteld formulier met bijlagen.
2. De aanvraag wordt ingediend uiterlijk binnen 7 werkdagen, nadat de aanvrager de schade heeft geconstateerd.
3. Schade welke niet binnen 7 werkdagen na constatering door de aanvrager op het in het eerste lid vermelde formulier met bijlagen bij BIJ12 is ingediend, komt niet voor een tegemoetkoming in aanmerking.

Artikel 3.6.2 Taxatie van de schade

1. De aanvrager zal het gewas, de teelt of de producten, waarop de aanvraag om tegemoetkoming betrekking heeft, niet eerder oogsten of anderszins van zijn bedrijf afvoeren, dan nadat de schade definitief is getaxeerd door de taxateur.
2. Indien de aanvrager opmerkingen over het formulier 'bevestiging taxatie grondgebruiker' kenbaar wil maken, zendt hij zijn reactie binnen acht werkdagen per e-mail of per post naar BIJ12.

HOOFDSTUK 4. HOUTOPSTANDEN

Paragraaf 4.1 Melding

Artikel 4.1.1 Het indienen van een melding

1. Een melding van het vellen of doen vellen van houtopstanden, als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet, wordt niet anders gedaan dan middels het door Gedeputeerde Staten daartoe beschikbaar gestelde formulier.
2. Een melding wordt ten minste 4 weken en ten hoogste 1 jaar voorafgaand aan de velling gedaan.
3. Ter voldoening aan de meldingsplicht als bedoeld in het eerste lid stelt de melder in ieder geval de volgende gegevens ter beschikking aan Gedeputeerde Staten:
 - a. NAW-gegevens, contactgegevens en indien van toepassing bedrijfsgegevens van de melder, en, indien die niet tevens de eigenaar van de grond met de houtopstand is, ook van de eigenaar;
 - b. gegevens over de te kappen houtopstand: locatie (waaronder ten minste een topografische kaart schaal 1:25.000 en de kadastrale gegevens), oppervlakte van de velling (in are), de boomsoort, de leeftijd, en, voor zover het rijbeplantingen betreft, het aantal bomen; en
 - c. de reden van velling.

Artikel 4.1.2 Vrijstelling meldingsplicht

De volgende activiteiten zijn vrijgesteld van de verplichting tot melden als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet:

- a. het maken van verjongingsgaten, indien:
 1. deze niet groter zijn dan anderhalf maal de gemiddelde boomhoogte per perceel, met een maximale oppervlakte van 10 are;
 2. deze gezamenlijk niet meer oppervlakte beslaan dan 10% van het bosperceel;
 3. dit maximaal één keer per vier jaar plaatsvindt op dezelfde locatie, en
 4. dit plaatsvindt ten behoeve van duurzaam bosbeheer.

- b. het verwijderen van houtopstanden in het kader van natuurherstel, indien de te verwijderen houtopstand:
 - 1. ontstaan is als gevolg van spontane boomopslag op natuurterreinen of geregistreerde tijdelijke natuur;
 - 2. niet ouder dan 20 jaar is; en
 - 3. niet diende ter compensatie van een herbeplantingsverplichting.

Paragraaf 4.2 Herbeplanting

Artikel 4.2.1 Eisen aan herbeplantingen

Een bosbouwkundig verantwoorde herbeplanting, als bedoeld in artikel 4.3, derde lid, van de wet voldoet in elk geval aan de volgende eisen:

- a. De oppervlakte van de herplant is tenminste even groot als de gevelde oppervlakte;
- b. Herplant vindt plaats door het aanplanten van voldoende vitaal plantmateriaal of door natuurlijke verjonging;
- c. De nieuwe houtopstand kan, gelet op de bodemkwaliteit en de waterhuishouding ter plaatse, uitgroeien tot een volwaardige en duurzame houtopstand, gericht op houtproductie, natuur, landschap, cultuurhistorie of beleving;
- d. De nieuwe houtopstand kan binnen een periode van 5 jaar een kronendak met een bedekkingsgraad van tenminste 60% vormen;
- e. De herplant kan op termijn tenminste gelijkwaardige ecologische en landschappelijke waarden vertegenwoordigen;
- f. Naast boomsoorten zijn alleen inheemse struiksoorten toegestaan, en
- g. Herplant binnen Natura 2000 gebieden vindt plaats op een wijze en met soorten die geen schade kunnen toebrengen aan de voor dit gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen.

Artikel 4.2.2 Eisen aan herbeplanting op andere grond

- 1. Herbeplanting op andere grond, zoals bedoeld in artikel 4.5, eerste en tweede lid, van de wet voldoet aan de volgende vereisten:
 - a. de grond is vrij van houtopstand en van een herbeplantingsplicht als bedoeld in artikel 4.3 van de wet;
 - b. het gebruik van de grond past binnen bestaand natuur- en landschapsbeleid van de provincie en de gemeenten binnen de provincie Utrecht;
 - c. de grond is vrij van compensatieverplichtingen;
 - d. er zijn geen wettelijke voorschriften die de herbeplanting in de weg staat;
 - e. de aan te brengen herbeplanting binnen drie jaar wordt gedaan nadat de verplichting tot herbeplanting ontstaat;
 - f. er is een beplantingsplan opgesteld en ingediend, en
 - g. de herbeplanting voldoet aan het bepaalde in artikel 4.2.1 van deze regeling.
- 2. Een bosbouwkundig verantwoorde herbeplanting op andere grond, als bedoeld in artikel 4.5, eerste lid, van de wet kan bestaan uit een toeslag in oppervlakte die is afgeleid van de natuurkwaliteit, de hersteltijd van de gevelde houtopstand en de ruimtelijke samenhang.
- 3. Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels stellen met betrekking tot het bepaalde in het tweede lid.

Artikel 4.2.3 Vrijstelling herbeplantingsplicht

Van de verplichting tot herbeplanting als bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet is vrijgesteld, het verwijderen van houtopstanden in het kader van natuurherstel, als bedoeld in artikel 4.1.2, aanhef en onder b, van deze regeling.

HOOFDSTUK 5.

BESCHERMING VAN LANDSCHAPPELIJKE, NATUURWETENSCHAPPELIJKE, CULTUURHISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Paragraaf 5.1 Algemene bepalingen

Artikel 5.1.1 Begripsbepalingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder

- **agrariſch bedrijf:** bedrijf gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren;
- **bebouwde kom:** gebied dat door Gedeputeerde Staten als zodanig is aangewezen op grond van artikel 27 van de Wegenwet;
- **baggerspecie:** materiaal, dat is vrijgekomen uit de bodem van een oppervlaktewater, of de voor dat water bestemde ruimten en dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 mm, organische stof in een verhouding en met een structuur, zoals deze van nature in de bodem wordt aangetroffen, evenals van nature in de bodem aanwezige schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot en met 63 mm;
- **bedrijfshaven:** als zodanig in een onherroepelijk bestemmingsplan bestemde haven;
- **beschermd klein landschapselement:** onderdeel van een klein landschapselement dat als beschermwaardig is opgenomen op de waardenkaart kleine landschapselementen;
- **boatsaver:** drijvende of vaste constructie met geringe hoogte boven een wateroppervlak bestemd ter bescherming van een vaartuig tegen weersinvloeden;
- **bord:** opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of een combinatie daarvan, op of tegen een bouwwerk aangebracht, dan wel vrijstaand, samen met de bijbehorende vaste of verplaatsbare draag-, bevestigings- en/of steunconstructies;
- **bouwperceel:** een aaneengesloten terreinoppervlak, waar krachtens het geldende bestemmingsplan een zelfstandige bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;
- **dempen:** geheel of gedeeltelijk dichtgooien en/of dichtgegooid houden van wateren of tijdelijk drooggevalven wateren, zoals sloten, greppels, slenken, wielen en sleuven.
- **egaliseren:** vlak of gelijk maken, nivelleren of vereffenen van de bodem;
- **erf:** tuin of onbebouwd terrein behorend bij een woning, bij de woningen op de begane grond van een wooncomplex, dan wel bij een overeenkomstig de geldende wettelijke voorschriften aanwezige zomerwoning, woonwagen, of woonschip. Tot het erf wordt in principe ook de ten opzichte van het erf meest nabije oever gerekend, die door een openbare weg en/of een ander perceel van dat erf gescheiden wordt, tenzij het aan de openbare weg, dan wel het aan het andere perceel grenzende deel van het erf het karakter van een uit-, of inrit, of oprijlaan heeft, of het scheidende perceel een agrarische, natuur- of industriële bestemming heeft;
- **goothoogte:** verticale afstand vanaf de waterspiegel tot de snijlijn tussen het dakvlak en een verticaal gevelvlak;
- **informatiezuil:** opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of combinatie daarvan, aangebracht op, dan wel gedragen door een zuilvormige constructie;
- **insteekhaven:** kleine, in een particulier terrein uitgegraven haven, die bedoeld en geschikt is als ligplaats voor een vaartuig;
- **jachthaven:** als zodanig in een onherroepelijk bestemmingsplan bestemde haven;
- **klein landschapselement:** qua oppervlakte of volume beperkte groene component in het landschap, die bijdraagt aan de opbouw, structuur, invulling, identiteit en belevingswaarde van dat landschap, en die niet onder hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming valt;

- **kunstuiting**: object, dan wel een bord, informatiezuil, spandoek of vlag, dat zoals blijkt uit de plaatsingsgeschiedenis kennelijk bedoeld is als locatiegebonden artistiek expressiemiddel en niet als drager van een commerciële, of reclameboodschap;
- **maaiveld**: gemiddelde hoogte van de vaste bodem op een locatie, zoals vastgelegd in het Actueel hoogtebestand Nederland (AHN);
- **object**: ruimtelijk element of constructie, niet zijnde een bord, informatiezuil, spandoek of vlag;
- **ophogen**: storten ten behoeve van het tijdelijk of definitief ophogen van de bodem;
- **partyschip**: vaartuig gebruikt als commercieel passagierschip voor het houden van feesten en partijen, al dan niet in combinatie met rondvaarten gedurende meerdere uren;
- **plat dak**: dak met een verticale hellingshoek van het dakvlak van ten hoogste 3 graden.
- **reclameobject**: object, dat gebruikt wordt voor reclamedoeleinden;
- **rode contour**: begrenzing van het stedelijk gebied zoals deze is aangewezen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening, herijking 2016, en waarvan de geometrische plaatsbepaling is vastgelegd in het GML-bestand en is verbeeld op de kaart Wonen en werken;
- **rommelterrein**: een terrein dat zich buiten het erf of buiten een in het bestemmingsplan aangewezen bedrijfsbestemming bevindt, dat gebruikt wordt voor het al dan niet geordend bewaren of opslaan van voorwerpen, materieel, apparaten, goederen of, al dan niet los gestort, materiaal;
- **spandoek**: opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of combinatie daarvan, enkel- of tweezijdig aangebracht op doek, plastic of een ander als spandoek te gebruiken materiaal, samen met de bijbehorende vaste of verplaatsbare draag- bevestigings- en/of steunconstructies;
- **steiger**: drijvende of boven water aangebrachte constructie waarop gelopen kan worden, bedoeld om vaartuigen aan af te meren;
- **storten**: op of in de bodem brengen van stoffen om ze daar langdurig of permanent te laten;
- **stortplaats**: locatie, waar gestort, gedempt, opgehoogd of geëgaliseerd wordt;
- **takhout**: takken en boomstammen met een grootste diameter van maximaal 8 cm, dat vrijkomt bij reguliere snoei- en dunningswerkzaamheden in houtopstanden;
- **vaartuig**: voorwerp of constructie, gereed of in aanbouw, uitsluitend of in hoofdzaak bestemd of ingericht voor het vervoer over water van personen of goederen;
- **vellen**: kappen, rooien of verplanten van een houtopstand, met inbegrip van kandelaberen en snoeien voor zover dat meer dan 20 % van de kroon of het wortelgestel betreft, alsmede andere handelingen, zowel boven- als ondergronds, die de dood of ernstige beschadiging en/of ontsiering van de houtopstand ten gevolge kunnen hebben;
- **vlag**: opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of combinatie daarvan, enkel- of tweezijdig aangebracht op doek, plastic of een ander als vlag te gebruiken materiaal, samen met de bijbehorende vaste of verplaatsbare draag- bevestigings- en/of steunconstructies;
- **voet**: overgang van het maaiveld naar een op dat maaiveld geplaatste constructie, depot, wal of grondlichaam;
- **waardenkaart**: topografische kaart waarop de locaties van krachtens deze verordening beschermde elementen zijn ingetekend, met de bijbehorende beschrijving;
- **waterscoutinglocatie**: als zodanig in een onherroepelijk bestemmingsplan bestemde locatie;
- **woonschip**: vaartuig, dan wel in of op het water geplaatst voorwerp, dat uitsluitend of in hoofdzaak wordt gebruikt als dag- of nachtverblijf van een of meer personen, dan wel, te oordelen naar zijn constructie, inrichting of getroffen voorzieningen daartoe uitsluitend of in hoofdzaak bestemd is;

Artikel 5.1.2 Toepassingsgebied bescherming landschappelijke, natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden.

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op het grondgebied van de provincie Utrecht, voor zover dit zich bevindt:
 - a. buiten een rode contour;
 - b. dan wel een bebouwde kom op het moment van vaststelling van de verordening, die buiten een rode contour gelegen is zoals aangegeven op de kaart in bijlage III.

2. Voor de toepassing van het voorgaande lid worden drijvende voorwerpen, vaartuigen en woonschepen binnen de provincie, waarvan de aanlegplaats of de afmeervoorziening zich geheel of gedeeltelijk bevindt op of aan een oever binnen de aangegeven grens, geacht zich binnen die grens te bevinden. Als de oever met de aanlegplaats of afmeervoorziening zich buiten de aangegeven grens bevindt, wordt ook het drijvende voorwerp, het vaartuig, dan wel het woonschip geacht zich buiten die grens te bevinden.
3. Deze verordening is niet van toepassing op drijvende voorwerpen, vaartuigen en woonschepen, die zich geheel buiten de provinciegrens bevinden, ook niet als de bijbehorende aanlegplaats of afmeervoorziening geheel of gedeeltelijk binnen de provinciegrens ligt. In dat laatste geval is de verordening wel van toepassing op de aanlegplaats of afmeervoorzieningen.

Artikel 5.1.3 Beleidsplan en waardenkaarten

1. Provinciale Staten stellen ter bescherming van de kwaliteit van het landschap en de natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden in de provincie een of meer beleidsplannen op het gebied van natuur en landschap vast. Tenminste eenmaal in de vier jaar besluiten Provinciale Staten of een plan, of de plannen, worden herzien. Op de voorbereiding van het plan en wijzigingen daarvan is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.
2. Met betrekking tot de paragrafen 5.3 en 5.5 van deze verordening kunnen Gedeputeerde Staten bij wijze van beleidsregel, of als onderdeel daarvan, waardenkaarten vaststellen en wijzigen.

Artikel 5.1.4 Waardenkaart kleine landschapselementen

1. Gedeputeerde Staten kunnen besluiten kleine landschapselementen op een waardenkaart te plaatsen;
2. Een waardenkaart, met betrekking tot beschermde kleine landschapselementen bevat in ieder geval:
 - a. een indeling op punt-, lijn-, of vlakelementen;
 - b. een legenda met toelichting;
 - c. een overzichtslijst, een foto en een redengevende omschrijving per element.
3. In het geval van een zwaarwegend maatschappelijk belang kunnen Gedeputeerde Staten besluiten kleine landschapselementen van de kaart te verwijderen.

Paragraaf 5.2 Borden, vlaggen, spandoeken en objecten

Artikel 5.2.1 Verbod

Het is verboden om borden, vlaggen, spandoeken, informatiezuilen en objecten, in welke vorm ook, te plaatsen, doen plaatsen, aan te brengen, of geplaatst, dan wel aangebracht te houden, of als eigenaar of andere zakelijk gerechtigde of gebruiker van enige onroerende zaak plaatsing op, aan of tegen die onroerende zaak toe te staan of te gedogen.

Artikel 5.2.2 Algemene vrijstellingen

Het verbod bedoeld in artikel 5.2.1, geldt niet voor:

- a. borden waarvoor in de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie Utrecht algemene regels zijn opgenomen;
- b. borden, vlaggen, spandoeken, informatiezuilen of objecten, die niet zichtbaar zijn vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats;
- c. borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen of objecten, die zich in het inwendige deel van een onroerende zaak bevinden en
- d. kunstuitingen.

Artikel 5.2.3 Specifieke vrijstellingen

Het in artikel 5.2.1 bedoelde verbod geldt niet:

1. voor één of meer plat tegen de gevel geplaatste borden en spandoeken, dan wel één direct voor een gebouw geplaatst bord, die uitsluitend betrekking hebben op een beroep, bedrijf of dienst, niet zijnde de levering van motorbrandstoffen, uitgeoefend of verleend in het daarvoor als zodanig bestemde gebouw, mits zij:
 - a. zich bevinden op het betreffende erf of bouwperceel
 - b. niet boven de goot- of dakrand uitsteken, en
 - c. het oppervlak van het direct voor het gebouw geplaatste bord maximaal 2 m² bedraagt.
2. voor maximaal vier vlaggen, die uitsluitend betrekking hebben op een beroep, bedrijf of dienst, niet zijnde de levering van motorbrandstoffen, uitgeoefend in een daarvoor als zodanig bestemd gebouw, mits de vlaggen:
 - a. direct voor of tegen het gebouw zijn aangebracht, en
 - b. ieder een oppervlak hebben van maximaal 6 m², en
 - c. een maximale hoogte boven maaiveld hebben van 6 m, maar niet boven de nokhoogte van het gebouw uitsteken.
3. voor één enkel, tweezijdig, of sandwichbord bij een inrit, dat uitsluitend betrekking heeft op de gezamenlijke beroepen, bedrijven of diensten, niet zijnde de levering van motorbrandstoffen, uitgeoefend of verleend in een als zodanig bestemd gebouw op het door de inrit ontsloten perceel, mits:
 - a. reguliere bewegwijzering als bedoeld in lid 7 door de betrokken wegbeheerder is uitgesloten, en
 - b. het bord is geplaatst binnen 5 m van de inrit, en
 - c. een maximale hoogte boven maaiveld heeft van 1,50 m, en
 - d. een maximaal oppervlak heeft van 2 m² óf twee borden met ieder een maximaal oppervlak van 0,5m² waarbij de maximale hoogte boven maaiveld 1 meter is.
4. voor de volgende borden en vlaggen met betrekking tot activiteiten van een verkooppunt van motorbrandstoffen:
 - a. één brandstofprijzenbord in de directe nabijheid van het verkooppunt, mits dit niet hoger is dan 7,50 meter boven het maaiveld en een maximale breedte heeft van 2 m;
 - b. vier vlaggen in de directe nabijheid van het verkooppunt, mits deze:
 - i. zijn aangebracht voor of tegen het gebouw;
 - ii. ieder een oppervlakte heeft van maximaal 6 m²; en
 - iii. een maximale hoogte boven het maaiveld hebben van 6 m, maar niet boven de nokhoogte van het gebouw uitsteken;
 - c. borden en spandoeken op het gebouw van het verkooppunt, mits deze:
 - i. plat zijn bevestigd tegen de gevel van het gebouw;
 - ii. niet boven de goot- of dakrand uitsteken; en
 - iii. in totaal een oppervlakte van maximaal 9 m² hebben;
 - d. dakrandborden rondom de overkapping van de brandstofpompen met het logo van de brandstofleverancier, mits deze niet hoger zijn dan 1,50 meter.
5. voor borden en informatiezuilen, die educatieve en/of geografische informatie bevatten over een gebied of bezienswaardigheid, mits:
 - a. langs iedere weg door of langs het betreffende gebied niet meer dan twee borden met ieder een oppervlak van maximaal 2 m² geplaatst zijn, met een maximale hoogte van 1,50 m boven maaiveld;
 - b. er bij de toegang van de bezienswaardigheid niet meer dan twee borden en één informatiezuil zijn geplaatst en bij de uitgang niet meer dan één bord, waarbij de borden ieder een maximaal oppervlak hebben van 2 m² en een maximale hoogte van 2,50 m boven maaiveld bij een maximale afmeting in horizontale richting van 1,50 m, en een informatiezuil een maximaal informatie-dragend oppervlak heeft van 6 m² bij een maximale hoogte van 2,50 m boven maaiveld; en tevens
 - c. maximaal 5% van het totale oppervlak van een bord of een informatiezuil bestaat uit handels-, dan wel bedrijfsreclame, de vermelding van eventuele sponsors inbegrepen.

6. voor borden, die informatie bevatten over terreinen, die specifiek gebruikt worden voor het opwekken van duurzame energie, zoals zonnevelden:
 - a. één vrijstaand informatiebord van maximaal 12 m², als het terrein tenminste een oppervlakte heeft van 1 ha, of
 - b. één inritbord van maximaal 2 m² en een maximale hoogte boven maaiveld heeft van 1,50 m, en een bord, dat voldoet aan de in lid 1 gestelde voorwaarden, tegen de gevel van een gebouw, als het terrein een oppervlakte heeft van minder dan 1 ha,
 - c. waarbij van ieder onder a. of b. genoemd bord maximaal 5 % van het totale oppervlak bestaat uit handels-, dan wel bedrijfsreclame.
 - d. voor opschriften op windmolens geldt, dat alleen de gondel mag worden voorzien van een reclame-uiting.
7. voor borden langs een provinciale of gemeentelijke weg, die verwijzen naar een toeristische bezienswaardigheid, een toeristisch overstappunt, dan wel een beroep, bedrijf of dienst, uitgeoefend in of op een onroerende zaak in de nabijheid van die borden, mits deze borden geplaatst zijn door en/of volgens de voorschriften van de betrokken wegbeheerder en voldoen aan het model, dat opgenomen is in
 - a. het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990, of
 - b. de Richtlijn toeristische bewegwijzering, of
 - c. de Richtlijn bewegwijzering.
8. voor borden, die geplaatst zijn ten behoeve van recreatieve en toeristische bewegwijzering, mits
 - a. de oppervlakte van een route-overzichtsbord maximaal 1,50 m² bedraagt en van een andersoortig bord maximaal 0,20 m², en de hoogte boven maaiveld maximaal 2,50 m bedraagt;
 - b. maximaal 5 % van de zichtzijde bestaat uit handels-, dan wel bedrijfsreclame, de vermelding van eventuele sponsors inbegrepen, en
 - c. zij feitelijk onderdeel uitmaken van de route.
9. voor verkeersborden als bedoeld in artikel 4 van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW) en overige dynamische of statische informatie op borden, die een wegbeheerder op of aan de weg plaatst vanuit zijn zorgplicht voor de weg op basis van artikel 2 van de Wegenverkeerswet.
10. voor borden behorend tot de verkeerstekens en verkeersaanwijzingen als bedoeld in de Scheepvaartverkeerswet en de daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten.
11. voor aankondigingsborden met maximale afmetingen van 0,50 m bij 0,30 m geplaatst door de wegbeheerder aan of in de directe nabijheid van het gemeentebord ter aanduiding van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet.
12. voor maximaal twee borden op rotondes, geplaatst door de wegbeheerder om aan te geven dat het onderhoud van de rotonde gesponsord wordt, mits deze:
 - a. een maximale lengte hebben van 0,50 meter, een maximale breedte van 0,30 meter en een maximale hoogte van 0,70 meter vanaf het maaiveld; of
 - b. een maximale lengte hebben van 1,00 meter, een maximale breedte van 0,70 meter en een maximale hoogte van 0,70 meter vanaf het maaiveld mits de borden naar het oordeel van Gedeputeerde Staten voldoende landschappelijk zijn ingepast.
13. voor borden, die zijn aangebracht ter voldoening aan een wettelijk voorschrift, mits de wettelijk voorgeschreven maten niet worden overschreden, dan wel, als er geen voorgeschreven maten zijn, het oppervlak ten hoogste 0,50 m² bedraagt bij een maximale afmeting in één richting van 1,00 m.
14. voor maximaal één bord of spandoek op of in de onmiddellijke nabijheid van een onroerende zaak, zijnde een woning of bedrijfspand, waarbij deze zaak te koop, te huur of in pacht wordt aangeboden, mits het bord of spandoek een oppervlak heeft van maximaal 4 m², een maximale lengte in één richting van 2 m en een maximale hoogte boven het maaiveld van 2,50 m.
15. voor maximaal één bord per rijrichting en maximaal twee borden per wegwerk, die uitsluitend betrekking hebben op wegwerkzaamheden op de betrokken locatie, mits deze borden:
 - a. niet langer aanwezig zijn dan de uitvoering van het werk duurt;
 - b. bij autosnelwegen elk een oppervlak hebben van maximaal 12 m² bij een maximale lengte in één richting van 4 m en een maximale hoogte boven maaiveld van 6 m;

- c. bij overige wegen elk een oppervlak hebben van maximaal 6 m² bij een maximale lengte in één richting van 3 m en een maximale hoogte boven maaiveld van 5 m.
16. voor maximaal één bord of spandoek, dat uitsluitend betrekking heeft op een in uitvoering zijnd bouwwerk, waterwerk of natuurontwikkelingsproject, mits het bord of spandoek:
 - a. direct voor deze werklocatie of nabij op het betreffende terrein aanwezige bebouwing is geplaatst, en
 - b. een oppervlak heeft van maximaal 6 m² met een maximale afmeting in één richting van 3 m en een maximale hoogte boven maaiveld van 5 m, en
 - c. niet gericht is op een autosnelweg.
 17. voor twee informatieborden langs en gericht op een autosnelweg bij een grote woningbouwlocatie, die alleen betrekking hebben op deze woningbouwlocatie, waarbij het oppervlak per bord maximaal 28 m² bedraagt bij een maximale lengte in één richting van 7 m en een maximale hoogte boven maaiveld van 6 m.
 18. voor vlaggen, die zijn aangewezen als officiële binnenlandse en/of buitenlandse vlaggen, tenzij een van de vrijstellingen als bedoeld in de leden 2 en 4 van dit artikel al is benut.
 19. voor borden, spandoeken en objecten langs sportvelden en sportterreinen, die als zodanig zijn bestemd in het geldende bestemmingsplan, mits:
 - a. het opschrift of de afbeelding naar het sportveld of sportterrein is gericht en een maximale hoogte heeft van 2 m boven maaiveld, en
 - b. het sportterrein is omgeven door een afschermdende beplantingsstrook, en
 - c. overige borden, spandoeken en vlaggen in de nabijheid van een clubgebouw voldoen aan de eisen van de leden 1 en 2 van dit artikel.
 20. voor één bord inzake de verkoop van agrarische producten, mits:
 - a. Het bord geplaatst is in de directe omgeving van het gebouw waar de producten verkocht worden, en
 - b. Het bord een oppervlak heeft van maximaal 1 m² bij een maximale lengte in één richting van 1,50 m en een maximale hoogte boven maaiveld van 2,50 m.
 21. voor seizoen- en perceelsgebonden borden, spandoeken en vlaggen inzake de tijdelijke verkoop van agrarische vollegrondproducten op het oogstperceel, mits:
 - a. de borden, spandoeken en vlaggen niet eerder zijn geplaatst dan één week voor de aanvang van de oogst en uiterlijk één week na afloop weer zijn verwijderd, en
 - b. geplaatst zijn op het perceel van de verkoop in de onmiddellijke nabijheid van het onderkomen waar de productverkoop plaatsvindt, en
 - c. het aantal niet groter is dan twee borden of spandoeken, dan wel één bord en één spandoek met ieder een oppervlakte van maximaal 2,50 m² bij een maximale lengte in één richting van 1,50 m en een maximale hoogte boven maaiveld van 2,50 m, en
 - d. maximaal twee vlaggen met ieder oppervlakte van 2 m².
 22. voor borden, spandoeken en vlaggen, die uitsluitend betrekking hebben op de verkiezing van een openbaar bestuur, mits:
 - a. deze niet eerder zijn geplaatst dan drie weken voor de verkiezingsdatum en uiterlijk drie dagen na die datum weer zijn verwijderd, en
 - b. geen handelsreclame bevatten.
 23. voor maximaal twee borden op een erf in de nabijheid van een gebouw, die dienen tot het openbaren van gedachten en gevoelens als bedoeld in van artikel 7 van de Grondwet, mits:
 - a. deze borden geen bedrijfsreclame bevatten, en
 - b. elk bord maximaal een oppervlak heeft van 1 m² bij een maximale afmeting in één richting van 1 m en een maximale hoogte boven maaiveld van 2,50 m.

24. voor borden, spandoeken en vlaggen, die zijn geplaatst in verband met een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling, mits:
 - a. de borden, spandoeken en vlaggen niet behoren bij de gebruikelijke commerciële uitoefening van een beroep, bedrijf of dienst;
 - b. zij niet eerder dan drie weken voorafgaande aan de wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling zijn geplaatst en uiterlijk drie dagen na afloop worden verwijderd, en
 - c. op de betreffende locatie niet meer dan twee borden of spandoeken en maximaal vier vlaggen zijn aangebracht, en
 - d. niet meer dan twee borden of spandoeken zijn geplaatst bij invalswegen, met in acht name van de voorschriften van de betrokken wegbeheerder.

Artikel 5.2.4 Algemene voorwaarden bij vrijstellingen

1. De vrijstellingen in deze paragraaf gelden slechts voor zover de aanduidingen op de betreffende borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten een feitelijke betekenis hebben; met uitzondering van kunstuitingen.
2. De borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten met inbegrip van hun dragende, ondersteunende en hulpconstructies dienen in goede staat van onderhoud te verkeren.
3. De op grond van 5.2.2, onder a of d, vrijgestelde borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten mogen niet verlicht zijn, tenzij de Provinciale Ruimtelijke Verordening anders bepaalt.
4. De op grond van artikel 5.2.3 vrijgestelde borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten mogen niet verlicht zijn, met uitzondering van die bedoeld in de leden 1, 2, 3, 4, 9, 10, 13, en 17 van dat artikel.
5. Voor zover in het voorgaande lid verlichting is toegestaan, geldt dat:
 - a. bij de borden, spandoeken en vlaggen, genoemd in de leden 1, 2, 3 en 4 de toestemming niet geldt tussen 23.00 u en 06.00 u, tenzij verlichting in die periode gelet op de openingstijden functioneel vereist is;
 - b. er geen gebruik gemaakt mag worden van knipperende verlichting of continu bewegende belettering of beelden;
 - c. er geen gebruik gemaakt mag worden van led-, of soortgelijke schermen, tenzij voldaan wordt aan de eisen van de richtlijn lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSV).

Artikel 5.2.5 Wijze van meten

1. De afmetingen van een bord of spandoek worden bepaald door de buitenomtrek met inbegrip van de onder- of achtergrond, dan wel draag- of steunconstructie, die kennelijk tot het bord behoort.
2. Het oppervlak van een vlag en een informatiezuil wordt bepaald door de projectie van het totale oppervlak op een plat vlak.
3. De hoogte boven het maaiveld wordt gemeten vanaf het hoogste punt van het bord, spandoek, vlag, informatiezuil of object tot aan het maaiveld.
4. Dubbelzijdige borden gelden als één bord, tenzij elders in deze verordening anders bepaald is.

Paragraaf 5.3 Storten, dempen, ophogen en rommelterreinen

Artikel 5.3.1 Verboden

1. Het is de eigenaar, of andere zakelijk gerechtigde, dan wel gebruiker van enige onroerende zaak verboden om buiten de inrichting, die als zodanig is bestemd in een geldend bestemmingsplan, op die onroerende zaak te storten, op te hogen, te egaliseren, een stortplaats in te richten, te hebben of te houden, dan wel wateren geheel of gedeeltelijk te dempen of gedempt te houden, alsmede dergelijke handelingen en de gevolgen daarvan toe te staan of te gedogen.
2. Het is de eigenaar, of andere zakelijk gerechtigde, dan wel gebruiker van enige onroerende zaak verboden om buiten de inrichting, die als zodanig is bestemd in een geldend bestemmingsplan, op die onroerende zaak een rommelterrein

in te richten, te hebben of te houden, dan wel de aanwezigheid daarvan te gedogen, tenzij dat rommelterrein in alle seizoenen niet zichtbaar is vanaf een voor het publiek zichtbare plaats.

Artikel 5.3.2 Vrijstelling dempen

De verboden gesteld in artikel 5.3.1 gelden niet voor dempen van wateren in de in bijlage IV aangegeven gebieden.

Artikel 5.3.3 Overige vrijstellingen

De verboden gesteld in artikel 5.3.1 gelden niet voor:

1. Het storten, dempen, ophogen en egaliseren ten behoeve van de uitvoering of het onderhoud van infrastructurele openbare werken en werken van groot maatschappelijk belang, mits de handelingen:
 - a. plaatsvinden binnen het uitvoeringsgebied van een vergund bestek, of
 - b. zijn aangewezen in een bestemmingsplan, en
 - c. niet langer duren dan voor de uitvoering of het onderhoud noodzakelijk is.
2. Het storten, dempen, ophogen of egaliseren op een in het bestemmingsplan aangewezen bouwperceel ten behoeve van onderhouds-, herstel-, bouw- of sloopwerkzaamheden, voor zo lang als deze handelingen duren en de vrijgestelde activiteiten noodzakelijk zijn.
3. Stortplaatsen, die als zodanig zijn aangewezen in een bestemmingsplan, of zich bevinden in gebouwen in de zin van de Woningwet.
4. Het storten, ophogen en dempen in agrarische weide- en akkerpercelen, ten behoeve van rijpaden door die percelen. Daarnaast mag de onderlinge verbinding tussen deze percelen door middel van dammen met duikers ingericht worden, mits deze verbinding maximaal 5m breed is, gemeten in de lengterichting van het afgedamde water tussen de aansluitingen van de dam op de oorspronkelijke oever.
5. Een stortplaats of rommelterrein op, of onmiddellijk grenzend aan een agrarisch bouwperceel, voor zover aantoonbaar noodzakelijk voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering, mits
 - a. het te storten of opgeslagen materiaal voortkomt uit het eigen agrarische productieproces, of
 - b. bestemd is voor de verwerking in dat productieproces, en
 - c. voor zover het materieel in dat proces benodigd is, waarbij
 - d. rijkuielen, sleufsilos en hooi-/kuilgrasballen moeten zijn afgedekt met, of gewikkeld in, plasticfolie.
 - e. er niet meer dan één hoop grond van maximaal 50 m³ op het terrein ligt.
6. Het storten, ophogen, dempen en egaliseren op basis van een vergunning krachtens de Ontgrondingenwet, voor zover de werkzaamheden plaatsvinden op het perceel, waarop de vergunning betrekking heeft.
7. Het storten van, ophogen met, en egaliseren van baggerspecie, vrijkomend uit normaal onderhoud van watergangen, mits:
 - a. de baggerspecie gelijkmatig over de oever van een naast de watergang gelegen perceel wordt verspreid, waarbij aardkundig, archeologisch of landschappelijk waardevolle terreingedeelten, zoals laagten en geulen in stand worden gelaten;
 - b. losse plantenresten boven aan het talud van de watergang worden neergelegd;
 - c. het oorspronkelijke maaiveld met niet meer dan 10 cm wordt verhoogd, en
 - d. de baggerspecie niet wordt gestort op slootkanten, die in agrarisch natuurbeheer zijn.
8. Het storten van grond, heideplagsel en bosstrooisel ten behoeve van het geheel of gedeeltelijk ophogen en egaliseren van agrarisch gebruikte weide- en akkerpercelen buiten het Natuurnetwerk Nederland en de groene contour, mits:
 - a. de werkzaamheden tenminste 2 weken voor aanvang worden gemeld bij Gedeputeerde Staten door middel van een (digitaal) beschikbaar gesteld meldingsformulier en na aanvang binnen vier weken zijn afgerond, waarbij
 - b. grond gestort wordt volgens het principe zand op zand, klei op klei en veen op veen, en
 - c. bij het verspreiden en egaliseren de aardkundig, archeologisch of landschappelijk waardevolle terreingedeelten, zoals laagten en geulen, in stand worden gelaten, en tevens
 - d. de opgehoogde percelen na inklinking van de opgebrachte laag niet meer dan 10 cm hoger liggen ten opzichte van

- het oorspronkelijke maaiveld van de dichtstbijzijnde naastgelegen niet opgehoogde percelen.
9. Het storten van bagger in een baggerdepot gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland en de groene contour, mits:
 - a. het depot niet is, of wordt aangelegd op een locatie, die in de kwaliteitsgidsen landschap van de provincie Utrecht als open of extreem open is aangeduid;
 - b. het depot voor inklinken maximaal 1,50 m hoog is ten opzichte van het laagste naastgelegen maaiveld;
 - c. na inklinken de bagger en de om het depot opgeworpen kaden gelijkmatig worden verspreid tot 1 m uit de slootkant, waarbij de aardkundig, archeologisch of landschappelijk waardevolle terreingedeelten, zoals laagten en geulen in stand worden gelaten;
 - d. de kaden tenminste 2 m uit de slootkant worden aangelegd en zowel eind juni als in november gemaaid worden; en
 - e. het perceel of de percelen, waarop het baggerdepot zich bevond, na ophogen, inklinken, verspreiden en egalisatie niet meer dan 10 cm hoger liggen dan het oorspronkelijke maaiveld van de dichtstbijzijnde naastgelegen niet opgehoogde percelen.
 10. Het storten van takhout ten behoeve van takkenwallen en takkenrillen, mits:
 - a. de wallen en rillen worden aangelegd tegen de buitenrand van een houtopstand;
 - b. het gebruikte takhout afkomstig is van die nabije houtopstand;
 - c. daarmee aanwezige of potentiële natuurwaarden worden versterkt;
 - d. de wallen en rillen aan de voet maximaal 1 m breed zijn en een maximale hoogte van 1,50 m hebben ten opzichte van het oorspronkelijke maaiveld en geen stobben of boomstronken bevatten.
 11. Het storten van grond en bagger, met inbegrip van blad, takken, stobben en boomstronken, ten behoeve van een takkenril, stobbewal en/of broeihop met een maximale hoogte boven maaiveld van 1 m nabij een viaduct, ecoduct of faunapassage, dan wel de planmatige inrichting en ontwikkeling van natuurterreinen, of ecologische zones, onder verantwoordelijkheid van en met de gedocumenteerde instemming van de beheerder van het betrokken natuurterrein, dan wel de ecologische zone, mits:
 - a. de ecologische meerwaarde vanuit provinciaal en/of gemeentelijk beleid kan worden aangetoond;
 - b. het gestorte element onderdeel uitmaakt van een ecologische zone of daarbij aansluit;
 - c. uitsluitend gebiedseigen materiaal wordt gebruikt.
 12. Het storten van grond ten behoeve van een wal of grondlichaam in tuinen, parken, landgoederen, of sportaccommodaties, mits:
 - a. een aan de stortlocatie grenzend landschapstype daardoor niet wordt doorkruist of onderbroken, tenzij dit aanvaardbaar is vanuit cultuurhistorische overwegingen, bepaald door beleidsdocumenten;
 - b. aanwezige bomen niet in het grondlichaam komen te staan;
 - c. de wal of het grondlichaam wordt ingeplant met een gebiedseigen beplantingsmengsel, en
 - d. de wal of het grondlichaam aan de voet maximaal 2 m breed is en een maximale hoogte heeft van 1 m ten opzichte van het maaiveld.

Paragraaf 5.4 Wateren

Artikel 5.4.1 Toepassingsgebied wateren

Onverminderd het bepaalde in artikel 5.1.2, eerste lid, is deze paragraaf 5.4 niet van toepassing op de gebieden die zijn aangegeven op de kaart in Bijlage V, zijnde;

- a. in de gebieden, die in beheer zijn bij het Recreatieschap Vinkeveense Plassen, respectievelijk het Plassenschap Loosdrecht, en
- b. op woonschepen met een ligplaats in de woonarkenparken:
 - De Dotterbloem aan de Bovendijk te Wilnis;
 - De Waterlelie aan de Bovendijk te Wilnis;
 - De Watertuin aan de Bovendijk te Wilnis;
 - Bestevaer aan de A. Janssenweg te Baarn;
 - De Horn aan de Horn te Baambrugge;

- De Vinkenslag aan de Schattekerkerweg te De Hoef;
- Mur aan de Demmerik 94 te Vinkeveen.

Afdeling A Woonschepen

Artikel 5.4.2. Verboden

1. Het is de eigenaar, bezitter, houder, gebruiker of zakelijk gerechtigde, van een woonschip verboden dat woonschip ligplaats te laten nemen, te ankeren, af te meren of anderszins in het water te plaatsen, dan wel te hebben of te houden.
2. Het is verboden om bij een woonschip een aanlegplaats en daarmee verband houdende oever- en afmeervoorzieningen te maken of te hebben, indien dit woonschip:
 - a. in strijd met het verbod in het voorgaande lid is afgemeerd;
 - b. is afgemeerd bij een ligplaats, die als knelpunt is aangemerkt;
 - c. onderwerp is van een ontheffing, die met oeverbeleid is afgegeven, of
 - d. aangewezen is op grond van 5.5.4, tweede lid.

Artikel 5.4.3 Vrijstellingen

Het in artikel 5.4.2, eerste lid, bedoelde verbod geldt niet voor:

1. woonschepen bij lig- en aanlegplaatsen, die als zodanig in een bestemmingsplan zijn aangewezen, mits:
 - a. de algemene regels ten aanzien van woonschepen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening in dat bestemmingsplan zijn verwerkt, dan wel,
 - b. de woonschepen voldoen aan 5.5.4, zesde lid, onder a en b;
2. één woonschip in een jacht- of bedrijfshaven, dat daar in gebruik is als verenigingsaccommodatie.
3. De vrijstelling in het eerste lid geldt niet voor woonschepen, waarvoor een ontheffing is verleend op basis van een typen- of oeverbeleid, of waarvoor een ontheffing geldt met een verplaatsingsclausule, en voor woonschepen aan wisselligplaatsen.

Artikel 5.4.4 Ontheffingen

1. Ontheffingen van het verbod in artikel 5.4.2, eerste lid, kunnen alleen verleend worden voor woonschepen op ligplaatsen, waarvoor op de datum van het inwerking treden van deze verordening al een ontheffing geldt krachtens de Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996 of de landschapsverordening provincie Utrecht 2011 en voor woonschepen op ligplaatsen, die als zodanig in een bestemmingsplan zijn aangewezen.
2. Gedeputeerde Staten kunnen ligplaatsen aanwijzen, waarvoor na afloop van een geldende ontheffing geen nieuwe ontheffing meer zal worden verleend aan dezelfde of een andere ontheffingshouder, dan wel met betrekking tot hetzelfde of een ander woonschip.
3. Onverlet het bepaalde in het eerste lid kunnen ontheffingen worden verleend met toepassing van een typen- of oeverbeleid, voor wisselligplaatsen, of met toevoeging van een verplaatsingsclausule.
4. De houder van een ontheffing kan Gedeputeerde Staten verzoeken om de ontheffing op naam van een ander te stellen, dan wel ontheffing te verlenen voor een vervangend woonschip op dezelfde locatie.
5. Het besluit over de ontheffingsverlening wordt genomen gehoord het college van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeente, het dagelijks bestuur van het betrokken waterschap, of een andere toepasselijke waterbeheerder, tenzij de ontheffingsaanvraag betrekking heeft op eigendomsoverdracht van een bestaande ontheffing of verlenging van de ontheffingsperiode.
6. Voor zover de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie Utrecht daar niet in voorziet, neemt de ontheffing tenminste de volgende criteria in acht:
 - a. De lengte, breedte en hoogte van een woonschip zijn met inbegrip van een eventueel bij het schip aangelegd terras, respectievelijk ten hoogste 18,00 m, 6 m en 3,50 m, tenzij het gaat om een woonschip met historische waarde; in dat geval mag de lengte ten hoogste 30 m zijn.

- b. Bij een dak, niet zijnde een plat dak, is een nokhoogte van ten hoogste 4 m toegestaan, mits de goothoogte ten hoogste 3,50 m bedraagt en het dak in de lengterichting slechts één knik bevat, die zich in horizontale richting tenminste 1 m van de snijlijn van het dak met de buitenwand van het woonschip bevindt.
 - c. De onderlinge afstand tussen twee woonschepen bedraagt tenminste 5 m.
 - d. Bij woonschepen in een uiterwaard mag de aanlegplaats op de oever geen voorzieningen hebben en dient het woonschip het uiterlijk te hebben van een varend voormalig binnenvaartschip met historische waarde.
7. De maten bedoeld in het voorgaande lid worden vastgesteld waar zij, met inbegrip van al hetgeen vast aan het woonschip verbonden is, boven of onder water het grootst zijn; de hoogte wordt gemeten vanaf de waterlijn.
8. Bij het vaststellen van de maten blijven buiten beschouwing:
- a. Masten, lichtkoepels, schoorstenen, antennes en andere ondergeschikte onderdelen;
 - b. Dakoverstekken, voor zover zij niet meer dan 30 cm buiten de gevel uitsteken;
 - c. Loopranden met een maximale breedte van 80 cm, voor zover de betreffende zijde van het woonschip niet op andere wijze bereikbaar is.
9. Gedeputeerde Staten kunnen in bijzondere gevallen afwijken van de criteria in het zesde lid.

Afdeling B Andere vaartuigen en voorwerpen

Artikel 5.4.6 Verbod

Het is de zakelijk gerechtigde tot, en de bezitter, houder of gebruiker van een vaartuig of voorwerp, niet zijnde een woonschip, verboden om dat vaartuig of voorwerp ligplaats te laten nemen, te ankeren, af te meren, of anderszins in, op of vlak boven een water te plaatsen, aanwezig te hebben of te houden.

Artikel 5.4.7 Algemene vrijstelling

Het in artikel 5.4.6 bedoelde verbod is niet van toepassing op vaartuigen en drijvende voorwerpen aangemeerd op plaatsen waarbij een van de verkeerstekens E.5 tot en met E.7.1 van bijlage 7 bij het binnenvaartpolitiereglement en bijlage 7 van het Rijnvaartpolitiereglement zijn geplaatst.

Artikel 5.4.8 Specifieke vrijstellingen

Het in artikel 5.4.6 bedoelde verbod geldt niet voor:

1. Vaartuigen in jacht-, of bedrijfshavens en waterscoutinglocaties.
2. Vaartuigen, die worden gebruikt bij het vervoer van uitsluitend bedrijfsmiddelen, voor zover zij tijdelijk voor het laden en lossen van die bedrijfsmiddelen worden of zijn afgemeerd.
3. Eén open vaartuig met een maximale lengte van 7 m bij een direct aan het water gelegen erf, mits er geen gebruik wordt gemaakt van de vrijstelling in het vierde lid van dit artikel.
4. Eén vaartuig, of één boatsaver met inliggend vaartuig, in een insteekhaven, indien voor de insteekhaven een ontheffing op grond van deze verordening geldt en mits het vaartuig of de boatsaver met inliggend vaartuig volledig binnen de begrenzing van de insteekhaven past.
5. Eén vaartuig bij een direct aan het water gelegen erf in de periode 1 april tot en met 30 september, voor zover het aanmeren dient voor het zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is in- of uitladen, dan wel vaarklaar maken van het vaartuig ten behoeve van recreatief gebruik.
6. Het tijdelijk afmeren van vaartuigen voor het laten in- of uitstappen van passagiers bij horecagelegenheden, die als zodanig in een bestemmingsplan zijn aangewezen.
7. Eén partyschip bij een als zodanig in het bestemmingsplan opgenomen horecagelegenheid, mits het vaartuig voldoet aan een door Gedeputeerde Staten goedgekeurd landschappelijk inpassingsplan, waarin zowel het partyschip als de aanlegplaats op landschappelijke aspecten positief zijn beoordeeld.

8. Historische schepen, die hetzij als varend monument, hetzij als historisch casco zijn ingeschreven in het register van de Federatie Varend Erfgoed Nederland en naar het oordeel van Gedeputeerde staten in goede staat van onderhoud verkeren, bij aanlegplaatsen, die als zodanig in een bestemmingsplan zijn aangewezen.

Afdeling C Havens en aanlegplaatsen bij andere vaartuigen en voorwerpen

Artikel 5.4.9 Verbod

Het is verboden (insteek)havens of aanlegplaatsen en daarmee verband houdende voorzieningen, zoals steigers, meerpalen en vlonders, te maken, te hebben dan wel in stand te laten, of als zakelijk gerechtigde dan wel gebruiker van een oever toe te laten of te gedogen dat (insteek)havens, aanlegplaatsen of dergelijke voorzieningen op of aan de desbetreffende oever worden aangelegd.

Artikel 5.4.10 Vrijstellingen

Het in artikel 5.4.9 bedoelde verbod geldt niet voor:

1. Aanlegplaatsen en daarmee verband houdende voorzieningen in jacht-, bedrijfshavens en waterscoutinglocaties.
2. Eén aanlegsteiger per direct aan het water gelegen erf, mits deze steiger:
 - a. geen grotere oppervlakte heeft dan 7,20 m²;
 - b. geen afbreuk doet aan het karakter van een eventueel aanwezige natuurlijke of natuurvriendelijke oever.

Artikel 5.4.11 Bepalingen in geval van ontheffing

Bij een ontheffing als bedoeld in artikel 5.6.1 voor een insteekhaven geldt in elk geval het volgende:

1. De haven is of wordt uitgegraven in een erf;
2. Een dubbele insteekhaven kan alleen worden aangelegd op de grens van twee naast elkaar gelegen erven;
3. De haven dwars op de vaarweg is/wordt aangelegd en/of aansluit op de cultuurhistorische verkavelingsrichting van sloten en waterwegen in het achterliggende landschap.
4. Lengte en breedte van een enkele insteekhaven zijn respectievelijk ten hoogste 8 m en 3,25 m.
5. Lengte en breedte van een dubbele insteekhaven zijn respectievelijk ten hoogste 8 m en 6 m.
6. Indien door het gestelde in lid 3 de haven niet loodrecht op de vaarweg kan worden aangelegd, kan een geringe afwijking van de lengtemaat worden toegestaan.

Paragraaf 5.5 Beschermd kleine landschapselementen

Artikel 5.5.1 Toepassingsgebied kleine landschapselementen

De bepalingen uit deze paragraaf zijn van toepassing op kleine landschapselementen welke overeenkomstig artikel 5.1.3, tweede lid en artikel 5.1.4 door Gedeputeerde Staten op een waardenkaart voor kleine landschapselementen zijn geplaatst (zie Bijlage VI).

Artikel 5.5.2 Verboden

Het is verboden:

1. Een beschermd klein landschapselement, hetzij boven-, hetzij ondergronds te beschadigen, te vernielen of te vernietigen, dan wel in zodanig geringe mate te onderhouden dat daardoor de instandhouding van het element gevaar loopt.
2. Een beschermd klein landschapselement te bewerken, te laten bewerken of te gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd of het voortbestaan in gevaar wordt gebracht.
3. Houtopstanden, die een beschermd klein landschapselement vormen of daar onderdeel van zijn, te vellen of te doen vellen.

Artikel 5.5.3 Vrijstellingen

De in artikel 5.5.2 bedoelde verboden gelden niet:

1. Indien vellen noodzakelijk is krachtens de Plantenziektenwet en ter bestrijding van boomziekten, mits het voornemen tot het vellen op deze grond aan Gedeputeerde Staten ter kennis is gebracht voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden;
2. Voor het periodieke vellen ten behoeve van onderhoud van vriend- en hakhout;
3. Voor het uitvoeren van noodzakelijk onderhoud gericht op kwaliteitsverbetering of duurzame instandhouding;
4. Indien het bepaalde in artikel 4.6 van de wet van toepassing is.

Artikel 5.5.4 Opheffing verbod om dringende redenen

1. De zakelijk gerechtigde, bezitter of gebruiker, die om dringende redenen, die niet voorzien zijn in artikel 5.5.3, een van de handelingen bedoeld in 5.5.2 wenst te verrichten, doen verrichten of toe te laten, doet hiervan tenminste 6 weken en ten hoogste 24 weken voorafgaand aan de beoogde uitvoering van de handelingen melding bij Gedeputeerde Staten door middel van een meldingsformulier. De melding geldt als een verzoek om de beschermde status van het landschapselement geheel of gedeeltelijk op te heffen.
2. Gedeputeerde Staten besluiten uiterlijk 6 weken na ontvangst van de melding. Deze termijn kan een keer met 6 weken verlengd worden.
3. Indien Gedeputeerde Staten besluiten om de beschermde status geheel of gedeeltelijk op te heffen, kunnen zij daar voorschriften, beperkingen en compenserende maatregelen aan verbinden.
4. Voor zover de beschermde status wordt opgeheven, mogen de handelingen, bedoeld in artikel 5.5.2, niet worden verricht tot na afloop van de bezwaar- en beroepstermijnen het opheffingsbesluit onherroepelijk is geworden.

Artikel 5.5.5 Herstel- en herplantplicht

1. In geval dat een of meer van de verboden van artikel 5.5.2 overtreden zijn zonder vrijstellingsgrond, is de zakelijk gerechtigde van de grond, dan wel degene, die uit anderen hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, verplicht om binnen een jaar na de overtreding het beschermde kleine landschapselement op dezelfde locatie zo veel mogelijk in de oorspronkelijke staat te herstellen of te herbeplanten.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 5.5.3, moeten niet aangeslagen herbeplantingen of andere mislukte herstelmaatregelen voor 1 april van het opvolgende jaar worden vervangen of hersteld.

Artikel 5.5.6 Zorgplicht

1. De zakelijk gerechtigde tot, of de gebruiker van een beschermd klein landschapselement is verplicht onomkeerbare handelingen, waarbij dit landschapselement geheel of gedeeltelijk teniet kan gaan, direct te melden bij Gedeputeerde Staten.
2. Het is de zakelijk gerechtigde tot, of de gebruiker van een beschermd klein landschapselement verboden toe te laten of te gedogen, dat zich in of rond dat landschapselement handelingen worden verricht, die het voortbestaan van dat element in gevaar kunnen brengen.

Paragraaf 5.6 Ontheffingen

Artikel 5.6.1 Aanvragen

1. Gedeputeerde Staten kunnen, tenzij in artikel 5.6.2 anders is bepaald, desgevraagd ontheffing verlenen van de in dit hoofdstuk gestelde verboden en verplichtingen.
2. Ontheffingen worden verleend, voor zover daardoor de betrokken natuurwetenschappelijke, landschappelijke, cultuur-historische en/of archeologische waarden niet onaanvaardbaar worden geschaad.
3. Aan een ontheffing kunnen voorschriften, beperkingen en compensatieverplichtingen worden verbonden met het oog op de in het voorgaande lid genoemde waarden en/of rapportageverplichtingen met het oog op de handhaving.
4. Een ontheffing geldt voor een periode van ten hoogste tien jaar, gerekend vanaf de besluitdatum.
5. Voor de aanvragen kunnen Gedeputeerde Staten een formulier voorschrijven.
6. Tenzij elders in dit hoofdstuk een afwijkende termijn vermeld staat, wordt op een aanvraag binnen dertien weken beslist. Gedeputeerde Staten kunnen de beslissing eenmaal met ten hoogste de vermelde beslistermijn verdagen.
7. Een ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken, indien:
 - a. bij de aanvraag, ongeacht de verwijtbaarheid daarvan, onjuiste gegevens zijn verstrekt en de ontheffing op basis van de juiste gegevens anders, of niet zou zijn verleend;
 - b. de voorschriften, beperkingen of compensatieverplichtingen niet of onvoldoende worden nageleefd;
 - c. veranderingen worden aangebracht in de feiten of gegevens op basis waarvan de ontheffing is verleend;
 - d. de ontheffing gedurende een jaar niet is gebruikt;
 - e. gewijzigde inzichten of omstandigheden dat vergen.

Artikel 5.6.2 Ontheffingsverbod

Gedeputeerde Staten verlenen geen ontheffing van de verboden gesteld in:

- a. Artikel 5.2.1;
- b. Artikel 5.3.1, tweede lid;
- c. Artikel 5.4.6 met betrekking tot voorwerpen, tenzij het gaat om boatsavers in een natuurlijke inham op eigen terrein;
- d. Paragraaf 5.5.

HOOFDSTUK 6. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 6.1 Delegatie

Gedeputeerde Staten kunnen de bijlagen bij deze verordening wijzigen.

Artikel 6.2 Schadevergoeding

Ten aanzien van de aanvrager van een ontheffing, als bedoeld in artikel 5.6.1 van deze verordening, die als gevolg van de beslissing op zijn aanvraag schade lijdt, is artikel 15.20 van de Wet milieubeheer van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 7.

STRAFBAARHEID EN HANDHAVING ARTIKEL 7.1 STRAFBAARHEID

Overtreding van de in hoofdstuk 5 van deze verordening gestelde verboden, van de krachtens dit hoofdstuk verleende ontheffingen en de daaraan verbonden voorschriften, beperkingen en compensatievoorschriften zijn strafbaar en worden gestraft met een hechtenis van ten hoogste twee maanden of een geldboete van de tweede categorie. Bij de strafmaatbepaling kan rekening gehouden worden met het mogelijk genoten economisch voordeel.

Artikel 7.2 Handhaving

1. Ten aanzien van voor de inwerkingtreding van deze verordening genomen handhavingsbesluiten tot toepassing van een last onder dwangsom of de toepassing van een last onder bestuursdwang, blijft de ten tijde van die besluiten geldende verordening van kracht tenzij het verbod niet langer van kracht is.
2. Met het toezicht op de naleving van deze verordening zijn, naast de bij of krachtens de artikelen 141 en 142 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, mede belast de daarvoor door Gedeputeerde Staten aan te wijzen personen.
3. Met betrekking tot de in deze verordening gegeven afmetingen en aantallen, wordt bij de handhaving uitgegaan van de getalwaarde in twee decimalen.

HOOFDSTUK 8. OVERGANGSRECHT

Artikel 8.1 Overgangsrecht, algemeen

1. Ontheffingen verleend op grond van de Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996, de Landschapsverordening provincie Utrecht 2011 en Landschapsverordening provincie Utrecht 2016 gelden als ontheffingen op basis van hoofdstuk 5 van deze verordening.
2. Een ontheffing, verleend op grond van de Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996, de Landschapsverordening provincie Utrecht 2011 en de Landschapsverordening provincie Utrecht 2016, zonder een daarin vermelde einddatum, blijft van kracht tot 10 jaar na de datum van bekendmaking van het ontheffingsbesluit, tenzij door Gedeputeerde Staten aan de ontheffingshouder een andere einddatum is, of wordt, meegedeeld.
3. Een aanvraag voor een ontheffing, ingediend tijdens de werkingsduur van de in het eerste lid genoemde verordeningen, op basis van hoofdstuk 5 van deze verordening, wordt behandeld met toepassing van de betreffende verordeningen, tenzij de bepalingen in deze verordening gunstiger zijn voor de aanvrager.
4. Op een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang op grond van de Landschapsverordening provincie Utrecht 2011 of de Landschapsverordening provincie Utrecht 2016 blijft die verordening van toepassing.

Artikel 8.2 Overgangsrecht Borden, vlaggen, spandoeken en objecten

1. Ontheffingen voor borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten op grond van artikel 2 van de Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996 blijven gelden gedurende hun resterende geldigheidsduur. Na afloop van deze termijn geldt het verbod van artikel 5.2.1, tenzij de vrijstellingsbepalingen in artikel 5.2.5 of 5.2.3 van toepassing zijn.
2. Voor borden, spandoeken, vlaggen en objecten, die aanwezig zijn in overeenstemming met wettelijke voorschriften, treedt het verbod van artikel 5.2.1 pas in werking 13 weken na het vervallen van dat wettelijke voorschrift.
3. Het bepaalde in lid 2 is van overeenkomstige toepassing, indien een verandering optreedt in de algemene regels op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening.

Artikel 8.3 Overgangsrecht woonschepen

1. Indien ontheffing is verleend voor een of meer grotere maten dan bepaald is in artikel 5.4.4, zesde lid, vervalt die ontheffing bij wijziging of vervanging van het woonschip.
2. Woonschepen, die sinds 1 januari 1989 of eerder onafgebroken dezelfde ligplaats hebben ingenomen en vanaf die datum voortdurend in gebruik geweest zijn als hoofdverblijf, en die op die ligplaats in strijd zijn met artikel 5.4.2, eerste lid, worden op die locatie gedoogd.
3. Bij woonschepen, die vanaf een datum na 1 januari 1989 onafgebroken dezelfde ligplaats hebben ingenomen en vanaf die datum voortdurend in gebruik geweest zijn als hoofdverblijf, en die op die ligplaats in strijd zijn met artikel 5.4.2, eerste lid, geldt bij bestuurlijke handhaving ter verwijdering de volgende begunstigingstermijn vanaf de datum van het handhavingsbesluit:

<u>Jaar van inname ligplaats</u>	<u>Begunstigingstermijn</u>
1989- 1997	drie jaar
1998- 2002	achttien maanden
2003	drie maanden
2004- heden	de kortste redelijke termijn

4. Een gedoogsituatie kan worden beëindigd en een begunstigingstermijn kan worden verkort, indien voor het betreffende woonschip een wisseligplaats, dan wel een reguliere ligplaats in overeenstemming met deze verordening beschikbaar komt.
5. Indien een aanlegplaats aanwezig is in strijd met artikel 5.4.3, tweede lid, en aan die aanlegplaats een woonschip ligplaats heeft conform het tweede lid van dit artikel, geldt voor de aanlegplaats dezelfde gedoog- of begunstigings- termijn als voor het woonschip. De bedoelde besluiten worden op hetzelfde moment bekendgemaakt.

Artikel 8.4 Overgangsrecht aanlegplaatsen en insteekhavens

1. Voor een aanlegplaats, die aantoonbaar al voor 1 januari 2004 aanwezig was en in strijd is met het verbod bedoeld in artikel 5.4.9, en die de maatvoering in artikel 5.4.10, tweede lid, sub a, met meer dan 50 % overschrijdt, kan de provincie de kosten van het aanpassen aan de geldende regelgeving geheel of gedeeltelijk voor haar rekening nemen of vergoeden. Een verzoek hiertoe wordt ingediend bij Gedeputeerde Staten,
2. Insteekhavens, die aantoonbaar al voor 1 januari 2004 aanwezig waren en die niet voldoen aan de criteria, genoemd in artikel 5.4.11 worden geacht aanwezig te zijn met een ontheffing krachtens deze verordening. Dit geldt ook voor een binnen deze insteekhaven passend vaartuig.

HOOFDSTUK 9. SLOTBEPALINGEN

Artikel 9.1 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 januari 2017, met uitzondering van paragraaf 3.3 welke in werking treedt op 1 januari 2018.

Artikel 9.2 Intrekken oude regelingen

De Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014, de Verordening Veehouderij, stikstof en Natura 2000 provincie Utrecht 2012 en de Landschapsverordening provincie Utrecht 2016 worden ingetrokken.

Artikel 9.3 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: de Verordening natuur en landschap provincie Utrecht 2017.
Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 12 december 2016.
Provinciale Staten van Utrecht,

Voorzitter

Griffier

BIJLAGE I ALS BEDOELD IN ARTIKEL 3.4.1

1. Grauwe gans, Kolgans en Brandgans:

- a. Verjaging met ondersteunend afschot van Grauwe gans, Kolgans en Brandgans is toegestaan ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, in de periode van 1 november tot 1 maart tussen een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang op percelen met nog oogstbare akker- en tuinbouwgewassen en grasland, alsmede de direct daaraan grenzende percelen;
- b. In afwijking van onderdeel a, is verjaging met ondersteunend afschot van Grauwe gans, Kolgans en Brandgans niet toegestaan:
 - in de door Gedeputeerde Staten aangewezen ganzenrustgebieden;
 - op grasland dat is ingezaaid of doorgezaaid voor 1 augustus voorafgaand aan de betreffendewinterperiode;
 - op grasland dat is ingezaaid of doorgezaaid na 1 augustus voorafgaand aan de betreffende winterperiode met een oppervlakte kleiner dan 1 hectare en
 - op percelen die zijn ingezaaid als afvanggewas op geogste percelen.
- c. Verjagen met afschot op kwetsbare gewassen mag alleen plaatsvinden indien er tevens een akoestisch middel en een visueel middel zijn ingezet conform de voorwaarden met betrekking tot effectief gebruik die zijn opgenomen in de Faunashade Preventie Kit, module ganzen. Het jachtgeweer wordt niet beschouwd als preventief akoestisch middel.
- d. Het doden van de soorten Grauwe gans, Kolgans en Brandgans is toegestaan met zowel hagel- als kogelgeweer.
- e. Verjaging met ondersteunend afschot is alleen toegestaan indien er sprake is van een groep van meer dan vijf ganzen welke zich op het schadeperceel, danwel op een direct hieraan grenzend perceel, bevindt of hier invalt.
- f. Per verjaagactie mogen maximaal twee ganzen worden gedood.
- g. Het gebruik van het geweer is niet toegestaan op zondagen, eerste en tweede kerstdag en nieuwjaarsdag.
- h. Gedeputeerde Staten kunnen, zonodig in afwijking van de bepalingen uit deze bijlage, bij ontheffing, afschot van paarvormende Grauwe ganzen en Brandganzen toestaan in de periode van 1 februari tot 1 maart.
- i. Gebruik van lokmiddelen is verboden.
- j. Worden de gedode Grauwe ganzen, Kolganzen en Brandganzen niet voor consumptie- of handelsdoeleinden gebruikt, dan worden zij ter voorkoming van verspreiding van ziekten, zo spoedig mogelijk op een wettelijk toegestane en vereiste wijze geruimd.
- k. Metalen ringen die zich aan gedode vogels bevinden worden binnen 48 uur naar het Vogeltrek-station, Postbus 40, 6666 ZG Heteren gezonden onder vermelding van plaats en datum van het afschot, of worden gemeld via het daarvoor bedoelde elektronische systeem. Kleurringen en halsbanden dienen doorgegeven te worden via de website www.geese.org.

2. Veldmuis

- a. Het vangen en doden van Veldmuizen, evenals het beschadigen en vernielen van vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van deze soort, is toegestaan ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid.
- b. Onderdeel a is van toepassing op schadepercelen, evenals de direct daaraan grenzende percelen, in de gehele provincie.
- c. Ter uitvoering mag gebruik gemaakt worden van de volgende middelen en methoden: inundatie, middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld.

TOELICHTING BIJ BIJLAGE I:

Grauwe gans, Kolgans en Brandgans:

Aanhef en onderdelen a en b

Er mag alleen verjaging met ondersteunend afschot plaatsvinden indien er sprake is van een kwetsbaar gewas. In het geval de gewassen geogst zijn is dit dus niet meer toegestaan. Overjarig grasland (grasland dat is ingezaaid, of doorgezaaid, voor 1 augustus voorafgaand aan de betreffende winterperiode) wordt niet beschouwd als kwetsbaar gewas. Hetzelfde geldt voor percelen kleiner dan 1,0 ha welke zijn ingezaaid of doorgezaaid na 1 augustus. Tevens worden niet als kwetsbaar beschouwd: graslandpercelen die zijn ingezaaid als afvanggewas op geogste maispercelen alsmede groenbemesters.

Onderdeel c

Naast verjaging (bijvoorbeeld door mensen in het veld of honden) zijn, voor zover effectief, ook andere akoestische en visuele middelen toegestaan zoals vlaggen, linten, vogelverschrikkers en gaskanon. De keuze van de middelen wordt in beginsel overgelaten aan de grondgebruiker. Het dient wel te gaan om middelen welke genoemd worden in de *Faunaschade Preventie Kit, module ganzen*. Deze dienen zo effectief mogelijk ingezet te worden. In dat verband wordt opgemerkt dat ganzen kunnen wennen aan akoestische en visuele middelen. Het is daarom van groot belang dat middelen afwisselend worden toegepast. Visuele middelen dienen voor een optimale werking regelmatig verplaatst te worden en bij voorkeur worden gecombineerd met akoestische middelen of verjaging in het veld.

Het middel geweer wordt hier niet als akoestisch middel beschouwd. De reden hiervoor is dat er in het veld onduidelijkheid kan ontstaan of dit middel wordt gebruikt als preventief middel of ten behoeve van ondersteunend afschot, bijvoorbeeld indien er wordt geschoten richting een groep van maximaal vijf ganzen. Dit kan een effectieve handhaving van de bepalingen uit deze bijlage belemmeren.

Onderdeel e

Er mag alleen worden geschoten op vogels welke op schadepercelen of direct daaraan grenzende percelen aanwezig zijn of invallen. Wanneer ganzen invallen is objectief vast te stellen doordat zij niet meer in formatie vliegen, vrijwel stil gaan hangen en de poten uitstrekken. Er mag daarom niet geschoten worden op groepen die alleen maar overvliegen en bovenstaand gedrag niet vertonen.

Ondersteunend afschot is niet toegestaan bij een groep van vijf of minder ganzen. Van groepjes van maximaal vijf ganzen gaat onvoldoende schadedreiging uit om ondersteunend afschot toe te staan. Weliswaar kan een dergelijk groepje ook andere ganzen aantrekken maar dit hoeft de schadebestrijding niet te belemmeren. Indien er meer ganzen invallen is ondersteunend afschot alsnog mogelijk.

Onderdeel f

Uitgangspunt is dat er in de periode 1 november tot 1 maart alleen verjaging met ondersteunend afschot en geen populatiereductie plaatsvindt. Hierbij past niet dat er meer ganzen worden geschoten dan strikt noodzakelijk is om de verjaging effectiever te maken. Gelet hierop is er een maximum gesteld aan het aantal ganzen dat per actie mag worden gedood.

Onder actie wordt verstaan: elke individuele verjaagactie van een groep ganzen groter dan vijf exemplaren. Indien de betreffende ganzen zijn verjaagd is de actie afgelopen. Als er later opnieuw een groep ganzen invalt en deze wordt verjaagd is er sprake van een nieuwe actie.

Onderdeel h

Een doelstelling van het akkoord was winterrust gedurende de periode 1 november tot 1 maart. Vanaf 1 februari zijn er, naast de trekkende ganzen, ook al broedparen aanwezig. Om een effectieve bestrijding mogelijk te maken en uitvoering te kunnen geven aan gemaakte afspraken is een uitzondering opgenomen op basis waarvan het mogelijk is een ontheffing te verlenen voor het doden van paarvormende Grauwe ganzen en Brand ganzen.

Onderdeel i

Zoals hierboven onder d aangegeven heeft de vrijstelling tot doel om de ganzen te verjagen op kwetsbare gewassen. Hierbij past niet dat de ganzen met lokmiddelen naar de schadegevoelige percelen worden gelokt. Om deze reden wordt het gebruik van lokmiddelen gedurende de periode 1 november tot 1 maart niet toegestaan. Onder lokmiddelen kunnen worden verstaan: lok ganzen (levend, dood of kunstmatig), lokfluiten, elektronische middelen voor geluid nabootsing, etc.

Onderdeel j

Voor de Grauwe gans en de Kolgans geldt een vrijstelling van het bezits- en handelsverbod van de wet (artikel 3.2, derde lid), voor de Brandgans echter niet. Voor deze soort is voor deze handelingen een ontheffing dus noodzakelijk.

Onderdeel k

Gelet op het belang van de van ringen en halsbanden voorziene vogels voor verder onderzoek heeft het de voorkeur deze dieren niet te doden. In het geval een dergelijke vogel toch is gedood dienen de gegevens gemeld te worden. De gegevens kunnen ook via elektronische weg worden doorgegeven. Voor meer informatie hierover kan de website van het Vogeltrekstation (www.vogeltrekstation.nl) geraadpleegd worden. Kleurringen en halsbanden bij ganzen dienen doorgegeven te worden via de website www.geese.org.

Veldmuis:

Onderdelen a en b

Populaties van Veldmuizen vertonen grote fluctuaties in aantallen, die vooral samenhangen met verschillen in reproductie tussen de seizoenen. Naast seizoensfluctuaties zijn er ook jaarlijkse verschillen met een cyclisch verloop. Af en toe is er sprake van zeer hoge dichtheden en kan er gesproken worden van een uitbraak of plaag. Onder dergelijke omstandigheden kan deze soort ernstige schade aanrichten aan, bijvoorbeeld, agrarische percelen en waterkeringen.

BIJLAGE II ALS BEDOELD IN ARTIKEL 3.5.1

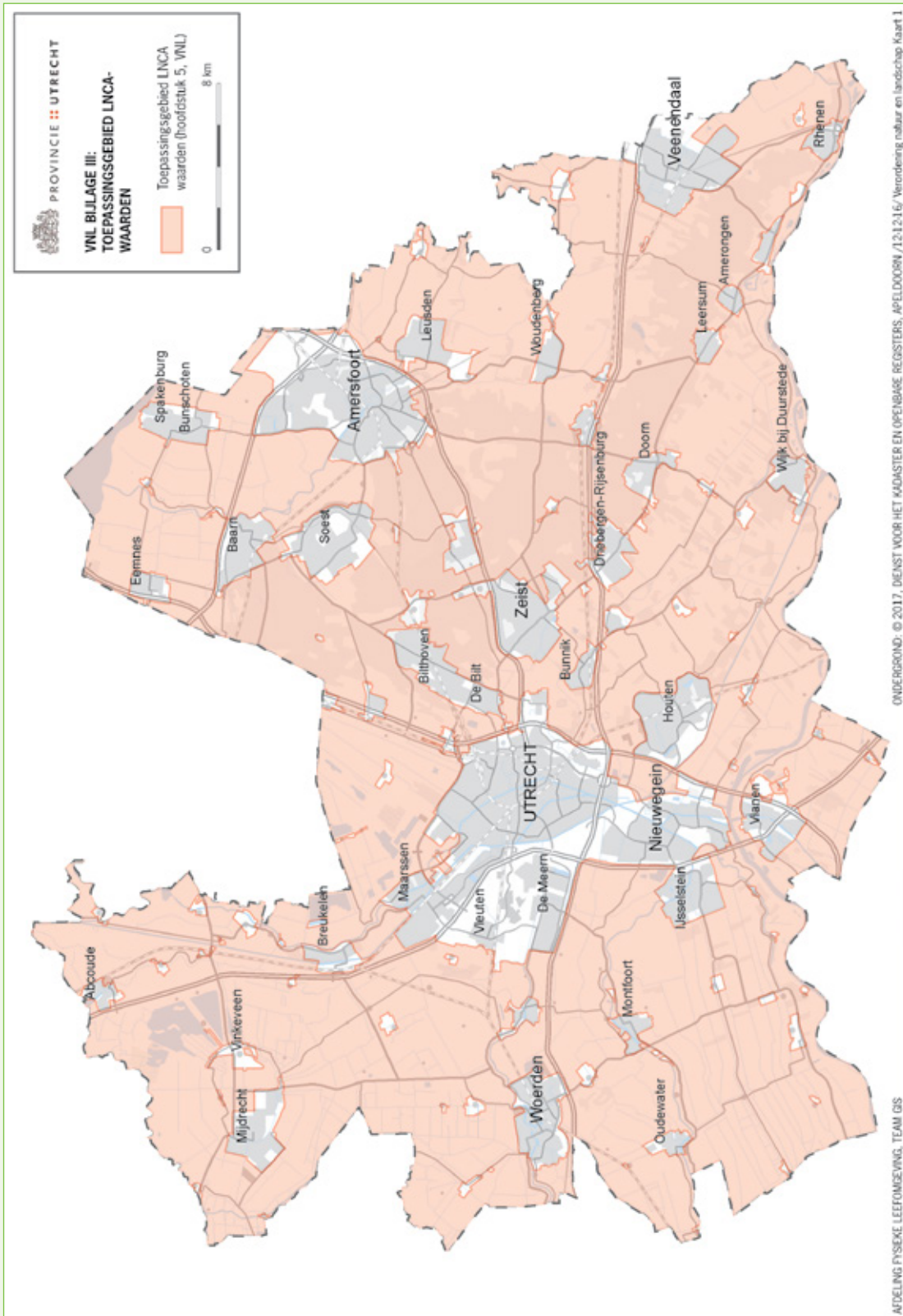
Zoogdieren

Aardmuis
Bosmuis
Bunzing
Dwergmuis
Dwergspitsmuis
Egel
Gewone bosspitsmuis
Haas
Hermelijn
Huisspitsmuis
Konijn
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis
Vos
Wezel
Woelrat

Amfibieën

Bruine kikker
Gewone pad
Kleine watersalamander
Meerkikker
Middelste groene kikker of Bastaardkikker

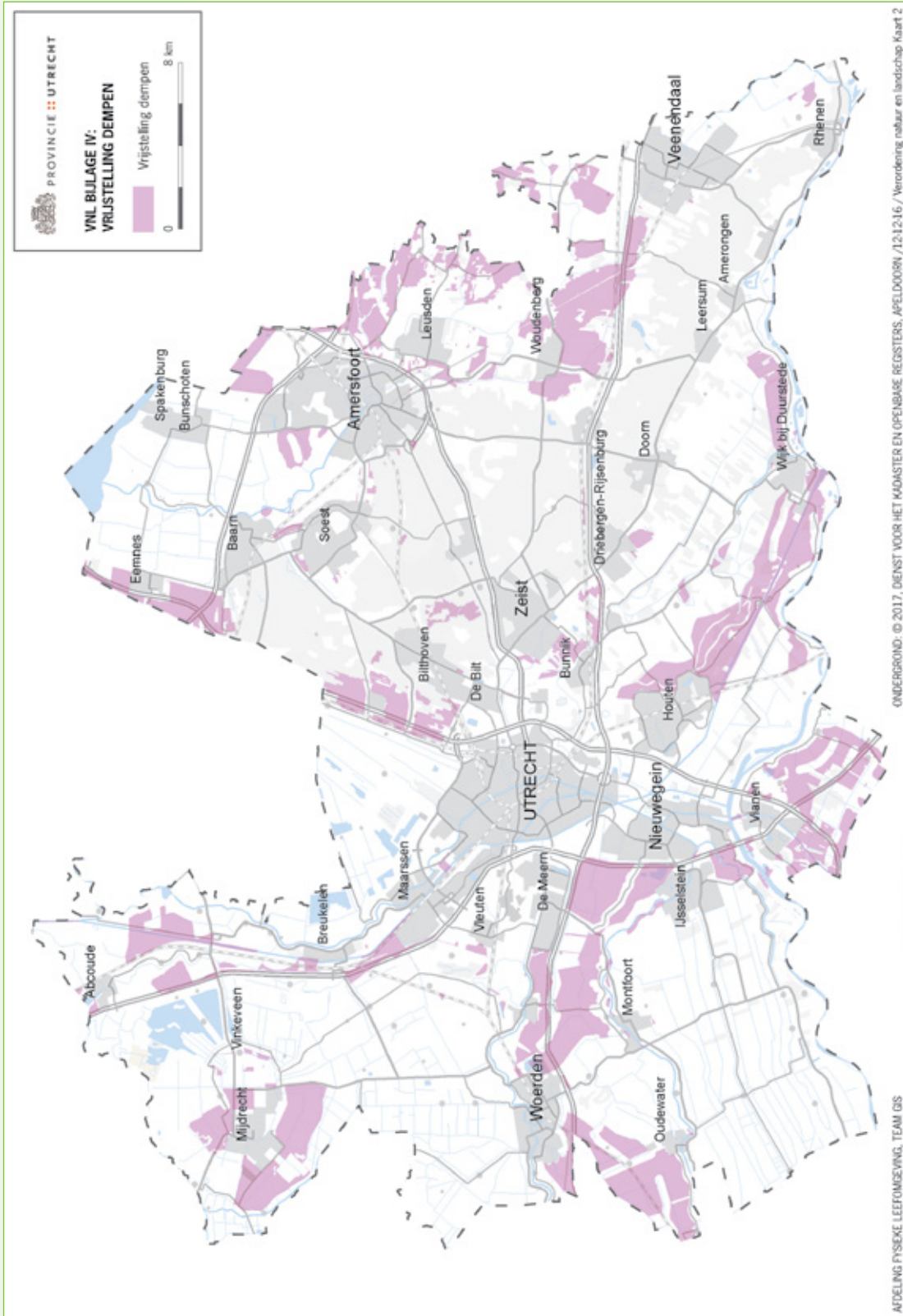
BIJLAGE 111 ALS BEDOELD IN ARTIKEL 5.12, TOEPASSINGSGEBIED LNCA WAARDEN

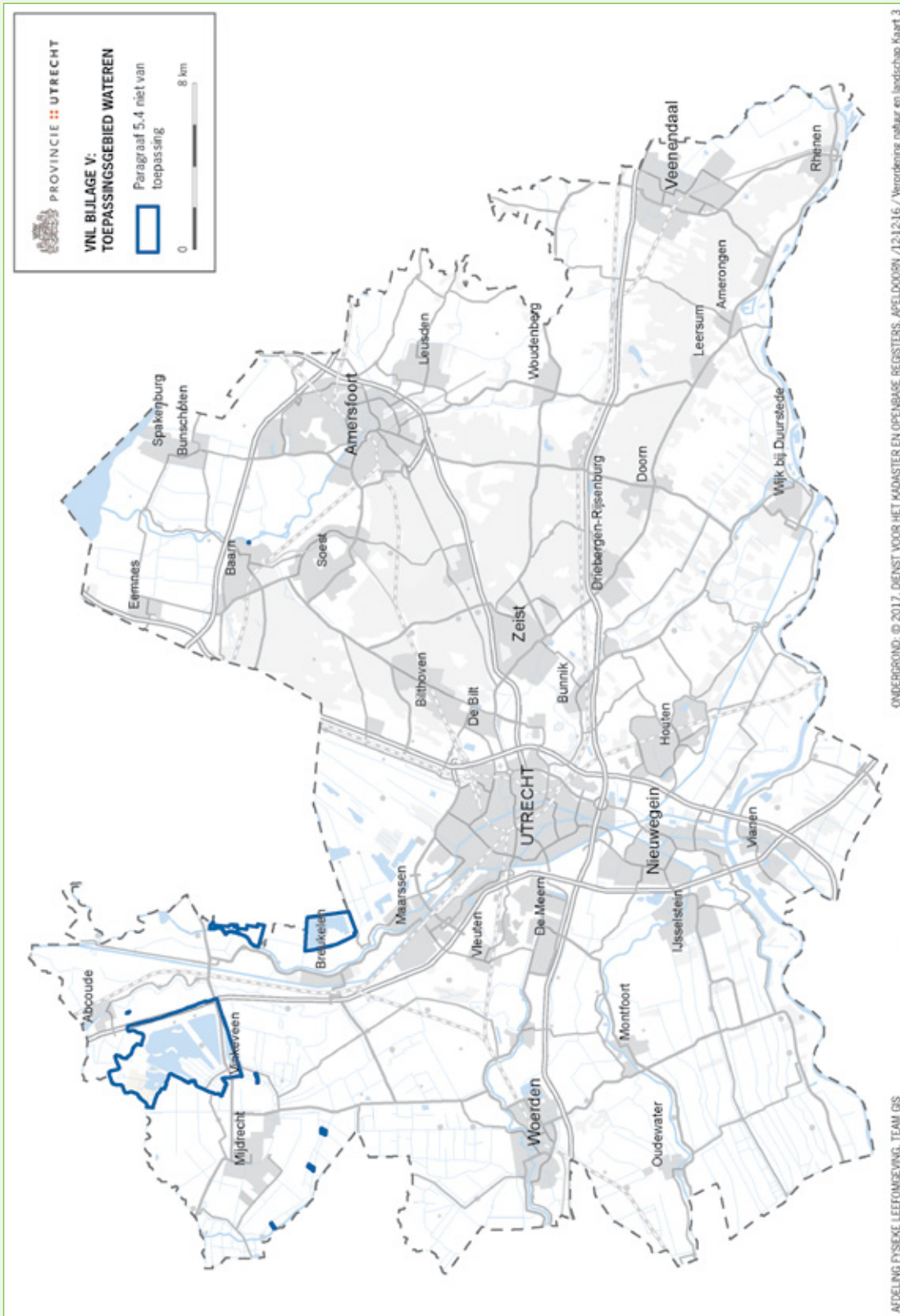
ONDERGROND: © 2017, DIENST VOOR HET KADASTER EN OPENBARE REGISTERS, APELDOORN 121216/ Verordening natuur en landschap Kaart 1

AFDELING FYSIEKE LEEFOMGEVING, TEAM GIS

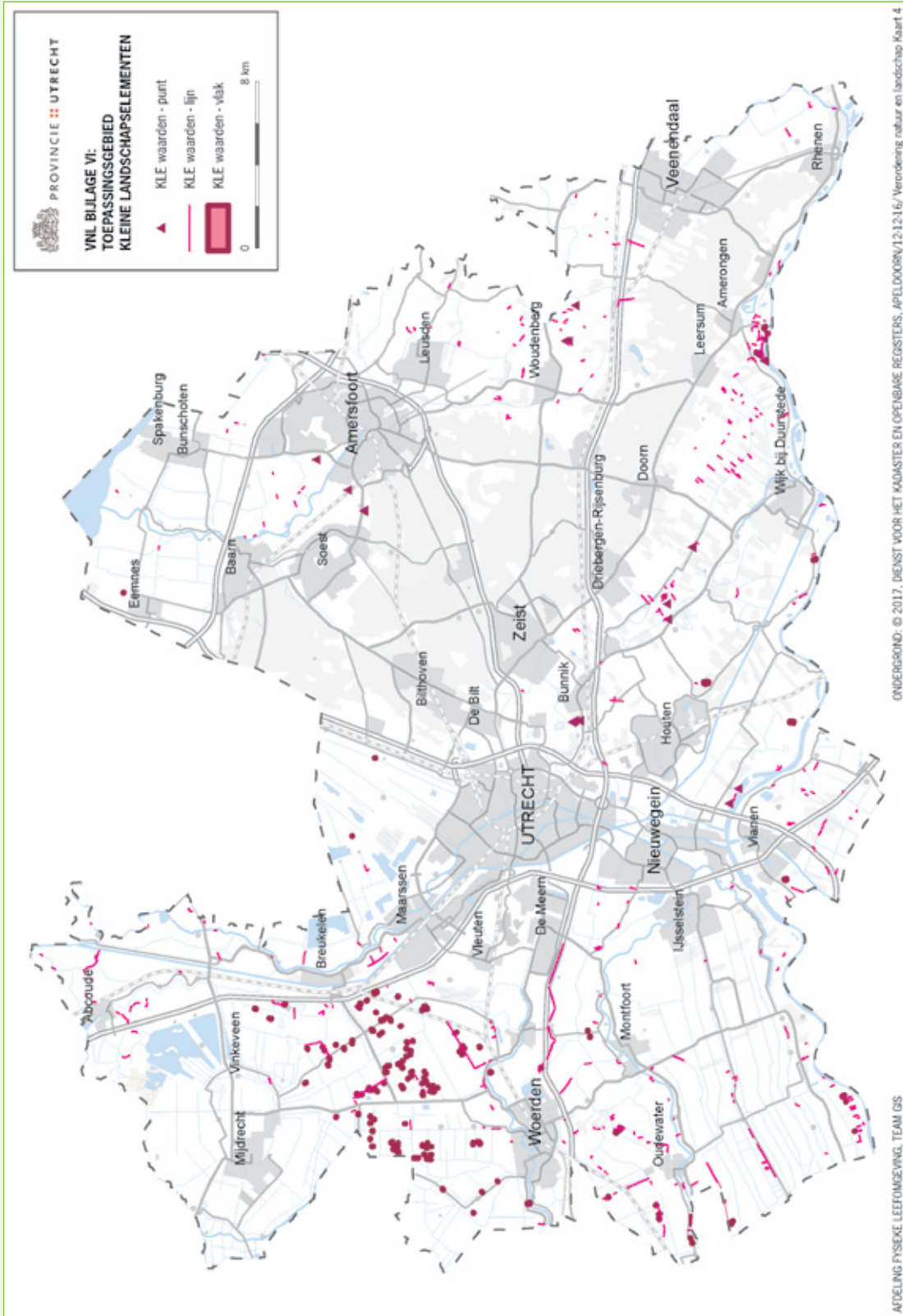
BIJLAGE IV ALS BEDOELD IN ARTIKEL 5.3.2, KAART VRIJSTELLING DEMPEN

BIJLAGE V ALS BEDOELD IN ARTIKEL 5.4.1, UITZONDERING TOEPASSINGSGEBIED WOONSCHEPEN

BIJLAGE VI ALS BEDOELD IN ARTIKEL 5.5.1, TOEPASSINGSGEBIED KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN

TOELICHTING

ALGEMEEN

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. In deze wet zijn drie oude wetten, te weten de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet geïntegreerd. Deze wet vormt tevens een implementatie van de afspraken uit het Bestuursakkoord natuur. De provincie krijgt met deze wet in belangrijke mate de regie over het natuurbeleid. Verschillende taken en verantwoordelijkheden gaan hiermee over van het Rijk naar de provincie. Op grond hiervan is het noodzakelijk om, bij verordening, voor verschillende onderwerpen nadere regels te stellen. Deels verplicht de wet om deze regels te stellen, bijvoorbeeld betreffende faunabeheereenheden en faunabeheerplannen, deels zijn nadere regels wenselijk om op een efficiënte manier de uit de wet voortvloeiende taken en verantwoordelijkheden uit te kunnen voeren. De onderhavige regeling voorziet hierin. In de toelichting bij de verschillende hoofdstukken wordt nader ingegaan op de achtergrond van deze regels.

De wet regelt niet alleen de bescherming van soorten en gebieden maar biedt ook een handvat om regels te stellen met betrekking tot de bescherming van landschappen. In Utrecht kennen we hiervoor al een specifieke verordening, de Landschapsverordening provincie Utrecht 2016 (Lsv). Deze verordening ziet mede op de bescherming van natuurwaarden. Gelet op het feit dat het deels dezelfde onderwerpen betreft is ervoor gekozen om de Lsv integraal op te nemen in deze regeling. Een nadere toelichting voor het onderdeel 'bescherming van landschappen' is te vinden onder hoofdstuk 5.

Artikelsgewijs:

HOOFDSTUK 2. NATURA 2000 GEBIEDEN

Artikel 2 Vrijstelling beweiden en bemesten

Op grond van artikel 2.9, derde lid van de Wet natuurbescherming hebben Provinciale Staten de bevoegdheid om een verordening vast te stellen op grond waarvan het verbod om zonder vergunning handelingen te verrichten die de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden kunnen verslechteren, niet van toepassing is op aangewezen categorieën van handelingen.

Op basis van deze vrijstelling geldt er voor beweiden en bemesten geen vergunningplicht op grond van artikel 2.7, tweede lid van de Wet natuurbescherming. De vrijstelling van de vergunningplicht voor beweiden en bemesten is een voortzetting van de bestaande landelijke vrijstelling, zoals die was neergelegd in artikel 3a van het Besluit Vergunningen Natuurbeschermingswet 1998. De vrijstelling heeft betrekking op het weiden van alle soorten vee en het op of in de bodem brengen van meststoffen: dierlijke meststoffen, overige organische meststoffen en kunstmest.

Verwacht wordt dat de kwaliteit van habitats door beweiding of bemesting niet zal verslechteren. In het kader van de Meststoffenwet zijn de normen voor bemesten de afgelopen jaren al aanzienlijk aangescherpt. Zo kan er minder mest per hectare worden uitgereden en zijn de stikstofgebruiksnormen verlaagd. In het programma aanpak stikstof 2015–2021 is bovendien rekening gehouden met de stikstofdepositie als gevolg van bestaande beweiding en bemesting en vastgesteld dat deze depositie in het licht van de voorziene maatregelen in het programma niet leidt tot verslechtering van de kwaliteit van de stikstofgevoelige habitats in de Natura 2000- gebieden die in het programma zijn opgenomen.

HOOFDSTUK 3. FAUNABEHEER EN TEGEMOETKOMINGEN IN DE SCHADE

Paragrafen 3.1 en 3.2 Faunabeheereenheid en faunabeheerplan

Artikel 3.12, negende lid van de Wet natuurbescherming geeft aan Provinciale Staten de bevoegdheid om bij verordening regels stellen waaraan de in hun provincie werkzame faunabeheereenheden en de door hen vastgestelde faunabeheerplannen moeten voldoen. Deze regels zijn opgenomen in de paragrafen 3.1 en 3.2.

Artikel 3.1.1 Eisen aan de faunabeheereenheid

In het eerste lid wordt aangegeven dat er binnen de provincie Utrecht slechts één faunabeheereenheid actief kan zijn. Wij achten het actief zijn van meerdere faunabeheereenheden niet wenselijk vanwege de extra administratieve belasting en afstemmingsproblemen die dit met zich mee zou kunnen brengen. Het sluit aan bij de huidige situatie waarbij er ook sprake is van één faunabeheereenheid. Gebleken is dat deze op een goede manier functioneert.

In het tweede lid wordt aangegeven dat het werkgebied van een faunabeheereenheid zich niet uitstrekt tot het grondgebied van andere provincies. Deze eis is overgenomen uit het Besluit faunabeheer. Het beleid van de provincies kan verschillen. Provinciegrensoverschrijdende faunabeheereenheden zouden daarom afstemmingsproblemen en een extra administratieve belasting met zich mee kunnen brengen, wat onwenselijk wordt geacht.

Op grond van het derde lid dienen gronden waarop de in de faunabeheereenheid samenwerkende jachthouders gerechtigd zijn tot de jacht, tenminste 75% van de totale oppervlakte van het werkgebied van de faunabeheereenheid te bedragen. Ook deze eis is overgenomen uit het Besluit faunabeheer. Het geeft de garantie dat voldoende jachthouders vertegenwoordigd zijn om zorg te kunnen dragen voor een effectief (gecoördineerd) beheer en voor voldoende draagvlak bij de grondgebruikers.

Artikel 3.1.2 Samenstelling bestuur

In artikel 3.12, tweede lid, van de wet is bepaald dat, naast de jachthouders uit het werkgebied van de faunabeheereenheid, welke nu al in het bestuur van de faunabeheereenheid vertegenwoordigd zijn, ook maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in de regio, vertegenwoordigd moeten zijn. De reden hiervoor was onder andere om meer draagvlak in de maatschappij te creëren voor haar werkzaamheden. Gelet op de formulering gaat het om minimaal twee maatschappelijke organisaties. Welke organisaties dit zouden moeten zijn blijkt niet uit de wetsgeschiedenis. Wel is aangegeven dat het niet om organisaties kan gaan die principieel tegen jacht of populatiebeheer zijn.

De grote terreinbeherende organisaties (Natuurmonumenten en Het Utrechts Landschap) beschouwen wij in dit verband primair als maatschappelijke organisaties. Hoewel zij vanuit hun eigendom van terreinen ook jachthouder zijn, zijn hun doelstellingen vooral gericht op de bescherming van de natuur. Staatsbosbeheer heeft een aparte positie aangezien het een zelfstandig bestuursorgaan betreft. Zij kan dan ook niet als een maatschappelijke organisatie worden beschouwd. Gelet op het feit dat de organisatie het beheer voert over verschillende Utrechtse gebieden achten wij het wel wenselijk dat zij zitting heeft in het bestuur van de Faunabeheereenheid. Daarom is deze organisatie expliciet benoemd.

Voor het overige is ervoor gekozen om geen specifieke organisaties te benoemen maar de samenstelling van het bestuur over te laten aan de (huidige) voorzitter van de Faunabeheereenheid waarbij we er vanuit gaan dat er wel conform de bedoeling van de wetgever wordt gehandeld. Mocht blijken dat hier niet aan wordt voldaan gedaan, kan dit gevolgen hebben voor de goedkeuring door Gedeputeerde Staten van het door het bestuur vastgestelde Faunabeheerplan.

Het is wenselijk dat de faunabeheereenheid evenwichtig is samengesteld en dat er minimaal één dierenwelzijnsorganisatie, zoals de Dierenbescherming, zitting heeft in het bestuur. Wij vinden hierin steun bij de in de Eerste Kamer aangenomen motie Verheijen waarin wordt overwogen dat ook (landelijke) dierenbeschermingsorganisaties een plek moeten krijgen in de regionale faunabeheereenheden.

In het vierde lid is geregeld dat de verschillende in het bestuur zitting hebbende organisaties zich kunnen laten vertegenwoordigen door één persoon. Deze heeft dan wel een stem namens elk der vertegenwoordigde organisaties.

Gelet op de doelstelling van de wetgever om meer draagvlak in de maatschappij te creëren voor de werkzaamheden van de Faunabeheereenheid achten wij het van belang dat de faunabeheereenheid een onafhankelijk voorzitter kent. Dit betekent dat deze geen dienstverband heeft bij één van de in het bestuur vertegenwoordigde partijen, geen bestuurslid is van één van deze partijen en ook niet in het bezit is van een jachtakte. Hiermee wordt ook de schijn van belangenversterving voorkomen.

Artikel 3.1.3 Procedure uitbreiding bestuur

Zoals aangegeven is de samenstelling van het bestuur de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de faunabeheereenheid. Het initiatief hierbij ligt bij de huidige voorzitter. Deze vraagt de organisaties als bedoeld in artikel 3.1.2 schriftelijk een kandidaat voor te dragen. Opgemerkt wordt dat het niet noodzakelijk is dat het bestuur geheel nieuw wordt ingericht. De huidige bestuursleden kunnen hun functie blijven vervullen indien de betreffende organisaties aan de voorzitter aangeven dit te wensen.

Artikel 3.1.4 Werkzaamheden

In dit artikel zijn een aantal eisen gesteld aan de werkzaamheden en activiteiten van een faunabeheereenheid.

Hierbij wordt in eerste instantie opgemerkt dat de uitvoering van het beheer en de schadebestrijding in beginsel geen provinciale taak of verantwoordelijkheid betreft. Het betreft een private taak welke de wetgever bij de grondgebruikers heeft neergelegd. Wel kan er soms sprake zijn van bepaalde overstijgende publieke belangen,

bijvoorbeeld veiligheid, openbare orde of natuur waarbij de provincie meer verantwoordelijkheid op zich zal nemen. De grondgebruikers hebben dus zelf een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om het voorkomen van schade door diersoorten. De grondgebruikers kunnen zich verenigen in een faunabeheereenheid om zo gezamenlijk tot een effectief planmatig faunabeheer te komen en zodoende hun belangen te behartigen. In de wet is ook bepaald dat, vanwege de maatschappelijke belangen welke spelen en om draagvlak in de maatschappij te creëren voor haar werkzaamheden, ook andere maatschappelijke organisaties hun plek in de faunabeheereenheid moeten krijgen. Een faunabeheereenheid is dus uitdrukkelijk geen uitvoeringsorganisatie van de provincie maar een privaat samenwerkingsverband.

Dat neemt niet weg dat er regelmatig overleg plaatsvindt tussen de faunabeheereenheid en de provincie om te voorkomen dat het door de faunabeheereenheid voorgestane beheer teveel afwijkt van de beleidsdoelstellingen van de provincie (en vice versa). Daarnaast bestaat er een financiële relatie tussen de provincie en de fbe in die zin dat de provincie een jaarlijkse exploitatiesubsidie verstrekt. De provincie stelt in dat kaderde beleidsprioriteiten in overleg met de Fbe vast, en de Fbe legt deze vast in haar activiteitplan, op basis waarvan de middelen worden ingezet en op basis waarvan prestaties worden afgerekend.

Gelet op deze verhouding is er in de verordening slechts een beperkt aantal werkzaamheden opgenomen. Voor het overige is het aan het bestuur van de faunabeheereenheid te bepalen hoe zij haar werkzaamheden inricht waarbij het overigens wel zo kan zijn dat, waar de provincie financieel bijdraagt aan de uitvoering van de werkzaamheden, er door de provincie specifieke eisen gesteld kunnen worden aan de wijze waarop deze bijdrage wordt besteed.

Als eerste wordt duidelijk gemaakt dat de faunabeheereenheid verantwoordelijk is voor de coördinatie van de uitvoering van de door haar vastgestelde faunabeheerplannen. Dit volgt, zoals gezegd, al uit het stelsel van de wet maar is, voor de duidelijkheid, uitgeschreven in het eerste lid, onder a.

Voor een efficiënte uitvoering van haar taken is het van belang dat er sprake is van een uitwisseling van kennis en informatie met de achterban van alle in haar bestuur vertegenwoordigde organisaties. Dit is opgenomen in het tweede lid. Overigens denken wij ook dat het, vanwege het creëren van een breed maatschappelijk draagvlak, wenselijk is dat de faunabeheereenheid ook breder communiceert over haar werkzaamheden.

Wij achten het van groot belang dat de trendtellingen van diersoorten ten behoeve van het faunabeheerplan op een gestandaardiseerde manier plaatsvinden. Om dit te bewerkstelligen worden door de faunabeheereenheid telprotocollen opgesteld. Dit is opgenomen in het eerste lid, onder c.

Met de inwerkingtreding van de wet is de (wettelijke) adviesrol van het Faunafonds komen te vervallen. Gelet hierop achten wij het van belang dat de faunabeheereenheid Gedeputeerde Staten, zowel gevraagd als ongevraagd, adviseert over aangelegenheden inzake faunabeheer. Dit is opgenomen in het tweede lid.

Het is van belang dat de partijen in het bestuur op een effectieve en constructieve wijze samenwerken. Hoewel het de voorkeur heeft dat besluiten bij consensus genomen worden, kan het voorkomen dat deze niet wordt bereikt. Het is van belang dat er ook in een dergelijk geval besluitvorming kan plaatsvinden. Om deze reden wordt bepaald dat besluitvorming door het bestuur geschiedt bij gewone meerderheid van stemmen. De faunabeheereenheid kan in haar statuten opnemen dat, met betrekking tot bepaalde specifiek benoemde onderwerpen, bijvoorbeeld organisatorische, een gekwalificeerde meerderheid van stemmen noodzakelijk is.

Artikel 3.1.5 Verslaglegging

Artikel 3.12, achtste lid van de wet stelt dat een faunabeheereenheid jaarlijks verslag uitbrengt van de uitvoering van het faunabeheerplan aan Gedeputeerde Staten waarin de faunabeheereenheid werkzaam is. Artikel 3.13 van de wet stelt voorts dat een faunabeheereenheid in dit verslag ook afschotgegevens verstrekt over de aantallen dieren die alle jachtaktehouders in het kader van de jacht hebben gedood. In het eerste lid van artikel 3.1.5 van de verordening zijn nadere regels beschreven waaraan dit jaarlijks verslag moet voldoen. Deze gegevens zijn noodzakelijk om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de populaties van diersoorten en van de schade. Voor de ontheffingverlening is het ook van belang om over de meest actuele informatie te beschikken. Verder is deze informatie nodig, gelet op de verplichting voor Gedeputeerde Staten uit artikel 1.8, derde lid, van de wet om gegevens te verstrekken aan de minister.

Artikel 3.2.1 Faunabeheerplan

In het eerste lid wordt aangegeven dat er binnen de provincie Utrecht slechts één faunabeheerplan kan worden opgesteld. Wij achten dit van belang vanwege de overzichtelijkheid en om extra administratieve belasting te voorkomen. Dit is overigens in overeenstemming met de huidige praktijk. Hierdoor hoeft de bepaling uit het Besluit faunabeheer, op basis waarvan het plan betrekking heeft op een oppervlakte van tenminste 5000 hectare, niet overgenomen te worden.

Het plan is gericht op het duurzaam beheer en moet daarom inzicht geven in het voorgestelde beheer gedurende een langere termijn. In het voorheen geldende Besluit faunabeheer was aangegeven dat het faunabeheerplan een geldigheidsduur had van maximaal vijf jaar. Deze wordt nu zes jaar. Hiermee wordt aangesloten bij de looptijd van andere plannen zoals Natura 2000-beheerplannen zodat, indien wenselijk, het faunabeheerplan hierop afgestemd kan worden. Hiermee wordt ook aangesloten bij de planperiode zoals andere provincies die hanteren.

De faunabeheereenheid kan het faunabeheerplan ook tussentijds wijzigen, bijvoorbeeld als ontwikkelingen in dierenpopulaties of ontwikkelingen in schade daartoe aanleiding geven. Een dergelijk gewijzigd plan dient wel (opnieuw) goedgekeurd te worden door Gedeputeerde Staten.

In uitzonderlijke gevallen kunnen Gedeputeerde Staten de geldigheidsduur van het faunabeheerplan eenmaal met maximaal één jaar verlengen. Een dergelijke verlenging is alleen aan de orde indien er een concreet zicht bestaat op de vaststelling van een nieuw plan.

Artikel 3.2.2 Faunabeheerplan, inhoud

Artikel 3.12, negende lid, van de wet stelt dat Provinciale Staten bij verordening regels stellen waaraan in hun provincie werkzame faunabeheereenheden en hun faunabeheerplannen voldoen. In dit artikel zijn enkele algemene bepalingen opgenomen die zowel betrekking hebben op de jacht, de uitvoering van de landelijke en provinciale vrijstelling als op beheer en schadebestrijding in het kader van artikel 3.17 van de wet. Deze regels zijn vergelijkbaar met de regels uit het Besluit faunabeheer.

In het faunabeheerplan wordt de relatie tussen de specifieke diersoorten en de door deze soorten veroorzaakte schade danwel dreiging van schade aannemelijk gemaakt. Hiervoor is het ondermeer noodzakelijk om te beschikken over gegevens over de aanwezigheid van betreffende diersoorten, de trend (zowel landelijk als provinciaal) van deze soorten, de verspreiding en de aanwezigheid over het jaar. Deze informatie is ook nodig om een oordeel te kunnen vellen over de staat van instandhouding van de betreffende diersoorten. Dit is één van de toetsingscriteria bij een afwijking van de algemene beschermingsbepalingen bij beschermde diersoorten.

Opgemerkt wordt dat er, bijvoorbeeld ten aanzien van de landelijk vrijgestelde soorten, vaak minder informatie beschikbaar zal zijn. Bij de gegevens die gevraagd worden gaat het om gegevens die redelijkerwijs beschikbaar zijn. Wij verwachten dat de in de faunabeheereenheid vertegenwoordigde partijen zich zullen inspannen om, ten behoeve van een volgend faunabeheerplan, zoveel mogelijk aanvullende informatie te verzamelen.

Het Faunabeheerplan onder de Flora- en faunawet was primair bedoeld als onderbouwing van ontheffingaanvragen. Met de Wet natuurbescherming is dit verbreed. Op grond van artikel 3.12, eerste lid, dient ook de jacht en het beheer op basis van de landelijke vrijstelling te worden uitgevoerd overeenkomstig het Faunabeheerplan. In de wet worden geen aanvullende regels gesteld aan de wijze waarop dit dient te gebeuren.

Artikel 3.2.3 Beheer en schadebestrijding

Dit artikel bevat enkele specifieke bepalingen ten aanzien van soorten waarvoor een landelijke en provinciale vrijstelling geldt of waarvoor, in het kader van artikel 3.17 van de wet, een ontheffing kan worden aangevraagd.

Gelet op de eisen van de wet en de intrinsieke waarde van de dieren dient de noodzaak van de handelingen te worden onderbouwd. Dit betekent ook dat, als er maatregelen getroffen dienen te worden, als eerste gekeken dient te worden naar de minst ingrijpende maatregelen. Dit volgt ook uit de wettelijke eis dat er geen sprake mag zijn van een andere bevredigende oplossing. Zo heeft het weren van diersoorten of het verjagen de voorkeur boven het doden. De maatregelen dienen ook efficiënt te zijn. Het verstoren en doden van dieren, zonder dat dit bijdraagt aan het voorkomen van schade, is onwenselijk.

De gestelde regels zijn vergelijkbaar met de regels uit het Besluit faunabeheer. Gelet op de eisen die in de jurisprudentie worden gesteld aan ontheffingen voor het aantonen van de dreiging van belangrijke schade wordt aanvullend vereist dat de schade wordt vermeld op het niveau van wildbeheereenheden.

Artikel 3.2.4 Jacht

Artikel 3.12, eerste lid, van de wet stelt dat de uitoefening van de jacht dient te geschieden overeenkomstig het faunabeheerplan. Dit betekent dat het faunabeheerplan hiertoe een regeling dient te bevatten. Wij hebben er voor gekozen om geen specifieke voorschriften op te nemen over de wijze waarop de jacht dient plaats te vinden. Dit wordt overgelaten aan de faunabeheereenheid.

Tijdens de parlementaire behandeling van de wet is aangegeven dat het faunabeheerplan voorziet in een samenhangende aanpak van populatiebeheer, de uitoefening van de jacht en de schadebestrijding door grondgebruikers. Op deze manier wordt de samenhang tussen de verschillende regimes bevorderd en wordt de uitvoering van het totale faunabeheer vooraf transparant. Om deze reden is opgenomen dat in het

Faunabeheerplan de samenhang tussen jacht, het gebruik van landelijke vrijstelling en de provinciale vrijstelling, ontheffingen en opdrachten duidelijk gemaakt moet worden.

Het doel van de jacht is blijkens de wetsgeschiedenis de handhaving van een redelijke wildstand in het jachtveld en het voorkomen van schade. In het faunabeheerplan zal onderbouwd moeten worden dat er sprake is van een redelijke wildstand en op welke wijze deze geborgd wordt. Dit betekent niet dat in het plan, per wildsoort, exact moet worden omschreven bij welke aantallen er sprake is van een redelijke wildstand. Een meer globale omschrijving kan voldoende zijn.

Paragraaf 3.3 Wildbeheereenheden

In artikel 3.14, eerste lid van de wet wordt de aard en organisatievorm van wildbeheereenheden beschreven. In artikel 3.14, tweede lid van de wet is bepaald dat provincies regels kunnen stellen waaraan de in hun provincie werkzame wildbeheereenheden moeten voldoen. Gelet op de centrale rol die de wildbeheereenheden hebben bij de uitvoering van het faunabeheer achten wij het van belang te borgen dat het faunabeheer op een doelmatige wijze kan plaatsvinden. Hiertoe zijn in deze paragraaf enkele specifieke voorschriften opgenomen.

Artikel 3.3.1 Rechtsvorm

De wet stelt slechts dat een wildbeheereenheid de rechtsvorm van een vereniging heeft maar geeft niet aan of het een vereniging met beperkte of met volledige rechtsbevoegdheid dient te zijn. Gelet op de rol de centrale rol die de wildbeheereenheden hebben bij de uitvoering van het faunabeheer achten wij het wenselijk dat de vereniging een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid is.

Artikel 3.3.2 Oppervlakte en begrenzing

Op dit moment bevat de provincie een aantal, vooral stedelijke, gebieden welke niet zijn ondergebracht bij een wildbeheereenheid ('witte vlekken'). Gelet op de centrale rol die de wildbeheereenheden hebben bij de uitvoering van het faunabeheer, alsmede het feit dat ook in deze gebieden een gecoördineerd beheer noodzakelijk kan zijn, is in het eerste lid opgenomen dat het werkgebied van de gezamenlijke wildbeheereenheden zich uitstrekt tot de totale provincie Utrecht. De huidige witte vlekken zullen dus onder het werkgebied van een wildbeheereenheid gebracht moeten worden.

Om haar werkzaamheden op een adequate en gecoördineerde wijze uit te voeren is het van belang dat een wildbeheereenheid zowel qua ledenaantal als werkgebied van substantiële omvang is. Om dit te borgen wordt vereist dat het werkgebied van een wildbeheereenheid een oppervlakte bedraagt van minimaal 5000 hectare. De meeste Utrechtse wildbeheereenheden voldoen hier al aan. Een aantal, vooral provinciegrensoverschrijdende, wildbeheereenheden niet.

Gelet op het feit dat door verschillende provincies ook verschillende eisen aan wildbeheereenheden kunnen worden gesteld, de faunabeheereenheid en het faunabeheerplan zijn gebonden aan het grondgebied van de provincie en ook de verstrekte ontheffingen betrekking hebben op de betreffende provincie, achten wij het van belang dat er geen sprake is van provinciegrensoverschrijdende wildbeheereenheden. Dit neemt niet weg dat het, om de doelstellingen uit het faunabeheerplan te kunnen behalen, het wenselijk kan zijn om bij de uitvoering de samenwerking te zoeken met wildbeheereenheden uit de naburige provincies.

De gestelde eisen hebben tot gevolg dat de begrenzings van de wildbeheereenheden deels aangepast moeten worden. Omdat hier enige tijd mee gemoeid zal zijn, zullen deze eisen op een later moment in werking treden.

Artikel 3.3.3 Werkzaamheden

In artikel 3.14, eerste lid van de wet is een taakomschrijving gegeven van de wildbeheereenheden. Op basis van het tweede lid van dit artikel kunnen Provinciale Staten aanvullende regels stellen.

Gezien de belangrijke verantwoordelijkheid in de uitvoering van faunabeheerplannen die wildbeheereenheden met de wet hebben gekregen, is het van belang dat sprake is van professionele secretariaten die zorg dragen voor optimale coördinatie op lokaal niveau. Een belangrijk aspect hierbij is de informatieoverdracht naar de leden van de wildbeheereenheid. Dit artikel verplicht daarom het secretariaat om haar leden op adequate wijze te informeren over relevante feiten en ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer.

Verder coördineren de wildbeheereenheid tellingen van diersoorten ten behoeve van het faunabeheerplan, verstrekken zij de resultaten hiervan aan de faunabeheereenheid en coördineren zij de verstrekking van de gegevens over de aantallen in het kader van de jacht gedode dieren.

Artikel 3.3.4 Lidmaatschap

Op grond van artikel 3.14 van de wet zijn jachthouders met een jachtakte verplicht om zich te organiseren in een wildbeheereenheid. Hier wordt duidelijk gemaakt dat de jachthouder verplicht is zich aan te sluiten bij de wildbeheereenheid waar hun jachtveld zich bevindt.

Het weigeren van het lidmaatschap van de wildbeheereenheid heeft verstrekken gevolgen voor een jachtaktehouder omdat dit tot gevolg kan hebben dat deze geen jachtakte kan verkrijgen. Om te waarborgen dat er ten aanzien van het lidmaatschap geen onnodige belemmeringen worden opgeworpen is in het derde lid, aangegeven dat aan het lidmaatschap van een wildbeheereenheid alleen eisen gesteld kunnen worden welke relevant zijn voor de uitvoering van het Faunabeheerplan. Dit betekent, bijvoorbeeld, dat niet vereist kan worden dat de jachthouder lid is van een belangenvereniging of dat jachtveldgrenzen worden aangepast. Het lidmaatschap kan ook niet geweigerd of beëindigd worden indien de jachtaktehouder zich, bij de uitvoering van het beheer en de schadebestrijding, houdt aan het bepaalde in de vrijstelling of ontheffing en de eisen van de wet en het faunabeheerplan. Redenen die geen direct verband houden met deze activiteiten, zoals het niet voldoen van de contributie, kunnen wel gevolgen hebben voor het lidmaatschap.

Artikel 3.3.5 Uitzondering lidmaatschap

Medewerkers van terreinbeherende organisaties kunnen jachthouders met een jachtakte zijn. In dat geval is deze medewerker van een terreinbeherende organisatie op grond van artikel 3.14 van de wet verplicht zich bij een wildbeheereenheid aan te sluiten. Er is voor gekozen om deze personen hiervan vrij te stellen. De terreinen van deze organisaties zijn veelal verspreid over meerdere wildbeheereenheden wat zou betekenen dat hun medewerkers lid zouden moeten worden van al deze wildbeheereenheden. Bovendien is bij deze organisaties, gelet op de aard van de organisatie en de omvang

van hun terreinen, al sprake van een samenhangend beheer. Deze vrijstelling geldt slechts voorzover de betreffende medewerkers uit hoofde van de genoemde organisaties uitvoering geven aan de bevoegdheden op basis van de wet. Indien zij deze bevoegdheden uit anderen hoofde uitoefenen, dienen zij zich hiervoor wel aan te sluiten bij een wildbeheereenheid. Om zeker te stellen dat dit beheer wel plaatsvindt in het kader van het faunabeheerplan geldt er als voorwaarde dat de betrokken organisaties wel deel uitmaken van het bestuur van de faunabeheereenheid.

Ook voor medewerkers van het, door de faunabeheereenheid ingestelde en aangestuurde, Ganzenbeheerteam Utrecht en medewerkers van, in opdracht van de faunabeheereenheid of Gedeputeerde Staten, handelende professionele schadebestrijders wordt een uitzondering gemaakt omdat deze hun activiteiten over de gehele provincie kunnen uitoefenen.

Artikel 3.3.6 Geschillen lidmaatschap

Het weigeren of het beëindigen van het lidmaatschap kan verstrekkende gevolgen hebben voor een jachtaktehouder. Gelet hierop achten wij het van belang dat eventuele conflicten over het lidmaatschap kunnen worden voorgelegd aan een geschillencommissie. Om enige afstand van de betrokken wildbeheereenheid te borgen is opgenomen dat in de geschillencommissie, naast een vertegenwoordiger namens de betreffende wildbeheereenheid ook een vertegenwoordiger namens het bestuur van de faunabeheereenheid en namens Gedeputeerde Staten zitting hebben.

Paragraaf 3.4 Vrijstelling provinciale schadesoorten

Artikel 3.4.1

Op grond van artikel 3.15, derde lid, van de wet kan er ten behoeve van beheer en schadebestrijding, bij provinciale verordening een vrijstelling worden verleend van een aantal verbodsbepalingen uit de wet. Het gaat hierbij onder andere om de verboden om beschermde diersoorten te verstoren, opzettelijk te storen of te doden. In deze paragraaf is de betreffende vrijstelling opgenomen. Bijlage I bij deze verordening bevat de soorten waarvoor de vrijstelling geldt en de hierbij geldende voorschriften. Dit is een voortzetting van de regeling welke was opgenomen in bijlage II bij de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014.

Hieraan is toegevoegd een vrijstelling voor het bestrijden van de Veldmuis. Af en toe is er bij deze soort sprake van zeer hoge dichtheden en kan er gesproken worden van een uitbraak of plaag. Onder dergelijke omstandigheden kan deze soort ernstige schade aanrichten aan, bijvoorbeeld, agrarische percelen en waterkeringen. In het verleden is er ook in Utrecht verschillende malen sprake geweest van dergelijke plagen.

Artikel 3.16, derde lid, van de wet maakt het mogelijk om soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt voor de bestrijding van overlast binnen gemeenten. Het vierde lid maakt het mogelijk om ten aanzien van deze soorten vrijstellingen te verlenen. Hierbij is relevant dat bestrijding van 'overlast' door vogels of soorten als bedoeld in paragraaf 3.2 van de wet alleen mogelijk is indien er sprake is van één van de in artikel 3.16, vijfde lid, van de wet genoemde belangen. Aangezien er slechts incidenteel sprake is van dergelijke situaties achten wij het niet opportuun om hier een vrijstelling voor te verlenen. Indien er sprake is van overlast, als bedoeld in de wet, kan er een ontheffing op basis van artikel 3.17 van de wet worden aangevraagd.

Artikel 3.4.2

Eerste t/m derde lid:

Het eerste lid van de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014 komt niet meer terug. Dit is een gevolg van het feit dat het beschermingsregime in de wet is gewijzigd. Zo is opzettelijke verstoring van soorten genoemd in de bijlage van de wet niet langer verboden. Hiervoor hoeft dan ook geen vrijstelling meer verleend te worden.

Het verstoren van vogels is in beginsel, op grond van artikel 3.1, eerste lid, verboden. Dit verbod geldt, op basis van het vijfde lid, echter niet wanneer de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Vrijstelling van het verstoringsverbod is in dergelijke gevallen dus niet nodig. Uitzondering hierop is de Brandgans aangezien deze soort ook onder beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de wet valt.

Nieuw is verder dat op grond van artikel 3.12, eerste lid, van de wet de schadebestrijding (dus ook het gebruik van deze vrijstelling), geschiedt overeenkomstig het door de Faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan.

Vijfde t/m zevende lid:

Ter beoordeling van de effectiviteit van de maatregelen en voor de controle is het van belang dat er inzicht bestaat in de locatie, het aantal gedode vogels en de soorten, en de data waarop de uitvoering heeft plaatsgevonden. Om deze reden is er (net als in de ontheffingen) een rapportageverplichting opgenomen. Om de administratieve lasten te voorkomen geschiedt de rapportage in beginsel elektronisch. Ten behoeve hiervan stelt de Faunabeheereenheid Utrecht een webapplicatie ter beschikking voor het registreren van de faunadata, die de provincie eist van de gebruikers van de provinciale besluiten. Indien de grondgebruiker, overeenkomstig artikel 3.15, zevende lid, van de wet, het gebruik van de vrijstelling door een ander laat uitoefenen kan hij ook de rapportage van de resultaten door deze persoon laten uitvoeren. De grondgebruiker blijft echter verantwoordelijk.

Artikel 3.4.3 Opschorten in verband met bijzondere weersomstandigheden

Als gevolg van bijzondere weersomstandigheden zoals de bedekking van wateroppervlakten met ijs of de onbereikbaarheid van voedsel als gevolg van sneeuw kunnen de soorten waarop deze paragraaf ziet extra kwetsbaar zijn. In dergelijke gevallen kunnen Gedeputeerde Staten beslissen het gebruik van deze vrijstelling geheel of gedeeltelijk op te schorten. Hiervoor wordt het beleid zoals verwoord in het Draaiboek bijzondere weersomstandigheden gebruikt.

Paragraaf 3.5 Overige vrijstellingen soortenbescherming

Een aantal vrijstellingen van verboden met betrekking tot beschermde diersoorten uit de Flora- en faunawet komt niet terug in de Wet natuurbescherming of de hierbij behorende uitvoeringsregelingen. Wij achten het voor de uitvoeringspraktijk wel van belang dat deze vrijstellingen worden voortgezet en hebben deze dan ook overgenomen in de verordening.

Artikel 3.5.1 Vrijstelling overige beschermde soorten

Op grond van de Flora- en faunawet en het bijbehorende Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en Faunawet gold er voor een aantal dier- en plantensoorten een vrijstelling van verbodsbepalingen uit deze wet ten behoeve van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Het betrof algemeen voorkomende soorten die niet in hun voortbestaan werden bedreigd. Een aantal van de onder deze wet beschermde soorten wordt ook door de Wet natuurbescherming beschermd. Vrijstelling van de verbodsbepalingen voor vogels en soorten die vallen onder bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn kan slechts worden verleend voor de in de artikelen 3.3 en 3.8 van de wet genoemde belangen. Werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer vallen hier niet onder. Deze vrijstelling is dan ook alleen van toepassing op soorten die vallen onder artikel 3.10, eerste lid, Wnb en die zijn opgenomen in de bijlage bij de wet.

In de bijlage bij de wet zijn zowel een aantal algemene soorten als ook een aantal (zeer) zeldzame soorten opgenomen. Bij de algemeen voorkomende soorten achten wij het niet gewenst dat voor alle werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en voor activiteiten in het kader van beheer en onderhoud een ontheffing moet worden aangevraagd. Anderzijds vinden wij bij de minder algemene of in een ongunstige staat van instandhouding verkerende,

soorten een individuele beoordeling van belang. Daarom is in bijlage II bij de verordening alleen de eerste categorie soorten opgenomen. Het gaat hierbij alleen om diersoorten aangezien alle plantensoorten in de bijlage bij de wet in een ongunstige staat van instandhouding verkeren.

Twee soorten uit de bijlage bij de wet, de Das en de Steenmarter, zijn niet in de bijlage opgenomen. Het betreft soorten welke onder het regime van de Flora- en faunawet strikt beschermd waren. Met betrekking tot de Das zijn de afgelopen tijd grote inspanningen verricht om de soort in een gunstige staat van instandhouding te krijgen. Deze inspanningen kunnen teniet gedaan worden indien het, in zijn algemeenheid, toegestaan zou worden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of deze dieren te doden. Bovendien geldt dat het doden van Dassen veelal voorkomen kan worden en het wenselijk is dat het, zonedig, vangen en verplaatsen door deskundigen geschiedt. Mede gelet op het beperkte voorkomen van de Steenmarter binnen de provincie en het feit dat er voor deze soort binnen de provincie nog geen ontheffingen zijn aangevraagd achten wij plaatsing van de soort op bijlage II op dit moment nog niet noodzakelijk.

De belangen en activiteiten waarvoor op grond van de Wnb vrijstelling (of ontheffing) verleend kan worden zijn uitgebreid ten opzichte van die genoemd in de Flora- en faunawet. De onderhavige vrijstelling geldt alleen voor de activiteiten en belangen genoemd in artikel 3.10, onderdelen a, d, e, f en g, van de wet. Dit zijn handelingen:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermten, of in het kader van natuurbeheer en
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Een aantal in de wet genoemde belangen, zoals 'het voorkomen van schade of overlast' of 'het algemeen belang' zijn dusdanig ruim of lastig te omvatten dat wij het, mede gelet op de intrinsieke waarde van de dieren, niet wenselijk vinden om hiervoor een algemene vrijstelling in het leven te roepen. Wat betreft het belang genoemd onder c ' ter beperking van de omvang van de populatie van dieren' merken wij op dat dit belang vooral speelt in het kader van paragraaf 3.4 van de wet (schadebestrijding, overlastbestrijding en faunabeheer). In lijn met het huidige beleid kan hiervoor een ontheffing op basis van artikel 3.17 van de wet aangevraagd worden.

Het is belangrijk op te merken dat het feit dat er een vrijstelling geldt niet betekent dat deze dieren in het kader van deze activiteiten altijd mogen worden gedood. Gelet op de intrinsieke waarde van deze dieren is dit niet wenselijk en dit zou ook in strijd zijn met de algemene zorgplichtbepaling uit artikel 1.11 van de wet. Daarom is bepaald dat de vrijstelling slechts geldt voorzover in redelijkheid alles is verricht of gelaten om te voorkomen dat de verboden uit de wet, worden overtreden. Deze eis is dezelfde als die ook onder de Flora- en faunawet gold voor een vrijstelling op basis van de gedragscode.

De vrijstelling op basis van dit artikel is overigens alleen van toepassing indien er geen sprake is van een goedgekeurde gedragscode op basis van artikel 3.31, eerste lid, van de wet. In dat geval zijn de verboden uit artikel 3.10 immers niet van toepassing en is een nadere vrijstelling dus niet aan de orde. In artikel 3.10, zesde lid, is een vrijstelling geregeld voor de bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis voorzover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Op grond van artikel 3.10 onder e is beheer en onderhoud in de landbouw of bosbouw alleen vrijgesteld voorzover dit als bestendig kan worden beschouwd. Bij bestendig beheer en onderhoud gaat het om het voortzetten van de ter plaatse bestaande praktijk. Om te beoordelen of er sprake is van bestendig beheer en onderhoud dienen, onder andere, de aard van de activiteit, het tijdstip de frequentie en de schaal waarop de activiteiten worden verricht meegenomen te worden.

Nieuwe vormen van onderhoud, intensivering van het beheer en onderhoud en dergelijke zijn niet aan te merken als bestendig en zijn derhalve, tenzij er sprake is van het handelen overeenkomstig een goedgekeurde gedragscode, ontheffingsplichtig.

Zoals aangegeven geldt deze vrijstelling niet voor vogels en soorten die vallen onder bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn. Dit betekent, bijvoorbeeld, dat bij maaiwerkzaamheden waarbij nesten of eieren van vogels worden vernield, steeds een ontheffing vereist is. Voor dergelijke veel voorkomende en regelmatig terugkerende activiteiten ligt het voor de hand om een gedragscode op te stellen.

Artikel 3.5.2 Bezitsverboden

Artikel 3.2, zesde lid, en artikel 3.6, tweede lid, van de wet kennen een aantal bezitsverboden. Van deze verboden kan door het bevoegde gezag vrijstelling of een ontheffing worden verleend. Indien er voor exemplaren van een bepaalde soort van deze verboden al een vrijstelling of ontheffing is verleend, gaan wij er vanuit dat er afdoende is getoetst aan de wettelijke voorschriften. We achten het in een dergelijk geval niet noodzakelijk dat, wanneer deze dieren of planten vervolgens worden verplaatst naar Utrechts grondgebied, ook in deze provincie een ontheffing wordt aangevraagd. Voor dergelijke gevallen is in dit artikel een vrijstelling opgenomen. Degene die een beroep doet op deze vrijstelling zal aan moeten tonen dat hij beschikt over een toestemming van een ander bevoegd gezag.

Deze vrijstelling is niet van toepassing voorzover het de verboden, bedoeld in de artikelen 3.2, eerste lid, en 3.6, eerste lid, van de wet betreft. Voor dieren die zijn verkregen in het kader van beheer- en schadebestrijding geldt hiervoor al een vrijstelling op grond van de Regeling natuurbescherming.

Voor dieren die niet zijn verkregen in het kader van beheer- en schadebestrijding en voor planten is er geen landelijke vrijstelling. Hiervoor zal door Gedeputeerde Staten een ontheffing moeten worden verleend aangezien de wet geen mogelijkheid biedt om af te wijken van de artikelen 3.2, eerste lid, en 3.6, eerste lid.

Artikel 3.5.3 Bescherming vogels tegen landbouwwerkzaamheden

In dit artikel is een vrijstelling opgenomen van de verboden, bedoeld in artikel 3.1, van de wet, met uitzondering van het verbod tot doden, ten behoeve van activiteiten bestemd en geschikt voor de bescherming van vogels, hun nesten en eieren en hun niet-vliegvlugge jongen tegen landbouwwerkzaamheden en vee. Dit is een voortzetting van de vrijstelling uit artikel 16a van Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten Flora- en Faunawet.

De vrijstelling is gebaseerd op het belang van de bescherming van de fauna (artikel 3.3, vierde lid, onder 4, van de Wnb) en betreft uitsluitend beschermingsactiviteiten. Het gaat hierbij dus niet om een vrijstelling voor de landbouwwerkzaamheden zelf.

De oude vrijstelling had betrekking op 'weidevogels'. Omdat er discussie zou kunnen ontstaan of een bepaalde soort een weidevogel is, is er voor gekozen de formulering aan te passen tot 'vogels'.

Artikel 3.5.4 Veiligstelling amfibieën ter vrijstelling tegen verkeer

Alhoewel er ook beargumenteerd kan worden dat uit de zorgplicht uit de wet al voortvloeit dat in het wild levende dieren verplaatst zouden mogen worden indien er een concreet gevaar bestaat dat deze worden gedood of verwond door het verkeer, is er destijds voor gekozen om in artikel 13 van Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en Faunawet een specifieke vrijstelling op te nemen ten behoeve van overzetacties van amfibieën om te voorkomen dat deze dieren omkomen in het verkeer. Ten behoeve van de rechtszekerheid is er voor gekozen deze vrijstelling over te nemen. De vrijstelling is gebaseerd op het belang van de bescherming van de fauna (artikel 3.3, vierde lid, onder 4, van de Wnb). De dieren dienen zo spoedig mogelijk, in de directe omgeving (een afstand van ten hoogste 50 meter vanaf de vangplaats) weer in vrijheid gesteld te worden.

Artikel 3.5.5 Vrijstelling amfibieën ten behoeve van onderzoek en onderwijs

Dit is een voortzetting van de vrijstelling uit artikel 16 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en Faunawet. In deze vrijstelling was van de groene kikkers alleen de 'Groene kikker (*Rana esculenta*)' vermeld. In de huidige vrijstelling zijn ook de Meerkikker (*Rana ridibunda*) en Poelkikker (*Rana lessonae*) opgenomen.

Bij de Groene kikker is er sprake van twee echte soorten: de Meerkikker (*Rana ridibunda*) en Poelkikker (*Rana lessonae*). De bastaardkikker of middelste groene kikker (*Rana klepton esculentus*) betreft een hybride tussen deze beide soorten. De volwassen dieren zijn erg lastig uit elkaar te houden. De eieren zijn niet te onderscheiden. Gelet hierop, en het feit dat ze alle drie in een gunstige staat van instandhouding verkeren, zijn ze allemaal opgenomen.

De Poelkikker is vermeld op bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soort is het mogelijk om een vrijstelling te verlenen in het belang van onderzoek en onderwijs. De Meerkikker en Bastaardkikker zijn beschermde soorten op grond van artikel 3.10 van de wet. Het belang van onderzoek en onderwijs wordt hier niet expliciet benoemd maar wordt geacht te zijn begrepen onder het algemeen belang (artikel 3.10, tweede lid, onder h).

Voor de soorten als bedoeld in artikel 3.10 van de wet geldt geen verbod om deze onder zich hebben of te vervoeren. Hiervoor wordt dan ook geen vrijstelling verleend. De vrijstellingen gelden voor de verschillende ontwikkelingsstadia van deze soorten met uitzondering van exemplaren waarvan de metamorfose is voltooid. Deze dieren dienen zo spoedig mogelijk in vrijheid gesteld te worden.

Artikel 3.5.6 Vrijstelling bezits- en vervoersverbod braakballen, losse veren e.d.

Dit is een voortzetting van de vrijstelling uit artikel 14a van Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en Faunawet. Voor soorten als bedoeld in artikel 3.10 van de Wnb is er geen sprake meer van een verbod op het vervoeren en onder zich hebben zodat er voor 'producten van' deze soorten geen vrijstelling noodzakelijk is. Voor vogels en soorten die vallen onder bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn is een dergelijke vrijstelling nog wel noodzakelijk. Hij is gebaseerd op het belang van onderzoek of onderwijs. Sterrenschot is de benaming voor geleachtige klompen dril van amfibieën die zijn uitgebraakt door predatoren zoals reigers en vossen.

Artikel 3.5.7 Vrijstelling uitzetten diersoorten

Op basis van dit hoofdstuk kunnen soorten worden gevangen welke vervolgens vrijgelaten moeten worden. Hierbij kan er een discussie ontstaan of er sprake is van het overtreden van het verbod tot het uitzetten van dieren en eieren als bedoeld in artikel 3.34, eerste lid, van de wet. In het kader van de rechtszekerheid wordt hier derhalve een vrijstelling van dit verbod verleend onder de voorwaarde dat uitzetten van soorten of hun eieren zo spoedig mogelijk plaatsvindt op een voor de soort geschikte locatie.

Paragraaf 3.6 Tegemoetkomingen in de schade

Artikel 6.1 van de Wet natuurbescherming bepaalt dat Gedeputeerde Staten in voorkomende gevallen tegemoetkomingen verlenen in geleden schade door natuurlijk in het wild levende:

- a. vogels van vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, of
- b. dieren die worden genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern, bijlage I bij het Verdrag van Bonn of de bijlage, onderdeel a, bij deze wet.

Ter invulling van deze bevoegdheid stellen Gedeputeerde Staten beleidsregels vast. In IPO-verband hebben de gezamenlijke provincies ervoor gekozen het verlenen van tegemoetkomingen in faunaschade te mandateren aan de uitvoeringsorganisatie BIJ12. Uit oogpunt van efficiëntie is een landelijke uitvoering met één loket en gebundelde kennis te prefereren. Daarnaast wordt uniformiteit in de uitvoering en rechtsgelijkheid over heel Nederland nagestreefd. In een afzonderlijk besluit worden de bevoegdheden met betrekking tot het verlenen van tegemoetkomingen gemandateerd aan BIJ12.

Artikel 3.6.1 Aanvraag om tegemoetkoming

In dit artikel wordt de elektronische wijze van indiening van een aanvraag om tegemoetkoming in schade veroorzaakt door natuurlijk in het wilde levende beschermde diersoorten geregeld. Op grond van artikel 4:1 Algemene wet bestuursrecht moet de voorwaarde van elektronische indiening van een aanvraag bij wettelijk voorschrift worden geregeld.

Vereist is dat de schade zo spoedig mogelijk (binnen 7 werkdagen) bij BIJ12 wordt gemeld. BIJ12 is dan in de gelegenheid een taxateur ter plaatse een onderzoek naar de schadeveroorzakende diersoorten en de omvang van de schade te laten instellen. Een consulent faunazaken van BIJ12 kan dan ook adviseren hoe verdergaande schade kan worden voorkomen of beperkt. Aanvragen die later dan 7 werkdagen na constatering van de schade zijn ingediend worden afgewezen.

Artikel 3.6.2 Taxatie van de schade

Dit artikel regelt in samenhang met de beleidsregels de wijze waarop de schade wordt vastgesteld. BIJ12 heeft een raamovereenkomst met taxatiebureaus die schade veroorzaakt door in het wild levende beschermde dieren taxeren.

De taxateur zal zijn bevindingen direct na de eindtaxatie bij de grondgebruiker achter laten of deze zo spoedig mogelijk toesturen. Voorzien is in de mogelijkheid dat de aanvrager zijn opmerkingen over de taxatie kan vermelden, dat de taxateur die opmerkingen van commentaar voorziet en dat de aanvrager kennis kan nemen van het commentaar van de taxateur.

HOOFDSTUK 4. HOUTOPSTANDEN

De bescherming van het houtareaal in Nederland werd tot de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming voor het belangrijkste deel geregeld in de Boswet (1963) en bijbehorende besluiten. Met de Wet natuurbescherming is een deel van de bevoegdheden op dit beleidsterrein overgedragen aan Provinciale Staten. Met de Wet natuurbescherming hebben Provinciale Staten op dit beleidsterrein meer regelgevende bevoegdheden gekregen, waarbij de wetgever een aantal kaders heeft gesteld. Voor deze verordening heeft de Boswet als basis gediend, maar is tegelijk gekozen voor een insteek waarbij hedendaagse principes in het natuurbeheer zoals ruimte voor dynamiek, kwaliteit en openheid ook een belangrijke rol spelen.

Het is conform artikel 4.2, eerste lid, van de wet verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij Gedeputeerde Staten. In artikel 4.1 van de wet zijn de uitzonderingen beschreven waarbij het wel is toegestaan om zonder deze melding over te gaan tot het geheel of gedeeltelijk vellen van een houtopstand.

Daarnaast geldt op grond van artikel 4.3, eerste lid, van de wet een herbeplantingsplicht bij het tenietgaan van houtopstanden. Dit dient in beginsel plaats te vinden binnen 3 jaar op dezelfde grond waar de bomen hebben gestaan. In deze regeling zijn vrijstellingen opgenomen ten aanzien van de herbeplantingsplicht en van de meldplicht (artikel 4.5, vierde lid, van de wet). Daarnaast kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van deze verplichtingen (artikel 4.5, eerste

en derde lid, van de wet). Tot slot biedt artikel 4.2, derde lid, van de wet Gedeputeerde Staten de mogelijkheid om een verbod tot velling op te nemen ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.

TOEPASSINGSGBIED:

De provincie is bevoegd regels te stellen ten aanzien van houtopstanden gelegen buiten de bebouwde kom. Het begrip 'bebouwde kom' wordt in de wet verder niet gedefinieerd maar uit de wetsgeschiedenis (Kamerstukken II, 2011–2012, 33.348, nr. 3, p. 194) blijkt dat het niet de bedoeling is om aan te sluiten bij de begrenzing op basis van de wegenverkeerswet en dat het regime uit de Boswet wordt gehandhaafd.

Als bijlage bij deze toelichting is een 'Indicatieve kaart toepassingsgebied hoofdstuk 4: houtopstanden' toegevoegd. Het betreft een toelichtende kaart, zonder formele status, waarop de begrenzingen zijn opgenomen zoals bij ons bekend bij vaststelling van deze verordening. Uiteindelijk zijn de door de verschillende gemeenten vastgestelde grenzen van de bebouwde kom 'houtopstanden' doorslaggevend.

Artikel 4.1.1 Indieningsvereisten melding

Een melding kan worden ingediend middels een formulier dat door Gedeputeerde Staten beschikbaar wordt gesteld. Via de website van de provincie Utrecht kan een meldingsformulier worden gedownload. Dit kan ingevuld en ondertekend worden verzonden per post of per e-mail. Daarnaast bestaat in de toekomst de mogelijkheid om een aanvraag volledig elektronisch in te dienen door het invullen van een webformulier en ondertekening met DigiD op Mijn overheid.nl.

In lid 3 zijn de voorwaarden beschreven waaraan een melding moet voldoen indien een initiatiefnemer voornemens is een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen. De regels zijn qua strekking ongewijzigd overgenomen uit artikel 2 van de voormalige Boswet, met dit verschil dat de melding niet meer wordt gedaan bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO), maar bij Gedeputeerde Staten van Utrecht.

Bij de omzetting van Boswet naar Wet natuurbescherming zijn enkele houtsoorten ook onder werking van de wet gebracht (linde, paardenkastanje, treurwilg en Italiaanse populier), zodat ook voor deze soorten nu een melding gedaan moet worden.

Artikel 4.1.2 Vrijstelling meldingsplicht

De wet regelt in artikel 4.5, vierde lid dat Provinciale Staten in bepaalde gevallen vrijstelling kunnen verlenen van de plicht tot melden bij het vellen van een houtopstand. In dit artikel is een aantal vrijstellingscategorieën opgenomen, dat een voortzetting van bestaand beleid vormt.

In onderdeel a van dit artikel is opgenomen dat onder bepaalde omstandigheden kleinschalige verjonging gezien kan worden als een verzorgingsmaatregel die de blijvende houtopstand kan bevorderen. Hiervan is sprake als de kwaliteit van de bestaande houtopstand gering is en met het oog op het verbeteren van die kwaliteit een verjonging van kleine delen van de houtopstand wordt ingezet. Dit onderdeel beoogt het bosklimaat te behouden, hetgeen zowel ecologisch als vanuit productie van belang is. Hiernaast biedt het ruimte om in gesloten bossen tijdelijk open ruimten te krijgen waarmee de biodiversiteit bevorderd wordt. Ook het ontwikkelen van mantelzoomvegetaties en heidebermen van een bospad zijn mogelijk mits met mate.

Aan deze vrijstellingsmogelijkheid worden de volgende voorwaarden gesteld. Het kappen van verjongingsgaten die niet groter zijn dan 1,5 maal de boomhoogte en gezamenlijk niet meer beslaan dan 10% van de oppervlakte van het bosperceel worden gezien als een dunning waarvoor geen meldingsplicht aan de orde is. Bovendien mag dit kappen van

verjongingsgaten maximaal eenmaal in de vier jaar plaatsvinden en mag de te kappen oppervlakte niet meer dan 10 are bedragen. Afhankelijk van het beheer van de houtopstanden kan verjonging later plaatsvinden. Deze regeling is specifiek bedoeld voor het realiseren van een gevarieerd bos, door de inzet van verjonging.

Onder bosperceel (onder a, sub 1) wordt verstaan een bosvak dat omringd wordt door paden (niet zijnde dunningspaden), wegen of waterlopen. Geen duurzaam bosbeheer, zoals bedoeld onder a, sub 4, is bijvoorbeeld het dunnen van bos om begrazing met vee mogelijk te maken of om gronden ook agrarisch te kunnen gaan gebruiken.

In artikel 4.4, onderdeel 1, sub a van de wet is geregeld dat voor het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn geen meldings- en herplantplicht geldt. Onderdeel b van artikel 4.1.2 van deze verordening bevat eenzelfde vrijstelling van de meldingsplicht voor het verwijderen van spontane boomopslag, veelal ontstaan door gebrek aan onderhoud, op open natuurterrein, zoals heide, stuifzand en ven-oevers, als die opslag niet ouder is dan 20 jaar. Artikel 4.2.3 van onze verordening regelt hiervoor tevens een vrijstelling van de herplantplicht.

Onder natuurterreinen, zoals bedoeld in onderdeel b van dit artikel wordt het volgende verstaan. Open natuurterrein is grond die de hoofdfunctie natuur heeft, heideveld, ven, hoogveenterrein, zandverstuiving, duinterrein, kwelder, schor, gors, slik, riet- en ruigtland, laagveenmoeras, alsmede grasland of bouwland dat de hoofdfunctie natuur heeft.

Artikel 4.2.1 Eisen aan herbeplantingen

Artikel 4.3, derde lid van de wet stelt dat Provinciale Staten bij verordening regels kunnen stellen aan de wijze van herbeplanting. In dit artikel zijn deze regels uitgewerkt. Het doel van het geregelde in de artikelen 4.1 tot en met 4.9 in de wet is het duurzaam instandhouden van bossen. Een belangrijk doel daarbij is het behoud van de hoeveelheid bosareaal, maar het is ook van belang dat herplant op een dusdanig verantwoorde wijze wordt uitgevoerd dat sprake is van een duurzame instandhouding en ontwikkeling van houtopstanden. In artikel 4.3, tweede lid, van de wet wordt daarom onder meer gesteld dat een rechthebbende herbeplanting die niet is aangeslagen binnen drie jaar vervangt. Gedeputeerde Staten zien er door middel van controles en toezicht op toe of herbeplanting binnen de genoemde termijn daadwerkelijk aanslaat.

De regels in artikel 4.2.1 van de verordening vormen een kader dat zou moeten leiden tot een op bosbouwkundige, duurzame wijze van herbeplanten waarmee de kans dat herplant aanslaat wordt gemaximaliseerd. De onderdelen a tot en met g bevatten daarbij de concrete overkoepelende regels waaraan de herplant dient te voldoen. In onderdeel d wordt een aantal specifieke technische eisen uiteengezet die gelden bij de daadwerkelijke uitvoering van de maatregelen tot herplant.

Het doel van deze eisen is om de hoofddoelstelling van het niet achteruit laten gaan van de oppervlakte houtopstanden vorm te geven. Daarnaast is ook de kwaliteit van de houtopstanden van belang. Daarbij wordt gelet op de doelstellingen die de betreffende houtopstand kent. Van belang is bijvoorbeeld dat de houtopstand de functies voor natuur, landschap, houtproductie en recreatie in zekere mate evenwichtig kan vervullen. Gelet op deze punten moet het begrip “bosbouwkundig verantwoord” ruim uitgelegd worden. Het gaat niet alleen om de houtteeltkundige kwaliteit van de houtopstand, maar ook om de natuur- en landschappelijke waarde.

Dat roept ook de vraag op of de herplant van de houtopstand op enige manier ook een relatie dient te hebben met de gevelde houtopstand. De Boswet stelde in de toelichting dat de herplant in verhouding diende te staan tot het gevelde. Deze koppeling wordt nu ook weer aangebracht. Derhalve is in lid 1 onder e opgenomen dat de houtopstand tenminste vergelijkbare ecologische en landschappelijke waarden moet kunnen vertegenwoordigen. Hiermee wordt niet bedoeld dat er precies dezelfde soorten geplant moeten worden als er voor de velling aanwezig waren. Wel is het de bedoeling dat een houtopstand die een ecologische waarde vertegenwoordigde ook na herplant weer ecologische waarden van minimaal dezelfde kwaliteit kan herbergen.

Het vellen van een houtopstand kan grote impact op de omgeving hebben. Het is daarom van belang deze op zo kort mogelijke termijn te herstellen, zodat de functie die de houtopstand vervult ook snel weer hersteld wordt. Derhalve worden er eisen gesteld aan de oppervlakte, de te kiezen soorten (het kunnen vormen van een volwaardige duurzame houtopstand) en het in sluiting kunnen komen van het kronendak. Dit laatste behelst dat er voldoende en kwalitatief goed plantmateriaal gebruikt dient te worden of dat er voldoende zaailingen aanwezig zijn. Snel groeiende soorten behoeven minder plantmateriaal per ha. Het kunnen vormen van een duurzame en volwaardige houtopstand behelst dat soorten die gebruikt worden volledig tot wasdom kunnen komen op de bodem waarin ze geplant worden. Het planten van meer-eisend naaldhout (fijnspar, douglas) op droge arme zandgronden zal bijvoorbeeld niet leiden tot een duurzame houtopstand, omdat bomen voortijdig zullen afsterven en/of niet tot volle wasdom kunnen komen. Het zelfde geldt bijvoorbeeld voor het gebruik van beuk op bodems met hoge stagnerende grondwaterstanden.

Artikel 4.2.2 Eisen aan herbeplanting op andere grond

Op grond van artikel 4.5, eerste lid, van de wet kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing van de herbeplantingsplicht verlenen, indien deze herbeplanting wordt uitgevoerd op andere grond. Deze andere gronden dienen wel te voldoen aan de door Provinciale Staten vastgestelde regels. Deze regels zijn in dit artikel opgenomen. In het tweede lid van dit artikel is een compensatieplicht opgenomen. In het derde lid is bepaald dat Gedeputeerde Staten deze regel nader mogen uitwerken in beleidsregels. Dat is gebeurd in artikel 4.4 van de beleidsregels.

De andere grond mag niet al gebruikt worden als herbeplantingslocatie en mag niet al van houtopstand zijn voorzien. Zo wordt voorkomen dat het totale bosareaal wordt verminderd.

Artikel 4.2.3 Vrijstelling herbeplantingsplicht

De wet regelt in artikel 4.5, vierde lid dat provinciale staten in bepaalde gevallen vrijstelling kunnen verlenen van de plicht tot melden of plicht tot herbeplanting bij het vellen van een houtopstand. In dit artikel is een vrijstelling van de herbeplantingsplicht opgenomen voor het verwijderen van houtopstanden in het kader van natuurherstel. Wel worden hieraan drie voorwaarden gesteld, namelijk dat de houtopstand het gevolg is van spontane boomopslag en deze niet ouder dan 20 jaar is. Bovendien mag de te verwijderen houtopstand niet bestemd zijn om een herbeplantingsverplichting te compenseren.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat een vrijstelling van de meldingsplicht voor deze categorie in artikel 4.1.2, tweede lid, van de verordening is opgenomen.

HOOFDSTUK 5. BESCHERMING VAN LANDSCHAPPELIJKE, NATUURWETENSCHAPPELIJKE, CULTUURHISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

ALGEMEEN

In dit hoofdstuk worden regels gesteld ten aanzien van de bescherming van het landschap, de natuur, de cultuurhistorische en archeologische waarden (hierna: LNCA-waarden) in de provincie. Deze regeling was opgenomen in een afzonderlijke verordening, de Lsv.

Omdat de Wet natuurbescherming ook ziet op landschappelijke waarden, de Lsv ook betrekking had op natuurwetenschappelijke aspecten en het feit dat bij ingrepen in het landschap waarbij de Lsv aan de orde is, in veel gevallen ook de bepalingen uit de Wnb spelen, is besloten de Lsv onder te brengen in deze verordening.

Dit hoofdstuk heeft geen grondslag in de wet maar is gebaseerd op artikel 145 van de Provinciewet (autonome verordenende bevoegdheid).

Uitgaande van, zogenaamde, motieftheorie kunnen in de verordening, naast de regels die voor diezelfde zaak al door andere overheden gesteld zijn, regels worden gesteld. Tevens geldt, dat als de regelingen van twee verschillende overheden vanuit hetzelfde motief gegeven zijn, aanvullende regels mogelijk zijn, tenzij de hogere regelgeving, dus een wet of Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB), kennelijk beoogt om in een uitputtende regeling te voorzien. Op grond hiervan kunnen dus in aanvulling van de Wnb nadere regels worden gesteld.

De doelstellingen van dit hoofdstuk zijn onveranderd de bescherming de, hierboven genoemde, LNCA-waarden in de provincie overeenkomstig het beleid, dat is vastgelegd in onder meer de Natuurvisie provincie Utrecht, Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen, de beleidsnota en Tastbare Tijd 2.0, en in de Cultuurhistorische Atlas van de provincie Utrecht. Bij het verloren gaan van deze waarden gaat het niet alleen om grootschalige ingrepen en/of vormen van aantasting. Het gaat juist vooral om kleinschalige vormen van aantasting. Door het groter aantal en hogere frequentie levert dat een sluipend maar daarom niet minder bedreigend proces op. Zeker ook als het gaat om vele kleine onomkeerbare aantastingen. Daarop focust deze regeling.

Hoofdstuk 5 van de verordening biedt een doelgerichte basisbescherming voor ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische hoofdstructuren, aardkundige waarden, kleine blauwe en groene landschapselementen en algemene natuur- en landschapswaarden. Daarmee neemt het als beschermingsinstrument voor de ruimtelijke kwaliteit van het landelijke gebied een specifieke positie in, toegespitst op het “groene” milieu, naast de milieuwetgeving voor het “grijze” milieu.

De beoordeling van ingrepen en handelingen aan de LNCA-waarden kan plaatsvinden per paragraaf, maar ook een combinatie met andere paragrafen is mogelijk. De belangenafweging is dwingend van karakter en biedt geen ruimte om met andere belangen dan de belangen genoemd in artikel 5.6.1, tweede lid rekening te houden. In deze afweging wordt het belang van de te verwachten of aanwezige precedentwerking, die zeer ongewenste consequenties kan hebben, meegenomen.

Paragraaf 5.1. Algemene bepalingen

Deze paragraaf bevat naast een overzicht van de gebruikte begrippen de begrenzing van het werkingsgebied van de verordening en de basisbepalingen voor de ontwikkeling van de benodigde beleidskaders.

Paragraaf 5.2. Borden, vlaggen, spandoeken en objecten

Opschriften, afbeeldingen en aankondigingen zijn opgenomen in de begrippen borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen of objecten (hierna samen borden). Het plaatsen en aanwezig zijn van borden in combinatie met hun dragers strookt niet met de landschappelijke doelstelling van de verordening.

Uitgangspunt van de verordening is, dat elk bord of reclameobject zonder opschrift, afbeelding of aankondiging, inclusief de constructies ten behoeve daarvan, in beginsel een aantasting vormt van de landschappelijke waarde. In bepaalde situaties kan deze aantasting aanvaardbaar zijn. Deze situaties zijn op basis van het sinds 1986 gevoerde beleid vastgelegd in de vrijstellingen van de artikelen 5.2.2 en 5.2.3. Op deze situaties is het verbod van artikel 5.2.1 niet van toepassing.

Beleidsmatig is sinds 1986 al onderscheid gemaakt tussen objectgebonden (aanvaardbare aantastingen) en niet-objectgebonden (onaanvaardbare aantastingen) opschriften, afbeeldingen en aankondigingen. Voor de eerste groep werden ontheffingen verleend en de tweede groep werd strikt gehandhaafd. Na de daaruit voortvloeiende grote opruimactie in

de jaren '90 is het gemiddelde van de toen verleende ontheffingen vertaald in het Vrijstellingsbesluit borden provincie Utrecht 2003. Daarnaast zijn de Beleidsregels buitenreclame provincie Utrecht 2007 vastgesteld om de keuzes en de samenhang tussen de handhaving, vrijstellingen en aanvragen om ontheffing aan te geven. Het wel of niet aanvaardbaar zijn van borden inclusief hun (dragende) constructies wordt geconcretiseerd door de landschapsbeïnvloedende factoren van deze borden, zoals maatvoering, kleurstelling, aantallen, locatie en de situering in het landschap, te beoordelen in het landschapstype waarbinnen ze zijn of worden geplaatst. Borden mogen de landschappelijke waarde, zijnde het samenspel van de beeldkwaliteit, de visuele belevingswaarde of de visueel-ruimtelijke verschijningsvorm van dat landschap, niet onaanvaardbaar schaden.

Niet-objectgebonden borden zijn niet vrijgesteld omdat zij altijd een onaanvaardbare aantasting van de landschappelijke waarde vormen. Ze kunnen op iedere willekeurige locatie in de open groene ruimte worden geplaatst en door het ontbreken van deze omgevingsrelatie veroorzaken zij altijd een onevenredige aantasting van de landschappelijke waarde. Daarnaast is een overkill aan borden, ook borden met een omgevingsrelatie, ook een onaanvaardbare aantasting van de landschappelijke waarde.

In de verordening is dit alles samengevoegd tot één gesloten regeling. Het verlenen van ontheffingen is uitgesloten. De landschappelijke beoordeling vindt als hierboven verwoord plaats, maar dan afgemeten aan de landschappelijke impact van een algemene vrijstelling. Mocht in een nu nog onbekende situatie behoefte bestaan om een bepaalde categorie borden onder bepaalde voorwaarden alsnog toe te staan, dan bestaat altijd de mogelijkheid om de verordening daarop aan te passen.

Paragraaf 5.3. Storten, dempen, ophogen en rommelterreinen

In deze paragraaf spelen onomkeerbare ingrepen een belangrijke rol. Meestal zijn dan de natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden in het geding.

De natuurwetenschappelijke waarde bestaat uit een abiotisch (niet levend) en biotisch (levend) deel. Onder het abiotische milieu kunnen, in dit kader van belang, worden onderscheiden bodem, oppervlaktewater, geologie en geomorfologie. De laatste is een belangrijke component van de aardkundige waarde. Dit zijn bijvoorbeeld stuwwallen, stuifduinen, beekdalen, riviermeanders etc. Geologie en geomorfologie samen vormen de dragers van het landschap. Het biotische deel bestaat uit natuurlijke en halfnatuurlijke levensgemeenschappen met inbegrip van wilde flora en fauna. Het gaat daarbij niet alleen om de concreet aanwezige waarde, maar zeker ook om potentiële waarde. Dit zijn de redelijkerwijs in potentie aanwezige waarden.

Voor sommige ingrepen is de cultuurhistorische component belangrijker. In dit verband gaat het dan met name om het cultuurlandschap en de historische geografie, dit zijn alle landschappelijke elementen die het gevolg zijn van menselijk handelen in het verleden, denk hierbij bijvoorbeeld aan verkavelingspatronen, pestbosjes, landgoederenzones of ontginningssassen. In combinatie met paragraaf 5.5 kan de verordening deze elementen beschermen. Archeologische waarden kunnen een rol spelen. Het kan gaan om potscherven, resten van voedselbereiding, graven, maar ook om verkleuringen in de grond waaraan te zien is dat er vroeger een huis heeft gestaan of een sloot heeft gelopen. Omdat de verordening niet ziet op het graven in de bodem speelt deze waarde binnen de verordening vaak alleen een rol als bijvoorbeeld door zwaar materieel de bodem geroerd dreigt te worden.

Voor veel voorkomende handelingen zijn vrijstellingen geformuleerd in artikel 5.3.2. Denk hierbij aan normaal slootonderhoud, tijdelijke baggerdepots, bouw- en infrastructurele projecten, het verwerken van snoeihout in takkenrillen etc. Getracht is met de vrijstelling zoveel mogelijk recht te blijven doen aan de bescherming van de LNCA-waarden. Voorwaarden aan de vrijstelling moeten een basisbescherming bieden. Soms is de vrijstelling expliciet gekoppeld aan het Natuur-netwerk Nederland en de groene contour, bijvoorbeeld voor het ophogen van agrarisch gebruikte percelen.

Naast bovengenoemde aspecten speelt bij rommelterreinen ook de landschappelijke waarde, zoals hierboven omschreven, een belangrijke rol. Het verbod op rommelterreinen stelt paal en perk aan het lukraak in gebruik nemen van percelen en terreinen waarvoor deze niet zijn bestemd. Het speelt in op het thema landschappelijke verrommeling. Het verbod op rommelterreinen ziet alleen op lokale elementen zoals het bewaren op daartoe niet bestemde terreinen van hout, stenen, (oude) voertuigen, pallets, aannemersmateriaal, sloophout, hoibalen, etc.

In deze paragraaf is naast de vrijstellingen een ontheffing van het verbod mogelijk, behalve voor rommelterreinen.

Paragraaf 5.4. Wateren

De paragraaf Wateren heeft betrekking op woonschepen, vaartuigen, voorwerpen en hun voorzieningen. Afdeling A gaat over woonschepen. De beleidsdoelstellingen daarvan zijn verankerd in de Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012, vastgesteld door Provinciale Staten op 7 oktober 2002 (hierna Notitie). In deze Notitie wordt een koppeling gelegd met de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en de PRV. In deze documenten

wordt het wonen op het water als erkende woonvorm beschouwd. Net als voor woningen zijn er eisen gesteld aan maximum maten en locaties. Het woonschepenbeleid is ingezet op twee sporen, enerzijds de ruimtelijke ordening en anderzijds de verordening. De PRV geeft in overeenstemming met het woonschepenbeleid de ruimtelijke randvoorwaarden voor nieuwe woonschepenligplaatsen. Het logische vervolg is dat de overige aspecten (bijvoorbeeld, afmetingen, onderlinge afstand, bouwwerken op de oever bij een woonschip) eveneens in de PRV worden opgenomen. Woonschepen die voldoen aan het in de verordening geformuleerde afmetingenbeleid vallen onder een algemene vrijstelling. Mochten later via de PRV andere maten gaan gelden wordt de vrijstelling daarop afgestemd. De PRV is leidend.

Uit het oogpunt van deregulering laat de verordening niet ruimtelijk relevante onderdelen behorend bij een ligplaats met een woonschip los, zoals oever- en afmeervoorzieningen en het kleurenbeleid voor woonschepen. Een kleine groep woonschepen blijft uitgezonderd van de vrijstelling. Het gaat om bijvoorbeeld bijzondere ligplaatsen met bijzondere (varende) woonschepen, die onder het scheeptypen- en/of oeverbeleid vallen. De verordening voorkomt dat deze varende woonschepen in bijvoorbeeld de uiterwaarden worden vervangen door minder in het rivierbeeld passende woonarken of de oever daar occuperen. Ter afronding van het Uitvoeringsprogramma woonschepenknelpunten vallen deze woonschepen, maar ook gedoogde of illegale woonschepen buiten de vrijstelling. In deze situaties blijft de provincie grip houden in het veld. Alle situaties, die in een later stadium voldoen aan de vrijstelling kunnen daar automatisch onder schuiven. Als ze onder de vrijstelling vallen heeft de provincie geen grip meer op de ligplaats, het woonschip en de oever-, afmeer- en havenvoorzieningen.

De afdelingen B en C gaan over vaartuigen en de voorwerpen op de grens van water en land en hun voorzieningen. Dit beleid verandert nauwelijks ten opzichte van de Notitie. Het is nog steeds gericht op het “schoonmaken” en “schoonhouden” van natuur en landschap in en rondom wateren. De aantasting van LNCA-waarden aan de waterkant door het op willekeurig locaties afmeren van vaartuigen en voorwerpen blijft een aanhoudende zorg. De verordening is vaak het enige instrumentarium dat grip geeft op deze specifiek handelingen op de grens van water en land. Voorwerpen veroorzaken dikwijls een flinke landschappelijke verrommeling. Voor voorwerpen kunnen dan ook, behoudens een enkele uitzondering, geen ontheffingen worden verleend. Voor niet aan een erf gebonden vaartuigen en hun voorzieningen worden om dezelfde landschappelijke redenen in beginsel geen ontheffingen verleend.

Ontheffing voor het bij een erf afmeren van één gesloten vaartuig en/of vaartuig met een grotere lengte dan 7 meter vindt in beginsel alleen plaats indien sprake is van een vaartuig dat als varend monument staat ingeschreven bij het Register Varend Erfgoed Nederland (en het vaartuig zodoende een meerwaarde vormt voor de ter plaatse aanwezige en door de verordening te beschermen Landschappelijke en cultuurhistorische waarden) dan wel er op de desbetreffende locatie geen sprake is van de aanwezigheid van landschappelijke waarden. De vrijstelling uit artikel 5.4.8, derde lid, met

betrekking tot het bij een erf afmeren van één open vaartuig met een maximale lengte van 7 meter, geeft de grens aan van wat landschappelijk aanvaardbaar is.

Paragraaf 5.5. Beschermde kleine landschapselementen

Deze paragraaf sluit aan op paragraaf 5.3. In die paragraaf kunnen kleine 'blauwe' landschapselementen worden beschermd en met deze paragraaf kleine 'groene' landschapselementen. Een combinatie is mogelijk. Kleine landschapselementen geven vorm aan het landschap en zijn bepalend voor de identiteit van een streek. Ze maken de geschiedenis van een landschap voor iedereen leesbaar en beleefbaar. In deze paragraaf zijn het bosjes, houtwallen, singels, bomenrijen, heggen, kleine natuurterreintjes, bloemdijken e.d. Ze vervullen vele functies zoals perceelbegrenzing, habitat en verbindingzone voor allerlei dieren. De elementen staan niet op zichzelf maar vormen netwerken al of niet in combinatie met bossen en natuurgebieden (Natuurnetwerk Nederland). Ze dragen ook bij tot de recreatieve aantrekkelijkheid van landschappen. Landschappen in het agrarisch cultuurlandschap zijn in hoog tempo veranderd. Beplantingselementen zijn gekapt en kleine wateren gedempt, de samenhang tussen de elementen vermindert en netwerken verbrossen. Bovendien gaat de kwaliteit van de elementen zelf achteruit. Dit nog steeds voortgaande sluipende proces maakt een effectieve basisbescherming van de meest waardevolle elementen belangrijk.

Deze paragraaf richt zich op deze basisbescherming en de bescherming van het element in zijn geheel. Om niet alle handelingen op alle elementen van toepassing te laten heeft er een inventarisatie van de meest waardevolle elementen plaatsgevonden. Deze zijn op een kaart ingetekend. Na bekendmaking gaat de bescherming uit hoofde van deze paragraaf in. Ontheffingen van de verboden zijn niet mogelijk. Wel kan via een melding het verzoek worden gedaan om ten behoeve van onomkeerbare handelingen wegens dringende redenen de beschermde status op te heffen. Gedeputeerde Staten zullen hierop actief moeten reageren.

Paragraaf 5.6 Ontheffingen

Deze paragraaf gaat over het proces van de ontheffingsverlening, de belangenafweging, de overgangsbepalingen van de ontheffingen Vnl en schadevergoeding.

Artikelsgewijs:

Paragraaf 5.1 Algemene bepalingen

Artikel 5.1.1 Begripsbepalingen

In dit artikel zijn alle begrippen uit de diverse paragrafen van dit hoofdstuk samengebracht. De meeste zijn op zichzelf duidelijk en behoeven geen nadere toelichting. Voor een klein aantal is dit wel het geval:

- Erf: Met het begrip erf wordt de grond bedoeld, die direct bij de woning aansluit en ook behoort tot die woning. Vanuit de verordening is daarbij vooral de visuele aansluiting van belang. Dit is zeker het geval als een erf direct aan het water gelegen is, Maar ook als een oever van een erf wordt gescheiden door een openbare weg en/of een ander perceel, kan die visuele binding aanwezig zijn. Maar dat is niet zonder meer het geval.

De definitie bevat in dit kader een drietal beperkingen: de visuele binding, die maakt dat een afgescheiden oever bij het erf gerekend kan worden, ontbreekt als:

- het scheidende perceel een agrarische, natuur of industriële bestemming heeft, waarbij onder agrarische bestemming ook alle bestemmingen met de toevoeging NLC en/of A waarden vallen;
- het erf voornamelijk op grotere afstand van de scheidende weg ligt en daar alleen door middel van een in-, uitrit of oprijlaan mee verbonden is (de situatie van de zogenaamde achtergelegen erven) of

- de oeverstrook ten opzichte van het erf niet direct aan de overzijde van de weg of het scheidende perceel ligt, maar slechts bereikbaar is door de weg of het perceel schuin over te steken. Dit komt bijvoorbeeld voor als recht tegenover (rekening houdend met de verkavelingsrichting ter plaatse) het erf al een woonschip is aangemeerd. In dat geval wordt een verderop langs de weg gelegen vrije oeverstrook niet meer tot het erf gerekend.
- Goothoogte: Bij woonarken, niet varende schepen op meestal een rechthoekig betonnen casco, wordt de goothoogte gemeten door het trekken van twee lijnen. De eerste lijn is loodrecht vanaf de waterspiegel omhoog en de tweede lijn is op het dak met de dakhelling meelopend. Waar deze elkaar kruisen ligt het meetpunt. Bij woonschepen is dit het hoogste punt loodrecht vanaf de waterlijn. Jachten en andere pleziervaartuigen vallen niet onder het begrip als en zolang deze als zodanig worden gebruikt. Jachten en andere pleziervaartuigen worden geacht niet als zodanig te worden gebruikt als- bijvoorbeeld op grond van aansluiting op openbare nutsvoorzieningen, andere aan de wal getroffen voorzieningen of anderszins- redelijkerwijs moet worden aangenomen, dat het gebruik als zodanig feitelijk bijzaak.

Artikel 5.1.2 Toepassingsgebied

Lid 1

De te beschermen LNCA-waarden in het kader van de verordening liggen primair buiten het verstedelijkte gebied. In de Lsv-versie uit 2013 en zijn voorgangers werd als grens daarvoor de bebouwde kom op grond van de Wegenwet aangehouden. Inmiddels is in het kader van het ruimtelijk beleid de rode contour ontwikkeld. Deze contour is meer dan de grens van de bebouwde kom gebaseerd op in het veld waar te nemen verstedelijkings- kenmerken. Om die reden verdient het de voorkeur om bij de begrenzing van het stedelijke gebied uit te gaan van die rode contour. Binnen die contour wordt het stellen van regels overgelaten aan de gemeentebesturen.

Omdat de geldende rode contour meestal buiten de begrenzingen van de bebouwde kom ligt, betekent het aanhouden van die rode contour in de regel een beperking van het werkingsgebied van de verordening (het gebied tussen de contour en de komgrens valt voortaan buiten de werking van de verordening), en dus een deregulering. Waar echter de op het moment van vaststelling van de verordening geldende komgrens verder reikt dan de rode contour, blijft de oude begrenzing van kracht. De effecten hiervan zijn nog niet in kaart gebracht en om die reden wordt vooralsnog in die gevallen de komgrens als grens van het werkingsgebied van de verordening gehandhaafd.

Lid 2

Als de rode contour of de grens van de bebouwde kom gelijk is aan de grens tussen land en water kan het voorkomen dat een vaartuig of een woonschip net buiten die grens ligt, maar de oever of kade waaraan ze liggen afgemeerd binnen de kom ligt. In dat geval wordt deze woonschepen en vaartuigen geacht zich eveneens binnen de bebouwde kom te bevinden. Omgekeerd kan het woonschip binnen de contour of de komgrens liggen, terwijl de oever met de afmeervoorzieningen daarbuiten ligt. Het artikel brengt tot uiting, dat de ligging van de oever bepalend is.

Lid 3

Naast de grensgevallen bij de rode contour zijn er ook de grensgevallen bij de provinciegrens: vaartuigen kunnen in de ene provincie liggen, terwijl de oever en de afmeervoorzieningen zich in een andere provincie bevinden. In die gevallen vormt de provinciegrens een harde grens: voor het woonschip geldt de regelgeving van de provincie waar het zich bevindt en voor de afmeervoorzieningen de regelgeving van de andere provincie.

Artikel 5.1.3 Beleidsplan en waardenkaarten

Lid 1

Vanuit de verschillende sectorale belangen kunnen Gedeputeerde Staten beleidsplannen vaststellen ter uitvoering van de verordening. Voorbeelden hiervan zijn (niet limitatief) het beleidsdocument de Natuurvisie Utrecht, de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen en de provinciale cultuurhistorische atlas. Deze beleidsdocumenten dienen als bouwstenen voor de onderbouwing van ontheffings- of handhavingsbeschikkingen.

Lid 2

De waardenkaarten geven een topografische uitwerking van het beleid op uitvoeringsniveau. Gedacht kan worden aan het vertalen van bijvoorbeeld de cultuurhistorische hoofdstructuur naar een niveau waarop aanvragen voor bijvoorbeeld slootdempingen direct per locatie op een voor iedereen inzichtelijke manier kunnen worden beoordeeld. Voorts dient de kaart, of een kopie van de kaart, zo nodig voor de registratie van herplantverplichtingen op basis van dit hoofdstuk.

Artikel 5.1.4 Waardenkaart kleine landschapselementen

De waardenkaart bevat alle kleine landschapselementen die voor bescherming in aanmerking komen met de daarbij behorende motivering en moet flexibel bij te houden zijn. Voorts moeten er combinaties te maken zijn met kleine landschapselementen zoals die onder paragraaf 5.3 worden beschermd. Voorbeelden zijn kleine wateren en poelen. Om deze reden is de bevoegdheid tot vaststelling en wijziging van de kaart neergelegd bij Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten kunnen, mede gelet op de rechtszekerheid een klein landschapselement alleen van de kaart verwijderen indien zwaarwegende publieke belangen dit vergen. Tegen het besluit tot plaatsen of verwijderen van een klein landschapselement staat bezwaar en beroep open.

Paragraaf 5.2 Borden, vlaggen, spandoeken en objecten

Artikel 5.2.1 Verbod

Uitgangspunt is een compleet verbod voor borden, vlaggen, etc., behoudens nader genoemde uitzonderingen. Het verbod richt zich tot meerdere personen. Zo geldt het verbod voor degene die een bord wil plaatsen maar ook voor de eigenaar, gebruiker, huurder of pachter van de grond waarop een bord is of wordt geplaatst en dat daar al dan niet wordt gedoogd. Dit betekent dat in geval van overtreding van het verbod, die personen daarop kunnen worden aangesproken.

Artikel 5.2.2 Algemene vrijstellingen

Dit artikel bevat een aantal algemene vrijstellingen, waarbij de aanvaardbaarheid vanuit het oogpunt van landschapsbescherming vastgesteld kan worden op basis van algemene criteria en aard, aantal en afmetingen, etc., niet aan de orde is.

Aan de al eerder in de Lsv opgenomen vrijstellingen voor objecten, etc., waar elders al een regeling voor getroffen is, of die niet vanaf een publieke plaats zichtbaar zijn, dan wel zich in pandig bevinden, is een vrijstelling toegevoegd voor locatiegebonden kunstuitingen. De ratio hiervoor is, dat bij het ontwerp van die kunstuitingen en bij de beslissing tot plaatsing het effect op het landschap onvermijdelijk al uitdrukkelijk is meegenomen.

Artikel 5.2.3 Specifieke vrijstellingen

Dit artikel bevat een groot aantal vrijstellingen, toegespitst op specifieke situaties en omstandigheden, die de grenzen bepalen van wat wel, of niet acceptabel is.

Leden 1 en 2 borden op bedrijven

Het betreft borden, vlaggen of spandoeken die betrekking hebben op de uitoefening van een dienst, beroep of bedrijf. Het betreft zowel borden en vlaggen op het gebouw zelf aangebracht of een bord in de onmiddellijke nabijheid daarvan. Het kan hier gaan om restaurants, hotels, tuincentra etc. Borden die tegen de gevel zijn

geplaatst, zijn toegestaan. Het bord mag bijvoorbeeld niet op het dak zijn aangebracht. Bovendien moet er een relatie bestaan tussen het bord of spandoek en de functie van het gebouw.

Lid 3 inritborden bij bedrijven

Hier gaat het om borden die worden geplaatst ter markering van de entree naar het aan de borden gerelateerde pand. De borden mogen alleen worden geplaatst als de wegbeheerder geen modelbord is aangeboden. Verder geldt, dat als op het terrein meerdere bedrijven gevestigd zijn, zij het toegestane bord moeten delen.

Lid 4 verkoop- en afleverpunten voor motorbrandstof (tankstations)

Borden, spandoeken en vlaggen die geen betrekking hebben op de activiteiten in het tankstation, vallen niet onder de vrijstelling van het verbod. Voor tankstations gelden inhoudelijk dezelfde voorschriften als voor andere bedrijven zoals bedoeld in de leden 1 en 2. Er is echter één uitzondering en die betreft het bord bij het tankstation dat de brandstofprijzen aangeeft (de zogenaamde blikvangers).

Lid 5 informatieborden gebieden/bezienswaardigheden

Het betreft borden en informatiezuilen met informatie over natuurterreinen of bezienswaardigheden langs provinciale en gemeentelijke wegen. Het betreft in het algemeen borden met educatieve of geografische informatie die uit een belang van bescherming van natuur, educatie en recreatie wenselijk zijn. Hierbij kan gedacht worden aan informatieborden met daarop een gebiedsaanduiding of borden van bijvoorbeeld Natuurmonumenten, of Nationale parken met informatie over het achterliggende gebied. Tevens vallen hieronder borden die een lands-, gemeente- of provinciegrens aanduiden en borden met de aanduiding 'verboden toegang' of die waarop een terreinbeherende instantie is aangegeven.

Lid 6 informatieborden duurzame energie

Met het oog op de bewustwording van het publiek over duurzame energie is het wenselijk, dat de mogelijkheid bestaat bij de locaties waar deze energie opgewekt wordt, daar voorlichting over te geven.

Lid 7 uniforme bewegwijzering

Deze bepaling houdt rekening met de belangen van bedrijven die bijvoorbeeld niet op een bedrijventerrein gevestigd zijn, maar wel verkeersaantrekkend zijn of zonder bewegwijzering moeilijk vindbaar zijn voor bezoekers of leveranciers. Voorts zal de behoefte aan een verwijfsbord vooral aanwezig zijn in het geval van toeristisch- recreatieve voorzieningen met bovenlokale betekenis en TOP's (Toeristische OverstapPunten), zoals restaurants, campings e.d., maar ook andere bedrijven of bezienswaardige objecten waarvoor verwijzing noodzakelijk is, kunnen gebruik maken van deze vrijstelling.

Verwijsborden hebben hun betekenis door plaatsing direct bij de weg. Daarom dienen de verwijsborden geplaatst te worden conform de voorschriften van de desbetreffende wegbeheerder, zijnde de provincie of gemeente. Er moet worden verwezen door middel van borden, behorende tot de reguliere bewegwijzering zoals benoemd in het artikel. De Richtlijn bewegwijzering en de Richtlijn toeristische bewegwijzering zijn gepubliceerd in publicatie 222 en 262 van het CROW. Het artikel geldt ook voor nieuwe uitgaven van genoemde richtlijnen.

Lid 8 uniforme bewegwijzering toeristisch-recreatieve routes

Het betreft kleine borden die geplaatst zijn ten behoeve van een toeristische recreatieve route, zoals fiets-, ruiter-, wandel- en skateroutes. Het recreatieve aspect zit in de route zelf, niet in het beoogde eindpunt. Indien voor de financiering van de route een sponsor noodzakelijk is, mag deze een naam/logo op het verwijsbordje zetten, mits de naam of het logo niet meer dan 5% van de oppervlakte van het totale bord beslaat. Als een route niet meer in gebruik is en de borden daardoor hun feitelijke verwijzingsfunctie verliezen, moeten de borden verwijderd te worden.

Lid 9 verkeersborden

Het betreft verkeersborden en andere borden geplaatst vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid. Ook overige moderne vormen van dynamische informatie op borden van de wegbeheerder aan de weggebruikers en het verkeer, zoals de zogenaamde DRIPS, zijn op grond van dit artikel vrijgesteld.

Lid 10 verkeersborden waterwegen

Het betreft verkeersborden en andere borden geplaatst vanuit het oogpunt van de scheepvaartverkeersveiligheid op basis van de Scheepvaartverkeerswet.

Lid 11 entreeborden gemeenten

Het betreft (digitale) borden voor aankondigingen van de gemeente bij de entree van de bebouwde kom. De borden zijn merendeels gecombineerd met de gemeentenaam en het 50 km bord, maar staan dikwijls net buiten de bebouwde kom van de Wegenwet.

Lid 12 sponsorborden rotondes

Het onderhoud van rotondes, in het bijzonder de beplanting, wordt in toenemende mate gesponsord. De vrijstelling maakt het mogelijk, dat op de rotonde borden aangebracht worden, die de sponsoring, en de sponsor, kenbaar maken.

Lid 13 borden volgens wettelijk voorschrift

Hieronder vallen bijvoorbeeld borden die moeten worden aangebracht ter aanduiding van bijzondere gebieden zoals "Grondwaterbeschermingsgebied" of "Stiltegebied", of borden die op grond van EG-voorschriften moeten worden geplaatst bij projecten die bijvoorbeeld uit de Structuurfondsen van de Europese Gemeenschap worden gefinancierd.

Lid 14 makelaarsborden

Dit zijn de tijdelijke makelaarsborden. De borden of spandoeken moeten geplaatst worden op of in de onmiddellijke nabijheid van het object dat verhuurd, verkocht of verpacht moet worden. Het gaat dan bijvoorbeeld woningen, bedrijfspanden, boerderijen of winkels. Borden gericht op het aanbieden van onbebouwd terrein vallen alleen onder de vrijstelling, als zij geplaatst kunnen worden in de directe nabijheid van een opstal. Dit, omdat plaatsing in het open veld een veel grotere impact heeft op het landschap en daarom ongewenst is.

Lid 15 borden bij wegwerkzaamheden

Deze bepaling bevat een vrijstelling voor het plaatsen van informatieborden bij wegwerkzaamheden. Het gaat daarbij niet om de verkeerskundige aanwijzingen met betrekking tot snelheidsbeperkingen, omleidingen en dergelijke; die vallen onder de vrijstelling van lid 9.

Lid 16 bouwborden

Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan borden met een naamlijst van betrokken opdrachtgevers en aannemers tijdens de aanleg/uitvoering van het werk. Daarnaast gaat het om de tijdelijke bouwborden geplaatst bij verbouwingen van panden. Verder vallen borden bij natuurontwikkelingsprojecten ook onder deze vrijstelling.

Lid 17 grote woningbouwlocaties

Het bord is bedoeld voor bekendmaking van een relatief groot bouwproject, dat (eventueel op termijn) binnen de rode contour zal vallen, met vermelding van één centraal nummer. De vrijstelling gaat dus uitdrukkelijk niet over een bord bij de bouw van een enkele woning.

Lid 18 vlaggen

Vlaggen die zijn aangewezen als officiële binnenlandse en buitenlandse vlaggen zijn onder voorwaarden vrijgesteld.

Lid 19 sportterreinen

Sportterreinen, zoals voetbalvelden, zijn vaak omzoomd door borden, spandoeken en objecten. Borden mogen op een sportterrein geplaatst worden, mits de zijde met de tekst of de afbeelding naar het speelveld toe is gericht. Is er een kantine aanwezig dan geldt daarvoor de vrijstelling van artikel 5.2.3, eerste lid, onder a. Om de landschappelijke impact van deze borden, spandoeken en objecten te beperken mag de vrijstelling alleen worden benut als het sportterrein is omringd door een afschermdende beplantingsstrook.

Lid 20 agrarische streekproducten

Hier wordt de mogelijkheid geboden tot het plaatsen van een bord voor de verkoop van agrarische streekproducten op het bedrijf zelf. Het bord moet echter wel geplaatst zijn in de onmiddellijke nabijheid van het gebouw waar de producten verkocht worden.

Lid 21 seizoensverkoop agrarische producten van het land

Het betreft de tijdelijke seizoensborden in bijvoorbeeld een kersenboomgaard. De tijdelijkheid is expliciet gekoppeld aan de beschikbaarheid van het fruit in de boomgaard. Verkoop vanuit een kas, waarin meerdere oogsten per jaar kunnen plaatsvinden, valt niet onder deze vrijstelling.

Lid 22 verkiezingsborden

Hier gaat het om tijdelijke verkiezingsborden voor de verkiezingen op Rijks-, provinciaal, gemeentelijk en waterschapsniveau.

Lid 23 Grondwetborden

Borden die dienen tot het openbaren van gedachten en gevoelens als bedoeld in artikel 7 van de Grondwet zijn vrijgesteld, maar vanwege het dikwijls permanente karakter niet op iedere willekeurige locatie in de open ruimte. De vrijstelling is gebonden aan een erf met een gebouw, dus in een bewoonde, of daarmee overeenkomende omgeving. Verder gelden er afmetingenvoorschriften en is er een maximum verbonden aan het aantal borden.

Lid 24 evenementenborden

Uit verkeerstechnisch oogpunt kan het wenselijk zijn de route naar een evenement e.d. te bewegwijzeren. Deze vrijstelling geldt tevens voor tijdelijke borden die geplaatst zijn ten behoeve van evenementen als fiets- en wandeltochten, wielervedes en puzzelritten. Of zodanige borden noodzakelijk zijn, bepaalt de wegbeheerder. De borden dienen te worden geplaatst conform de voorschriften van de betrokken wegbeheerder.

Artikel 5.2.4 Algemene voorwaarden bij vrijstellingen

Het artikel bevat een aantal algemene vereisten bij de vrijstellingen: volgens lid 1 geldt dat borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen of objecten, waarvan de aanwezigheid niet meer noodzakelijk is, direct weer onder de werking van het verbod. Hierbij kan worden gedacht aan borden met de tekst "huis te koop" als het huis inmiddels verkocht is, verkiezingsborden als de stembusgang er op zit, of uitvoeringsborden als het werk in uitvoering gereed is.

Lid 2 is erop gericht dat eenmaal geplaatste borden, spandoeken, vlaggen en informatiezuilen en hun dragende constructies niet in verwaarloosde toestand geraken en daardoor alsnog het landschapsschoon aantasten. De leden 3, 4 en 5 begrenzen de mogelijkheden om borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten direct, bijvoorbeeld met lichtbakken of neonletters, of indirect, door er een lamp op te richten. Tevens wordt de verlichtingsmogelijkheid beperkt tot de tijden dan dat functioneel noodzakelijk is.

Artikel 5.2.5 Wijze van meten

Waar de vrijstelling (mede) afhankelijk is van afmetingen en maten, dient eenduidig vast te staan hoe die maten gemeten dienen te worden. De gegeven hoogtematen in de vrijstelling gaan uit van totale hoogten, inclusief de hoogte van de constructie gemeten vanaf het maaiveld onder het bord, spandoek, vlag, object of informatiezuil. Tot de onder- of achtergrond die kennelijk tot het bord of spandoek behoort, vallen bijvoorbeeld het raamwerk waaraan het bord is bevestigd of het transport- of vervoermiddel met daarop de reclame-uiting. Als het 'bord' bijvoorbeeld is ingelegd in een dak dan geldt de omtrek van het opschrift.

Paragraaf 5.3 Storten, dempen, ophogen en rommelterreinen

Artikel 5.3.1 Verboden

Lid 1

Uitgangspunt is een algemeen verbod voor het storten en het inrichten of hebben van een stortplaats, behoudens de genoemde uitzonderingen. Het verbod richt zich tot degene(n) die wil storten of een stortplaats wil hebben of inrichten, maar ook voor de eigenaar, gebruiker, huurder of pachter van de grond waarop gestort wordt of waarop de stortplaats zich bevindt, daar al dan niet gedoogd. Dit betekent dat in geval van overtreding van het verbod, die personen daarop kunnen worden aangesproken.

Lid 2

Uitgangspunt is een algeheel verbod op rommelterreinen. Dit verbod is geïntroduceerd, omdat het steeds vaker voorkomt dat terreinen in het buitengebied van de provincie verrommelen. Met dit verbod is een integrale aanpak van rommelterreinen mogelijk en kan de verrommeling van het landschap beter worden aangepakt.

Het verbod geldt niet als het rommelterrein niet zichtbaar is vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats zoals de openbare weg, een publiek vaarwater of een spoorweg in alle vier de seizoenen. Deze uitzondering volgt uit de algemene beschermingsdoelstelling; die heeft betrekking op het publiek zichtbare landschap.

Artikel 5.3.2 Vrijstelling dempen

De vrijstelling is limitatief: zij geldt uitsluitend op de expliciet aangewezen locaties waar het dempen volgens een waardenkaart slootdempingen toegelaten is. De verordening stelt ook hier geen eisen aan het dempingsmateriaal. Dit wordt geregeld via het Besluit bodemkwaliteit en de Wet milieubeheer als het om afvalstoffen gaat.

Artikel 5.3.3 Overige vrijstellingen

Lid 1 infrastructuurle openbare werken en werken van groot maatschappelijk belang

Binnen deze vrijstelling vallen de aanleg en het onderhoud van infrastructuurle werken zoals spoor-, water- en (snel) wegen, bruggen, havens en luchthavens en werken van groot maatschappelijk belang, zoals geluidswallen en dijken. Voorwaarde is wel dat de nodige vergunningen zijn verleend en/of het werk planologisch is toegestaan.

Lid 2 werkzaamheden bij bouwperceel

Vrijgesteld zijn storten, dempen, ophogen en egaliseren ten behoeve van nieuwbouw, onderhoud of herstel van bijvoorbeeld een huis of een schuur.

Lid 3 bestemde of inpandige stortplaatsen

Hier worden de afvalstortplaatsen bedoeld voor huisvuil en dergelijke. Ook de stort van deze afvalstoffen ter bewerking in schuren valt in de vrijstelling.

Lid 4 versterking rijpaden en de aanleg van dammen met duikers

Rijpaden in agrarische weide- en akkerpercelen moeten regelmatig versterkt en opgehoogd worden. Dit is te beschouwen als normaal onderhoud in het kader van een doelmatige agrarische bedrijfsvoering. Dit onderhoud is met deze bepaling vrijgesteld van het stortverbod. Daarbij komt het regelmatig voor dat een dam met een duiker wordt aangelegd tussen twee weide of akkerpercelen, om de toegang tot die percelen te verbeteren. De aanleg van deze dammen is onder bepaalde voorwaarden, vooral wat betreft de afmetingen, vrijgesteld van het stortverbod. Deze voorwaarden zijn aangescherpt. De verordening stelt geen eisen aan het dempingsmateriaal. Dit is al geregeld via het Besluit bodemkwaliteit en de Wet milieubeheer als het om afvalstoffen gaat.

Lid 5 stortplaatsen en rommelterreinen bij agrarische bedrijven

Het is niet de bedoeling van het stortverbod en het verbod op rommelterreinen om de normale bedrijfsvoering bij agrarische bedrijven te hinderen of te belemmeren. Bij het begrip agrarisch bedrijf moet gedacht worden aan akkerbouw- en veeteeltbedrijven, tuinbouwbedrijven, veemesterijen, fruitteeltbedrijven e.d. Zaken die verband houden met de normale

bedrijfsvoering worden daarom middels deze bepaling vrijgesteld. Zo wordt voorkomen dat agrariërs ontheffingplichtig zouden worden voor zaken die de normale bedrijfsvoering betreffen. Het gaat hierbij zowel om goederen zoals hooibalen en grasrollen, als om materieel zoals voertuigen. Hierbij geldt wel de aantekening, dat de vrijstelling beperkt is tot activiteiten op of direct naast het agrarische bouwperceel. Het is niet de bedoeling dat de open agrarische ruimte naar willekeur als opslagterrein gebruikt kan worden.

Lid 6 werkzaamheden in het kader van de Ontgrondingenwet

De verordening blijft van rechtswege buiten toepassing, als het werkzaamheden betreft, die voortvloeien uit een vergunning krachtens de Ontgrondingenwet, voor zover die werkzaamheden op het ontgrondingsterrein, dan wel de in die vergunning betrokken percelen plaatsvinden. Dit vloeit voort uit het feit, dat als gevolg van artikel 10, vijfde lid, van de Ontgrondingenwet alle belangen, dus ook het belang van natuur en landschap, bij die vergunning meegewogen worden. Het is ten tijde van het verlenen van deze vergunning echter niet duidelijk waar de vrij te komen stoffen zullen worden gestort. De waarde van de vrijstelling volgens de verordening ligt daardoor vooral in haar spiegelbeeld: voor storten buiten het vergunde ontgrondingsterrein is een ontheffing op grond van de verordening nodig.

Lid 7 normaal onderhoud van watergangen

Dit onderdeel betreft een vrijstelling voor het storten van baggerspecie, vrijkomend uit normaal onderhoud van watergangen. Onder normaal onderhoud wordt verstaan het periodiek onderhoud van (schouwplichtige) watergangen om deze te laten voldoen aan waterhuishoudkundige eisen (conform de legger en de keur van het waterschap), waarbij de vrijgekomen baggerspecie evenredig wordt verspreid op de erven en gronden gelegen aan die watergangen. Met baggerspecie wordt bagger vermengd met ongewenste begroeiing bedoeld. Indien het onderhoud van een watergang alleen bestaat uit het verwijderen van begroeiing, mogen de losse plantenresten niet verspreid worden maar moeten ze langs de watergang neergelegd worden.

Onder normaal onderhoud wordt in ieder geval niet verstaan:

- a. het doelbewust storten van baggerspecie op percelen die niet grenzen aan de uitgebaggerde/ uitgegraven watergang ten behoeve van onderhoudswerkzaamheden van deze percelen, zoals het wegwerken van plaatselijk reliëfverschillen, het ophogen van natuurwetenschappelijk waardevolle percelen, slootdempingen, e.d.
- b. het verbreden en verdiepen van een watergang groter dan het oorspronkelijke slootprofiel, waarbij de vrijkomende grond en baggerspecie wordt aangewend voor bijvoorbeeld doeleinden als onder a genoemd.

De vrijstelling is voorts niet van toepassing voor het storten van baggerspecie op slootkanten die in agrarisch natuurbeheer zijn, omdat dit juist schade toebrengt aan deze waardevolle slootkanten.

Lid 8 ophogen en egaliseren van weide- en akkerpercelen

Weide- en akkerpercelen worden in het kader van de normale bedrijfsuitoefening regelmatig opgehoogd. Deze bepaling bevat een vrijstelling voor deze activiteit, voor zover daarbij wordt voldaan aan bepaalde voorwaarden. Zo geldt de vrijstelling alleen voor gebieden die buiten het Natuurnetwerk Nederland en de groene contour zijn gelegen. Binnen de natuurgebieden geldt het 'nee, tenzij'-regime. Bij het 'nee, tenzij'-regime worden plannen, projecten of handelingen afzonderlijk beoordeeld. Met deze vrijstellingsbepaling sluiten wij aan bij dit beleid. In relatie tot deze verordening betekent het, dat de activiteit niet is vrijgesteld, maar dat er eventueel onder voorwaarden wel een ontheffing voor kan worden verleend. Binnen de ontheffingsprocedure wordt bekeken of het wel of niet kan.

Lid 9 storten van bagger in een baggerdepot

Dit onderdeel bevat een vrijstelling voor de aanleg van een baggerdepot. Daar zijn een aantal voorwaarden aan verbonden. De eerste en derde voorwaarde betreft de bescherming van aardkundige en landschappelijke waarden. Aardkundige waarden zijn die onderdelen van het landschap die iets vertellen over de natuurlijke ontstaanswijze van een gebied. Het gaat bijvoorbeeld om geulen, stuwwallen, glaciële bekkens, oude rivierbeddingen en dekzandruggen. In de tweede voorwaarde is een maximale hoogte aan het baggerdepot verbonden. Het gaat dan om de hoogte van de omringende zandwal, waarbinnen de bagger wordt gestort. De vierde voorwaarde betreft de eindsituatie van het depot. Na de periode van inklinking, meestal zo'n drie jaar, worden de zandwallen en de bagger gelijkmatig verspreid over het perceel. Het is daarbij niet de bedoeling om natuurlijke laagten zoals geulen te dichten. Het oorspronkelijke landschapspatroom dient zo goed mogelijk gevolgd te worden. Het perceel mag na verspreiding en egalisatie niet meer dan 10 cm hoger zijn ten opzichte van het oorspronkelijke maaiveld van de dichtstbijzijnde naastgelegen niet opgehoogde percelen.

Lid 10 aanleg van takkenwallen en -rillen

Houtopstanden dienen onderhouden te worden. Ze moeten regelmatig gesnoeid, geknot en uitgedund worden. Het takhout dat daarbij vrijkomt, wordt vaak verwerkt in takkenwallen en takkenrillen in de nabijheid van de werkzaamheden. Goed aangelegde takkenrillen zijn een aanwinst voor de natuur. Vogels, muizen, insecten en amfibieën vinden er een schuil- of broedplaats. De vrijstelling heeft uitsluitend betrekking op het gebruik van snoei- en dunhout en is aan een aantal voorwaarden gebonden.

Lid 11 natuurinrichting

De vrijstelling geldt voor allerlei stortactiviteiten met diverse materialen, die samenhangen met diverse natuurinrichtingsprojecten. Belangrijk is, dat het gaat om activiteiten, waar de terreinbeheerder mee ingestemd heeft en die een ecologische meerwaarde hebben. Dit om verkapt storten van afvalmateriaal te voorkomen.

Lid 12 wallichamen

Wallichamen zoals grond- en houtwallen werden vroeger vaak aangelegd als eigendomsafschieding, vee-, wild- en windkering en het leveren van geriefhout. Houtwallen zijn lijnelementen en vormen vaak een langere, aaneengesloten route waarlangs dieren en planten zich kunnen verplaatsen. De steile wallichamen, met een zonbeschenen kant en een schaduwzijde, leveren veel insecten, schimmels, mossen, muizen en kruiden op. Door de hoge en steile taluds logen zulke wallen bovendien sneller uit, wat leidt tot verarming van de bodem en daardoor tot een soortenrijkere flora en fauna. Tegenwoordig worden wallichamen vaak aangelegd als perceelgrens en ter bescherming van de privacy. Dit lid stelt de aanleg van een wallichaam in tuinen bij huizen of landgoederen vrij, voor zover wordt voldaan aan de genoemde voorwaarden.

- De voorwaarde onder 1 is opgenomen om te voorkomen dat landeigenaren- of -beheerders die aangrenzend aan de tuin bijvoorbeeld een stuk bosperceel bezitten of beheren een wallichaam midden in dat het bos aanleggen.
- De voorwaarde onder 2 beschermt de aanwezige bomen.
- De voorwaarde onder 3 is opgenomen om te voorkomen dat wallichamen worden beplant met niet- gebiedseigen beplanting zoals coniferen.
- De voorwaarde onder 4 bevat een bepaling over afmetingen.

Paragraaf 5.4 Wateren

Artikel 5.4.1 Toepassingsgebied wateren

Naast de beperking van het werkingsgebied van de verordening tot niet verstedelijkt gebied (artikel 5.1.2, eerste lid), is ook het gebied van het Recreatieschap Vinkeveense Plassen en het Plassenschap Loosdrecht e.o. van de werking uitgezonderd. Dit vanwege het feit, dat de schappen al geruime tijd een eigen goed functionerende landschapsverordening hebben. Er is geen reden om die te vervangen.

De uitzonderingsbepaling voor de woonschepen in de al langere tijd bestaande woonschepenparken is een vervolg op bestuurlijke afspraken inzake afstemming tussen provinciaal en gemeentelijk woonschepenbeleid in de gemeente de Ronde Venen. De woonarken zijn vrijgesteld van het provinciale afmetingenbeleid omdat de gemeente, mede naar aanleiding van de historisch gegroeide situatie, een afwijkend, ruimhartiger afmetingenbeleid wil hanteren op grond van haar bestemmingsplan. Aan deze uitzondering zijn later nog twee qua situatie overeenkomende woonarkenparken toegevoegd.

Afdeling A Woonschepen

Artikel 5.4.2 Verboden

Lid 1

Het eerste lid van dit artikel bevat het verbod om met een woonschip ligplaats in te nemen, te ankeren of op enige andere wijze een woonschip in het water te plaatsen.

Lid 2

In dit lid is een verbod opgenomen om bij een woonschip oever- en afmeervervoorzieningen te maken of te hebben. Het gaat over voorzieningen als schuurtjes, houthokken, erfscheidingen en de aanlegsteiger en de meerpalen bij het woonschip. Dit verbod geldt niet voor alle woonschepen. Het verbod geldt nog wel voor woonschepen die illegaal zijn afgemeerd (a), die bij een ligplaats zijn afgemeerd dat als knelpunt is aangemerkt (b), woonschepen waarvoor een ontheffing met oeverbeleid is afgegeven (c), en woonschepen die zijn aangewezen op grond van artikel 14, tweede lid (d).

Artikel 5.4.3 Vrijstellingen

Lid 1

Het afmeerverbod voor woonschepen geldt niet voor woonschepen die aan een bestemde ligplaats zijn afgemeerd en voldoen aan het afmetingenbeleid bedoeld in artikel 14, zesde lid, onder a, b en c. Deze woonschepen vallen niet meer onder het afmeerverbod van artikel 12, eerste lid, en voor het afmeren hoeft geen ontheffing meer aangevraagd te worden.

Lid 2

Het afmeerverbod geldt daarnaast niet voor één woonschip in een jacht- of bedrijfshaven, dat in gebruik is als verenigingsaccommodatie. Deze woonschepen zijn vaak in gebruik bij watersportverenigingen, of bij scoutinggroepen.

Lid 3

De provincie voert op bepaalde locaties een type- of oeverbeleid. Dit beleid vindt zijn basis in artikel 14, derde lid. Het typebeleid houdt in dat er op bepaalde ligplaatsen alleen varende woonschepen mogen afmeren. Het oeverbeleid houdt in dat er bij bepaalde ligplaatsen (bijvoorbeeld in de uiterwaarden van een rivier) geen oevervoorzieningen zoals schuren en erfscheidingen gemaakt mogen worden, de oever moet daar vrij blijven. Woonschepen waarvoor een ontheffing is afgeven met een verplaatsingsclausule zijn afgemeerd aan een ligplaats die als knelpunt is aangemerkt. Binnen de provincie liggen een aantal wisselligplaatsen.

Artikel 5.4.4 Ontheffingen

Lid 1

Het eerste lid geeft de twee mogelijkheden op basis waarvan een ontheffing kan worden verleend. In alle overige gevallen is ontheffingsverlening buiten deze ligplaatsen niet mogelijk. Hiermee wordt verzekerd dat nieuwe woonschepenligplaatsen alleen daar komen te liggen waar het planologisch verantwoord is. In het geval nieuwe ligplaatsen noodzakelijk zijn, pakt de provincie dat in samenwerking met de gemeenten op.

Lid 2

Het lid formaliseert het uitsterfbeleid, zoals dat nu in een aantal ontheffingen op verschillende manieren staat opgenomen. Het artikel benadrukt dat in deze gevallen de ontheffing niet overdraagbaar is op een ander woonschip of een andere houder. Of dat de ontheffing echt van tijdelijke aard is. De afgelopen jaren bleken deze ontheffingsbepalingen niet altijd even duidelijk, waardoor het eigendom van woonschepen soms ten onrechte werd overgedragen. De aanwijzing op basis van dit artikel vergroot voor alle partijen de duidelijkheid.

Tevens kan de bepaling een rol vervullen in het oplossen van knelpuntligplaatsen.

Lid 3

Het lid geeft aan welke overwegingen, dan wel beleidsaspecten Gedeputeerde Staten bij de ontheffingverlening kunnen betrekken.

Lid 4

In dit lid is geregeld dat de ontheffingshouder Gedeputeerde Staten kunnen verzoeken de ontheffing op naam van een ander te stellen of te laten wijzigen. De overdraagbaarheid van de ontheffing is niet altijd vanzelfsprekend; bijvoorbeeld als het tweede lid van dit artikel van toepassing is of andere bijzondere, aan de ontheffing verbonden voorwaarden in de weg staan van eigendomsoverdracht. Alvorens de ontheffing kan worden gewijzigd moet de rechtsopvolger in het geval van overdracht of de ontheffingshouder bij wijzigingen aan de uiterlijke verschijningsvorm van het woonschip vooraf een nieuwe ontheffingsaanvraag indienen. Wijzingen zijn bijvoorbeeld veranderingen aan de uiterlijke verschijningsvorm van het woonschip, zoals vervanging of verbouwing.

Lid 5

Aanvragen worden ter voorbereiding van de beschikking altijd voor een zienswijze naar de betrokken gemeente gestuurd. Indien een vaarwegbeheerder is betrokken dan wordt ook deze uitgenodigd een zienswijze te geven. Eenvoudige aanvragen worden niet voor een zienswijze voorgelegd. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld eigendomsoverdracht of verlengings-

aanvragen. Niet altijd is een vaarwegbeheerder betrokken bij een aanvraag omdat niet alle wateren onder zijn of haar bevoegdheid vallen. Met de vaarwegbeheerder wordt bedoeld op de directies van Rijkswaterstaat of het dagelijks bestuur van het betrokken waterschap, de provincie of de gemeenten al dan niet via een havendienst. Deze partijen zijn vanuit hun eigen verantwoordelijkheid betrokken bij woonschepen en hun ligplaatsen. Hierbij gaat het o.a. om planologische belangen op gemeentelijk niveau via het bestemmingsplan of de Huisvestingswet en nautische belangen op het niveau van de vaarwegbeheerders via de Scheepvaartverkeerswet, Binnenvaartpolitiereglement, Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen, de Scheepvaartwegenverordening provincie Utrecht en/of de Keur.

Lid 6, onder a

Onder sub a staan de maximale afmetingen voor een woonschip genoemd. Dit is de maximale maat van het casco met daarop de opbouw. Gezien het motief van de verordening zijn geen eisen gesteld aan de diepgang van het woonschip. De basismaat levert boven deze waterlijn een bouwvolume van circa 380 m³ en een vloeroppervlak van 108 m².

Lid 6, onder b

Om het schoenendoos-karakter van veel woonschepen te doorbreken mag gebouwd worden tot een hoogte van maximaal 4 meter boven de waterlijn, mits is afgezien van een plat dak en de goothoogte rondom op maximaal 3.50 meter boven de waterlijn blijft liggen. Op deze wijze ontstaat een bouwvolume van circa 410 m³. De maximale goothoogte is een maximum. Om steilere dakhellingen en meer variatie te krijgen, verdienen lagere of ongelijke goothoogten sterk de voorkeur. Tevens draagt de afstandseis tussen goot en nok bij aan het doorbreken van het schoenendooskarakter. Aangezien de gemiddelde diepgang van een woonschip ligt op 1,50 meter kan een totaal bouwvolume ontstaan van circa 575 m³ met een dubbel vloeroppervlak van 216 m².

Lid 6, onder c

Om een kwaliteitsverbetering voor het landschapsschoon te bewerkstelligen is onder sub c opgenomen het voorschrift dat de minimale onderlinge afstand tussen woonschepen 5 meter moet bedragen. Dit voorschrift bepaalt vooral voor woonschepen gelegen in een lint veelal de maximale lengtemaat van het woonschip. Is deze tussenmaat bijvoorbeeld aan weerszijden van het woonschip al kleiner dan 5 meter dan is vergroting van de lengtemaat uitgesloten. De bestaande maat van het woonschip is dan de maximale lengtemaat, mits kleiner of gelijk aan 18 meter. Is lengte ingeleverd dan wordt deze lengte blijvend toegerekend aan het verkorte woonschip. Dit betekent dat de ingeleverde lengte wordt toegevoegd aan de tussenmaat van tenminste 5 meter.

Lid 6, onder d

Onder d is een afwijkende maximale lengtemaat opgenomen voor primair varende woonschepen. De basismaten, genoemd onder a en b, worden veelal gehanteerd voor niet varende scheepstypen zoals woonarken. Deze kunnen bij vervanging op maat worden gebouwd. Dit is niet het geval bij historische woonschepen, die aan vaste, dikwijls grotere, lengtematen zijn gebonden. Dit lid maakt het mogelijk om per scheepstype een toegesneden lengtemaat vast te stellen. Welke lengtemaat binnen het maximum van 30 meter mogelijk is, hangt af van een beoordeling van de mate van authenticiteit van het woonschip. Bij deze beoordeling wordt gekeken naar in hoeverre het traditioneel historisch uiterlijk is behouden, de omgeving (landschap en cultuurhistorie) en de fysieke

ligplaatsomstandigheden. Veelal is vervanging mogelijk binnen hetzelfde scheepstype. Vervanging van dit scheepstype door een schip van het type woonark is veelal niet mogelijk.

Lid 6, onder e

Voor ligplaatsen in de uitwaarden van een rivier voert de provincie een type- en een oeverbeleid. Dat betekent dat daar alleen maar woonschepen mogen afmeren die het uiterlijk van een varend voormalig binnenvaartschip met historische waarde hebben. Bij deze ligplaatsen mogen geen oevervoorzieningen op de oever gemaakt worden, zoals schuren en erfscheidingen.

Lid 7

De ruimte tussen de woonschepen onderling wordt gemeten tussen de casco's op het punt waar zij het grootst zijn. De maten van een woonschip worden uitwendig gemeten op de plaatsen waar ze het grootst zijn. Tuinkasten, windschermen, serres en dergelijke, die een visuele barrièrewerking veroorzaken, behoren bij deze uitwendige meting en vormen dan de grootste maat.

Lid 8

Enkele uitzonderingen en detailleringen bij het voorgaande lid.

Lid 9

Het artikel biedt de mogelijkheid in bijzondere gevallen af te wijken van de bij een ontheffing geldende voorschriften. In sommige situaties is maatwerk denkbaar of het inspelen op nieuwe ontwikkelingen gewenst. Het uitgangspunt is enerzijds dat de afwijking een aantoonbare meerwaarde voor de in verordening te beschermen belangen oplevert of anderzijds dat deze belangen door de nieuwe ontwikkelingen niet meer ontoelaatbaar worden geschaad. Te denken valt aan een solitaire woonschepenligplaats omzoomd door camouflerende beplanting met afwijkende afmetingen, maar wel binnen de 108 m² vloerooppervlak of woonschepen met historische waarden met een afwijkende lengtemaat.

Afdeling B Andere vaartuigen en voorwerpen

Artikel 5.4.6 Verbod

Dit verbod is van toepassing op alle vaartuigen en andere voorwerpen die niet als woonschip zijn aan te merken en die op enigerlei wijzen in, op of vlak boven het water zijn, of worden geplaatst. Voorbeelden van voorwerpen in, op of boven het water zijn pontons, boatsaver, bootliften, boottakels, vlonders en drijvende terrassen. Boothuizen, die per definitie in de bodem gefundeerd zijn, vallen er niet onder: dat zijn bouwwerken, waarop de Wabo van toepassing is; zij vallen onder de gemeente. De verordening beoogt ook het bouwen of het slopen van vaartuigen of voorwerpen in of op het water onder de werking van de verordening te brengen, evenals de overblijfselen daarvan. Ook kale casco's van woonschepen vallen onder dit verbod. In de meeste gevallen is er geen andere regelgeving om (drijvende) voorwerpen aan te kunnen pakken.

Artikel 5.4.7 Algemene vrijstelling

Het verbod is niet van toepassing op plaatsen aangegeven met verkeerstekens E.5 tot en met E.7.1. Dit zijn de blauwe borden die de locaties aangeven waar toestemming is om ligplaats te nemen en/of te ankeren. Als genoemde verkeerstekens niet zijn geplaatst, maar van overheidswege zijn openbare aanlegplaatsen voor het tijdelijk aanleggen van vaartuigen door passanten op een andere wijze aangeduid, dan wordt dat gerespecteerd.

Artikel 5.4.8 Specifieke vrijstellingen

Lid 1

Bij de waterscoutinglocaties gaat het uitdrukkelijk om de vaartuigen, die bij de waterscouts in gebruik zijn: niet om andere, willekeurige vaartuigen.

Lid 2

Het gaat hier om de situatie waarin bedrijfsmiddelen via het water naar een werk worden getransporteerd en tijdelijk voor laden en lossen wordt afgemeerd. Bijvoorbeeld de aanvoer van zand voor een terreinophoging. Deze uitzondering heeft dus geen betrekking op het vervoer en afleveren van mensen in bijvoorbeeld rondvaartboten. Het gaat alleen om bedrijfsmiddelen, dus materieel en materialen.

Lid 3

Uitzondering voor één open vaartuig met een maximale lengtemaat van 7 meter, zonder stuur- of slaaphut, zonder kajuit en zonder enig andere overdekte verblijfsruimte, afgemeerd bij een erf. Het gaat hier dus ook om overdekkingen, die aan een of meerdere zijden open zijn. Om een opeenhoping van aangemeerde vaartuigen te voorkomen, geldt deze vrijstelling alleen indien er geen andere vaartuigen op dezelfde locatie liggen afgemeerd. Dit wordt uitgedrukt door de nadruk op het woord één. Het is dus niet de bedoeling dat bij een partyship dat onder de vrijstelling valt nog een ander vaartuig wordt afgemeerd. Een overeenkomstige uitsluiting geldt in het vierde, vijfde en zevende lid.

Lid 4

In de praktijk is de behoefte gebleken om naast de vrijstelling van lid 3, die primair bedoeld is voor vaartuigen, die in de lengterichting van het vaarwater zijn afgemeerd, ook een regeling te treffen voor vaartuigen in insteekhavens. Om praktische redenen is deze vrijstelling gekoppeld aan de ontheffing voor insteekhavens. De vrijstelling geldt ook voor een eventueel in de insteekhaven aanwezige boatsaver. De regeling is op dit punt verruimd, nu gebleken is, dat een in een insteekhaven passende boatsaver weinig impact heeft op de openheid van het omringende landschap. Dit is anders, als de boatsaver aan de naar het vaarwater gekeerde oever ligt afgemeerd. Het verbod voor deze situaties blijft daarom gelden. Ook hier geldt, dat de vrijstelling niet mag cumuleren met die uit het derde, vijfde en zevende lid.

Lid 5

In het tweede lid is een vrijstelling opgenomen voor het permanent afmeren van één open vaartuig tot 7 meter. Door de vrijstelling in dit lid mag in plaats daarvan ook een ander vaartuig afgemeerd worden, maar alleen tijdens het recreatie-seizoen en alleen om het in- of uitpakken, dan wel vaarklaar van dat vaartuig mogelijk te maken. De vrijstelling gaat niet samen met het gebruik van de vrijstelling uit het derde, vierde en zevende lid.

Lid 6

Het afmeren van vaartuigen, ook bij een horecagelegenheid, valt onder het afmeerverbod. Het is echter niet de bedoeling om het kortstondig afmeren van partyschepen of recreatievaartuigen bij een horecagelegenheid onmogelijk te maken. Het afmeren ten behoeve van het in- en uitstappen bij horecagelegenheden heeft geen zwaarwegende landschappelijke bezwaren. Daarom is deze vrijstellingsbepaling opgenomen. De vrijstelling geldt alleen maar als het een bestemde horecagelegenheid betreft.

Lid 7

Diverse restaurants langs de Vecht hebben een vaartuig (partyschip) afgemeerd bij het restaurant, dat gebruikt wordt bij feesten en partijen. Dit past in het (ook provinciale) streven naar een grote diversiteit aan recreatief-toeristische voorzieningen. Landschappelijk gezien is er geen groot bezwaar tegen het permanent afmeren van een partyschip tot een bepaalde grootte, omdat er een functionele binding is met het gebouw waar het bij hoort (de horecagelegenheid). Het gebruik van deze vrijstelling sluit het gebruik van de vrijstellingen uit het derde, vierde en vijfde lid uit.

Lid 8

Historische schepen horen bij het Nederlandse landschap en vormen onderdeel van het cultuurhistorisch erfgoed. Historische schepen en hun ligplaatsen kunnen deel uitmaken van het totale ensemble van water, natuur en landschap. Dit is in het bijzonder het geval indien varende monumenten niet meer weg te denken zijn en door de tijd heen onderdeel van de omgeving zijn geworden. Cultuurhistorische waarden vallen onder de waarden die de verordening beoogt te beschermen. Het zou daarom niet stroken met de doelstellingen van de verordening om het afmeerverbod voor vaartuigen zonder meer op historische schepen toe te passen. Daarom is deze vrijstellingsbepaling voor deze categorie vaartuigen opgenomen. Om discussie over het begrip historisch schip te vermijden is aansluiting gezocht bij het register van de Federatie Varend Erfgoed Nederland. Dit bevat zowel schepen als historische casco's. Om te voorkomen, dat wel ingeschreven, maar vervolgens volledig verwaarloosde en vergane schepen en casco's van de vrijstelling gebruik kunnen maken, is een toets ingebouwd op de staat van onderhoud. Daarnaast is de vrijstelling alleen van toepassing op aanlegplaatsen die speciaal voor deze vaartuigen zijn aangewezen in het bestemmingsplan. Dit om te voorkomen dat historische schepen op een willekeurige plek afmeren. Het wordt zonder nadere beperkingen met inachtneming van de wettelijke regelingen aan de betreffende gemeente overgelaten om ligplaatsen aan te wijzen voor geregistreerde varende monumenten.

Afdeling C Havens en aanlegplaatsen bij andere vaartuigen en voorwerpen

Artikel 5.4.9 Verbod

Havens en aanlegplaatsen op bepaalde locaties kunnen - evenals de woonschepen, vaartuigen en voorwerpen zelf - de door de verordening beschermde belangen aantasten. Indien er ruimte is om ontheffing te verlenen, kan door middel van de ontheffingsvoorschriften de inpassing in het landschap worden geregeld. In dit verbod worden de voorzieningen die noodzakelijk zijn voor de aanleg van havens en aanleg- en ligplaatsen aan elkaar gekoppeld. Hiermee wordt voorkomen dat bijvoorbeeld een vissteiger of remmingswerk onder het verbod valt. Voorzieningen, die op een bepaalde locatie in het water worden geplaatst of daarin al aanwezig zijn, kunnen ook de door de verordening te beschermen waarden aantasten. Indien op een bepaalde locatie ontheffing van het afmeerverbod voor een bepaald type woonschip of vaartuig aanvaardbaar is dan moet er gelijktijdig de mogelijkheid zijn om onder voorwaarden ontheffing te kunnen verlenen voor de inrichting en het hebben van de aanlegplaats en het maken en hebben van de daarbij behorende voorzieningen. Afhankelijk van de waarden van het gebied kan het treffen van voorzieningen op de oever tot een minimum worden beperkt.

Artikel 5.4.10 Vrijstellingen

Lid 1

Zie ook de toelichting bij artikel 5.4.8, lid 1.

Lid 2

Deze bepaling maakt het mogelijk om aan een erf een aanlegsteiger te realiseren. Steigers moeten aan bepaalde afmetingvoorschriften voldoen om te voorkomen dat zij een te grote inbreuk maken op natuur en landschap. Om te voorkomen dat verschillende overheden voor steigers verschillende afmetingvoorschriften hanteren, is aansluiting gezocht bij de voorschriften die de meeste water- of vaarwegbeheerders stellen voor de betreffende locatie.

Artikel 5.4.11 Bepalingen in geval van ontheffing

Er is in de praktijk behoefte ontstaan aan duidelijke regels voor insteekhavens. Dit zijn aanlegplaatsen achter de beschoeiing van het vaarwegprofiel. De water- of vaarwegbeheerder stelt voorwaarden aan insteekhavens op het gebied van bijvoorbeeld de veiligheid van primaire waterkeringen, maar niet ter bescherming van de landschappelijke waarden. Het gaat dan vooral om de ligging van de insteekhaven, in de lengterichting van de vaarweg of dwars erop. Dit is van belang voor de landschappelijke aansluiting met de 'verkeersrichting' van het achterliggende landschap, bestaande uit sloten, waterwegen en erfgronden. Daarnaast is het wenselijk maximale maten voor insteekhavens vast te leggen omdat er nu soms enorme 'gaten' in de oever worden gegraven. Deze voorschriften scheppen meer duidelijkheid en zijn, waar mogelijk, afgestemd met de verschillende vaarwegbeheerders. In die gevallen, dat het voor het landschapsschoon beter is om de insteekhaven niet loodrecht maar iets schuin op de vaarweg aan te leggen, is in het zesde lid een geringe afwijking van de maatvoering toegestaan. Als vastgehouden zou worden aan de grens van 8 meter voor de lange schuine kant, zou dat voor de korte schuine kant betekenen dat deze korter zal zijn dan de toegestane 8 meter. Dat zou betekenen dat een vaartuig met een lengte van minder dan 7 meter, waarvoor volgens deze verordening een vrijstelling geldt, niet in de insteekhaven afgemeerd kan worden. Daarom is voor deze situatie een geringe afwijking toegestaan, waarvan de grootte bepaald wordt door het uitgangspunt dat een schip van 7 m lengte geheel in de haven moet passen.

Paragraaf 5.5 Beschermde kleine landschapselementen

Artikel 5.5.1 Toepassingsgebied

Hier wordt aangegeven dat de bepalingen uit deze paragraaf van toepassing zijn op kleine landschapselementen welke door Gedeputeerde Staten op de betreffende waardenkaart zijn geplaatst.

Artikel 5.5.2 Verboden

Lid 1

De integrale bescherming van het element staat voorop. Daarbij is het ook niet of onvoldoende onderhouden van deze elementen opgenomen in het verbod.

Lid 2

Het verbod richt zich op het gebruik van het element anders dan ter bescherming van het element. Daarnaast mag het element niet worden hersteld of gebruikt als daarbij de waarde achteruit zal gaan. Ook gebruik dat ontsiering veroorzaakt is niet toegestaan. Denk hierbij aan lijnen tussen bomen, boomhutten, etc.

Lid 3

Het vellen van bomen, die onderdeel zijn van het element, of zelf het element vormen is niet toegestaan.

Artikel 5.5.3 Vrijstellingen

Lid 1

Alleen als de instantie die de Plantenziektewet uitvoert aan Gedeputeerde Staten kan bevestigen dat bestrijding van ziekten noodzakelijk is, is deze vrijstelling van toepassing.

Lid 2

Deze vrijstelling geldt alleen voor erkend vriend- en hakhout als dit onderdeel is van een klein landschaps- element. Het mag onderhouden worden op een wijze waarmee duurzaam behoud is gewaarborgd.

Lid 3

Alleen het reguliere en noodzakelijke onderhoud gericht op kwaliteitsverbetering of duurzame instandhouding van het element is vrijgesteld. Landschap Erfgoed Utrecht kan hierin advies geven om het juiste onderhoud aan de elementen te verrichten.

Lid 4

Artikel 4.6 van de Wet natuurbescherming kent verbod voor provincies en gemeenten om ten aanzien van een aantal specifieke houtopstanden nadere regels te stellen. Het gaat bijvoorbeeld om regels ten aanzien van kerstsparran jonger dan 12 jaar, vruchtbomen en windschermen, kweekgoed en wegbeplantingen en eenrijige beplantingen op of langs landbouwgrond zover deze bestaan uit populieren of wilgen, uitgezonderd knotwilgen.

Artikel 5.5.4 Opheffing verbod om dringende redenen

Lid 1

Het is voorstelbaar, dat niet voorziene zwaarwegende belangen de eigenaar/beheerder van een klein landschapselement noodzaken één of meerdere onomkeerbare schadelijke handelingen te verrichten. Dit is bijvoorbeeld het geval als ter plaatse een werk van groot maatschappelijk belang moet worden uitgevoerd, zoals een dijkversterking. Naar aanleiding van de melding kan Gedeputeerde Staten dan de beschermde status opheffen.

Het opheffen van de beschermde status via de melding onderscheidt zich van het opheffen op grond van de wijzigingsbevoegdheid van Gedeputeerde Staten volgens artikel 5.1.3, lid 2. Bij de melding is er sprake van een bijzonder belang van de eigenaar/beheerder dat de beschermwaardigheid van het landschapselement overstijgt. Bij het opheffen conform artikel 5.1.3, lid 2, zal de motivering liggen in het meer algemene voortschrijdend beleidsmatig inzicht in de beschermwaardigheid.

Diegene die handelingen wil gaan verrichten meldt dat voornemen 6 weken voor de uitvoering van deze handelingen, maar niet langer dan 24 weken voorafgaande aan de handelingen.

Lid 2

Als Gedeputeerde Staten instemmen met de bijzondere noodzaak om de handelingen uit te voeren, bevestigen zij dit binnen 6 weken, met een verlengingsmogelijkheid tot 12 weken, met een besluit om de beschermde status op te heffen, Zo lang dat besluit niet genomen is, blijft het verbod op de handelingen in stand.

Lid 3

Gedeputeerde Staten kunnen aan het opheffen van de beschermde status voorschriften verbinden, waarvan de bedoeling is om ondanks het (gedeeltelijk) teloorgaan van het landschapselement toch zo veel mogelijk de waarde ervan te behouden. Overigens betekent het opheffen van de beschermde status niet, dat het landschapselement ook van de betreffende waardenkaart verwijderd wordt. Behoud op de waardenkaart als 'verdwenen element' geeft een overzicht van de ontwikkelingen en kan dienen als basis voor herstel- en renovatie, eventueel reconstructie, in de toekomst.

Lid 4

Om te voorkomen dat voortijdig onomkeerbare situaties optreden als gevolg van het direct rechtsgeldig zijn van het besluit over de melding ziet deze bepaling erop toe dat de bezwaar- en beroepstermijnen worden afgewacht voordat de gemelde handelingen mogen worden uitgevoerd.

Artikel 5.5.5 Herstel- en herplantplicht

Lid 1

De zakelijk gerechtigde van de grond is verplicht binnen 1 jaar nadat handelingen zijn verricht die tot gedeeltelijk of gehele vernietiging van het landschapselement hebben geleid het element te herstellen. Met dit artikel is gewaarborgd dat in ieder geval het element op dezelfde locatie wordt hersteld. Het kan daarbij gaan om herplanten, maar ook om grondwerk e.d. Deze plicht blijft op het perceel rusten ook al wordt het verloren gaan van het element pas jaren later ontdekt.

Compensatie is ongewenst en nadelig voor de ontwikkeling van een klein landschapselement dat bij voorkeur decennialang op dezelfde plaats moet staan. Daarbovenop verdwijnen juist door compensatie meestal ongewenst de kleinere landschapselementen met actuele natuurwaarden. Hierdoor ontstaan open en kale landschappen, die ecologisch minder waardevol zijn.

Lid 2

Als de herstelbeplanting of andere herstelmaatregelen onvoldoende zijn dan moeten deze voor het einde van het eerstvolgende plantseizoen alsnog herbeplant of hersteld te worden.

Artikel 5.5.6 Zorgplicht

Lid 1

De eigenaar of gebruiker van een perceel met een beschermd klein landschapselement is verplicht om in het geval van kennis van een onomkeerbare handeling dit direct te melden bij Gedeputeerde Staten.

Lid 2

De eigenaar of gebruiker van een perceel met een beschermd klein landschapselement mag niet gedogen dat verboden handelingen worden uitgevoerd in of rond het landschapselement.

Paragraaf 5.6 Ontheffingen

Artikel 5.6.1 Aanvragen

Lid 1

Dit lid regelt de bevoegdheid van gedeputeerde staten om ontheffingen te verlenen van de in de verordening gestelde verboden.

Lid 2

Aanvragen worden enkel en alleen getoetst aan de in dit artikel genoemde belangen. De verordening laat geen ruimte voor andere belangen. De belangen zijn uitgewerkt in beleidsdocumenten, zoals de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen, de provinciale Natuurvisie, Tastbare Tijd 2.0, Cultuurhistorische Atlas van de provincie Utrecht, die de volgende criteria bevatten:

- behoud van hoofdstructuren;
- behoud van belangrijke zichtlijnen (landschappelijk en cultuurhistorisch);
- relatie tussen element/functie en locatie en omgeving;
- passend/natuurlijk materiaalgebruik;
- behoud beleving van waarden zonder verrommeling;
- behoud van streekeigen elementen en kenmerken.

Lid 3

Dit lid regelt de bevoegdheid van gedeputeerde staten om voorschriften aan een ontheffing te verbinden.

Lid 4

Ontheffingen worden voor maximaal 10 jaar verleend. Na afloop van deze termijn treedt het verbod uit de verordening weer in werking, tenzij tijdig voor het aflopen van de termijn opnieuw een ontheffing is aangevraagd en verkregen. De tijdige aanvraag, rekening houdend met de beslistermijn, is de verantwoordelijkheid van de ontheffingshouder.

Lid 5

Gedeputeerde Staten stellen formulieren vast die bij het aanvragen van ontheffingen gebruikt moeten worden. Deze formulieren worden op aanvraag toegestuurd, maar zijn ook digitaal beschikbaar op de website van de provincie.

Lid 6

In dit lid is de beslistermijn weergegeven, waarbinnen Gedeputeerde Staten een besluit op de aanvraag moeten nemen.

Lid 7

Behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 5.6.2 Ontheffingsverbod

Voor bepaalde verboden in deze verordening worden, behoudens de al opgenomen vrijstellingen, geen ontheffing verleend. Het gaat in de eerste plaats om het verbod op het plaatsen van borden en dergelijke (artikel 5.2.1). Daarnaast gaat het om het verbod op rommelterreinen (artikel 5.3.1, tweede lid). Voor het verbod op voorwerpen in, op of vlak boven het water, zoals bootliften en boatsavers buiten insteekhavens of natuurlijke inhammen op eigen terrein, wordt ook geen ontheffing verleend (artikel 5.4.6) alsook voor de verboden met betrekking tot de kleine landschapselementen (artikel 5.5.1). In het laatste geval bestaat wel de mogelijkheid om de beschermde status op te heffen wegens dringende redenen.

HOOFDSTUK 6. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 6.2 Schadevergoeding

Dit artikel behoeft geen toelichting.

HOOFDSTUK 7. STRAFBAARHEID EN HANDHAVING

Artikel 7.1 Strafbaarheid

Dit artikel bevat bepalingen ten aanzien van de strafmaat en behoeft verder geen toelichting. Het gaat hierbij uitsluitend om handelingen die strijdig zijn met hoofdstuk 5 van de verordening.

Artikel 7.2 Handhaving

Lid 1

Dit lid bevat een bepaling waarin is aangegeven dat de Verordening bescherming natuur en landschap en de oude Lsv van toepassing blijven voor handhavingsbesluiten die voor de datum van inwerkingtreding van deze versie van deze verordening zijn genomen.

Lid 2

Gedeputeerde Staten kunnen handhavers aanwijzen die toezicht moeten houden op de naleving van deze verordening. De verordening kan zowel bestuurlijk als strafrechtelijk worden gehandhaafd. Hoe wordt gehandhaafd in verschillende situaties is verwoord in de door Gedeputeerde Staten vastgestelde provinciale handhavingsstrategie. Strafrechtelijke handhaving is vooral aan de orde, indien er sprake is van recidive, of indien het wenselijk is om bijvoorbeeld het geplaatst houden van borden zo spoedig mogelijk te beëindigen ter voorkoming van wildgroei. Bestuurlijke handhaving zal vooral worden toegepast in het geval van ingrepen, waarbij de noodzaak tot herstel voorop staat, omdat anders actuele of potentiële waarden definitief zijn vernietigd.

Lid 3

Dit lid geeft aan hoe de nauwkeurigheid van de verschillende maten en aantallen in de verordening gezien moet worden.

HOOFDSTUK 8. OVERGANGSRECHT

Artikel 8.1 Overgangsrecht algemeen

Het overgangsrecht betreft uitsluitend hoofdstuk 5 van de verordening. Voor de andere onderdelen is het overgangsrecht opgenomen in de Wet natuurbescherming. Dit artikel bevat overgangsbepalingen voor ontheffingen die nog op grond van de Verordening bescherming natuur en landschap, dan wel de voorgaande versie van de Lsv zijn verleend.

Artikel 8.2 Overgangsrecht borden, vlaggen, spandoeken en objecten

Het overgangsrecht heeft enerzijds betrekking op borden en dergelijke, die in strijd zijn met het in de voorliggende verordening neergelegde verbod, maar een ontheffing hebben die dateert van voor de inwerkingtreding van dat verbod. Hier wordt het verbod pas van toepassing na afloop van die ontheffing. Anderzijds heeft het overgangsrecht betrekking op situaties, waar nu een vrijstelling geldt op basis van enig wettelijk voorschrift, maar waar (in de toekomst) mogelijk dat wettelijke voorschrift komt te vervallen. Dan geldt een overgangstermijn van 13 weken voor het in werking treden van het verbod uit de verordening.

Artikel 8.3 Overgangsrecht woonschepen

Lid 1

Het eerste lid legt de basis voor het lengte-voor-hoogte beleid. Een hoger en breder woonschip tegen het inleveren van lengte. Om dit beleid te kunnen realiseren zijn de hiervoor genoemde ontheffingsvoorschriften leidend en niet volgend op bestemmingsplanvoorschriften. De vrijgekomen oeverlengte betekent een impuls voor natuur en landschap. Het artikel geldt onverminderd voor varende scheepstypen waarop gewoond wordt.

Lid 2

Van groot belang is de keuze om alleen af te zien van handhavend optreden indien het woonschip op dezelfde locatie ononderbroken ligplaats inneemt sinds 1 januari 1989 en al die tijd voortdurend is gebruikt als hoofdverblijf. Onderbrekingen voor werfbezoek en vaartochten van beperkte duur blijven buiten beschouwing. Met de aanduiding 'op dezelfde locatie' wordt aangegeven dat beperkte wijzigingen van de ligplaats binnen de betreffende locatie buiten beschouwing blijven. Daarbij valt te denken aan het wisselen van met name varende (woon)schepen binnen een bestaand lint van schepen en wijzigingen van enkele meters bij het afmeren op de bestaande ligplaats. Er is in ieder geval geen sprake van 'dezelfde locatie' indien het woonschip binnen een gemeente is verplaatst naar een andere vaarweg of water, of verplaatst is naar een andere gemeente. Als vaststaat dat het woonschip voldoet aan de gestelde eisen dan kan een gedoogbeschikking worden afgegeven. Aan deze gedoogbeschikking voor de ligplaats van het woonschip kunnen ook nadere voorwaarden worden verbonden met betrekking tot de aanlegplaats en de voorzieningen voor het woonschip. Het zal daarbij vaak gaan om voorzieningen die gelet op de natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische, archeologische of landschappelijke waarden onaanvaardbaar zijn. Te denken valt aan (zeer) hoge schuttingen, omvangrijke verhardingen en/of vlonders. Het kan wenselijk zijn dergelijke excessen op kortere termijn te beëindigen.

Lid 3

Voor zover een woonschip na 1989 een ligplaats ingenomen heeft, wordt handhavend opgetreden. Daarbij wordt – gelet op het belang om elders een alternatieve ligplaats te vinden dan wel andere woonruimte te betrekken – gekozen voor een ruime begunstigingstermijn. Hoe langer de ligduur, hoe ruimer deze termijn. Een termijn van 3 maanden tot maximaal 3 jaar is ruim voldoende om te kunnen voorzien in (voorlopige) alternatieve huisvesting.

Lid 4

Indien voor een gedoogd woonschip elders een wisselligplaats beschikbaar komt, die redelijkerwijze niet geweigerd kan worden, zal de bestaande (gedoog)beschikking voor de illegale ligplaats vervallen en opnieuw worden verleend voor de wisselligplaats. Daarmee blijft het mogelijk om het woonschip op een eerder tijdstip te verplaatsen en de bestaande, ongewenste situatie te beëindigen. De verplaatsing betekent niet dat het gedoogde woonschip wordt gelegaliseerd. De wisselligplaats is alleen bedoeld voor de resterende gedoogperiode.

Lid 5

Bij bestaande havens en aanlegplaatsen met voorzieningen wordt aangesloten bij de regels die van toepassing zijn op het woonschip waarvoor deze wordt gebruikt. Dit betekent dat woonschip, aanlegplaats en voorzieningen als één geheel wordt gezien en beoordeeld. Daarbij is uitdrukkelijk opgenomen dat indien de ligplaats wordt beëindigd en het betreffende woonschip verwijderd moet worden, dit ook geldt voor de bijbehorende haven of aanlegplaats, met inbegrip van de voorzieningen.

Artikel 8.4 Overgangsrecht aanlegplaatsen en insteekhavens

Lid 1

In het eerste lid van dit artikel is overgangsrecht vastgelegd voor aanlegsteigers van vóór 2004, die in strijd zijn met artikel 5.4.9. Uit het artikel volgt, dat zij allemaal aangepast moeten worden, maar dat in de gevallen, dat de maximaal toegelaten maatvoering met meer dan 50% wordt overschreden een kostenvergoeding mogelijk is.

Lid 2

Dit lid behoeft geen nadere toelichting.

HOOFDSTUK 9. SLOTBEPALINGEN

Artikel 9.1 Inwerkingtreding

Er is voor gekozen om de bepalingen die zien op de wildbeheereenheden later inwerking te laten treden om ze de tijd te gunnen zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Dit betreft enkel de aanvullende eisen welke in deze verordening zijn gesteld. De wet kent geen overgangstermijn voor de verplichting van jachtaktehouders om lid te zijn van de wildbeheereenheid (artikel 3.14, eerste lid).

Artikel 9.2 Slotbepalingen

Hiermee worden de voorheen geldende regelingen ingetrokken. De Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014 en de Landschapsverordening provincie Utrecht 2016, zijn opgegaan in deze verordening. Aan aanvullende provinciale eisen uit de Verordening Veehouderij, stikstof en Natura 2000 provincie Utrecht 2012 bestaat, na invoering van het Programma Aanpak Stikstof geen behoefte meer. Om deze reden wordt ook deze verordening ingetrokken.

SUPPLEMENT B

BELEIDSREGELS NATUUR EN LANDSCHAP PROVINCIE UTRECHT 2017 (Bnl)

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 1 november 2016, nr. 819E06E9, tot vaststelling van de Beleidsregels natuur en landschap Provincie Utrecht 2017.

Gedeputeerde Staten van Utrecht;

Gelet op de artikelen 1.13, derde lid, 2.7, eerste en tweede lid, 3.1, eerste lid, 3.3, eerste en vierde lid, 3.5, eerste lid, 3.8, eerste lid, 3.9, tweede lid, 3.10, eerste lid, 3.17, 3.18, 4.2, derde lid, 4.3, eerste en tweede lid, 4.5, eerste lid en 6.1 van de Wet natuurbescherming;

Gelet op de artikelen 2.1, eerste lid, 2.8, eerste lid en 2.7 Besluit natuurbescherming; Gelet op artikel 2.5 en bijlage 1 van de Regeling natuurbescherming;

Gelet op de artikelen 3B.1, eerste lid onder a en 3B.3 van het Vuurwerkbesluit;

Gelet op het gestelde in Besluit houdende regels ter beperking van de emissie uit huisvestingssystemen voor landbouwhuisdieren (Besluit emissiearme huisvesting);

Gelet op het gestelde in de Verordening natuur en landschap provincie Utrecht 2017;

Overwegende dat het wenselijk is nadere regels te stellen ter uitvoering van de Wet natuurbescherming; Overwegende dat het wenselijk is regels te stellen ter bescherming van de kwaliteit van het landschap, de natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden in de Provincie Utrecht;

Besluiten de volgende beleidsregels vast te stellen:

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze beleidsregels wordt verstaan onder:

- a. bijproduct: producten die afkomstig zijn van het hoofdproduct;
- b. BIJ12: uitvoeringsorganisatie van de gezamenlijke Provincies, zijnde onderdeel van de Vereniging Interprovinciaal Overleg;
- c. Fbe: faunabeheereenheid;
- d. gereserveerde ontwikkelingsruimte: ontwikkelingsruimte die is gereserveerd op grond van artikel 2.8 eerste lid, Besluit natuurbescherming jo. artikel 2.5 en bijlage 1 bij de Regeling natuurbescherming;
- e. hoofdproduct: alle gewassen die geen bijproduct zijn van het hoofdproduct;
- f. kapitaalintensieve teelten: kwetsbare gewassen die tevens kapitaalintensief zijn;
- g. KLE: kleine landschapselementen;

- h. kwetsbaar gewas: de onder 'landbouw' en 'vollegrondsgroenteteelt' beschreven teelten, met uitzondering van weide-, hooi- of graszaadpercelen waarvan het grasgewas minimaal zes maanden oud is en granen en graszaad in de periode waarin het gewas afrijpt;
- i. landbouw: akkerbouw, weidebouw, veehouderij, pluimveehouderij, tuinbouw – daaronder begrepen fruitteelt en het kweken van bomen, bloemen en bloembollen - en elke andere vorm van bodemcultuur hier te lande;
- j. meldingsjaar: het jaar waarin een aanvrager een aanvraag om tegemoetkoming indient;
- k. ontwikkelingsruimte: ontwikkelingsruimte als bedoeld in artikel 1.13, derde lid van de wet;
- l. Oude bosgroeiplaats: boslocatie die in het midden van de negentiende eeuw als bos op de historische kaarten staat aangegeven en tot op heden onafgebroken een boslocatie is gebleven;
- m. Oude boskern: actuele groeiplaats van autochtone bomen en struiken die afstammelingen zijn van de oorspronkelijk inheemse flora die na de ijstijd op eigen kracht Nederland heeft bereikt. De groeiplaats kan zowel een bos betreffen als een houtwal of een enkele boom of struik die als relict van het oorspronkelijk bos te beschouwen is;
- n. PAS: programmatische aanpak stikstof;
- o. PAS-programmaperiode: het tijdvak waarbinnen een Programma Aanpak Stikstof gelding heeft;
- p. segment 2: ontwikkelingsruimte die resteert na aftrek van ontwikkelingsruimte die is gereserveerd voor toestemmingsbesluiten die betrekking hebben op bij ministeriële regeling afzonderlijk of per categorie genoemde of beschreven projecten of andere handelingen, zoals opgenomen in het programma bedoeld in artikel 2.1, eerste lid van het Besluit natuurbescherming;
- q. taxateur: een taxateur die werkzaam is voor een door BIJ12 aangewezen taxatiebureau of een consultant faunazaken van BIJ12;
- r. toestemmingsbesluit: besluit als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, onder a tot en met g van het Besluit natuurbescherming waarbij ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld;
- s. Vnl: Verordening natuur en landschap Provincie Utrecht 2017;
- t. vogels: vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn;
- u. vollegrondsgroenteteelt: de teelt in open grond van groentegewassen;
- v. wet: Wet natuurbescherming.

HOOFDSTUK 2. NATURA 2000 GEBIEDEN

Paragraaf 1 Toetsingskader aanvragen

Artikel 2.1 Algemeen

Ingeval een project betrekking heeft op de oprichting, vervanging of uitbreiding van een dierenverblijf voor het houden van landbouwhuisdieren voor de productie van vlees, melk of eieren binnen een inrichting als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer, wordt door Gedeputeerde Staten geen toestemming verleend indien het huisvestingssysteem in dat dierenverblijf een emissiewaarde voor ammoniak heeft die hoger is dan de waarde die is vermeld in het Besluit houdende regels ter beperking van de emissie uit huisvestingssystemen voor landbouwhuisdieren (Besluit emissiearme huisvesting) met de daarbij behorende Bijlage

Artikel 2.2 Uitgangspunten toedeling ontwikkelingsruimte segment 2 PAS

1. Gedeputeerde Staten delen bij een toestemmingsbesluit alleen ontwikkelingsruimte toe indien de huisvestingssystemen in dat dierenverblijf een emissiewaarde voor ammoniak hebben die gelijk of lager is dan de waarde die is vermeld in het Besluit houdende regels ter beperking van de emissie uit huisvestingssystemen voor landbouwhuisdieren (Besluit emissiearme huisvesting) met de daarbij behorende Bijlage 1.

2. De toedeling van ontwikkelingsruimte als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming, ten behoeve van projecten en andere handelingen waarvoor een beroep wordt gedaan op segment 2, vindt plaats als volgt:
 - a. aan een project of andere handeling wordt bij een toestemmingsbesluit niet meer dan 3 mol stikstof per hectare per jaar aan ontwikkelingsruimte toegeedeeld per PAS-programmaperiode;
 - b. ingeval het project of de andere handeling betrekking heeft op een inrichting als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer geldt de waarde van 3 mol stikstof per hectare per jaar per PAS-programmaperiode, zoals bedoeld onder a, in cumulatie met andere projecten of handelingen met betrekking tot dezelfde inrichting, met inbegrip van projecten en handelingen in de PAS-programmaperiode die ingevolge artikel 2.12 van het Besluit natuurbescherming zijn uitgezonderd van het verbod van artikel 2.7, tweede lid, van de wet.
3. Het project of de andere handeling waarvoor ontwikkelingsruimte is toegeedeeld, dient binnen twee jaar na het onherroepelijk worden van het toestemmingsbesluit waarbij de ontwikkelingsruimte is toegeedeeld, te zijn gerealiseerd onderscheidenlijk verricht.
4. Na twee jaar kunnen Gedeputeerde Staten het door hen hiervoor vastgestelde toestemmingsbesluit (al dan niet gedeeltelijk) intrekken of wijzigen of, indien het om een omgevingsvergunning gaat, burgemeester en wethouders verzoeken het toestemmingsbesluit (al dan niet gedeeltelijk) in te trekken of wijzigen.
5. Voor de toedeling van ontwikkelingsruimte in segment 2 geldt de volgorde van ontvangst van de volledige en onvankelijke aanvraag voor een toestemmingsbesluit. Bij binnenkomst via de post geldt het tijdstip van 12.00 uur.
6. Gedeputeerde Staten kunnen het eerste, tweede en/of derde lid van dit artikel buiten toepassing laten of daarvan afwijken, wanneer onverkorte toepassing ervan voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die onevenredig zijn in verhouding tot de met deze beleidsregel te dienen doelen.

Paragraaf 2 Weigering aanvraag vergunning

Artikel 2.3. Vuurwerkevenementen

1. Gedeputeerde Staten weigeren de aanvraag voor een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de wet voor een vuurwerkevenement met professioneel en / of consumentenvuurwerk als de beoogde locatie is gelegen in een Natura 2000-gebied voor zover het een Vogelrichtlijngebied betreft en dit in het broedseizoen plaatsvindt.
2. Gedeputeerde Staten weigeren de aanvraag voor toestemming voor het tot ontbranding brengen van professioneel en/of consumentenvuurwerk als bedoeld in artikel 3B.1, derde lid, onder a, en 3B.3 van het Vuurwerkbesluit als deze activiteit plaatsvindt binnen de grenzen van Vogelrichtlijngebieden tijdens het broedseizoen.

Artikel 2.4. Luchtvaartuigen

1. Gedeputeerde Staten weigeren de aanvraag voor een vergunning artikel 2.7, tweede lid, van de wet voor het opstijgen en landen van een gemotoriseerd luchtvaartuig als de beoogde locatie van het opstijgen en landen is gelegen in een Natura 2000-gebied.
2. Gedeputeerde Staten weigeren de aanvraag voor een vergunning artikel 2.7, tweede lid, van de wet voor het opstijgen en landen van een ongemotoriseerd luchtvaartuig als de beoogde locatie is gelegen in een Natura 2000-gebied en het starten en landen in het broedseizoen plaatsvindt.

HOOFDSTUK 3.

FAUNABEHEER, SOORTENBESCHERMING EN TEGEMOETKOMING FAUNASCHADE

Paragraaf 1 Ontheffingen in het kader van beheer en schadebestrijding

Artikel 3.1 Ontheffingen beheer en schadebestrijding

Gedeputeerde Staten kunnen op grond van het gestelde in hoofdstuk 3 van de wet ontheffingen verlenen in het kader van beheer en schadebestrijding van beschermde soorten. De beoordeling van de aanvraag vindt plaats op basis van supplement C van het Beleidskader Wet natuurbescherming (Beleidsregels schadebestrijding per diersoort). Ook bij het vaststellen van een vrijstelling en het geven van een aanwijzing gebruiken Gedeputeerde Staten deze beleidsregels.

Paragraaf 2 Overige ontheffingen soortenbescherming met uitzondering van beleid ten aanzien van sluiting van de jacht en het rapen van kievitseieren

Artikel 3.2. Ontheffingen

1. Ontheffing betrekking hebbend op vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van de wet:
 - a. Het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid als bedoeld in artikel 3.3, vierde lid, onderdeel b, 1 van de wet:
 - i. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen indien het belang in de aanvraag aangetoond wordt op basis van een onderbouwing, bijvoorbeeld in de vorm van een verklaring van de GG&GD, een arts, of een deskundige op het gebied van volksgezondheid.
 - b. Ter bescherming van flora of fauna als bedoeld in artikel 3.3, vierde lid, onderdeel b, 4:
 - i. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen indien het belang onderbouwd wordt met betrouwbare onderzoeksgegevens.
 - c. Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt als bedoeld in artikel 3.3, vierde lid, onderdeel b, 5:
 - i. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen indien het belang onderbouwd wordt met betrouwbare onderzoeksgegevens;
 - ii. De aanvraag in het belang van repopulatie of herintroductie wordt getoetst aan de Beleidslijn herintroductie en repopulatie van dieren Provincie Utrecht;
 - iii. De aanvraag dient vergezeld te gaan van een projectplan waarin de omvang en de fasering van de uitvoering wordt beschreven.
2. Ontheffing betrekking hebbend op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid en 3.10, eerste lid van de wet:
 - a. In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna;
 - i. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen indien het belang onderbouwd wordt met betrouwbare onderzoeksgegevens.
 - b. In het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - i. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen indien het belang onderbouwd wordt met betrouwbare onderzoeksgegevens.
 - c. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid;
 - i. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen indien het belang in de aanvraag aangetoond wordt op basis van een onderbouwing, bijvoorbeeld in de vorm van een verklaring van de GG&GD, een arts of een deskundige op gebied van volksgezondheid.

- d. Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;
 - i. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen indien het belang onderbouwd wordt met betrouwbare onderzoeksgegevens;
 - ii. De aanvraag in het belang van repopulatie of herintroductie wordt getoetst aan de Beleidslijn herintroductie en repopulatie van dieren Provincie Utrecht;
 - iii. De aanvraag dient vergezeld te gaan van een projectplan waarin de omvang en de fasering van de uitvoering wordt beschreven.
 - e. Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - i. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen indien uit de aanvraag blijkt wat het belang is en dat het onttrekken of plukken geen wezenlijke invloed heeft op de populatie van de betreffende soort of wezenlijke invloed heeft op populaties van andere beschermde of kwetsbare soorten.
3. Ontheffingen betrekking hebbend op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a van de wet:
- a. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - i. Ontheffing op grond van dit belang wordt uitsluitend verleend op basis van een onderbouwing met gevalideerde (onderzoeks-)gegevens;
 - ii. Ontheffing op grond van dit belang wordt uitsluitend verleend indien uit de aanvraag blijkt dat alternatieven gewogen zijn en een redelijk alternatief niet voorhanden is;
 - iii. Ontheffing op grond van dit belang wordt uitsluitend verleend indien het duurzaam voortbestaan van de soort niet in gevaar komt;
 - iv. De aanvraag dient vergezeld te gaan van een projectplan waarin de omvang en de fasering van de uitvoering wordt beschreven.

Paragraaf 3 Tegemoetkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom

Artikel 3.3 Vastelling van de hoogte van de schade

1. De hoogte van de door één of meer natuurlijk in het wild levende beschermde diersoorten aangerichte schade en de schadeveroorzakende diersoort wordt, zodra daaromtrent een definitief oordeel kan worden gegeven, door de taxateur vastgesteld.
2. De taxateur stelt, met inachtneming van de door BIJ12 vastgestelde taxatierichtlijnen, van zijn bevindingen een rapport samen en ondertekent dat. De eindverantwoordelijke persoon van het bureau waarvoor de taxateur werkzaam is, parafeert het taxatierapport voor interne controle en zendt het taxatierapport aan BIJ12. Bij de eindtaxatie overhandigt de taxateur het formulier 'bevestiging taxatie grondgebruiker' aan de aanvrager of deponeert het bedoelde formulier in de brievenbus van de aanvrager of zendt dit per e-mail aan de aanvrager.
3. BIJ12 kan de taxateur vragen de reactie van de aanvrager van commentaar te voorzien. In dat geval zendt de taxateur dat commentaar zo spoedig mogelijk naar BIJ12. BIJ12 zendt een afschrift van dat commentaar aan de aanvrager.

Artikel 3.4 Beoordeling van de aanvraag om een tegemoetkoming

1. Gedeputeerde Staten verlenen uitsluitend een tegemoetkoming voor schade veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende beschermde diersoorten als genoemd in artikel 6.1, eerste lid onder a en b van de wet, welke door vraat, graven, wroeten of vegen aan bedrijfsmatige landbouw is veroorzaakt.

2. Uitsluitend aanvragers die hun hoofdbestaan of een substantieel gedeelte van hun bestaan vinden of plegen te vinden in de landbouw, kunnen voor een tegemoetkoming in aanmerking komen. Wanneer een aanvrager verplicht is bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een gecombineerde opgave te doen, is dat een aanwijzing dat hij zijn hoofdbestaan of een substantieel gedeelte van zijn bestaan in de landbouw vindt of pleegt te vinden.
3. De percelen waarop schade is aangericht, dient de aanvrager op titel van eigendom, (erf)pacht dan wel een door de grondkamer goedgekeurde of ter registratie ingezonden (teelt)pachtovereenkomst in gebruik te hebben voor de uitoefening van bedrijfsmatige landbouw.

Artikel 3.5 Treffen van maatregelen voor het voorkomen van schade

1. Gedeputeerde Staten zullen een tegemoetkoming slechts verlenen, indien en voor zover naar hun oordeel de aanvrager de schade niet had kunnen voorkomen en beperken door het treffen van maatregelen of inspanningen waartoe hij naar eisen van redelijkheid en billijkheid was gehouden.
2. Maatregelen of inspanningen ter voorkoming of beperking van schade, waarvan Gedeputeerde Staten menen dat deze naar eisen van redelijkheid en billijkheid door de aanvrager kunnen worden genomen, zijn:
 - a. voor kwetsbare gewassen de inzet van zowel visuele als akoestische middelen in voldoende aantallen;
 - b. voor kapitaalintensieve teelten de inzet van een deugdelijk raster;
 - c. voor overige gewassen verjaging door menselijke aanwezigheid;
 - d. alternatieve middelen waarvan het gebruik vooraf schriftelijk aan BIJ12 is voorgelegd en BIJ12 daarmee heeft ingestemd.Ter ondersteuning van de voorgaande maatregelen dient een ontheffing als bedoeld in het derde lid van dit artikel te worden aangevraagd.
3. Een tegemoetkoming voor schade, veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende beschermde diersoorten en waarvoor ingevolge artikel 3.3, eerste lid, artikel 3.8, eerste lid of artikel 3.17, eerste lid van de wet een ontheffing kan worden verleend, wordt slechts toegekend indien:
 - a. de ontheffing tijdig op deugdelijke wijze is aangevraagd en op inhoudelijke gronden door de Provincie is geweigerd;
 - b. de ontheffing (of toestemming) tijdig, dat wil zeggen uiterlijk op de dag van schadeconstatering, is aangevraagd en nadat deze is verleend daarvan op adequate wijze gebruik is gemaakt, en desondanks, bedrijfsmatige schade aan gewassen, teelten of overige producten is opgetreden.
4. Ten aanzien van aanvragen om een tegemoetkoming in schade veroorzaakt door overwinterende ganzen volgen Gedeputeerde Staten het door hen vastgestelde beleid.

Artikel 3.6 Vaststellen van de hoogte van de tegemoetkoming

1. De hoogte van de tegemoetkoming wordt door Gedeputeerde Staten vastgesteld na kennisgeving van het door de aanvrager ingezonden aanvraagformulier met bijlagen, het door de taxateur opgestelde taxatierapport eventueel voorzien van opmerkingen van de aanvrager en eventueel overige op de aanvraag betrekking hebbende stukken.
2. Op de door de taxateur vastgestelde schade wordt een eigen risico ingehouden van 5%, met een minimum van € 250,00 per bedrijf per meldingsjaar.
3. In afwijking van lid 2 wordt geen eigen risico ingehouden als het gaat om:
 - a. schade die is aangericht in een ganzenrustgebied in de periode dat de schadeveroorzakende diersoort niet mag worden verontrust en gedood;
 - b. schade die is aangericht in een Natura 2000-gebied in de periode van 1 november tot 1 april;
 - c. schade die is aangericht door de Wolf en het Edelhert.
4. In bijzondere gevallen kunnen Gedeputeerde Staten bepalen dat geen eigen risico wordt ingehouden.
5. Voor gewassen, teelten, overige producten, of bedrijfsmatig gehouden landbouwhuisdieren, welke door de plaats, het moment of de wijze van telen of houden, bijzonder kwetsbaar zijn voor schade veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende beschermde diersoorten, kunnen Gedeputeerde Staten een verhoogd eigen risico instellen.
6. Tegemoetkomingen lager dan € 50,00 worden niet uitgekeerd.

Artikel 3.7 Gevallen waarin geen tegemoetkoming wordt verleend

In de volgende gevallen wordt geen tegemoetkoming verleend:

- a. Indien de schade is aangericht door een natuurlijk in het wild levende beschermde diersoort welke op grond van artikel 3.15, eerste lid van de wet bij algemene maatregel van bestuur is aangewezen als soort welke in het gehele land schade veroorzaakt en voor het verontrusten en doden van de schadeveroorzakende diersoort een vrijstelling geldt;
- b. Indien de schade is aangericht door een natuurlijk in het wild levende beschermde diersoort welke krachtens de Provinciale verordening op grond van artikel 3.15, derde lid, van de wet is aangewezen als soort die schade veroorzaakt en voor het bestrijden van die soort een vrijstelling geldt, tenzij aan deze vrijstelling voorwaarden, beperkingen of clausules zijn verbonden waardoor de vrijstelling feitelijk gelijk gesteld moet worden aan een ontheffing verleend op basis van artikel 3.3, eerste lid, artikel 3.8, eerste lid of artikel 3.17, eerste lid van de wet;
- c. Indien de schade is aangericht door een natuurlijk in het wild levende beschermde diersoort waarvoor Gedeputeerde Staten krachtens artikel 3.18 van de wet opdracht hebben gegeven om de omvang van de populatie van soorten te beperken;
- d. Indien de schade is aangericht door de huisspitsmuis, de mol, de bosmuis of de veldmuis en voor het verontrusten en doden van de schadeveroorzakende diersoort een vrijstelling geldt in verband met de bestrijding van schade aan landbouwgewassen;
- e. Voor schade veroorzaakt door diersoorten, vermeld in artikel 3.20, tweede lid van de wet, waarop de jacht kan worden geopend, met uitzondering van de wilde eend buiten de periode waarop de jacht op deze diersoort is geopend;
- f. Voor schade veroorzaakt door een natuurlijk in het wild levende beschermde diersoort waarvoor een ontheffing krachtens artikel 3.3, eerste lid, artikel 3.8, eerste lid, of 3.17, eerste lid, van de wet is verleend, waarbij in de verleende ontheffing geen bepalingen zijn opgenomen die de schadebestrijding in de weg staan;
- g. Schade door vogels:
 - i) aan bessen- en kleinfruitteelt, kersen, druiven/wijnbouw;
 - ii) aan zacht fruit en pit- en steenvruchten;
 - iii) de tegemoetkomingen door vogelschades bedoeld onder II worden voor het jaar 2016 bepaald op 30% van de getaxeerde schade;
- h. Voor schade op gronden welke zijn gelegen binnen de bebouwde kom;
- i. Voor schade op gronden welke zijn gelegen binnen een straal van 500 meter van een vuilstortplaats, tenzij de schade is aangericht op gronden die zijn aangewezen als ganzenrustgebied door aangewezen soorten die in de periode dat de schade is veroorzaakt niet mochten worden verontrust en gedood;
- j. Voor schade welke is aangericht aan materialen welke worden aangewend voor het (tijdelijk) afdekken van gewassen;
- k. Indien het risico van schade door een natuurlijk in het wild levende beschermde diersoort verzekeraar is bij ten minste twee in Nederland werkzame verzekeringsmaatschappijen;
- l. Indien schade is aangericht aan gewassen op gronden:
 - i) waarvoor met een publiekrechtelijke rechtspersoon of een bij koninklijk besluit aangewezen particuliere terrein-beherende natuurbeschermingsorganisatie een pachtovereenkomst ingevolge artikel 7:388 BW tot verpachting binnen reservaten is afgesloten; of
 - ii) waarvoor een erfpachtovereenkomst of pachtovereenkomst is gesloten en aan deze gronden beperkingen in het landbouwkundig gebruik zijn verbonden of beperkingen ten aanzien van het bestrijden van schadeveroorzakende diersoorten; of
 - iii) die feitelijk niet voor landbouwkundige doeleinden worden aangewend; of iv) die een functie hebben als waterkering; of
 - v) die in eigendom zijn van een publiekrechtelijke rechtspersoon, tenzij de aanvrager voor het gebruik van de gronden een marktconforme pachtprijs betaalt en er geen beperkingen gelden ten aanzien van het landbouwkundig gebruik of ten aanzien van het bestrijden van schadeveroorzakende diersoorten.
- m. Indien de schade is aangericht aan blijvend grasland in de maand oktober;
- n. Indien de schade is aangericht aan blijvend grasland in de periode 1 oktober tot en met 31 januari daaropvolgend en het grasgewas bestemd is voor beweiding met schapen;

- o. Indien de schade is aangericht aan knol-, bol- en wortelgewassen die na 1 december van het teeltseizoen worden geoogst, met uitzondering van onderdekkersteelten en van bloembollen.
- p. Indien de schade is aangericht aan bijproducten van gewassen;
- q. Indien de schade is aangericht door natuurlijk in het wild levende beschermde diersoorten aan bedrijfsmatig geteelde gewassen in een kas of bedrijfsmatig gehouden landbouwhuisdieren in een stal;
- r. Indien schade is aangericht aan gebouwen, installaties, bouwwerken, geoogste gewassen, opgeslagen voeder- gewassen of verpakte voedergewassen;
- s. Indien schade is aangericht aan voertuigen, (lucht)vaartuigen of overige vervoermiddelen;
- t. Indien, door handelingen of het nalaten daarvan door de aanvrager, de taxateur de schade niet meer kan taxeren;
- u. Indien de aanvrager het beschadigde gewas niet meer zal oogsten;
- v. Indien de aanvrager het betreffende perceel niet meer in gebruik zal nemen;
- w. Indien de schade is veroorzaakt door een ziekte;
- x. In andere gevallen waarin Gedeputeerde Staten oordelen dat de schade redelijkerwijs ten laste van de grondgebruiker behoort te blijven.

Artikel 3.8 Regels bij schade die door de Wolf of Edelhert is aangericht.

1. De retributie voor het in behandeling nemen van een aanvraag wordt gerestitueerd als de schade door de Wolf of het Edelhert is aangericht.
2. In afwijking van artikel 3.4, eerste en derde lid, komt schade aangericht door de wolf aan hobbymatig gehouden schapen en geiten tevens in aanmerking voor een tegemoetkoming. Artikel 3.4, tweede lid, is niet van toepassing als het gaat om schade aangericht door de wolf mits de aanvrager een particulier is die geen onderneming drijft. Zodra er sprake is van een territoriaal wolvenpaar in Nederland vervalt deze aanspraak op een tegemoetkoming met betrekking tot schade aan hobbymatig gehouden schapen en geiten.

HOOFDSTUK 4. HOUTOPSTANDEN

Artikel 4.1 Ontheffing meldingsplicht

1. Gedeputeerde Staten kunnen op grond van artikel 4.5, derde lid, van de wet, op verzoek van grondeigenaren voor maximaal 5 jaar een ontheffing verlenen van de verplichting tot melding, zoals bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet.
2. De in het eerste lid genoemde ontheffing wordt alleen verleend indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de eigenaar is SNL-gecertificeerd en heeft het beheer over minimaal 1000 hectare bos in de Provincie Utrecht;
 - b. het beheer dient gevoerd te worden conform een door GS goedgekeurd beheerplan;
 - c. het vellen van houtopstanden en herbeplanten moet door de grondeigenaar bijgehouden worden in een boekhouding, die opvraagbaar is namens Gedeputeerde Staten.
3. Gedeputeerde Staten kunnen de ontheffing intrekken indien niet of niet volledig aan de in het tweede lid opgenomen voorwaarden is voldaan.

Artikel 4.2 Ontheffing wachttijd

1. Gedeputeerde Staten kunnen op verzoek van grondeigenaren ontheffing verlenen van het in artikel 5.1.1, tweede lid, van de Verordening genoemde gebod om de melding van de voorgenomen velling minimaal vier weken van tevoren te doen.

Artikel 4.3 Ontheffing termijn van herbeplanting

1. Gedeputeerde Staten kunnen op grond van artikel 4.5, eerste lid, van de wet, op verzoek van de rechthebbende ontheffing verlenen van de in artikel 4.3, tweede lid, van de wet neergelegde verplichting om binnen drie jaar herbeplanting te realiseren indien:
 - a. sprake is van natuurlijke verjonging;
 - b. sprake is van bijzondere fysieke terreinomstandigheden;
 - c. uitstel noodzakelijk is omdat de herbeplanting gerelateerd is aan de uitvoering van plannen van Ruimtelijke Ordening;
 - d. sprake is van ecologische redenen; of
 - e. sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang.

Artikel 4.4 Herbeplanting op andere grond

1. Gedeputeerde Staten kunnen op grond van artikel 4.5, derde lid, van de wet, ontheffing verlenen van de verplichting tot herbeplanting op dezelfde grond als bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet, ten behoeve van herbeplanting op andere grond als bedoeld in artikel 4.5, eerste lid van de wet, indien wordt voldaan aan de in artikel 4.2.2 van de verordening opgenomen vereisten.
2. Bij het verlenen van ontheffing voor herbeplanting streven Gedeputeerde Staten ernaar de nieuwe beplanting in de Provincie Utrecht te laten ontwikkelen. Een ontheffing voor aangrenzende gebieden is echter niet uitgesloten.
3. In bijlage 1 van deze beleidsregels is een rekenmodel voor boscompensatie opgenomen ("Kwaliteitstoelagen en regels voor boscompensatie van de Wet natuurbescherming").
4. Geen ontheffing wordt verleend voor oude bosgroeiplaatsen (zie kaart, bijlage 2).

Artikel 4.5 Ontheffing herbeplanting

Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van de verplichting tot herbeplanting als bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet indien sprake is van:

- a. Het verwijderen van houtopstanden ter bevordering van ecologische waarden in het kader van natuurherstel voor zover dit past binnen de toepasselijke beleidskaders van de Provincie Utrecht;
- b. Het verwijderen van houtopstanden ten behoeve van het voorkomen van bosbrand;
- c. Kleinschalige kap die nodig is voor het herstel en de beleving van cultuurhistorische elementen;
- d. Bijzondere fysieke terreinomstandigheden;
- e. Een zwaarwegend maatschappelijk belang.

Artikel 4.6 Verbod tot het vellen of doen vellen van houtopstanden (kapverbod)

Gedeputeerde Staten kunnen krachtens artikel 4.2, derde lid van de wet, het vellen of doen vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden voor:

- a. Oude boskernen (zie kaart, bijlage 2);
- b. Bosreservaten en A-locaties (zie kaart, bijlage 2);
- c. Cultuurhistorisch waardevolle oude bossen;
- d. Aaneengesloten oppervlaktes groter dan 3 hectare, tenzij sprak is van productiebossen van populier of wilg of bijzondere doeleinden;
- e. Waardevolle landschapselementen.

HOOFDSTUK 5.

BESCHERMING VAN LANDSCHAPPELIJKE, NATUURWETENSCHAPPELIJKE, CULTUURHISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Artikel 5.1 Begripsbepalingen

In aanvulling op artikel 5.1.1 van de Verordening natuur en landschap (Vnl) wordt in deze beleidsregels mede verstaan onder:

- a. Normaal onderhoud: het periodiek vellen van hakhout, het periodiek knotten van knotbomen en snoeien van (dode) takken en kwaliteits snoei bij monumentale bomen;
- b. Verkavelingspatroon: het patroon van de percelen (kavels) welke onder invloed van de lokale omstandigheden bij de ontginning van veenmoerassen, rivieroeveren en uiterwaarden, heide en woeste gronden is ontstaan en nog steeds in het landschap zichtbaar is. Voorbeelden van kavelpatronen zijn veenweidegebied en coulissen-landschap, blokverkaveling in polders, het hoger gelegen kleigebied en in een kampenlandschap;
- c. Vitaliteit: staat voor de gezondheid en levenskracht van een boom en de mogelijkheid van een boom om zich te kunnen herstellen van een aanslag waardoor zijn conditie tijdelijk verminderd is. Een vitale boom is vrij van ernstige ziektes en grote (schimmel)aantastingen. Het gaat om bomen waarvan de levensverwachting zeker nog vele jaren is. Symptomen van een minder vitale boom zijn: vergeling van het blad, klein blad, twijgsterfte, transparantie in de kruin en vatbaar voor ziektes.

Artikel 5.2 Toepassingsbereik

Deze beleidsregels zijn van toepassing op de uitvoering van paragraaf 5.5 van de Vnl; Beschermde kleine landschapselementen.

Artikel 5.3 Criteria voor plaatsing op de waardenkaart

1. Kleine landschapselementen worden slechts op de waardenkaart, bedoeld in artikel 5.1.4. van de Vnl, geplaatst, als deze voldoen aan de volgende hoofdcriteria:
 - a. niet reeds beschermd door artikel 4.6 van de wet;
 - b. kenmerkend voor het Landschap; C. Van cultuurhistorische betekenis.
2. Onverminderd het eerste lid gelden voor plaatsing op de waardenkaart de volgende subcriteria:
 - a. volledigheid van het element: het lijn- of vlakelement heeft een bezettingsgraad van ten minste 70%;
 - b. leeftijd van het element; het lijn- en vlakelement bestaat voor ten minste 75% uit bomen van leeftijdscategorie 4 en 5, zijnde bomen van 60 jaar en ouder;
 - c. lengte en oppervlakte van het element: een vlakelement heeft een oppervlakte van ten minste 200 m² meter, een puntelement heeft een oppervlakte van ten minste 100 m² en een lijnelement heeft een lengte van ten minste 50 meter. Voor een lijnelement bestaande uit knotbomen of hakhout (niet zijnde een laanbeplanting) wordt standaard een breedte van 4 meter gehanteerd;
 - d. vitaliteit van het element: het lijn- en vlakelement is ten minste redelijk vitaal;
 - e. het lijnelement als zelfstandige eenheid: het lijnelement moet zich als een zelfstandige eenheid kenmerken ook als het oorspronkelijk tot een langer element behoorde;
 - f. een lijnelement moet een onderlinge eenheid vormen en uniformiteit uitstralen.
3. In afwijking van het tweede lid, onder b, geldt voor een rij knotbomen een leeftijdscategorie van ten minste categorie 2 (leeftijd 20-40 jaar).
4. In afwijking van het tweede lid, onder c, geldt voor hoogstamfruitbomen een oppervlakte van ten minste 1500 m².

Artikel 5.4 Melding voorgenomen handelingen

1. Voor het doen van een melding op grond van artikel 5.5.4, eerste lid, van de Vnl wordt gebruik gemaakt van het meldingsformulier KLE. Dit formulier is te vinden op de Provinciale website.
2. De meldingen worden op volgorde van binnenkomst afgehandeld.
3. De melder ontvangt binnen 1 week na ontvangst een ontvangstbevestiging met, indien nodig, een verzoek om aanvullende informatie.
4. Indien Gedeputeerde Staten conform artikel 5.5.4, derde lid, van de Vnl, besluiten om de aangevraagde handelingen te verbieden of aan voorwaarden te verbinden, ontvangt de melder binnen 6 weken na ontvangst van de melding een besluit.
5. Indien Gedeputeerde Staten niet binnen 6 weken na ontvangst een besluit neemt op de melding, zijn de in de melding aangegeven voorgenomen handelingen toegestaan.

Artikel 5.5 Weigeringsgronden en gronden voor het opleggen van voorwaarden

Gedeputeerde Staten kunnen de in het meldingsformulier gemelde voorgenomen handelingen als bedoeld in artikel 5.5.2 van de Vnl verbieden of aan voorwaarden verbinden indien de natuurwetenschappelijke, landschappelijke, cultuur-historische of archeologische waarden blijvend worden aangetast.

Dit is onder andere het geval indien:

- a. de kenmerken van het verkavelingspatroon van het landschapstype blijvend worden aangetast;
- b. de volledigheid of eenheid van het landschapselement blijvend wordt aangetast;
- c. plaatselijke natuurwaarden worden aangetast.

Artikel 5.6 Beschadiging en/of tenietgaan van beschermde landschapselementen

Na een melding van de constatering door een toezichthouder van de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht dan wel een andere opsporingsambtenaar, dat een klein landschapselement teniet is gegaan dan wel ernstig is beschadigd, kunnen Gedeputeerde Staten binnen 13 weken na deze melding besluiten om op grond van artikel 5.5.5 van de Vnl de eigenaar van een KLE te verplichten om (aanvullend) te herbepplanten dan wel het KLE te herstellen.

Artikel 5.7 Herstel- en herplantplicht

De uitvoering van de herstel- en herplantplicht zoals bedoeld in artikel 5.5.5 van de Vnl en artikel 5.6 van deze beleidsregels vindt in overleg met Gedeputeerde Staten plaats.

HOOFDSTUK 6. TIJDELIJKE NATUUR

Artikel 6.1 Omschrijving Tijdelijke natuur

Van Tijdelijke Natuur is sprake als:

- a. de uiteindelijke bestemming van het terrein vast ligt⁴², dan wel de bestemming duidelijk is; er moet aldus overtuigend aangetoond worden dat de bestemming gaat veranderen en dat daarover geen discussie meer is; en
- b. die bestemming nog niet is gerealiseerd⁴³; en c. die bestemming in de regel niet natuur is⁴⁴; en
- d. er spontane (of op beperkte schaal geleide) natuurontwikkeling⁴⁵ plaats vindt tussen het moment dat (vooraf) ontheffing is verleend voor het ruimen van de beschermde soorten die zich mogelijk in het gebied zullen vestigen en het moment van daadwerkelijke realisatie van de uiteindelijke bestemming; en
- e. de natuur minimaal één jaar⁴⁶ de tijd krijgt om zich te ontwikkelen; en
- f. aan noodzakelijke compensatievoorwaarden is voldaan of juridisch afdoende vastgelegd is hoe dat zal gebeuren.

Artikel 6.2 Voorwaarden voor een ontheffing tijdelijke natuur

1. De essentie van Tijdelijke Natuur is dat vooraf, voordat de Tijdelijke Natuur zich ontwikkelt, ontheffing wordt verleend voor het weer ruimen van die Tijdelijke Natuur. Reeds in het betreffende terrein aanwezige natuur valt daar niet onder. Dat is immers reeds bestaande natuur. Er dient om die reden een deugdelijke inventarisatie van de reeds in het gebied voorkomende beschermde soorten te hebben plaatsgevonden, de resultaten daarvan dienen te zijn vastgelegd en er dient door de aanvrager van de ontheffing voor Tijdelijke Natuur gegarandeerd te worden dat aan alle wettelijke verplichtingen betreffende die reeds aanwezige beschermde soorten zal worden voldaan, alvorens ontheffing in het kader van het concept Tijdelijke Natuur kan worden verleend.
2. Zowel een individuele grondeigenaar als een groep van grondeigenaren kan een ontheffing aanvragen. Op deze wijze wordt overbodige bureaucratie met extra werk voor de aanvragers als voor de Provincie voorkomen. De aanvraag kan door één van de eigenaren worden gedaan voor één gebied. De verkregen ontheffing kan via een privaatrechtelijke overeenkomst worden gedelegeerd aan de andere eigenaren.
3. Voor de beoordeling van aanvragen wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende biogeografische regio's in Nederland. Aan elke biogeografische regio is een soortenlijst gekoppeld met alle soorten die in de betreffende regio kunnen voorkomen. In de te verlenen ontheffing kan voor de soorten waarop de ontheffing van toepassing is simpelweg worden verwezen naar die biogeografische kaart met bijbehorende soortenlijst (zie kaart, bijlage 4). Aanvragers van ontheffing hoeven niet langer zelf een inschatting te (laten) maken van welke wettelijk beschermde soorten zich mogelijk in Tijdelijke Natuur zullen kunnen vestigen. Deze kaart met bijbehorende lijst (en eventueel toekomstige aanpassingen ervan) wordt gepubliceerd in de Staatscourant.
De biogeografische kaart met bijbehorende soortenlijst biedt ook belangrijke mogelijkheden voor terugdringen van bureaucratie rond aanvragen en verlenen van ontheffing buiten het concept van Tijdelijke Natuur. Aanvragers van reguliere ontheffingen kunnen aan de hand van de kaart en de soortenlijsten gemakkelijk controleren of de vereiste inventarisatie van soorten volledig is. Datzelfde geldt voor de ontheffingverlener. Deze kan aan de hand van de kaart en de soortenlijsten gemakkelijk controleren of een aanvraag volledig is. Daarmee kan intensieve correspondentie over aanvullende informatie worden voorkomen en de afhandelingstermijn voor aanvragen worden bekort.

42 Het is niet noodzakelijk dat de bestemming vastligt in een goedgekeurd bestemmingsplan. De bestemming van een terrein kan in voorkomende gevallen ook zijn vastgelegd in bij voorbeeld een provinciaal streekplan.

43 Natuurwaarden die zich ontwikkelen in een bestaande woonwijk of in een bestaand agrarisch gebied al dan niet als gevolg van agrarisch natuurbeheer worden binnen de scope van de Green Deal niet aangemerkt als Tijdelijke Natuur. Agrarisch natuurbeheer vergt een geheel eigen benaderingswijze. Ook terreinen waarvan de toekomstige bestemming nog ter discussie staat worden, vanwege de onzekere factoren en actoren die dan nog spelen, niet aangemerkt als vallende onder het concept Tijdelijke Natuur.

44 Een uitzondering wordt gemaakt voor terreinen die wel de uiteindelijke bestemming natuur hebben, maar die om enigerlei reden nog niet definitief als zodanig kunnen worden ingericht.

45 De aanleg van tijdelijke parken, speelgelegenheden met groenvoorzieningen, plantsoenen en andere groenvoorzieningen vallen niet onder de definitie.

46 De termijn kan langer zijn omdat niet in elk jaargetijde tijdelijke natuur opgeruimd kan worden.

4. De ontheffing voor het terrein heeft in beginsel een looptijd van maximaal 10 jaar. Dit komt overeen met de maximale wettelijke tijdspanne dat een bestemming op een terrein kan liggen zonder dat deze is gerealiseerd.
Elke 10 jaar wordt een bestemmingsplan hernieuwd. Als de niet gerealiseerde bestemming opnieuw wordt vastgelegd kan ook de geldigheidsduur van de ontheffing tijdelijke natuur voor 10 jaar worden verlengd.
Een jaar voor het aflopen van de ontheffing of voor het opruimen van het tijdelijke natuurterrein moet in het terrein gemonitord/ geïnventariseerd worden welke soorten aanwezig zijn. Dit om de juiste zorgplichtmaatregelen te kunnen treffen. Deze monitoring hoeft enkel overlegd te worden bij het bevoegd gezag als het een verlengingsaanvraag voor tijdelijke natuur betreft.
5. Bij de ingebruikname van het terrein zal de tijdelijke natuur worden opgeruimd. Opruimen beïnvloedt de aanwezige planten en dieren. Dat er op enig moment wordt opgeruimd, maakt onlosmakelijk deel uit van het principe van tijdelijke natuur. Aangezien de positieve effecten van tijdelijke natuur opwegen tegen de negatieve effecten van het opruimen – zoals eerder betoogd is er geen negatieve invloed op soortniveau – wordt door de Provincie ontheffing verleend voor tijdelijke natuur. Dit ontslaat de initiatiefnemer echter niet van de wettelijke zorgplicht om tijdens het opruimen op zorgvuldige wijze te werk te gaan en schade aan planten en dieren redelijkerwijs zoveel mogelijk te voorkomen of tot een minimum te beperken (te mitigeren, niet compenseren). Deze voorwaarden zullen dan ook bij een ontheffing voor tijdelijke natuur worden gesteld. In de praktijk hoeft dit geen groot probleem te zijn. Als tijdelijke natuur verdwijnt en de werkzaamheden voor de definitieve inrichting gaan van start, dan is dit vaak van te voren bekend. Starten met de werkzaamheden buiten het broedseizoen lost problemen met bijvoorbeeld broedende vogels en negatieve publiciteit op, maar ook als een start daarbinnen voorzien is, is dit mogelijk. Het gebied kan namelijk al voor het broedseizoen ongeschikt gemaakt worden. Het opruimen zal moeten plaatsvinden onder begeleiding van een deskundig ecooloog op gebied van de soorten die zijn aangetroffen.
6. Tijdelijke Natuur vraagt geen inrichting, gebruik en/of beheer. Uiteraard mag het gebied wel aantrekkelijk worden gemaakt voor dieren, planten en recreanten. Aanvullende maatregelen zijn facultatief. Wel is het de bedoeling dat hierbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de natuurlijke potentie van het gebied en zijn omgeving (quick wins die met weinig moeite veel opleveren). Het is niet de bedoeling om ingrijpende maatregelen te treffen om een tijdelijk natuurgebied in te richten of te beheren. Hierbij kan de volgende richtlijn worden gebruikt:
 - Het aanplanten van grassen, gewassen, houtopstanden en dergelijke is landbouw en geen tijdelijke natuur. Ook grote ingrepen om er een tuin- of parkachtig landschap van te maken is geen tijdelijke natuur;
 - Intensieve beweiding, maaien tijdens het groeiseizoen, vaker dan eens per jaar maaien, maaien en klepelen en bestrijding van 'onkruiden' die geen schade aanrichten aan de omgeving zijn ook niet toegestaan;
 - Minimale ingrepen om biodiversiteit te stimuleren zijn wel mogelijk zoals: inzaaien van inheemse bloemmengsels, extensief beheren (als het de biodiversiteit ten goede komt), één keer per jaar maaien, extensief begrazen en ingrepen om pionierssoorten te lokken zoals het (deels) afgraven van de bovenlaag, het aanbrengen van een zandlichaam, het graven van een poel of het aanleggen van een stijlwand. Ook de aanleg van een onverhard wandelpad is mogelijk. Materieel kan op maximaal 5% van het terrein worden opgeslagen;
 - Opschietende bomen mogen geroid worden. 'Onkruiden' die schadelijk zijn voor de omgeving mogen bestreden worden (distels, Jacobskruiskruid).
7. Tijdelijke natuur is in principe ook gebruiksnatuur. Voor betreding van het terrein kan wel toestemming van de eigenaar nodig zijn. In sommige gevallen, bijvoorbeeld als er sprake is van gevaarlijke situaties, kan afsluiten van (een deel van) het terrein noodzakelijk zijn. Recreatie mag de (ontwikkeling van) biodiversiteit niet in de weg staan. Intensief gebruik past niet binnen het concept tijdelijke natuur. Denk hierbij aan het organiseren van evenementen en festivals of het gebruik als tijdelijke parkeerterrein.

HOOFDSTUK 7. SLOTBEPALINGEN

Artikel 7.1 Intrekken oude beleidsregels

Ingetrokken wordt:

1. Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 9 juni 2015, nr. 815263C4, tot vaststelling van de Beleidsregel toedeling segment 2 ontwikkelingsruimte programmatische aanpak stikstof Provincie Utrecht 2015;
2. Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 25 juni 2013, nr. 80E4C506, tot vaststelling van de Beleidsregel veehouderij, stikstof en beschermde natuurmonumenten Provincie Utrecht 2013;
3. Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 15 juli 2014, nr. 81039033, tot vaststelling van het Protocol depositiebank Provincie Utrecht juli 2014;
4. Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 24 maart 2015, nr. 810EG868, tot vaststelling van de Beleidsregel Beschermde kleine landschapselementen Provincie Utrecht 2015.

Artikel 7.2 Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking op 1 januari 2017.

Artikel 7.3 Citeertitel

Deze beleidsregels worden aangehaald als: Beleidsregels natuur en landschap Provincie Utrecht 2017, of verkort als Bnl.

Aldus vastgesteld in de vergadering van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 1 november 2016.

Gedeputeerde Staten van Utrecht, Voorzitter

Secretaris

TOELICHTING BELEIDSREGELS NATUUR EN LANDSCHAP PROVINCIE UTRECHT 2017

ALGEMENE TOELICHTING

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt vanaf 1 januari 2017 de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. De Provincies zijn vanaf dan verantwoordelijk voor de natuur en de wet geeft de Provincies daarvoor extra taken, bevoegdheden en verplichtingen, waarbij het nieuwe stelsel de Europese regelgeving als uitgangspunt neemt. De wet is gericht op het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit, op het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en op het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De Wnb voorziet in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels strekt tot omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

De inzet is een sterke en robuuste natuur. Natuur met een intrinsieke waarde. Bescherming, versterking, beleving en benutting zijn sleutelwoorden, en het stoppen van de teruggang van de biodiversiteit heeft prioriteit (artikelen 3.10, 3.11 en 3.12 van de Wnb). De Provincies moeten, onder andere door een gebiedsgerichte aanpak, maatregelen treffen om populaties van internationaal beschermde soorten te behouden. Het realiseren van het Nationaal Natuurnetwerk Nederland (afgekort: NNN) (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) en de vermaatschappelijking van natuur, faunabeheer en houtopstanden zijn belangrijke opgaven. Ook soorten buiten dit netwerk dienen te worden beschermd.

Voor de uitvoering van Wnb heeft de Provincie Utrecht een Provinciale Natuurvisie vastgesteld, het Beleidskader Wet Natuurbescherming, de Verordening natuur en landschap Provincie Utrecht 2017 en de Beleidsregel natuur en landschap Provincie Utrecht 2017.

Daarnaast bevatten zowel de nieuwe verordening als de beleidsregels bepalingen die zijn overgenomen uit de Landschapsverordening provincie Utrecht 2016. Deze verordening zal komen te vervallen bij inwerkingtreding van de Verordening natuur en landschap Provincie Utrecht 2017 en de Beleidsregel natuur en landschap Provincie Utrecht 2017 op 1 januari 2017.

Artikelsgewijze toelichting

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Artikel 1 bevat begripsomschrijvingen.

HOOFDSTUK 2. NATURA 2000 GEBIEDEN

Paragraaf 1 Toetsingskader aanvragen Algemene toelichting

PAS staat voor Programmatische Aanpak Stikstof. De PAS is ontstaan om de vergunningverlening rond Natura 2000-gebieden soepel te laten verlopen. Doel is economische ontwikkelingen de ruimte te geven en tegelijk de bijzondere natuur van Natura 2000-gebieden te behouden. De stikstofbelasting van Natura 2000 gebieden neemt de komende 20 jaar af door al ingezette maatregelen zoals schonere auto's en het in de PAS opgenomen aanvullende pakket van emissiebeperkende maatregelen in de landbouw. Een deel van deze afname komt ten goede aan de natuur (ecologie) en een ander deel wordt ingezet als ontwikkelingsruimte voor initiatiefnemers (economie). Daarbij is door het Rijk met de agrarische sector afgesproken dat de helft van de emissiebeperking door bronmaatregelen van de landbouw ook weer als ontwikkelingsruimte voor die sector beschikbaar komt.

Van de depositieruimte die Aerius⁴⁷ berekent per Natura 2000 gebied is een deel apart gezet voor activiteiten waarvoor geen toestemmingsbesluit hoeft te worden genomen (autonome ontwikkelingen, projecten en andere handelingen onder de grenswaarden). Daarnaast is een deel van de depositieruimte beschikbaar als ontwikkelingsruimte voor toestemmingsplichtige activiteiten. Een deel van de ontwikkelingsruimte wordt gereserveerd voor prioritaire projecten van het Rijk en prioritaire projecten van de Provincies. Het overige deel van de ontwikkelingsruimte (segment 2) is vrij beschikbaar. Deze beleidsregel heeft betrekking op toedeling van ontwikkelingsruimte uit segment 2.

Gedeputeerde Staten kunnen bevoegd gezag zijn voor toestemmingsbesluiten waarbij ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld dan wel daarvoor instemming verlenen dan wel daarvoor een verklaring van geen bedenkingen afgeven. Voor de uitoefening van deze bevoegdheden kunnen Gedeputeerde Staten Provinciale beleidsregels vaststellen. Provincies hebben een gezamenlijke set van beleidsregels vastgesteld voor de verdeling van de ontwikkelingsruimte uit segment 2. Doel hiervan is de toedeling van ontwikkelingsruimte eenvoudig en eerlijk uit te voeren en om te voorkomen dat enkele aanvragers in één keer de beschikbare ontwikkelingsruimte verbruiken en dat daarbij geen ongelijkheid tussen Provincies ontstaat. Daarbij wordt ruimte gelaten voor nuancering en maatwerk per Provincie. Wanneer een aanvraag om toestemming niet voldoet aan de Provinciale beleidsregels, kan dat voor Gedeputeerde Staten reden zijn de gevraagde ontwikkelingsruimte te weigeren.

Toebedeelde ontwikkelingsruimte is gekoppeld aan een toestemmingsbesluit en is niet verhandelbaar.

Ontwikkelingsruimte in het kader van de PAS is een schaars goed. De Provincie Utrecht wil de beschikbare ruimte inzetten om de normale bedrijfsontwikkeling van ondernemers mogelijk te maken. Wij willen echter voorkomen dat een nieuwe activiteit op een slecht gekozen locatie of uitbreiding een onevenredig groot deel van de beschikbare ontwikkelingsruimte gebruikt, waardoor er voor bestaande ondernemingen in de regio onvoldoende ruimte overblijft. Wij willen ook voorkomen dat ontwikkelingsruimte wordt toebedeeld die vervolgens niet wordt gebruikt, terwijl voor andere ontwikkelingen dan onvoldoende ruimte beschikbaar is. Daarom hebben we in deze beleidsregels een aantal uitgangspunten geformuleerd om te bewaken dat de schaarse ontwikkelingsruimte goed gebruikt wordt.

Toestemmingsbesluiten op grond van artikel 2.7 eerste lid Besluit natuurbescherming kunnen door verschillende bevoegde gezagen worden vastgesteld. Voor de Utrechtse Natura 2000 gebieden zijn dit in veel gevallen Gedeputeerde Staten van Utrecht. Het kan echter ook zijn dat burgemeester en wethouders bevoegd gezag zijn (artikel 2.7, eerste lid, sub d, Besluit natuurbescherming: een omgevingsvergunning die wordt verleend op grond van artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onderdeel j, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). In dat geval moeten Gedeputeerde Staten ingevolge artikel 2.27 eerste lid Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) beslissen over een verklaring van geen bedenkingen. Uit de toepassing van artikel 1.3, derde lid, van de wet, kan ook voortvloeien dat gedeputeerde staten van een andere Provincie bevoegd gezag zijn, maar dat Gedeputeerde Staten van Utrecht instemming moeten verlenen.

47 Rekeninstrument waarmee de stikstofdepositie van een activiteit moet worden bepaald.

Artikelsgewijs

Paragraaf 1 Toetsingskader aanvragen

Artikel 2.1 Algemeen

Gedeputeerde Staten willen voorkomen dat een nieuwe agrarische activiteit op een slecht gekozen locatie of uitbreiding een onevenredig groot deel van de beschikbare ontwikkelingsruimte gebruikt, waardoor er voor bestaande ondernemingen in de regio onvoldoende ruimte overblijft. Gedeputeerde Staten willen ook voorkomen dat ontwikkelingsruimte wordt toebedeeld die vervolgens niet wordt gebruikt, terwijl voor andere ontwikkelingen dan onvoldoende ruimte beschikbaar is. Het voorschrijven van schonere dierverblijven bij toestemmingsbesluiten ligt in deze lijn. Bij de beoordeling van de toestemmingsbesluiten in het kader van de Natuurbeschermingswet wordt daarom aangesloten bij het Besluit houdende regels met betrekking tot emissiearme huisvestingssystemen voor landbouwhuisdieren (Besluit emissiearme huisvesting) wat op 1 augustus 2015 in werking is getreden. Dit besluit heeft tot doel de emissie van ammoniak en fijn stof uit dierenverblijven verder te beperken. Daartoe worden voorschriften gesteld die de emissie vanuit dierenverblijven aan een maximum binden. De maximale emissiewaarden worden over de jaren steeds verder aangescherpt. Het aanscherpen van de maximale emissiewaarden uit stallen is een van de bronmaatregelen in de PAS.

In de beleidsregels wordt de voldoening aan de aangescherpte emissienormen zoals genoemd in het Besluit emissiearme huisvesting als voorwaarde gesteld voor bij de beoordeling van het toestemmingsbesluit en de eventueel daarbij noodzakelijke toedeling van ontwikkelingsruimte.

In AERIUS Calculator wordt voor de berekening van de stikstofdepositie uit stallen gewerkt met specifieke emissiefactoren voor de onderscheiden stalsystemen die bij deze aangescherpte emissienormen horen (de zogenoemde "RAV-codes"). Hiermee is verzekerd dat nieuwe vergunningaanvragen waarbij al dan niet een beroep wordt gedaan op ontwikkelingsruimte worden behandeld overeenkomstig de afspraken zoals deze gemaakt zijn in het kader van de Generieke maatregelen landbouw in de PAS.

Artikel 2.2 Uitgangspunten toedeling ontwikkelingsruimte segment 2 PAS

Eerste lid; aansluiting bij Besluit emissiearme huisvesting

Zie toelichting bij artikel 2.1

Tweede lid; maximum aan toe te kennen ontwikkelingsruimte binnen een programmaperiode

Doel van deze bepaling is het ontmoedigen van aanvragen om toestemming voor projecten of andere handelingen waarvoor een onevenredige hoeveelheid ontwikkelingsruimte nodig is. Hiertoe is een maximum hoeveelheid aan ontwikkelingsruimte opgenomen van 3 mol stikstof/ha/jaar per PAS-programmaperiode per project of andere handeling.

Bij een uitbreiding van een bestaande inrichting als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer dient de stikstofdepositie te worden opgeteld bij de stikstofdepositie van de daaraan voorafgaande uitbreidingen ten aanzien van dezelfde inrichting in dezelfde PAS-programmaperiode. Hierbij dienen ook de uitbreidingen te worden meegeteld die onder de uitzondering van de vergunningplicht vallen. Gemelde ruimte weegt dus mee voor het maximum dat bij segment 2 wordt gehanteerd.

Met deze toevoeging wordt voorkomen dat een initiatiefnemer de maximale waarde van 3 mol stikstof/ha/jaar per PAS-programmaperiode overschrijdt door het opknippen van een groter project in kleine deelprojecten.

Derde lid: limitering aan gebruikslengte ontwikkelingsruimte

Doel hiervan is het voorkomen van onnodige toedeling van ontwikkelingsruimte door aan het verlenen van toestemming als voorwaarde een termijn te stellen waarbinnen het project of de andere handeling is gerealiseerd onderscheidenlijk is verricht. Op grond van artikel 2.7, vierde lid Besluit natuurbescherming kan het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een toestemmingsbesluit, dit besluit intrekken of wijzigen indien het project of de andere handeling waarop dit besluit betrekking heeft, nadat het besluit onherroepelijk is geworden, niet is gerealiseerd, onderscheidenlijk is verricht binnen de daarvoor gestelde termijn.

In deze beleidsregel is een termijn van 2 jaar opgenomen. Deze termijn vangt aan vanaf het moment dat het toestemmingsbesluit onherroepelijk is. Indien er sprake is van een omgevingsvergunning waarvoor gedeputeerde staten een verklaring van geen bedenkingen hebben afgegeven, kunnen gedeputeerde staten burgemeester en wethouders verzoeken het toestemmingsbesluit al dan niet gedeeltelijk in te trekken.

Vierde lid: Toekennen van ontwikkelingsruimte op volgorde van de datum en tijdstip van ontvangst van een ontvankelijke aanvraag

In het PAS-programma staat dat als Gedeputeerde Staten geen nadere beleidsregels hebben vastgesteld, de toedeling van ontwikkelingsruimte door Gedeputeerde Staten voor activiteiten binnen segment 2 de volgorde van ontvangst van de aanvraag van een toestemmingsbesluit bepalend is. Dat kan betekenen dat een aanvraag die niet volledig is, bij toedeling van ontwikkelingsruimte voorrang heeft op een aanvraag die wel volledig is. Dit vinden Gedeputeerde Staten een onwenselijke situatie. Voor de toedeling van ontwikkelingsruimte is het van belang dat de aanvraag ontvankelijk is, dat houdt in dat de juiste gegevens zijn overgelegd en dat ook de inhoud van de aanvraag op orde is. Het is dus in het belang van de initiatiefnemer dat de ingediende aanvraag zowel formeel als inhoudelijk op orde is. Is dat niet het geval dan wordt de initiatiefnemer in de gelegenheid gesteld zijn aanvraag aan te vullen binnen een bepaalde periode. Pas als de benodigde gegevens op tijd zijn ingediend, wordt de status van de aanvraag omgezet in een ontvankelijke aanvraag en is de datum van ontvankelijkheid bepalend voor de volgorde van toekenning van ontwikkelingsruimte. Omdat een aanvrager niet verplicht is zijn aanvraag digitaal in te dienen, is er een tijdstip bepaald wanneer een aanvraag per post wordt ingediend.

Vijfde lid: Toekennen van ontwikkelingsruimte op volgorde van de datum en tijdstip van ontvangst van een ontvankelijke aanvraag

In het PAS-programma staat dat als Gedeputeerde Staten geen nadere beleidsregels hebben vastgesteld, de toedeling van ontwikkelingsruimte door Gedeputeerde Staten voor activiteiten binnen segment 2 de volgorde van ontvangst van de aanvraag van een toestemmingsbesluit bepalend is. Dat kan betekenen dat een aanvraag die niet volledig is, bij toedeling van ontwikkelingsruimte voorrang heeft op een aanvraag die wel volledig is. Dit vinden Gedeputeerde Staten een onwenselijke situatie. Voor de toedeling van ontwikkelingsruimte is het van belang dat de aanvraag ontvankelijk is, dat houdt in dat de juiste gegevens zijn overgelegd en dat ook de inhoud van de aanvraag op orde is. Het is dus in het belang van de initiatiefnemer dat de ingediende aanvraag zowel formeel als inhoudelijk op orde is. Is dat niet het geval dan wordt de initiatiefnemer in de gelegenheid gesteld zijn aanvraag aan te vullen binnen een bepaalde periode. Pas als de benodigde gegevens op tijd zijn ingediend, wordt de status van de aanvraag omgezet in een ontvankelijke aanvraag en is de datum van ontvankelijkheid bepalend voor de volgorde van toekenning van ontwikkelingsruimte. Omdat een aanvrager niet verplicht is zijn aanvraag digitaal in te dienen, is er een tijdstip bepaald wanneer een aanvraag per post wordt ingediend.

Zesde lid: Hardheidsclausule

In de Algemene wet bestuursrecht (Awb) zit een inherente afwijkingsbevoegdheid. Jurisprudentie wijst uit dat daarvan alleen gebruik kan worden gemaakt in gevallen die niet konden worden voorzien. Door in de beleidsregel zelf een grondslag op te nemen voor afwijking, creëren Gedeputeerde Staten (meer) ruimte om af te wijken van de beleidsregels in gevallen waarin toepassing van de beleidsregel onevenredig zou zijn.

Paragraaf 2 weigering aanvraag vuurwerkevenementen en luchtvaartuigen

Artikel 2.3 Vuurwerkevenementen

Eerste en tweede lid:

Het afsteken van vuurwerk kan leiden tot verstoring van soorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden. Het weigeren van aanvragen voor vuurwerkevenementen in Natura 2000 gebieden en het verbieden van het afsteken van professioneel en/of consumentenvuurwerk in Vogelrichtlijngebieden gedurende het broedseizoen beschermt de in deze gebieden aanwezige broedvogels en andere beschermde soorten. Het schept duidelijkheid aan initiatiefnemers en bespaart hen kosten voor het opstellen van natuurtoetsen. Het broedseizoen loopt van 1 maart tot 1 augustus.

Artikel 2.4 Luchtvaartuigen

Eerste en tweede lid:

Het opstijgen en landen van luchtvaartuigen in Natura 2000 gebieden kan leiden tot verstoring van soorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden. Het weigeren van aanvragen voor vergunningen artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb beschermt deze en andere beschermde soorten. Het schept duidelijkheid aan initiatiefnemers en bespaart hen kosten voor het opstellen van natuurtoetsen. Het broedseizoen loopt van 1 maart tot 1 augustus.

HOOFDSTUK 3. FAUNABEHEER, SOORTENBESCHERMING EN TEGEMOETKOMING FAUNASCHADE

ALGEMENE TOELICHTING

De Provincies zijn, op basis van de Wet natuurbescherming, verantwoordelijk voor de besluitvorming op het gebied van beheer en schadebestrijding waaronder de besluitvorming in het kader van de artikelen 3.17, 3.18 en 3.25 van de wet. Provinciale Staten zijn daarnaast bevoegd om voor de zogenaamde Provinciale schadesoorten een vrijstelling te verlenen (artikel 3.15, vierde lid, van de wet). Hierbij dient opgemerkt te worden dat, gelet op de uitgangspunten van de wet, het verlenen van toestemmingen voor beheer en schadebestrijding geen doel op zich is maar dat hierbij ook altijd rekening gehouden dient te worden met het voortbestaan van populaties en beschermen van de intrinsieke waarde van het individuele dier.

De uitvoering van het beheer en de schadebestrijding is in beginsel geen Provinciale taak of verantwoordelijkheid. Het betreft een private taak welke de wetgever bij de grondgebruiker heeft neergelegd. De grondgebruikers hebben dus zelf een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om het voorkomen van schade door diersoorten. Wel kan er soms sprake zijn van bepaalde overstijgende publieke belangen, bijvoorbeeld veiligheid, openbare orde of natuur waarbij de Provincie meer verantwoordelijkheid op zich zal nemen.

De grondgebruikers kunnen zich verenigen in een Faunabeheereenheid om zo gezamenlijk tot een effectief planmatig faunabeheer te komen en zodoende hun belangen te behartigen. Een Faunabeheereenheid is geen uitvoeringsorganisatie van de Provincie maar een privaat samenwerkingsverband.

De belangrijkste taak van de Faunabeheereenheid is het coördineren van het beheer en de schadebestrijding. Het voorstel hiertoe wordt door het bestuur van de Faunabeheereenheid in een Faunabeheerplan vastgelegd en vervolgens uitgevoerd. Gedeputeerde Staten dienen het plan het goed te keuren en toetsen het aan de geldende kaders. Op basis van het Faunabeheerplan kan de Fbe vervolgens bij de Provincie ontheffingen aanvragen. Het Faunabeheerplan is dus geen plan van de Provincie. De Provincies zijn in het kader van de hierover gemaakte afspraken met het Rijk wel (financieel) verantwoordelijk voor het verlenen van tegemoetkomingen (dus geen vergoedingen) in de schade aangericht door beschermde inheemse diersoorten.

Paragraaf 1 Ontheffingen in het kader van beheer en schadebestrijding

Artikel 3.1 Ontheffingen beheer en schadebestrijding

Eerste lid

In supplement C van het beleidskader Wet natuurbescherming zijn de beleidsregels per diersoort opgenomen voor het vaststellen van een vrijstelling, het beoordelen van een aanvraag om ontheffing of het geven van een aanwijzing.

Deze worden gebruikt bij het beoordelen van aanvragen voor ontheffingen.

Paragraaf 2 Overige ontheffingen soortenbescherming met uitzondering van beleid ten aanzien van sluiting van de jacht en rapen van kievitseieren.

Artikel 3.2 Ontheffingen

Eerste lid

Onderdeel a: Het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

Dit belang wordt geschaad als de gezondheid van groepen mensen in gevaar komt en als onveilige situaties voor groepen mensen ontstaan. Om een objectieve afweging te maken wordt een onderbouwing van ter zake deskundigen verlangd.

Onderdeel b: In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna.

Het kan voorkomen dat een vogelsoort een negatieve invloed heeft op de stand van andere soorten en dat er voor het beperken van die invloed een ontheffing wordt aangevraagd. Om de noodzaak, de effectiviteit en de gevolgen op het ecosysteem te kunnen beoordelen wordt een onderbouwing op basis van betrouwbare gegevens verlangd als onderdeel van de aanvraag.

Onderdeel c: Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt.

Het is denkbaar dat onderwijs- of onderzoeksinstituten in het wild levende vogels willen vangen en tijdelijk onder zich hebben, bijvoorbeeld voor het ringen van vogels.

Voor het herintroduceren of bijzetten van een diersoort die is een afwegingskader opgenomen in het beleidskader (Beleidslijn herintroductie en repopulatie van dieren Provincie Utrecht). Om de noodzaak, de effectiviteit en de gevolgen op het ecosysteem te kunnen beoordelen verlangen we een projectplan als onderdeel van de aanvraag.

Tweede lid

Onderdeel a: In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna.

Het kan voorkomen dat een diersoort een negatieve invloed heeft op de stand van andere soorten en dat er voor het beperken van die invloed een ontheffing wordt aangevraagd. Om de noodzaak, de effectiviteit en de gevolgen op het ecosysteem te kunnen beoordelen wordt een onderbouwing op basis van betrouwbare gegevens verlangd als onderdeel van de aanvraag.

Onderdeel b: In het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

Het kan voorkomen dat een diersoort een negatieve invloed heeft op de kwaliteit van natuurlijke habitats en dat er voor het beperken van die invloed een ontheffing wordt aangevraagd. Om de noodzaak, de effectiviteit en de gevolgen op de habitats te kunnen beoordelen wordt een onderbouwing op basis van betrouwbare gegevens verlangd als onderdeel van de aanvraag.

Onderdeel c: In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid.

Dit belang wordt geschaad als de gezondheid van groepen mensen in gevaar komt en als onveilige situaties voor groepen mensen ontstaan. Om een objectieve afweging te maken wordt een onderbouwing van ter zake deskundigen verlangd.

Onderdeel d: Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten.

Het is denkbaar dat onderwijs- of onderzoeksinstituten in het wild levende vogels willen vangen en tijdelijk onder zich hebben, bijvoorbeeld voor het ringen van vogels.

Voor het herintroduceren of bijzetten van een diersoort is een afwegingskader opgenomen in het beleidskader (Beleidslijn herintroductie en repopulatie van dieren Provincie Utrecht). Om de noodzaak, de effectiviteit en de gevolgen op het ecosysteem te kunnen beoordelen verlangen we een projectplan als onderdeel van de aanvraag.

Onderdeel e: Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de beoordeling of het onttrekken of plukken geen wezenlijke invloed heeft op de populatie van de betreffende soort of wezenlijke invloed heeft op populaties van andere beschermde of kwetsbare soorten dient de aanvraag hiervoor de onderbouwing te leveren.

Derde lid

Dit lid gaat over ontheffingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. Voor de ontheffingverlening in het kader van dit belang werden onder de Flora- en faunawet voor een aantal soorten door het Rijk soortenstandaarden gehanteerd. Deze soortenstandaarden zullen als factsheets vanaf 2017 door BIJ12 beschikbaar worden gesteld en waar nodig geactualiseerd. In de factsheets wordt informatie opgenomen over onder andere de kenmerkende ecologische aspecten van de soort en welke maatregelen genomen kunnen worden bij veel voorkomende activiteiten om effecten op de betreffende soort te voorkomen of te verminderen. Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen zullen deze factsheets gebruikt worden. Omdat ruimtelijke ontwikkelingen in verschillende situaties andere effecten kunnen

hebben is afwijken van de beschrijvingen in de factsheets soms noodzakelijk. De aanvraag dient een onderbouwing te leveren gebaseerd op betrouwbare gegevens en inzicht te geven in de uitvoering van het project (projectplan).

Paragraaf 3 Tegemoetkoming voor schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom

ALGEMENE TOELICHTING

In artikel 6.1 van de Wet natuurbescherming is bepaald dat Gedeputeerde Staten in voorkomende gevallen tegemoetkomingen verlenen in geleden schade door natuurlijk in het wild levende:

- a. Vogels van vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, of
- b. Dieren die worden genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern, bijlage I bij het Verdrag van Bonn of de bijlage, onderdeel a, bij deze wet.

Ter invulling van deze taak en bevoegdheid hebben Gedeputeerde Staten beleidsregels vastgesteld op grond van artikel 4:81, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht.

Grondgebruikers die schade van beschermde dieren ondervinden, kunnen onder omstandigheden een tegemoetkoming in deze schade krijgen. Uitgangspunt is dat de schade die de grondgebruiker of zijn jachthouder had kunnen voorkomen of beperken niet voor een tegemoetkoming in aanmerking komt.

Aanknopingspunt voor het beleid is dat een belanghebbende alles in het werk moet stellen om schade te voorkomen of te beperken. Het moet voorts gaan om schade die niet tot het normale bedrijfsrisico en het normale maatschappelijke risico van de betrokkene behoort. Een zekere mate van schade door in het wild levende beschermde dieren dient een ieder voor lief te nemen. De bescherming van have en goed tegen schade door dieren is primair de verantwoordelijkheid van de grondgebruiker zelf. Daarbij is het nemen van maatregelen gericht op het voorkomen van schade een eerste aandachtspunt. Pas als dergelijke maatregelen tekort schieten, is schadebestrijding aan de orde. Indien, ondanks een deugdelijke en tijdige inspanning van de grondgebruiker om schade te voorkomen en beperken, schade ontstaat, kunnen Gedeputeerde Staten besluiten een tegemoetkoming toe te kennen.

In IPO-verband hebben de gezamenlijke Provincies ervoor gekozen het verlenen van tegemoetkomingen in faunaschade te mandateren aan de uitvoeringsorganisatie BIJ12. Uit oogpunt van efficiëntie is een landelijke uitvoering met één loket en gebundelde kennis te prefereren. Daarnaast wordt uniformiteit in de uitvoering en rechtsgelijkheid over heel Nederland nagestreefd. Daar waar in de beleidsregels of in deze toelichting sprake is van gedeputeerde staten moet in veel gevallen dan ook 'BIJ12' worden gelezen. In een afzonderlijk besluit worden de bevoegdheden met betrekking tot het verlenen van tegemoetkomingen gemandateerd aan BIJ12.

Artikelsgewijs

Artikel 3.3 Vaststelling van de hoogte van de schade

Eerste lid

Artikel 3.3 regelt in samenhang met de Provinciale verordening de wijze waarop de schade wordt vastgesteld. BIJ12 heeft een raamovereenkomst met taxatiebureaus die schade veroorzaakt door in het wild levende beschermde dieren taxeren. Voor het uitvoeren van taxaties gelden taxatierichtlijnen die worden gevolgd door de taxateurs. De taxateur zal zijn bevindingen direct na de eindtaxatie bij de grondgebruiker achterlaten of deze zo spoedig mogelijk toesturen. Voorts is voorzien in de mogelijkheid dat de aanvrager zijn opmerkingen over de taxatie kan vermelden, dat de taxateur die opmerkingen van commentaar voorziet en dat de aanvrager kennis kan nemen van het commentaar van de taxateur.

Artikel 3.4 tot en met 3.6 Preventieve maatregelen en vaststellen hoogte tegemoetkoming

In deze artikelen is vastgelegd hoe de aanvraag om een tegemoetkoming wordt beoordeeld. Daarbij hebben gedeputeerde staten ter invulling van artikel 6.1 Wet natuurbescherming bepaald welke schade in aanmerking wordt genomen. Het gaat hierbij om vraat-, graaf-, wroet- of veegschade. Geen tegemoetkoming wordt bijvoorbeeld verleend voor structuurschade aan gronden doordat natuurlijk in het wild levende beschermde diersoorten die gronden hebben betreden.

Verder komen uitsluitend personen die hun hoofdberoep in de landbouw hebben voor een tegemoetkoming in aanmerking. Daartoe is besloten op grond van de overweging dat door het hoge beschermingsniveau van de wet bepaalde individuen in de samenleving schade lijden doordat bij de wet natuurlijk in het wild levende beschermde diersoorten schade toebrengen aan gewassen of bepaalde teelten. Als die personen voor wat betreft hun inkomen (mede) afhankelijk zijn van de opbrengsten van die gewassen of die teelten dan achten gedeputeerde staten het redelijk dat die personen (gedeeltelijk) voor die schade worden gecompenseerd. Hierbij geldt dat de aanvrager het perceel waarop schade is aangericht op titel van eigendom, erfpacht of (teelt)pachtovereenkomst in gebruik dient te hebben.

Voorts is van belang dat de grondgebruiker zelf al het mogelijke dat in redelijkheid van hem kan worden verwacht, heeft ondernomen om schade zoveel mogelijk te voorkomen of beperken.

BIJ12 heeft daartoe ter voorlichting van grondgebruikers de Handreiking Faunaschade en de Faunaschade Preventie Kit opgesteld en op haar website geplaatst. Daarin worden voor de verschillende schadeveroorzakende diersoorten per gewas maatregelen opgesomd die de grondgebruiker, en soms zijn jachthouder, kan treffen om schade zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Gedeputeerde Staten verlangen niet dat de grondgebruiker alle in de Handreiking en de Faunaschade Preventie Kit opgesomde maatregelen treft, alvorens voor een tegemoetkoming in aanmerking te komen. Wel kan in redelijkheid van de grondgebruiker worden gevergd dat hij een aantal van de in de Handreiking voor het betreffende gewas of teelt opgesomde maatregelen heeft getroffen of dat hij andere maatregelen om schade te voorkomen of te beperken heeft getroffen, waarvan de effectiviteit naar het oordeel van gedeputeerde staten afdoende wordt onderbouwd. De maatregelen dienen gevarieerd te worden aangewend. De taxateur zal bij zijn taxatie de door de grondgebruiker aangewende maatregelen ter voorkoming of beperking van schade in zijn taxatierapport vermelden.

Teneinde innovatieve verjaagmaatregelen te stimuleren bestaat de mogelijkheid ook niet in de Handreiking vermelde verjaagmethoden toe te passen. Wel is het daarbij noodzakelijk dat de grondgebruiker, voordat hij het nieuwe middel gaat uittesten, de verwachte werking schriftelijk motiveert aan BIJ12. Eventueel kan de consultant faunazaken van BIJ12 ter plaatse nader onderzoek instellen. Indien BIJ12 de grondgebruiker toestemming verleent het door hem voorgestelde middel te testen, zal de faunabeheereenheid in wiens werkgebied het schadeperceel is gelegen van die toestemming in kennis worden gesteld.

Blijkens de wetsgeschiedenis is de grondgebruiker degene die verantwoordelijk is voor het voorkomen en beperken van door in het wild levende beschermde dieren aangerichte schade, met uitzondering van schade veroorzaakt door de vijf bejaagbare soorten. Voor die bejaagbare soorten draagt de jachthouder mede een verantwoordelijkheid. Voor schadeveroorzakende diersoorten dient de grondgebruiker tijdig een ontheffing krachtens artikel 3.3, eerste lid, artikel 3.8, eerste lid of een toestemming krachtens artikel 3.17, vierde lid van de wet aan te vragen ten behoeve van zijn jachthouder om die diersoorten te doden. Indien de Provincie op voorhand al een ontheffing heeft verleend aan de faunabeheereenheid, kan de grondgebruiker volstaan met het aanvragen van een toestemming bij deze faunabeheereenheid.

Gedeputeerde Staten menen dat het tijdig aanvragen van een ontheffing krachtens artikel 3.3, eerste lid of artikel 3.8, eerste lid van de wet of een toestemming krachtens artikel 3.17, vierde lid van de wet één van de mogelijkheden is om (dreigende) belangrijke landbouwschade te voorkomen of te beperken. Als de grondgebruiker een dergelijke ontheffing of toestemming niet of niet tijdig heeft aangevraagd dan zal in beginsel geen tegemoetkoming worden verleend. Het tijdig aanvragen van een ontheffing of toestemming houdt in dat dit uiterlijk op de dag dat de schade van enige omvang is geconstateerd, wordt aangevraagd. Op dat moment wordt immers van de grondgebruiker verwacht dat hij direct actie onderneemt.

Gedeputeerde Staten zullen bezien in welke gevallen het aanvragen van een ontheffing krachtens artikel 3.3, eerste lid of artikel 3.8, eerste lid of een toestemming op grond van artikel 3.17, vierde lid van de wet achterwege kan blijven, bijvoorbeeld indien kan worden aangetoond dat afschot van schadeveroorzakende diersoorten nauwelijks of geen effect sorteert op het voorkomen of beperken van de schade door die diersoort of omdat een ontheffing gezien de duurzame instandhouding van de soort ongewenst is.

Wordt een ontheffing verleend dan zal ook de schade die gedurende de behandelingsperiode van de ontheffingsaanvraag, welke ondanks de inspanningen van de grondgebruiker nog is ontstaan, bij de taxatie van de omvang van de schade worden betrokken. Als een ontheffing op inhoudelijke gronden wordt geweigerd, achten gedeputeerde staten een tegemoetkoming in de schade op zijn plaats.

Van een verleende ontheffing moet adequaat gebruik worden gemaakt. Dit houdt in dat minimaal twee keer per week aan verjaging ondersteunend afschot, of pogingen tot afschot, dient plaats te vinden. Om te kunnen toetsen of er sprake is van adequaat gebruik wordt een aanvrager gevraagd een rapportage van de jachthouder ten aanzien van het gebruik van de ontheffing te overleggen.

Het eigen risico is gesteld op 5% van de getaxeerde schade met een minimum van € 250,00 per bedrijf per meldingsjaar. Dit betekent dat een eigen risico van € 250,00 berekend wordt over het totale aantal aanvragen van een grondgebruiker per jaar, tot een bedrag van € 5.000,00 is getaxeerd. Boven dit bedrag zal 5% van de getaxeerde schade als eigen risico berekend worden. Om de administratieve lasten te beperken worden tegemoetkomingen die lager zijn dan € 50,00 niet uitgekeerd. Voor diersoorten welke op geen enkele wijze mogen worden ver- of bejaagd kunnen gedeputeerde staten besluiten de schade volledig te vergoeden.

In bepaalde perioden geldt in ganzenrustgebieden en Natura 2000-gebieden rust voor aangewezen diersoorten. Dat wil zeggen dat er in die periode geen gebruik mag worden gemaakt van ontheffingen voor het verontrusten en doden van de aangewezen in het wild levende beschermde dieren. Er bestaat dan in de regel geen mogelijkheid om de schadeveroorzakende diersoort te bestrijden. Om die reden moet de schade niet ten laste van de grondgebruiker blijven en wordt geen eigen risico gehanteerd.

Gedeputeerde staten kunnen ook een verhoogd eigen risico hanteren. Bij het opleggen van een verhoogd eigen risico gelden de volgende richtlijnen:

1. Een verhoogd eigen risico, zoals bedoeld in artikel 5, vierde lid, van de beleidsregels, kan worden opgelegd in de volgende gevallen:
 - a. indien op de website van BIJ12 of de Provinciale website of op andere wijze openbaar is gemaakt dat in bepaalde gevallen een verhoogd eigen risico wordt toegepast.
 - b. indien aan een grondgebruiker vooraf kenbaar is gemaakt dat in de toekomst een verhoogd eigen risico kan worden toegepast.
 - c. indien door handelingen of keuzes van de grondgebruiker de kans op schade voorzienbaar was.
 - d. in overige gevallen waarvan op basis van de feiten en omstandigheden het redelijk is om een verhoogd eigen risico toe te passen.

2. Het verhoogde eigen risico kan worden vastgesteld op 25%, 50%, 75% of 100% van de schade.

Het toepassen van een verhoogd eigen risico zal in het algemeen alleen gebeuren bij kapitaalintensieve teelten. In de afweging of aan een individuele grondgebruiker wordt medegedeeld dat in de toekomst een verhoogd eigen risico kan worden opgelegd speelt, onder andere, mee of de schade (telkens) is veroorzaakt op percelen die tijdelijk (één teeltseizoen) in gebruik zijn of op percelen in eigendom of op basis van langjarige contracten in gebruik zijn. In de eerste situatie is ondernemer in staat om zelf een afweging te maken welke voordelen maar ook risico's hij heeft om op een bepaalde plaats percelen te huren en een (schadagevoelig en/of kapitaalintensief) gewas te telen. Dit moet voor de grondgebruiker een aanleiding vormen om een risico inschatting (rendement versus kans op schade) te maken. Het risico op schade kan hij dan niet vervolgens (onbeperkt) afschuiven op de Provincie, omdat hij dit risico zelf wilens en wetens heeft genomen. Voor zover toepassen van deze richtlijn strijdig is met de beleidsregels, gaan de beleidsregels voor.

Artikel 3.7 Gevallen waarin geen tegemoetkoming wordt verleend

Artikel 6.1 van de wet bevat het uitgangspunt dat een tegemoetkoming slechts wordt verleend voor zover de schade redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van een belanghebbende behoort te blijven. In artikel 3.7 is een aantal gevallen vastgesteld waarvoor Gedeputeerde Staten geen tegemoetkoming verlenen. Deze gevallen sluiten aan bij de voorzieningen die de wet of de Provinciale verordening bieden om schade te voorkomen of te beperken.

Voor schade aangericht door diersoorten waarvoor het gehele jaar voor zowel grondgebruiker als jachthouder voldoende mogelijkheden bestaan om schade aan de landbouw door die diersoorten te voorkomen dan wel te beperken, wordt geen tegemoetkoming verleend. Er kan sprake zijn van Provinciale vrijstellingen waarin voorwaarden, beperkingen of clausules zijn opgenomen met betrekking tot schadebestrijding. Van dergelijke vrijstellingen kan gezegd worden dat zij in de praktijk hetzelfde werken als een ontheffing gebaseerd op artikel 3.3, eerste lid, 3.8, eerste lid of 3.17, eerste lid van de wet. Gedeputeerde Staten behandelen dergelijke vrijstellingen in het kader van beleidsregels daarom als ware het ontheffingen. Geen tegemoetkoming wordt verleend indien er sprake is van een ontheffing, op basis van artikel 3.3, eerste lid, artikel 3.8, eerste lid of artikel 3.17 van de wet, zonder voorwaarden, beperkingen of clausules ten aanzien van de schadebestrijding. Een dergelijke ontheffing is qua werking in de praktijk vergelijkbaar en daarom beleidsmatig gelijk te stellen aan een vrijstelling.

Sinds 31 juli 2014 hanteerde het Faunafonds op verzoek van de Provincies een afbouwregeling ten aanzien van tegemoetkomingen in vogelschade aan zacht fruit en pit- en steenvruchten. Deze voorzorg in een tegemoetkoming van 30% van de getaxeerde schade in 2016. Omdat deze beleidsregels van kracht zijn op de op het moment van inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming lopende aanvragen en bezwaarprocedures, is de regeling voor 2016 opgenomen in het kader van een beleidsneutrale overgang. De vanaf 1 januari 2017 veroorzaakte schade door vogels aan fruit komt niet meer voor een tegemoetkoming in aanmerking. Het hoge risico op deze schade is algemeen bekend bij ondernemers. Desondanks zijn de arealen van zeer schadegevoelige fruitsoorten uitgebreid, waarmee bewust risico op schade is genomen. Het is de keuze van de ondernemer en niet de beperkingen van de overheid die tot de schade leiden.

Schade veroorzaakt door diersoorten op gronden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of binnen een straal van 500 meter afstand van een vuilstortplaats, komt evenmin voor een tegemoetkoming in aanmerking. Binnen de bebouwde kom kan de grondgebruiker voorzien dat bepaalde maatregelen om schade te voorkomen of te beperken niet mogen worden aangewend. In geval van een vuilstortplaats is de aanwezigheid van schadeveroorzakende dieren voorzienbaar.

Evenmin wordt schade vergoed aan materialen welke worden gebruikt om gewassen af te dekken om daarmee een vroegere en naar verwachting hogere opbrengst te krijgen. Het risico van die schade dient voor rekening van de grondgebruiker te blijven. Eventuele schade dient gecompenseerd te worden geacht door een hogere opbrengst voor het betreffende gewas. Wordt die hogere opbrengst niet gerealiseerd, dan is dat ondernemersrisico.

Schade welke in redelijkheid verzekeraar is bij minimaal twee in Nederland werkzame verzekeringsmaatschappijen komt niet voor een tegemoetkoming in aanmerking.

Schade aangericht op gronden die verpacht zijn in een reservaat komt niet voor een tegemoetkoming in aanmerking. Dit geldt ook voor schade op gronden waarvoor een (erf)pachtovereenkomst met een natuurterreinbeherende instantie is afgesloten, al ligt dit anders als er geen beperkingen aan het landbouwkundig gebruik van de gronden zijn verbonden. Bij landbouwkundige beperkingen gaat het bijvoorbeeld om de situatie waarin het agrarisch gebruik van de gronden ondergeschikt is aan het natuurbeheer. Hetzelfde geldt voor die gronden waarvoor met anderen dan een natuurterreinbeherende instantie een (erf)pachtovereenkomst is afgesloten en indien uit deze overeenkomst beperkingen ten aanzien van het landbouwkundig gebruik of beperkingen ten aanzien van het bestrijden van schade volgen. Dit kan blijken uit de (erf)pachtovereenkomst of uit de bestemming die op de percelen berust.

Het gaat om die gevallen waarbij schade of is te verwachten, of niet (of minder) is te beperken, of waar het landbouwkundig gebruik ondergeschikt is gemaakt aan natuurdoelstellingen en dit consequenties zijn van een bedrijfskeuze door het aangaan van een dergelijke (erf)pachtovereenkomst.

Schade op gronden waarvan het feitelijk gebruik niet agrarisch is of op gronden die een functie als waterkering hebben, komt evenmin in aanmerking voor een tegemoetkoming. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om schade aan sport- en golfvelden of op zeedijken die door schapen worden begraasd. Reden hiervoor is dat op die gronden geen sprake is van normale agrarische productie en dat de kans op schade door natuurlijk in het wild levende beschermde diersoorten op die gronden voorzienbaar is, dan wel dat de grondgebruiker zelf zich bij overeenkomst heeft verbonden bepaalde schadebestrijdingsmaatregelen niet toe te passen. Gedeputeerde Staten achten het redelijk dat de schade in dergelijke gevallen tot het ondernemersrisico behoort en dat de grondgebruiker daarvoor niet wordt gecompenseerd.

Geen tegemoetkoming wordt verleend als op de betreffende gronden beperkingen rusten ten aanzien van het landbouwkundig gebruik of ten aanzien van de schadebestrijding. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om een braakliggend terrein dat een grondgebruiker tijdelijk om niet gebruikt.

Geen tegemoetkoming wordt verstrekt voor de schade aan blijvend grasland in de maand oktober. Evenmin wordt een tegemoetkoming verstrekt voor de schade aan blijvend grasland in de herfst- en winterperiode bestemd voor de voederwinning van schapen.

Indien de schade is aangericht aan knol-, bol- en wortelgewassen, die langer dan gebruikelijk op het land hebben gestaan en daarom ook later dan gebruikelijk worden geoogst, komt deze niet in aanmerking voor een tegemoetkoming. Als de aanvrager het risico neemt om de gewassen langer dan gebruikelijk op het land te laten staan, stijgt de kans dat dieren schade aan de gewassen toebrengen. De mogelijkheden om te foerageren nemen elders immers af. Tevens wordt het kwaliteitsverlies bij deze gewassen later in het seizoen door nattigheid en vorst steeds groter. De verhoogde kans op schade die dit oplevert, dient voor rekening van de grondgebruiker te blijven. Dit is anders bij bloembollen en bij onderdekkersteelten, waarbij de gewassen juist in de wintermaanden worden geteeld en waarbij de gewassen met bijvoorbeeld stro of plastic worden afgedekt.

Verder wordt geen tegemoetkoming verstrekt voor schade aangericht aan bijproducten. Voorbeelden van bijproducten zijn stro (bij het hoofdproduct granen en peulvruchten) en hooi (bij het hoofdproduct graszaad). Schade aan gebouwen, installaties en voertuigen etc. wordt niet vergoed. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om schade ten gevolge van aanrijdingen of aanvaringen met beschermde diersoorten.

Schade door beschermde dieren aan dieren in een stal komt niet voor een tegemoetkoming in aanmerking. Alvorens een schadeveroorzakende diersoort de stal of het gebouw bereikt, kunnen er voldoende barrières opgeworpen worden om de schade te voorkomen. Bovendien zijn stallen en andere bouwwerken af te sluiten en is het voor rekening van een grondgebruiker indien dit niet goed gebeurt.

Daarnaast is bepaald dat indien de aanvrager handelingen verricht of nalaat handelingen te verrichten waardoor de taxateur niet (meer) in staat is de omvang van de schade te taxeren, de aanvrager zijn aanspraak op een tegemoetkoming verliest.

Een tegemoetkoming wordt ook niet verleend in de gevallen dat de grondgebruiker het gewas niet meer oogst of dat het beschadigde perceel niet meer in gebruik wordt genomen en dit (mede) het gevolg is van andere omstandigheden dan schade door beschermde dieren. Voorbeelden zijn het niet oogsten maar onderploegen van gewassen of het niet meer beweiden van grasland met vee vanwege natte omstandigheden.

Schade veroorzaakt door ziektekiemen valt niet onder de reikwijdte van artikel 6.1 van de wet. Vaak zal het causale verband tussen een ziekte en de aanwezigheid van een beschermde diersoort niet aanwezig zijn of (achteraf) te bepalen zijn. Voor de duidelijkheid is besloten om in de beleidsregels de uitsluiting van ziekte voor tegemoetkomingen op te nemen.

De beleidsregels bevatten geen limitatieve opsomming van situaties waarin geen tegemoetkoming wordt verleend. In dit verband geldt dat in de beleidsregels niet op voorhand alle (toekomstige) situaties kunnen worden benoemd waarin de schade voor rekening van de aanvrager behoort te blijven. Uit artikel 6.1 van de wet vloeit voort dat een tegemoetkoming alleen wordt verstrekt als de schade redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van de aanvrager behoort te blijven. Het is dan ook niet met de wet te verenigen dat gedeputeerde staten een tegemoetkoming zouden verstrekken voor schade die ten laste van de aanvrager behoort te blijven. In de beleidsregels is dit uitgangspunt expliciet vastgelegd. Ten slotte geldt dat gedeputeerde staten zijn gehouden aan artikel 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht. Gedeputeerde Staten handelen overeenkomstig deze beleidsregels, tenzij dat voor één of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen.

Artikel 3.8 Regels bij schade die door de wolf en Edelhert is aangericht.

De Wolf heeft een strikt beschermde status waardoor bestrijding verboden is. Om acceptatie van de komst van de wolf in Nederland te bevorderen, wordt geen eigen risico gehanteerd en wordt het behandelbedrag gerestitueerd als is vastgesteld dat de schade door de Wolf is aangericht. Daarbij speelt mee dat de kosten van een gedood schaap of een gedode geit of veterinaire kosten beperkt zijn in verhouding tot het behandelbedrag.

Omdat er tot nu toe sprake is van een enkele zwervende Wolf in Nederland wordt schade door de wolf als onvoorzienbaar aangemerkt. Daarom wordt om voor een tegemoetkoming in aanmerking te komen van grondgebruikers niet verlangd dat zij preventieve middelen inzetten om het risico op wolvenschade te verkleinen. Grondgebruikers kunnen een tegemoetkoming aanvragen voor schade aangericht door een zwervende Wolf aan zowel landbouwhuisdieren als hobbymatig gehouden schapen en geiten. Zodra er sprake is van een territoriaal wolvenpaar in Nederland vervalt deze aanspraak op een tegemoetkoming met betrekking tot schade aan hobbymatig gehouden schapen en geiten.

Indien een gehouden schaap of geit verwond is door een Wolf en is behandeld door een dierenarts, kan een tegemoetkoming van maximaal 80% van de kosten worden aangevraagd met een maximum van de marktwaarde van het prooidier. Wanneer het prooidier na behandeling door een dierenarts overlijdt, bedraagt de hoogte van de tegemoetkoming maximaal twee keer de marktwaarde: de tegemoetkoming in dierenartskosten en de marktwaarde van het dier.

Om de acceptatie van de komst van het Edelhert in de Provincie Utrecht te bevorderen, wijken Gedeputeerde Staten af van de landelijk afgesproken beleidsregels door geen eigen risico te hanteren en het behandelbedrag terug te geven als is vastgesteld dat de schade door het Edelhert is aangericht in overeenstemming met het beleid zoals verwoord in de Kadernota Wet Natuurbescherming Provincie Utrecht 2017. Tegemoetkoming in de schade zal achteraf plaatsvinden zoals dat ook gebeurt bij schade die door andere beschermde diersoorten wordt veroorzaakt.

HOOFDSTUK 4. HOUTOPSTANDEN

TOELICHTING ALGEMEEN

In Hoofdstuk 4 van de wet is de bescherming van houtopstanden (paragraaf 4.1) geregeld, waarvan de kern wordt gevormd door de kapmelding en de verplichting tot herbeplanting ter plaatse binnen 3 jaar na het vellen van de houtopstand. De herbeplanting dient op bosbouwkundig verantwoorde wijze te worden uitgevoerd. De bescherming vloeit als zodanig niet onmiddellijk voort uit internationale verplichtingen, maar is van wezenlijk belang in het licht van nationale én internationale natuur-, landschaps- en milieudoelstellingen.

De bescherming van het bosareaal in Nederland gaat verder onder de Wnb met de Provincies als regisseur. Met de invulling van het instrumentarium hebben we rekening gehouden met de hedendaagse principes in het natuur- en bosbeheer, zoals ruimte voor natuurherstel en natuurontwikkeling versus behoud van het bestaande bosareaal.

De Utrechtse bossen hebben een belangrijke regionale maatschappelijke en economische functie. Een groot deel van de bossen is opengesteld, dat maakt recreatievormen mogelijk. De bossen dragen bij aan de klimaatdoelstellingen. In de bossen is de productie van hout en andere duurzame grondstoffen als verdienmodel aanwezig, met uitzondering van de bossen met beschermde hoge natuurwaarden.

Verschillende bostypen, van productiebos tot natuurbos, vormen uiteenlopende bijzondere natuurgebieden. Sommige springen er bovenuit, zoals oude boskernen, bosreservaten en A-locaties. Deze bossen hebben een hoge waarde, omdat er bomen en struiken aanwezig zijn die nog afstammen van de oorspronkelijke inheemse bosflora of al heel lang een ongestoorde ontwikkeling hebben kunnen doormaken met de daarbij typerende biodiversiteit. Zoals verwacht liggen ze dikwijls binnen de begrenzing van de natuurparels. In deze bossen gaat de Provincie gelet op de biodiversiteitsdoelstellingen zeer terughoudend om met het toestaan van vellingen. Het beleid is hier gericht op het behoud, het realiseren van natuurdoelen en op de bescherming van deze bossen.

In de overige bossen streeft de Provincie naar variatie ten behoeve van de belevings- en natuurwaarden in een balans met duurzame houtproductie. In deze bossen hebben de verschillende functies een plek naast elkaar.

Afhankelijk van de lokale situatie kan een bepaalde functie prevaleren boven andere functies.

Met de Wnb komt er een einde aan het verlies van bosareaal doordat een bosbestemming wordt gewijzigd in een niet-bosbestemming en vervolgens het werk in overeenstemming met dat geldende bestemmingsplan wordt uitgevoerd. In die gevallen was de Boswet niet meer van toepassing en konden de houtopstanden zonder kapmelding en herplantplicht worden geveld.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 4.1 Ontheffing meldingsplicht

Deze mogelijkheid bestaat alleen voor een beperkt aantal grootgrondbezitters met houtopstanden. Te denken valt aan grote terreinbeherende organisaties, zoals Het Utrechts Landschap. Ook Staatsbosbeheer voldoet aan de genoemde voorwaarden, maar voor haar geldt een generieke vrijstelling die op grond van overgangsrecht haar geldigheid behoudt. Gedeputeerde Staten hebben de bevoegdheid om deze vrijstelling, die op grond van overgangsrecht wordt aangemerkt als ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, in te trekken.

Artikel 4.2 Ontheffing wachttijd

Dit artikel spreekt voor zich. Een dergelijke ontheffing kan worden verleend in geval schade of gevaar dreigt voor de grondeigenaar of bezoekers van het bos en niet kan worden gewacht met het vellen tot de wachttijd van 4 weken voorbij is.

Artikel 4.3 Ontheffing termijn van herbeplanting

Op grond van artikel 4.5 lid 3 Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van de verplichting om binnen 3 jaar te voldoen aan de herplantplicht (artikel 4.3 lid 2). Hiertoe kan aanleiding zijn in een beperkt aantal gevallen. Het is zeker niet de bedoeling dat de herplantplicht vervalt.

Onder bepaalde omstandigheden is voldoende natuurlijke verjonging (onderdeel a) binnen een termijn van 3 jaar na velling niet mogelijk. Indien dit het geval is, kan de eigenaar of beheerder uitstel van de termijn van herplant aanvragen. Deze wordt dan voor een periode van maximaal 10 jaar na velling verleend.

Bij de toestemming tot verlenging van de termijn kan als voorwaarde worden gesteld, dat de eigenaar of beheerder maatregelen neemt om de natuurlijke processen te versnellen door bijvoorbeeld bodemverwonding toe te passen of te rasteren ter voorkoming van wildschade.

Soms kan nieuwe beplanting op een locatie niet direct aangebracht worden omdat de gronden tijdelijk nodig zijn (onderdeel c). Bijvoorbeeld als tijdelijk werkterrein ter uitvoering van een groot werk als de aanleg van een nieuwe weg met geluidsschermen of als transportweg voor de afvoer van grond. Het moet dan aantoonbaar zijn dat er geen goede alternatieven zijn waarmee wel direct aangeplant kan worden en dat het grote werk na een planologische procedure mogelijk wordt gemaakt. Veelal gaat het om een project dat meerdere jaren uitvoering vergt.

Bij het besluit tot het verlenen van de ontheffing en de voorwaarden die daar aan verbonden worden zullen ecologische aspecten nauw betrokken worden (onderdeel d). Zo kan de verjongingsfase waarin het bos verkeert ecologische waarde hebben voor flora en fauna van half open natuur, in het bijzonder soorten van heide, ruigte, struweel, bosranden en open bos. Ook vergt een volledig natuurlijke ontwikkeling soms meer tijd. In die gevallen is het niet in het belang van de boskwaliteit om de ontwikkeling te verkorten door middel van aan- of bijplanten.

Indien na de ontheffingsperiode de bosverjonging nog steeds geen bedekking van 60% heeft, dient de eigenaar terstond door inplant aan zijn verplichtingen te voldoen.

Geen uitstel van de termijn van de herplantverplichting wordt verleend, indien de verjonging wordt tegengegaan door het uittrekken van kiemplanten, rooien van stobben, kappen, snoeien, dieppløegen, bemesten, beweiden of enige andere ingreep die de ontwikkeling van nieuw bos tegengaat.

Waar natuurlijke verjonging niet mogelijk of te verwachten is, bijvoorbeeld in houtsingels of lanen, moet binnen de normaal gestelde termijn aan de herplantverplichting voldaan worden.

Artikel 4.4 Herbeplanting op andere gronden

Artikel 4.5 lid 1 van de wet bepaalt dat Gedeputeerde Staten ontheffing kunnen verlenen van de plicht tot herbeplanting op dezelfde locatie. In dat geval is het een initiatiefnemer toegestaan om herbeplanting op andere gronden, dus op een andere locatie, te realiseren. Dit wordt ook wel compensatie genoemd. Provinciale Staten kunnen conform artikel 4.5 van de wet regels stellen waaraan herbeplanting op andere grond dient te voldoen. Dit is geregeld in artikel 5.2.2 van de verordening.

Provinciale Staten hebben Gedeputeerde Staten de bevoegdheid gegeven om nadere regels te stellen met betrekking tot boscompensatie. Dit artikel is hiervan een uitvloeisel. In bijlage 1 bij de beleidsregels is de toeslagsystematiek in de vorm van een rekenmodel nader uitgewerkt. Dit document heeft als titel "Kwaliteitstoelagen en regels voor boscompensatie op basis van de Wet natuurbescherming".

Artikel 4.5 Ontheffing herbeplantingsplicht

Deze beleidsregel bevat bestaand beleid, zoals dat was neergelegd in de Beleidslijnen Uitvoering Boswet van 15 april 2003. Met de toepasselijke beleidskaders (onder a) wordt bedoeld op de Bos- en heidevisie, die in 2017 wordt geactualiseerd.

Artikel 4.6 Verbod tot het vellen of doen vellen van houtopstanden (kapverbod)

Na ontvangst van een melding kunnen Gedeputeerde Staten besluiten een 'kapverbod' op te leggen. De wet biedt hiertoe in artikel 4.2 lid 3 de mogelijkheid. De redenen die voor Gedeputeerde Staten aanleiding kunnen zijn om dat te doen, komen overeen met de bestendige beleidslijn voor de uitvoeringspraktijk, zoals die was neergelegd in de Beleidslijnen Uitvoering Boswet van 15 april 2003, gewijzigd in maart 2006 (par. 7.2). Gedeputeerde Staten gaven onder de Boswet advies aan de Minister van Natuur en Milieu over melding van voorgenomen velling van houtopstanden binnen de Provincie Utrecht. De meldingen werden behandeld door de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (Rvo).

HOOFDSTUK 5.

BESCHERMING VAN LANDSCHAPPELIJKE, NATUURWETENSCHAPPELIJKE, CULTUURHISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

TOELICHTING ALGEMEEN

Provinciale Staten hebben op 7 februari 2011 de Landschapsverordening Provincie Utrecht 2011 (Lsv) vastgesteld met daarin een nieuw hoofdstuk V; Beschermd kleine landschapselementen. Dit hoofdstuk is ook in de nieuwe, herijkte Landschapsverordening 2016 opgenomen en per 1 januari 2017 is dit hoofdstuk van de Lsv opgenomen in de nieuwe Verordening natuur en landschap 2016 die op 1 januari 2017 in werking treedt. Onderdeel van de bescherming van waardevolle kleine landschapselementen is de Waardenkaart kleine landschapselementen welke alle kleine landschapselementen bevat die vanaf het moment van vaststelling van de waardenkaart beschermd zullen worden. Het doel van bescherming van kleine landschapselementen is enerzijds om de uiteenlopende identiteiten en de opbouw van het landschap zichtbaar te houden en anderzijds om deze elementen met meestal actuele natuurwaarden als steppingstone of verbindingselementen te behouden.

Kleine landschapselementen geven vorm aan het landschap en zijn bepalend voor de identiteit van een streek. Ze maken de geschiedenis van een landschap voor iedereen leesbaar en beleefbaar. Voorbeelden van waardevolle elementen zijn geriefbosjes, houtwallen, singels, bomenrijen, heggen, kleine natuurterreintjes, bloemdijken e.d. De elementen staan niet op zichzelf maar vormen netwerken al of niet in combinatie met bossen en natuurgebieden (ecologische hoofdstructuur). Ze dragen ook bij tot de recreatieve aantrekkelijkheid van landschappen. Landschappen in het agrarisch cultuurlandschap zijn in hoog tempo veranderd. Beplantingselementen zijn gekapt en kleine wateren gedempt, de samenhang tussen de elementen vermindert en netwerken verbrossen. Bovendien gaat de kwaliteit van de elementen zelf achteruit. Dit nog steeds voortgaande sluipende proces maakt een effectieve basisbescherming van de meest waardevolle elementen belangrijk.

Artikelsgewijs

Artikel 5.1 Begripsbepalingen

In dit artikel worden uitbreidingen gegeven van de begripsbepalingen genoemd in de verordening zelf.

Artikel 5.2 Toepassingsbereik

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 5.3 Criteria voor plaatsing op de waardenkaart

De in dit artikel genoemde criteria zijn opgesplitst in algemene criteria waar elementen eerst aan moeten voldoen (A, B en C) en vervolgens specifieke criteria waar de kleine landschapselementen bij de inventarisatie in het veld aan moeten voldoen (a, b, c, d, e en f). Er is gekozen voor deze criteria om daarmee de meest waardevolle kleine landschapselementen te kunnen selecteren en om keuzes te kunnen maken voor het wel of niet plaatsen van deze elementen op de Waardenkaart KLE.

Bij de bepaling welke kleine landschapselementen kenmerkend zijn voor het landschap is de Kwaliteitsgids van de Provincie Utrecht als onderlegger gebruikt. Voor het bepalen van de cultuurhistorische waarden van een klein landschapselement zijn veel verschillende documenten gebruikt. De overige criteria zijn in het veld getoetst. In veel gevallen zegt de leeftijd vaak iets over de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van een element. Om deze reden is voor deze leeftijdsgrenzen gekozen. Daarnaast is het ook van belang dat de elementen ook een zekere substantie hebben en daarom is gekozen voor de criteria volledigheid en lengte en oppervlakte. Daarnaast moet het element voldoende vitaal zijn om op de waardenkaart opgenomen te worden.

Artikel 5.4 Melding voorgenomen handelingen

Gedeputeerde Staten kunnen besluiten om de via het meldingsformulier gemelde handelingen te weigeren of aan voorwaarden te verbinden. In dit geval moeten Gedeputeerde Staten binnen 6 weken na ontvangst van de melding een besluit van die strekking nemen. Indien binnen deze termijn geen besluit wordt genomen, kan de melder er vanuit gaan dat de in de melding aangegeven handelingen toegestaan zijn. Er kunnen voorwaarden worden opgelegd zoals het verplaatsen van het element of het opleggen van een herplant- of compensatieverplichting binnen een bepaalde termijn.

Artikel 5.5 Weigeringsgronden en gronden voor het opleggen van voorwaarden

In dit artikel is een toetsingskader opgenomen op grond waarvan Gedeputeerde Staten kunnen besluiten om de aangevraagde handelingen te weigeren of daar voorwaarden aan te verbinden. Daarbij zijn een aantal voorbeeldsituaties genomen, dit is geen gelimiteerde lijst.

Artikel 5.6 Beschadiging en/of tenietgaan van beschermde landschapselementen

Na een schriftelijke of digitale melding moeten Gedeputeerde Staten binnen de termijn beslissen of gebruik gemaakt wordt van de bevoegdheid om een herplant- of herstelverplichting op te leggen. Hoewel een hersteld KLE direct na inplant niet kan voldoen aan het leeftijds criterium blijft deze toch op de Waardenkaart KLE staan.

Artikel 5.7 Herstel- en herplantplicht

De herstel- en herplantplicht zijn erg belangrijk. Gedeputeerde Staten hechten er daarom aan dat zij bij het overtreden van de meldingsplicht betrokken worden bij het proces van herstel van de oorspronkelijke situatie. Bij het herstel geldt dat een hersteld KLE direct na nieuwe inplant toch op de Waardenkaart KLE kan blijven staan ook al voldoet het element niet meer aan het leeftijds criterium.

HOOFSTUK 6. TIJDELIJKE NATUUR

TOELICHTING ALGEMEEN

1. Introductie

Het verwijderen van natuur toestaan om de ontwikkeling van natuur mogelijk te maken. Dat is de schijnbare paradox van het concept Tijdelijke Natuur. Deze nieuwe manier van kijken naar natuur(bescherming) biedt kansen voor zowel natuur als bedrijfsleven.

Het probleem is overzichtelijk: veel grondeigenaren met ontwikkelplannen proberen de vestiging van beschermde plant- en diersoorten op hun toekomstige bouwterreinen te voorkomen om conflicten met natuurwetgeving te vermijden. De innovatieve oplossing is ook eenvoudig: als terreineigenaren de zekerheid kan worden verschaft dat ze nieuw te vestigen beschermde soorten probleemloos mogen verwijderen op het moment dat de schop de grond in moet, kunnen ze stoppen met hun 'natuurwerend' beheer en profiteren zowel de natuur als die grondeigenaren.

Dit levert voor natuur de kans op dat er meer dan 40.000 hectare aan Tijdelijke Natuur bijkomt. En hoewel elk van die Tijdelijke Natuurterreinen een tijdelijk karakter heeft, is de winst voor de natuur permanent. Omdat zaden en jonge dieren zich vanuit een Tijdelijk Natuurgebied naar de omgeving verspreiden helpt dat de instandhouding van populaties. Voor grondeigenaren biedt de aanpak winst omdat ze geen 'natuurwerend' beheer meer hoeven te voeren. Ook lopen

ze niet langer het risico om, juist op het moment dat de schop de grond in moet, geconfronteerd te worden met nader onderzoek en eisen voor compensatie.

Tijdelijke Natuur krijgt een kans op terreinen die tijdelijk niet conform de bestemming worden gebruikt. Denk daarbij aan terreinen die:

- volgens het bestemmingsplan een andere bestemming hebben, maar waarvan de bestemming voorlopig niet gerealiseerd wordt en;
- terreinen waarvan nu al bekend is dat de bestemming zal gaan veranderen (er is een bestemmingswijziging aanstaande);

De eigenaar moet bereid om in afwachting van de realisatie van de nieuwe bestemming het terrein braak te laten liggen, zodat spontane natuurontwikkeling kan plaatsvinden. Ook moet het terrein minimaal één voortplantingsseizoen (maart tot en met september) beschikbaar zijn voor tijdelijke natuur.

Het kan gaan om opgespoten haventerreinen, toekomstige industriegebieden of woningbouwlocaties. Incidenteel kan het ook gaan om vervallen industrieterreinen of andere terreinen die langdurig niet gebruikt worden voor de bestemming.

De Nederlandse overheid heeft de verantwoordelijkheid om flora en fauna op haar grondgebied, in een 'gunstige staat van instandhouding' te houden. Tijdelijke natuur kan hieraan een bijdrage leveren want tijdelijke natuur biedt planten en dieren, waaronder zeldzame en beschermde, een tijdelijk leef- en voortplantingsgebied. Die tijdelijkheid lijkt misschien een bezwaar, maar voor veel soorten, zoals sterns, rugstreppadden en diverse orchideeën is het dat niet. Integendeel, zij gedijen juist in gebieden met sterk wisselende omstandigheden. Zeker voor dit soort 'specialisten van de dynamiek' vormen terreinen met tijdelijke natuur een welkome aanvulling op (permanente) natuurgebieden waarin het beheer meestal is gericht op stabiliteit en het tegengaan van plotselinge veranderingen. Tijdelijke natuur biedt een vestigings-, reproductie-, foerageer-, overnachtings- of overwinteringsplek voor pioniersoorten, soorten van vroege en latere successiestadia, doortrekkers en overwinteraars. Het terrein kan ook fungeren als stepping stone c.q. ecologische verbinding, zodat andere tijdelijke en permanente natuurgebieden beter bereikt kunnen worden.

In principe is tijdelijke natuur toegankelijk voor mensen. Voor de betreding van het terrein kan wel toestemming van de eigenaar nodig zijn. In sommige gevallen, bijvoorbeeld te midden van gevaarlijke installaties of als er sprake is van drijfzand, kan het noodzakelijk zijn het terrein af te sluiten.

Het effect van tijdelijke natuur hangt samen met de schaal waarop wordt gekeken. In het terrein zelf zullen planten en dieren zich eerst vestigen en in aantal toenemen en weer verdwijnen op het moment dat het daar geplande project start. Op die plek is het effect dus tijdelijk. Op een groter schaalniveau is het effect echter permanent, omdat jonge dieren of plantenzaden zich vanuit dit tijdelijke habitat verspreiden naar de omgeving. Dit vindt niet alleen plaats op het moment dat het projectgebied wordt opgeruimd, maar ook al daarvoor. Het functioneren als kolonisatiekern betekent dat tijdelijke natuur een permanent effect heeft op de populaties van planten en dieren in de wijde omgeving.

Het risico dat sommige soorten door de ontwikkeling van tijdelijke natuur uiteindelijk achteruitgaan is verwaarloosbaar klein. Dit is alleen zeer lokaal en op zeer beperkte schaal mogelijk, als de leefomgeving van die soort buiten het terrein eigenlijk al niet meer geschikt is voor die soort. In dat geval is niet de ontwikkeling van een tijdelijk natuurterrein de boosdoener, maar de slechte staat van instandhouding en/of negatieve ontwikkelingen in het 'permanente' leefgebied.

2. Wettelijke grondslag

Een belangrijk kenmerk van tijdelijke natuur is dat de flora en fauna die zich gedurende een bepaalde tijd ontwikkelt, na verloop van tijd weer actief wordt verwijderd, omdat de grondeigenaar/initiatiefnemer de eindbestemming gaat realiseren. Op het moment dat de schop de grond in gaat, kan de initiatiefnemer in aanraking komen met natuurwetgeving indien er zich beschermde soorten op het terrein hebben gevestigd. Om beschermde soorten te mogen verwijderen, is toestemming nodig van het bevoegde gezag inzake de wettelijke soortenbescherming.

Voor Tijdelijke Natuur zijn de volgende beschermingsregimes relevant: in alle gevallen soortenbescherming en mogelijk ook gebiedenbescherming:

Soortenbescherming:

Het onderdeel soortenbescherming is altijd aan de orde, omdat het uitgangspunt van Tijdelijke Natuur is dat zich planten- en diersoorten vestigen op terreinen, waarbij de kans bestaat dat zich daaronder beschermde soorten bevinden. Zodra beschermde soorten worden verwijderd of negatief worden beïnvloed, zijn de verbodsbepalingen van de natuurwetgeving aan de orde.

Daarnaast is de algemene zorgplicht van toepassing bij tijdelijke natuur. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild voorkomende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten, en hun leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Voor tijdelijke natuur betekent dit bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld het verplaatsen naar een ander gebied.

Toetsing soortenbescherming en tijdelijke natuur:

De wet is bedoeld om kwetsbare soorten te beschermen, zodat het voortbestaan van deze soorten in Nederland niet in gevaar komt. De wettelijke soortenbescherming is vormgegeven aan de hand van verbodsbepalingen, zoals het verbod op het opzettelijk doden of opzettelijk verontrusten van beschermde dieren of het verbod om opzettelijk beschermde planten te plukken.

Op deze verbodsbepalingen zijn een aantal uitzonderingsmogelijkheden mogelijk. Zo kan er ontheffing worden verleend, indien voldaan wordt aan de volgende drie criteria:

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing:

In terreinen waar tijdelijke natuur de ruimte gegeven wordt, kunnen zich (hoogdynamische) biotopen ontwikkelen waar een breed spectrum aan flora en fauna profijt van kan hebben. Dit geldt in het bijzonder voor pionierssoorten, omdat terreinen waar de hiervoor omschreven dynamiek plaats kan vinden, nauwelijks nog voorkomen in Nederland. Ook het inrichten van permanente natuurgebieden biedt hiervoor geen goede oplossing, omdat ook daar successie plaats zal vinden. Derhalve kan vastgesteld worden dat er voor het toepassen van tijdelijke natuur geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang van de ingreep:

Tijdelijke Natuur draagt bij aan de duurzame instandhouding van de inheemse flora en fauna; het biedt mogelijkheden om de verspreiding van soorten te bevorderen. Met name pionierssoorten en vroege soorten die afhankelijk zijn van dynamiek in het landschap, zullen profiteren. In een volgend stadium van natuurlijke successie zullen deze soorten vanzelf verdwijnen, en biedt zo ruimte aan andere beschermde soorten. Tijdelijke natuur kan daarom een permanente winst zijn. Soorten kunnen zich in het tijdelijke gebied versterken en van daaruit nieuwe terreinen bezetten. Derhalve kan vastgesteld worden dat Tijdelijke Natuur dient ter bescherming van flora en fauna, waarmee er een wettelijk belang is op grond waarvan ontheffing kan verleend worden. Een belang dat bovendien volgt uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.

Gunstige staat van instandhouding:

Zoals eerder is betoogd, heeft tijdelijke natuur een positief effect op de Nederlandse flora en fauna. Tijdelijke natuur heeft dan ook geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van de in Nederland voorkomende beschermde soorten.

Op deze wijze kan, mits er wordt voldaan aan de overige criteria van tijdelijke natuur ontheffing worden verleend. Ook is het mogelijk om gebruik te maken van de goedgekeurde gedragscode tijdelijke natuur, wanneer deze door de staatssecretaris van economische zaken goedgekeurd is.

Gebiedenbescherming:

Tijdelijke natuurontwikkeling op een terrein dat in (de nabijheid van) een beschermd natuurgebied (Natura2000) ligt, kan effect hebben op de natuurwaarden in dat beschermde natuurgebied (externe werking). Indien dit effect negatief is, is een vergunning in het kader van de gebiedenbescherming nodig. Tijdelijke natuur heeft echter vrijwel altijd een positief effect op de natuurontwikkeling in de omgeving, zo niet, dan is het effect neutraal. Daarom zal er in de praktijk geen sprake zijn van significant negatieve effecten waardoor er voor tijdelijke natuur in (de buurt van) beschermde natuurgebieden geen vergunning nodig zal zijn.

Artikelsgewijs

Artikel 6.1 Omschrijving tijdelijke natuur

Dit artikel bevat een omschrijving van het begrip Tijdelijke natuur.

Artikel 6.2 Voorwaarden voor een ontheffing tijdelijke natuur

Dit artikel stelt de voorwaarden waaronder een ontheffing voor Tijdelijke natuur kan worden afgegeven.

HOOFDSTUK 7.

Artikel 7.1 Intrekken oude beleidsregels

Dit artikel heeft geen nadere toelichting.

Artikel 7.2 Inwerkingtreding

Dit artikel heeft geen nadere toelichting.

Artikel 7.3 Citeertitel

Dit artikel heeft geen nadere toelichting.

BIJLAGE 1 BEHORENDE BIJ ARTIKEL 4.4, LID 3 VAN DE BELEIDSREGELS NATUUR EN LANDSCHAP
PROVINCIE UTRECHT 2017

Kwaliteitstoelagen en regels voor boscompensatie op basis van de Wet natuurbescherming

Aan boscompensatie op basis van de Wet natuurbescherming wordt in de Verordening natuur en landschap Provincie Utrecht 2017 in artikel 4.2.2 lid 2 als eis gesteld dat deze gelijkwaardig (in oppervlakte, natuurkwaliteit en ruimtelijke samenhang) dient te zijn aan het bos dat verloren gaat. Om te bewerkstelligen dat de boscompensatie gelijkwaardig is, worden de hierna opgenomen toeslagen en regels toegepast.

Toeslagen voor boscompensatie

Voor de te realiseren boscompensatie gelden naast de één-op-één compensatie de volgende toeslagen per ha die verloren gaat.

Tabel 1. Toeslag per ha voor de hersteltijd, de tijd dat het natuurbeheertype (het bos) dat verloren gaat, ter plaatste aanwezig is geweest (c.q. de ouderdom van de bosgroeiplaats)

Hersteltijd in jaren	Toeslag per ha
< 10	0,1
10 - 50	0,3
50 - 100	0,5
> 100	0,7

Tabel 2. Toeslag per ha voor het voorkomen van zeldzame en bedreigde soorten in het natuurbeheertype dat verloren gaat.

Aantal soorten	Toeslag per ha
1	0,1
2	0,2
3	0,3
4	0,4
Etc.	
≥ 10	1,0

De zeldzame en bedreigde soorten betreffen aandachtsoorten uit het actieve soortenbeleid van de Provincie Utrecht. Dit zijn de (zwaar) bedreigde Rode Lijst soorten, meest zeer zeldzaam, aangevuld met typisch Utrechtse soorten.

De toepassing van de toeslagen voor de aanwezigheid van soorten laat onverlet de toepassing van de Wet natuurbescherming. De toepassing van de Wet natuurbescherming voor deze soorten kan er toe leiden dat ook andere maatregelen vereist zijn of dat de ruimtelijke ontwikkeling in het geheel geen doorgang kan vinden.

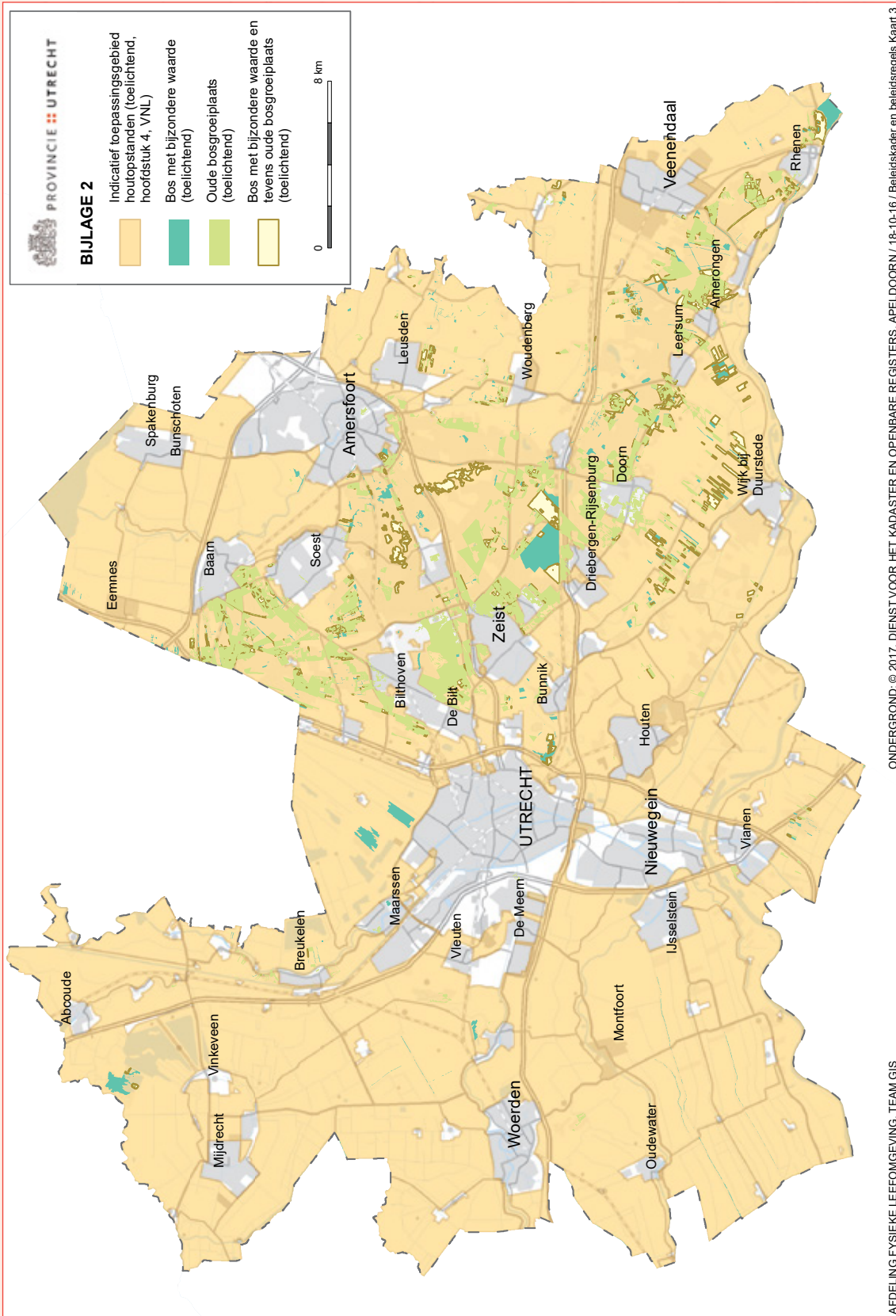
Indien allebei de toeslagen van toepassing zijn, dan dienen deze te worden opgeteld. Een voorbeeld van de berekening: er gaat 3 ha bos verloren, op deze locatie is 75 jaar bos aanwezig en er komen 2 bedreigde soorten voor. De som is dan $3 + (3 \times 0,5) + (3 \times 0,2) = 5,1$ ha compensatiebos.

Regels van toepassing voor te realiseren boscompensatie

Bij het realiseren van boscompensatie dienen naast de toeslagen de volgende regels in acht te worden genomen.

1. Voor de te realiseren boscompensatie dient altijd eerst onderzocht te worden of het mogelijk is deze te realiseren in de (directe) nabijheid van de aantasting. Indien dit niet mogelijk is, dan is realisatie binnen de gehele Provincie mogelijk en met ontheffing (Artikel 4.4 lid 2 Bnl) ook in aangrenzende gebieden in de omringende Provincies.
2. Voor boscompensatie geldt in alle gevallen dat deze van goede natuurkwaliteit dient te zijn, dient te grenzen aan een boskern, bij te dragen aan bestaand recreatie-, natuur- en landschapsbeleid van gemeenten of Provincie, of te leiden tot een versterking van de landschappelijke kwaliteit in de Provincie (in overeenstemming met de Kwaliteitsgidsen landschap).

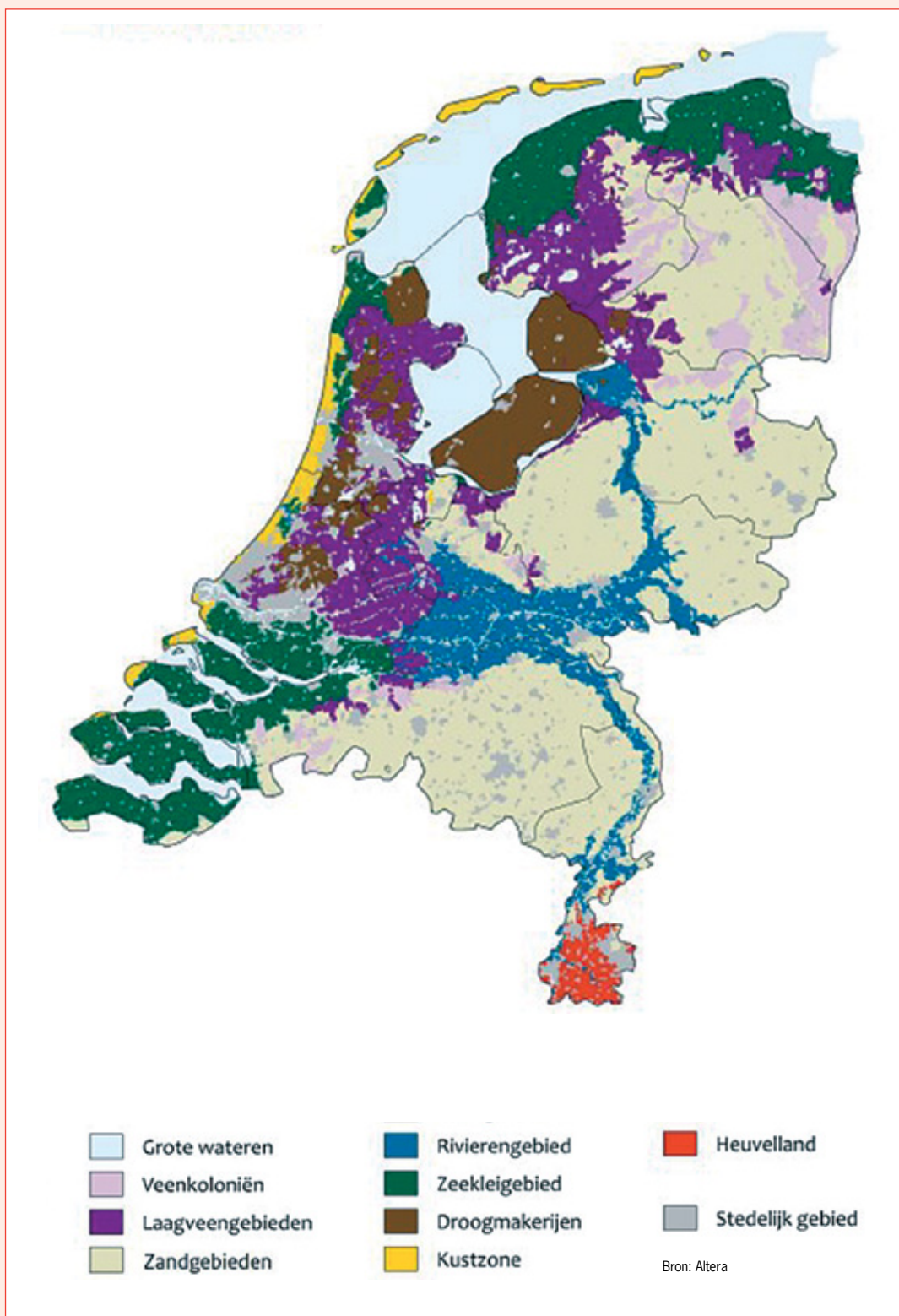
BIJLAGE 2: BEHORENDE BIJ ARTIKEL 4.4, LID 4 EN ARTIKEL 4.6 VAN DE BELEIDSREGELS NATUUR EN LANDSCHAP
 PROVINCIE UTRECHT 2017

AFDELING FYSIEKE LEEFOMGEVING, TEAM GIS
 ONDERGROND: © 2017, DIENST VOOR HET KADASTER EN OPENBARE REGISTERS, APELDORRN / 18-10-16 / Beleidskader en beleidsregels Kaart 3

BIJLAGE 3: BEHORENDE BIJ ARTIKEL 6.2, LID 3 VAN DE BELEIDSREGELS NATUUR EN LANDSCHAP PROVINCIE UTRECHT 2017

Bijlage 3a: Soorten per regio biotoop.

BIJLAGE 3B SOORTEN PER REGIO EN BIOTOOP BEHORENDE BIJ DE BELEIDSREGELS NATUUR EN LANDSCHAP
 PROVINCIE UTRECHT 2017

		biotoop beschrijving	gebruikte bronnen
AMVB	das	Dassen bouwen hun burchten in hoog en droog gelegen vergraafbare gronden. De afstand naar grazige beekdalen, rivieruiterwaarden of andere voedselgebieden mag niet te groot zijn. Ze houden van een kleinschalig weide- of akkerlandschap bij bosranden of houtwallen, maar ook in meer open terreinen, zoals heidevelden komen dassen voor. Het landschap moet voldoende dekking en voldoende voedselaanbod bieden en, als het even kan, zo weinig mogelijk verstoring.	www.dasenboom.nl; soortenstandaard
AMVB	boommarter	De boommarter komt in allerlei typen en leeftijden bos voor. Niet alleen oude bossen, maar bijvoorbeeld ook in de jonge bossen van de Flevopolders en in Moerasbossen in Overijssel en Utrecht. De bomen moeten dik genoeg zijn voor de (spechten)holen waarin ze hun verblijfplaats hebben.	www.zoogdiervereniging.nl
AMVB	eikelmuis	Eikelmuisen leven voornamelijk in structuurrijke loofbossen in glooiend gebied, het liefst begroeid met eiken, maar ze komen ook voor in naaldbossen, boomgaarden, kleinschalig agrarisch cultuurlandschap en parklandschap in dorpsranden. Ook struikgewas, hagen, tuinen, muren en gebouwen kunnen bewoond worden door de eikelmuis, mits er in de directe omgeving bos of struikgewas aanwezig is en de plek zelf voldoende beschutting geeft.	www.zoogdiervereniging.nl
AMVB	gewone zeehond	De gewone zeehond leeft voornamelijk in getijdengebieden waar plekken aanwezig zijn die bij eb droogvallen.	www.zoogdiervereniging.nl
AMVB	veldspitsmuis	De veldspitsmuis bewoont kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hij komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen, opgaande kruidenvegetaties en overhoekjes. En ook in aanliggende, braakliggende of niet begraasde kruidenvegetaties, zoals boomgaarden, kan de soort worden aangetroffen. In gebouwen komt hij zelden voor.	www.zoogdiervereniging.nl
AMVB	waterspitsmuis	De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Ook wordt hij veelvuldig aangetroffen langs de binnenduinrand, natuurlijke duinmeren en kunstmatige infiltratiegebieden. De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig is en waar binnen een straal van 500 meter water is te vinden. Bovendien moet er in de oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooi op te eten.	www.zoogdiervereniging.nl
AMVB	adder	De adder komt voor in structuurrijke bossen en heiden, zowel vochtige als droge.	www.ravon.nl
AMVB	hazelworm	Hazelwormen leven in bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen, ruderaal plaatsen en tuinen.	www.ravon.nl
AMVB	ringslang	De ringslang is gebonden aan waterrijke habitats op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. Grote oppervlaktes laag gelegen, nat gebied worden gemeden. De ringslang komt ook voor in het laagveen. Andere landschapstypen waarin relatief veel waarnemingen worden verricht zijn bos en struweel en op infrastructuur (wegen en spoorwegen). Ringslangen kunnen ook aanwezig zijn in een bebouwde omgeving en in het agrarisch gebied. Heide en hoogveen maken onderdeel uit van het leefgebied, maar zijn geen voorkeurshabitat.	www.ravon.nl
AMVB	vinpootsalamander	Het meest voorkomende habitat van de vinpootsalamander bestaat uit bos- en heidegebieden op zandgronden. Het tweede habitatype bestaat uit heuvelslandschap waar hij voornamelijk voorkomt in of nabij hellingbossen. De vinpootsalamander is een cultuurmijdende soort en komt nauwelijks voor in agrarisch gebied en stad en dorp. De vinpootsalamander is een typische soort voor vennen. Daarnaast komt de soort voor in poelen of andere kleine wateren en in beperkte mate ook in sloten.	www.ravon.nl
AMVB	vuursalamander	Vuursalamanders komen voor in een heuvelachtig landschap met vochtige loofbossen, doorsneden met bronbeekjes. Kalkrijke bodems, bronnen en een hoge bodemvochtigheid lijken de belangrijkste biotoopeisen te zijn. Een ander belangrijk aspect van dit schaduwrijke biotoop is de aanwezigheid van koele, vochtige schuilplaatsen.	www.ravon.nl

		biotoop beschrijving	gebruikte bronnen
AMVB	beekprik	Beekprik is een typische bewoner van (kleine) beken en sprengen met een afwisseling van snelstromende trajecten met substraat in de vorm van grof zand en grind waar de adulte dieren zich voortplanten en luwe traag stromende delen met slib en detritus waar de larven opgroeien.	www.ravon.nl
AMVB	bittervoorn	Bittervoorn is te vinden in de wat bredere sloten, weteringen en vaarten, daarnaast ook in laagdynamische vegetatierijke uiterwaardplassen. In vegetatierijke beken op de hogere zandgronden komt bittervoorn minder algemeen voor.	www.ravon.nl; soortenstandaard
AMVB	elrits	Elrits komt voor in vrij snel stromende beken met een grindbodem.	www.ravon.nl
AMVB	gestippelde alver	Gestippelde alver leeft in heldere, vrij koele, sterk stromende en zuurstofrijke wateren.	www.ravon.nl
AMVB	grote modderkruiper	Grote modderkruiper kan worden aangetroffen in stilstaande of langzaam stromende wateren, zoals sloten, vennen, plassen en afgesneden meanders van rivieren en beken. Grote modderkruiper komt hier voor op vegetatierijke plaatsen met een goed ontwikkelde modderbodem. Vaak oudere cultuurlandschappen waar weinig aan waterbeheer is gedaan.	www.ravon.nl; soortenstandaard
AMVB	rivierprik	Voornamelijk in rivieren zoals de Drentse Aa, Swalm, Roer en Grensmaas.	www.ravon.nl; soortenstandaard
AMVB	bruin dikkopje	Het bruin dikkopje kan zowel in droge als vochtige graslanden leven, als de vegetatie maar laag en open is. Voorbeelden zijn open schrale kruidenrijke graslanden in heiden of nabij bossen op zand- en kalkgrond. Tegenwoordig is de soort beperkt tot droog en schraal kalkgrasland op zuidhellingen, met een lage, kruidenrijke vegetatie en hier en daar met een kale bodem.	
AMVB	dwerghlauwtje	Dwerghlauwtjes komen voor in structuurrijke, droge graslanden op kalkrijke gronden.	www.vlindernet.nl
AMVB	dwergdikkopje	Dwergdikkopjes leven in droge en warme (kalk-)graslanden en dan met name de ruige gedeelten met grote pollen gevinde kortsteel.	www.vlindernet.nl
AMVB	groot geaderd witje	Groot geaderd witje komt vooral voor in open bossen, bosranden, bosweiden, hoogstamboomgaarden en sleedoorstruwelen langs hooi- en weilanden.	www.vlindernet.nl
AMVB	grote ijsvogelvlinder	Grote ijsvogelvlinder is gebonden aan open, matig vochtige loof- en gemengde bossen met ratelpopulieren.	www.vlindernet.nl
AMVB	heideblauwtje	Heideblauwtje komt voor in zowel droge als natte heidevelden; vaak op de overgang van droge naar natte heide. De heide is doorgaans vrij open tot zeer open en structuurrijk met hier en daar kale grond.	www.vlindernet.nl
AMVB	iepenpage	Iepenpages zijn gebonden aan iepen in (vochtige) bossen, bosranden, parken en grotere tuinen.	www.vlindernet.nl
AMVB	kalkgraslanddikkopje	Kalkgraslanddikkopje komt voor in droge, schrale graslanden en kalkgraslanden.	www.vlindernet.nl
AMVB	keizersmantel	Keizersmantel leeft in bosranden, kapvlakten en brede bospaden met kruidenrijke zomen, waar een hoge dichtheid viooltjes aanwezig is en een bloemrijke ruigte met geschikte nectarplanten.	www.vlindernet.nl
AMVB	klaverblauwtje	Droge, matig schrale graslanden, zoals kalkgraslanden, schralere hooilanden, brede kruidenrijke schrale wegbermen en zonnig gelegen, vrij vochtige en kruidenrijke, extensief begraasde weilanden.	www.vlindernet.nl
AMVB	purperstreeparmoervlinder	Natte tot vochtige, matig voedselrijke ruigten en beekdalgraslanden, vaak met enige beschutting van bos of struweel.	www.vlindernet.nl
AMVB	rode vuurvlinder	Schrale tot matig voedselrijke, vochtige of natte graslanden.	www.vlindernet.nl
AMVB	rouwmantel	Gevarieerde, open bossen met wilgen op vochtige, zonnige plaatsen; waardplanten zijn diverse soorten wilg, waaronder vooral boswilg, grauwe wilg en geoorde wilg; in mindere mate ook berk, ratelpopulier en prunus.	www.vlindernet.nl
AMVB	tweekleurig hooibeestje	Warme droge schrale open graslanden op zonnige beschutte plaatsen. Waardplanten zijn diverse grassoorten, waaronder vooral schapengras; ook beemdgras, struisgras en parelgras.	www.vlindernet.nl

		biotoop beschrijving	gebruikte bronnen
AMVB	veenbesparelmoer-vlinder	Oevers van vennen met hoogveenontwikkeling en hoogveentjes omgeven door bos. Waardplanten zijn kleine veenbes en soms lavendelhei.	www.vlindernet.nl
AMVB	veenhooibeestje	Voedselarme plaatsen in moerassen, veengebieden, natte heiden en verveende randen langs heidevennen. Waardplanten is Eenarig wollegras; buiten Nederland ook grassen zoals pijpenstrootje.	www.vlindernet.nl
AMVB	veldparelmoer-vlinder	Kruidenrijke, droge en schrale graslanden met een open, korte, vrij rommelige mozaïekstructuur. Waardplant is vooral smalle weegbree.	www.vlindernet.nl
AMVB	woudparelmoer-vlinder	Vochtige ruigten op open plaatsen in een luwe omgeving, zoals ruige randen van vochtige hooi- of weilanden en natte, ruige graslandjes in beekbegeleidende bossen. Waardplanten zijn echte valeriaan en kleine valeriaan. Uitgestorven in Nederland.	www.vlindernet.nl
AMVB	zilvervlek	Bosranden en open plekken in bossen, zoals kapvlakten en bosweiden, brede bospaden en beschutte graslanden. Waardplanten zijn diverse soorten viooltje, met name hondsviooltje en bleek- en donkersporig bosviooltje.	www.vlindernet.nl
AMVB	groot zee gras	Water: ondiepten in de Waddenzee en de zeearmen in Zeeland, bij eb niet droogval-lende plaatsen, bodems van diepe kwelderkreken en soms in binnendijkse plassen.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	baardvleermuis	De baardvleermuis is in Nederland een soort van het kleinschalige agrarische cultuurlandschap en van bosgebieden. Als winterverblijf zijn vooral kalksteengroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijskelders en (kasteel)kelders bekend.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	bechstein's vleermuis	Oud vochtig structuurrijk loof-, naald- en gemengd bos, maar vooral hele oude ont-wikkelde beuken en eikenbossen, met een hoog aanbod aan bomen met holten en spleten. Kleinschalige landschapsstructuur met verspreid staande oude bomen (coulissen landschap en parken/landgoederen).	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	bever	Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, vaarten, rivieren en meren; bij voorkeur omzoomd door broekbossen met bomen als wilg en es. De aanwezigheid van bossen/bomen op de oevers is een vereiste.	www.zoogdiervereniging.nl
Bijl IV	bosvleermuis	De bosvleermuis is een soort van bossen en het kleinschalige agrarische cultuur-landschap. De bosvleermuis bezet in het najaar een territorium door vanuit een vaste verblijfplaats in een boomholte of kast te roepen. Als winterverblijf zijn voor de bosvleermuis vooral boomholtes, maar ook zolders en andere plekken in gebouwen worden gebruikt.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	brandt's vleermuis	De Brandt's vleermuis is een soort van kleinschalige agrarische cultuurlandschappen en bosgebieden. Verblijfplaatsen van Brandt's vleermuizen worden vooral in gebouwen gevonden, op zolders, achter houtwerk en in spouwmuren.	www.zoogdiervereniging.nl
Bijl IV	bruinvis	De bruinvis leeft voornamelijk in zout water maar kan ook in brak water worden aangetroffen.	www.zoogdiervereniging.nl
Bijl IV	euraziatische lynx	De lynx komt (in het buitenland) voornamelijk voor in grote aaneengesloten bos-gebieden van afwisselende samenstelling. Hij heeft een voorkeur voor volwassen, dichtbegroeide naaldwouden en gemengde bossen, met veel bomen en een dichte ondergroei.	www.zoogdiervereniging.nl
Bijl IV	franjestaat	De franjestaat is een soort van half open tot zeer dicht bos en kleinschalig, geslo-ten landschap. Ze wordt vaak in of bij relatief waterrijk, vochtig (loof)bos gevonden.	www.vleermuizenindestad.nl
Bijl IV	gewone dolfijn	Noordzee	
Bijl IV	gewone dwergvleermuis	Gedurende het hele jaar worden vooral gebouwen als verblijfplaats gebruikt. Ze leeft in gesloten tot half open landschap, in kleinschalig agrarisch landschap, in dorpen en steden, parken en tuinen.	soortenstandaard
Bijl IV	gewone grootvleermuis	Ze worden zowel op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren, onder dakpannen, als in holten en spleten in bomen en in vleermuis-kasten gevonden. Ze jagen op beschutte plekken in bos en kleinschalig parkachtig landschap, boven bospaden, lanen en open plekken, langs bosranden en laag boven (bloeiende) kruidenvegetaties of langs en door de kroon van (bloeiende) bomen. Als winterverblijf worden grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders gebruikt. Overwinterende gewone grootvleermuizen zijn echter ook op zolders en in kerktorens, en een enkele keer in boomholtes gevonden.	soortenstandaard

		biotoop beschrijving	gebruikte bronnen
Bijl IV	grijze grootoorvleermuis	De grijze grootoorvleermuis lijkt sterk aan menselijke nederzettingen gebonden. De grijze grootoorvleermuis is een duidelijk warmteminnende soort en kiest relatief warme zolders (vaak gedekt met leisteen) als zomerverblijfplaats. Als winterverblijf is het ondergrondse type bekend, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders.	www.vleermuizenindestad.nl
Bijl IV	grote hoefijzerneus	De grote hoefijzerneus jaagt in allerlei halfopen structuurrijke landschappen. Grote hoefijzerneuzen hangen in grote groepen vrij aan het plafond op warmere vaak leisteengedekte (kerk)zolders.	www.vleermuizenindestad.nl
Bijl IV	hamster	De hamster is gebonden aan een open, agrarisch landschap op leem- of lössgrond, nodig voor een stevige grond om burchten in te bouwen, met een lage grondwaterstand (lager dan 80 cm onder het maaiveld). De hamster leeft met name in graanakkers of percelen met luzerne.	www.zoogdiervereniging.nl
Bijl IV	hazelmuis	De hazelmuis komt vooral in heuvellandschappen en gebergten voor. Hij wordt vooral aangetroffen in en nabij loofbossen, en heeft hierbij een voorkeur voor dichte struweelbegroeiingen van bramen, hazelaar, adelaarsvaren en kamperfoelie op de overgang van structuurrijk bos naar grasland. Maar ook in grote tuinen, hagen, houtwallen en jonge bosaanplant komt de hazelmuis voor.	www.zoogdiervereniging.nl
Bijl IV	ingekorven vleermuis	Ingekorven vleermuizen maken gebruik van bomenlanen, bossen en stallen in een cirkel met een straal van 8 kilometer rond de kolonies. Stallen zijn erg belangrijk voor ingekorven vleermuizen. De twee bekende grote kraamgroepen in Nederland bevinden zich in een abdij en in een voormalig klooster in Limburg. De ingekorven vleermuis brengt in Nederland de winterperiode door in mergelgroeven.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	kleine dwergvleermuis	De kleine dwergvleermuis is een soort van gesloten tot half open landschap. De kleine dwergvleermuis gebruikt gedurende het hele jaar vooral gebouwen als verblijfplaats. Er zijn in het buitenland echter ook verblijfplaatsen in bomen gevonden.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	kleine hoefijzerneus	De kleine hoefijzerneus jaagt in allerlei halfopen structuurrijke landschappen. Kleine hoefijzerneuzen hangen in grote groepen vrij aan het plafond op warmere vaak leisteengedekte (kerk)zolders of, in warmere streken, in onderaardse ruimtes (gebouwen of grotten).	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	laatvlieger	De laatvlieger is een gebouwbewonende soort die overal in Nederland wordt aangetroffen, vooral in relatief open gebied. Het is een typische soort van het agrarische landschap en de rand van bebouwingskernen. Verblijfplaatsen van de (kraam)groepen zijn vooral bekend in en op gebouwen: in spouwmuren, achter betimmeringen en daklijsten, onder pannen, op zolders.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	meervleermuis	Kraamkolonies van de soort bevinden zich in diverse typen gebouwen (kerken, boerderijen, woonhuizen), steevast in de nabijheid van waterrijke gebieden. De belangrijkste overwinteringsplaatsen in Nederland liggen in de mergelgroeves van Zuid-Limburg en in bunkers in het Hollandse duingebied en bij Arnhem.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	mopsvleermuis	De mopsvleermuis is een zeer zeldzame soort van oude, structuurrijke loof- en naaldbossen, rivierdalen en landschappen met veel lijnvormige elementen. Mopsvleermuizen maken gebruik van kleine, nauwe spleten aan bomen of gebouwen als verblijfplaats. Als winterverblijf in Nederland zijn ondergrondse kalksteengroeven en ruïnes bekend.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	nathusius' dwergvleermuis = ruige dwergvleermuis	De ruige dwergvleermuis is een soort van half open, waterrijke landschappen met zowel vochtige loofbossen als coniferenbossen. Nabijheid van water is essentieel. De soort komt het hele jaar ook voor in de stedelijke omgeving en zit daarbij zowel in gebouwen (zoals bebouwing uit de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw) als in oude bomen met holten.	www.nederlandsesoorten.nl Soortenstandaard
Bijl IV	noordse woelmuis	De noordse woelmuis leeft in rietlanden, oeverlanden van meren, langs beken en rivieren, en in drassige, extensief gebruikte hooi- en weilanden.	www.nederlandsesoorten.nl Soortenstandaard
Bijl IV	otter	Otters leven in de oeverzone van allerlei wateren. Otters hebben een sterke voorkeur voor ruig begroeide en bosachtige oeverzones. Bij dichtvriezen van wateren zoeken ze stromende beken, rivieren, open kwelwater, windwakken, spuiwakken bij gemalen.	
Bijl IV	rosse vleermuis	Rosse vleermuizen zijn typische bewoners van oude bomen, maar tegelijkertijd zijn ze gebonden aan open, waterrijk landschap. Zowel solitaire mannetjes, groepen vrouwtjes met jongen als dieren in winterslaap gebruiken boomholten als onderkomen.	www.nederlandsesoorten.nl Soortenstandaard

		biotoop beschrijving	gebruikte bronnen
Bijl IV	tuimelaar	Zee.	
Bijl IV	tweekleurige vleermuis	De tweekleurige vleermuis is een soort van het open waterrijke laagland. Het is een typische gebouwbewoner, die vanuit haar verblijfplaats hoog (> 50 m) boven meren, rivieren en moerass jaagt. Bij de uit Nederland bekende verblijfplaatsen gaat het in beide gevallen om een woonhuis. In het buitenland wordt de soort vooral gevonden in gebouwen, onder daklijsten en op zolders, in vleermuiskasten, maar ook in bomen. Uitgestorven in 1986.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	vale vleermuis	De vale vleermuis houdt zich 's zomers vooral op in bossen en parkachtige landschappen, het meest in oude loofbossen zonder veel ondergroei, zoals beukenbossen. Het is een bewoner van ruime, warme, hoge zolders bijvoorbeeld van kerken, kloosters, kastelen, scholen en oude woonhuizen. Ze overwinteren meestal op relatief warme plaatsen in groeven, grotten en kelders.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	watervleermuis	De watervleermuis is een boombewonende soort van half open tot gesloten, waterrijk en bosrijk landschap. De (kraam)groepen in de zomer zijn vooral bekend van spleten en gaten in holle bomen, maar worden soms ook op kerkzolders, in vleermuiskasten, bunkers en oude forten gevonden. Als winterverblijf gebruiken ze voornamelijk ondergrondse objecten, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders. Daarnaast worden ook overwinterende dieren gevonden in overkluizingen en oude rioolsystemen, kerktorens en in boomholten.	www.nederlandsesoorten.nl Soortenstandaard
Bijl IV	wilde kat	Wilde katten hebben grote activiteitsgebieden, meestal tussen de 60 en 350 hectare. De wilde kat komt in West- en Midden-Europa vooral voor in afgelegen gebieden met uitgestrekte, afwisselende en droge, oude eiken-, beuken- of gemengde loofbossen. De hoogste dichtheden worden bereikt in oude bossen met veel structuur, in de vorm van omgevallen bomen, holle bomen, rotsspleten en dassenburchten. Hij is een frequente bezoeker van omliggend grasland en van zonnige kapvlaktes.	www.zoogdiervereniging.nl
Bijl IV	witflankdolfijn	Noordzee.	
Bijl IV	witsnuitdolfijn	Noordzee.	
Bijl IV	wolf	Cultuurlandschappen bieden voldoende variatie, vaak met bosranden die dekking bieden en een overdaad aan reeën.	
Bijl IV	boomkikker	De boomkikker is op het land vaak te vinden in of in de buurt van braamstruwelen. Als waterhabitats maken boomkikkers vooral gebruik van poelen en daarop lijkende kleine geïsoleerde wateren zoals vijvers, grachten en moerassen. Ook uit vennen en sloten zijn waarnemingen bekend. De boomkikker mijdt de stedelijke omgeving.	www.ravon.nl
Bijl IV	geelbuikvuurpad	De geelbuikvuurpad leeft in zeer dynamische biotopen, waar continu nieuwe natte plekken ontstaan, zoals overstromingsvlakten van rivieren. Deze tijdelijke ondiepe wateren vormen het natuurlijke voortplantingsbiotoop van de geelbuikvuurpad. Voortplantingsbiotopen zijn ook te vinden in met water gevulde karrensporen, kaalgevreten veedrinkpoelen en natte plekken in weilanden.	www.ravon.nl
Bijl IV	gladde slang	In Nederland het meest in hoogveen en heiden te vinden. Daarnaast komt de soort voor langs infrastructuur (weg- en spoorbermen). Soms worden ook ruderaal terrein (met name spoorwegemplacements), bosranden/struweel en struweel gemeld. Er zijn sporadische waarnemingen bekend van stad en dorp, agrarisch gebied en van halfnatuurlijke graslanden. Een verspreide begroeiing van bomen en struiken kan in het leefgebied aanwezig zijn, maar massale bosopslag wordt niet verdragen. De bodemvegetatie bestaat meestal uit structuurrijke, oude heide, maar vergraste terreindelen zijn ook zeer in trek. Dikke, vervilte vegetaties van bochtige smele en pijpenstrootje vormen een geschikt leefgebied. De overwinteringsplaatsen zijn relatief hoog en droog gelegen en worden vaak door opslag beschermd tegen te extreme weersinvloeden.	www.ravon.nl
Bijl IV	heikikker	Heikikkers komen vooral voor in vochtige heidegebieden waar sprake is van veenvorming, en in hoog- en laagveengebieden. Ook in de rest van zijn verspreidingsgebied is vocht en veenvorming een belangrijk element van zijn biotoop. Maar hij wordt ook wel aangetroffen in vochtige schraalgraslanden, duinvaleien, bosranden, langs meren en rivieren en in komkleigebieden. De aanwezigheid van laag struweel en hoge kruidige gewassen is hier van belang. Het voortplantingsbiotoop bestaat uit ondiepe stilstaande wateren met oevervegetatie.	www.ravon.nl; soortenstandaard
Bijl IV	kamsalamander	Kamsalamanders leven in kleinschalige landschappen met bospercelen, heggen en struwelen. Het voortplantingsbiotoop bestaat voornamelijk uit matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Veel vindplaatsen zijn beek- of rivierbegeleidend.	www.ravon.nl; soortenstandaard

		biotoop beschrijving	gebruikte bronnen
Bijl IV	knoflookpad	Knoflookpadden hebben een voorkeur voor agrarisch gebied, ruderaal terrein (volks-tuinen etc.) en halfnatuurlijke graslanden. De soort wordt relatief veel aangetroffen in rivierbegeleidende wateren (kolken, oude meanders) en in de wat voedselrijkere vennen, vaak gelegen op de overgang van heide naar cultuurlandschap.	www.ravon.nl
Bijl IV	muurhagedis	Muurhagedissen komen voor op warme, stenige plekken, zoals rotswanden en stadsmuren. Ook op spoortrajecten.	www.ravon.nl
Bijl IV	poelkikker	Poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbescha- duwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. En het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. De poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. Poelkikkers overwinteren meestal op het land en niet in het water.	www.ravon.nl; soortenstandaard
Bijl IV	rugstreepad	De rugstreepad is een bewoner van zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Maar hij wordt ook op klei- en veengronden aan- getroffen. Voor de voortplanting is de rugstreepad afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen. Vaak wordt gebruik gemaakt van tijdelijke poeltjes en plassen, maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt zijn.	www.ravon.nl; soortenstandaard
Bijl IV	vroedmeesterpad	De vroedmeesterpad wordt aangetroffen op ruderaal plaatsen (groeven, oude bebouwing en kerkhoven) en in hellingbossen en graften. De soort wordt in zekere zin gezien als een cultuurvolger. Een stenige structuur van de bodem is de belang- rijkste bepalende factor voor vestiging.	www.ravon.nl
Bijl IV	zandhagedis	In Nederland is het voorkomen van de zandhagedis sterk gebonden aan duin- en heidegebieden. Daarnaast komt de soort voor langs infrastructuur (weg- en spoorbermen) en op ruderaal terrein (vooral spoorwegemplacements). Sporadisch worden ook bosranden en struweel gemeld. De optimale habitat is een mozaïek van rijk gestructureerde dwergstruikvegetatie, afgewisseld met hogere grassen, 'kale' grond en plekken met open zand. De structuurdiversiteit is daarbij belangrijk.	www.ravon.nl; soortenstandaard
Bijl IV	donker pimpernel- blauwtje	Ruige begroeiingen van vochtige, matig voedselrijke graslanden die in beheer zijn als hooiland en een tot twee keer per jaar worden gemaaid. Zulke plaatsen zijn te vinden in beekdalen, nabij moerassen, in vochtige graslanden en langs wegbermen.	www.vlindernet.nl
Bijl IV	grote vuurvlieder	Laagveenmoeras; het is noodzakelijk dat een grote oppervlakte moerasgebied aanwezig is met een mozaïek van ijzerveenmosrietland, rietland en hooiland. Waardplant is waterzuring.	www.vlindernet.nl
Bijl IV	pimpernelblauwtje	Vochtige, vrij voedselarme hooilanden waarin de waardplant grote pimpernel groeit en de waardmieren leven. Vaak zijn dit enigszins moerassige graslanden in beek- dalen of bij meren.	www.vlindernet.nl
Bijl IV	tijmblauwtje	Droge, zonnige en warme graslanden, meestal op zuidhellingen. Waardplant is grote tijm op kalkrijke grond en kleine tijm op zandgrond.	www.vlindernet.nl
Bijl IV	zilverstreephooi- beestje	Open plekken en bosweiden in vochtige bossen: grazige ruigten en ruige graslanden langs waterloopjes in bossen of nabij bosranden. Waardplanten zijn diverse gras- en soms zeggenssoorten, waaronder smele, zwenkgras, hondstarwegras en struisriet.	www.vlindernet.nl
Bijl IV	bronslibel	Traag stromende (delen van) beken en rivieren, meestal met bomen en struiken op de oever.	www.libellennet.nl
Bijl IV	gaffellibel	Rivieren en grotere beken. De gaffellibel komt voor in rivieren en grote beken met een bodemsubstraat van bij voorkeur kiezels of grof zand. Vaak staan er bomen en struiken op de oevers, maar een deel van de oever moet onbegroeid zijn. De wateren zijn minimaal enkele meters breed en niet of nauwelijks begroeid.	www.libellennet.nl
Bijl IV	gevekte witsnuitlibel	Laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. De meeste gevlekte witsnuitlibellen zijn te vinden bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Daar- naast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen. In de duinen is de soort gevonden bij verlandingsvegetaties met een laagveenkarakter. Deze biotooptypen hebben met elkaar gemeen dat het water helder, ondiep (één meter of minder), matig voedselrijk en beschermt gelegen is.	www.libellennet.nl
Bijl IV	groene glazenmaker	Stilstaande wateren met dichte krabbenscheervelden: plassen, sloten en petgaten in laagveengebieden en sloten in veenweidegebieden. Omgeving Waalwijk en Langs- traat aangewezen als potentieel leefgebied.	www.libellennet.nl
Bijl IV	noordse winterjuffer	Voortplantingshabitat is te vinden in petgaten en sloten in laagveenmoerassen, meestal met lisdodde en riet. Daarnaast ook bij plassen met brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie. Beschutte plaatsen in heidevelden, velden van pijpenstrootje, halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje vormen de overwinteringshabitat.	www.libellennet.nl

		biotoop beschrijving	gebruikte bronnen
Bijl IV	oostelijke witsnuitlibel	De oostelijke witsnuitlibel is een karakteristieke libel van zwakgebufferde, vaak wat venige wateren op een voedselarme bodem. Dit zijn overwegend vennen, randzones van hoogveen, matig voedselarme moerassen en plasjes in grindgroeves. De wateren waarin de soort zich voortplant, hebben doorgaans een uitgebreide verlandingsvegetatie met verschillende soorten zeggen.	www.libellennet.nl
Bijl IV	rivierrombout	De rivierrombout is een uitgesproken bewoner van grote rivieren. Hij komt vooral voor in delen van de rivier met een zandbodem of zandig tot slibrijke waterbodem.	www.libellennet.nl
Bijl IV	sierlijke witsnuitlibel	De sierlijke witsnuitlibel wordt vooral aangetroffen in matig voedselarme tot vrij voedselrijke plassen en meren met een gevarieerde waterplantenbegroeiing. De oever is op zijn minst deels beschut door bos of bomen, ook wel door brede rietkragen. Het gaat hierbij om oude rivierarmen, visvijvers, voormalige afgravingen en vennen.	www.libellennet.nl
Bijl IV	houting	De houting komt voor in stromende rivieren en kustwateren. Volwassen vissen trekken in scholen in het najaar de rivieren op een paaien in de herfst en wintermaanden niet al te ver landinwaarts.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	steur	Paaiplaatsen van de steur liggen in de benedenloop van een rivier vanaf het punt waar geen invloed meer merkbaar is van het zoute water. Voor een geslaagde intrek is directe toegang tot de rivier en een geleidelijke overgang van zout naar zoet water vereist. Luwteplaatsen met ondiep water met een rijke schakering aan bodembewonende organismen die als voedsel kunnen dienen voor larven en juvenielen van de steur zijn noodzakelijk, bijvoorbeeld nevengeulen in de uiterwaard, die vanaf de hoofdstroom bereikbaar zijn.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	drijvende waterweegbree	De drijvende waterweegbree groeit in uiteenlopende stilstaande of zwak stromende wateren, zoals heide- en veenplassen, duinplassen, meren, afgesloten rivierarmen, laaglandbeken, kanalen, sloten, watervoerende greppels en vijvers. Het best gedijt plant in water dat helder, fosfaatarm, kalkarm en voedselarm of matig voedselrijk is; plaatselijk bevat het water veel ijzer.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	groenknolorchis	De groenknolorchis groeit op zonnige, natte plaatsen, die voorkomen in sterk basisch milieu. Zij komt voor in pionierstadia van kalkrijke valleien in het duingebied, waar de basenrijkdom het gevolg is van restinvloed van zeewater. Bovendien in jonge, niet verzuurde trilvenen en veenmosrietlanden in het laagveengebied. Vroeger ook in beekdalen en kalkrijke moerassen in het binnenland met basenrijke kwel.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	kruipend moerasscherm	Waterkanten (open plekken aan oevers van beken, zoete krekken en ondiepe poelen en in en langs sloten aan de rand van veengebieden), zeeduinen (langs drinkpoelen, in binnenduinweiland en duinvalleien), grasland (extensief begraasde weiland en oud grasland), ijsbanen en uiterwaarden (langs beken en kleine rivieren). De plant groeit in weilanden die niet of nauwelijks bemest worden en die 's winters ondiep onder water staan en 's zomers slechts oppervlakkig uitdrogen.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	zomerschroeforchis	Heide (moerassige tot vochtige plaatsen) en grasland (heischraal grasland, blauwgrasland en beekdalgrasland). Elders ook in zeeduinen (duinvalleien).	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	brede geelrandwaterroofkever	De brede geelrandwaterroofkever is een bewoner van grote, stilstaande wateren, in het bijzonder meren, vennen, grind- en bruinkoolgroeven, en (vis)vijvers.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	gestreepte waterroofkever	De gestreepte waterroofkever komt vooral voor in het binnenland in onvervuurd, voedselarm tot matig voedselrijk water van meer dan 50 cm diepte met een goede waterkwaliteit. Het kunnen zowel smalle (2,5 meter) als brede (25 meter) sloten of petgaten zijn. Het water is helder en bevat weinig fytoplankton (microscopische algen). Vegetatie is meestal spaarzaam aanwezig.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	heldenbok	De heldenbok komt voor bij oude maar nog levende eiken. Het gaat hierbij meestal om kwijnende deels beschadigde bomen die alleen staan en door de zon beschenen worden. De larven van de heldenbok leven in stammen van eikenbomen. Een populatie van de heldenboktor kan zich alleen langdurig handhaven op plekken waar meerdere oude, deels of geheel vrijstaande eiken aanwezig zijn. Hoewel de soort kan vliegen is de soort erg plaatstrouw waardoor nieuwe biotopen niet snel gekoloniseerd worden.	www.nederlandsesoorten.nl
Bijl IV	juchtleerkever	De larven van de juchtleerkever leven in molm van dikke, holle loofbomen waarbij bomen met een open of halfopen standplaats geprefereerd worden. Het gaat dan ook vaak om bomen in houtwallen of bosranden. Soms worden afgebroken stammen gebruikt.	www.nederlandsesoorten.nl
	vermiljoenkever	De larven van de vermiljoenkever leven van afbrekend hout achter schors, maar ze voeden zich waarschijnlijk ook met andere houtbewonende insecten.	

		biotoop beschrijving	gebruikte bronnen
Bijl IV	bataafse stroommossel	De Bataafse stroommossel prefereert gestructureerde grofzandige sedimenten en is daardoor grotendeels gebonden aan stromende wateren zoals rivieren, beken of wateren die in verbinding staan met de rivier.	www.mineleni.nederlandse-soorten.nl
	platte schijfhoren	Stilstaand water. De soort heeft een voorkeur voor veenbodems en lijkt in het veenweidegebied weinig kritisch. Buiten het veenweidegebied komt de soort alleen voor in sloten met een goede waterkwaliteit en een goed ontwikkelde watervegetatie.	soortprotocol Stowa
nest1	steenuil	Steenuilen leven in diverse halfopen landschappen. Favoriet zijn extensief gebruikte graslanden en andere kleinschalige agrarische gebieden. De aanwezigheid van heggen, houtwallen en (knot)bomenrijen is van groot belang. Gebroed wordt in holen; in Nederland vaak in knotwilgen, steenuilkasten en boerenschuren.	www.vogelbescherming.nl; soortenstandaard
nest2	gierzwaluw	Stedelijk gebied. De huizen, kantoorgebouwen, hotels, kerken en andere bouwsels van de mens zijn voor de gierzwaluw net een rotslandschap vol met holtes. Sommige van die holtes zijn prima geschikt om in te broeden: vaak zijn het de kieren tussen dakpannen en de tengels (panlatten) waarop deze rusten, bovenop hoge gebouwen. Ook spouwmuur-isolatiegaten en andere holtes voldoen vaak als broedplaats voor de gierzwaluw.	www.vogelbescherming.nl; soortenstandaard
nest2	roek	Akkers, bos, weiden (kleinschalig), weilanden (uitgestrekt). Broeden graag in vrijstaande opgaande groepen bomen, vooral populieren. Koloniebroeder.	www.sovon.nl; www.vogelbescherming.nl; soortenstandaard
nest3	grote gele kwikstaart	Heldere, vaak snelstromende en ondiepe beken met stenige (delen van de) oevers en de oevers van meren. Overwintert in Nederland soms ook op platte daken in steden.	www.vogelbescherming.nl
nest3	kerkuil	Veel voorkomende broedplaatsen zijn boerenschuren, kerktorens en andere bouwwerken, een enkele keer ook holle bomen.	www.vogelbescherming.nl; soortenstandaard
nest3	oehoe	Uitgestrekte, gevarieerde bossen met veel reliëf in het terrein (steile rotshellingen, heuvels en dalen). Gebroed wordt zowel in bomen als op richels en in spleten in rotswanden. Groot territorium.	www.vogelbescherming.nl
nest3	ooievaar	Landelijke bebouwing (broedlocaties) afgewisseld met graslanden, oevers, hooilanden (kleinschalig) om te foerageren.	www.vogelbescherming.nl
nest3	slechtvalk	Open landschappen om op vogels te jagen en hoge bouwwerken om in te broeden (nestkasten).	werkgroepslechtvalk.nl
nest4	boomvalk	Open gebieden (hoogveen, moerassen, plassen) met veel variatie en een ruime hoeveelheid prooidieren, omgeven door bos of bosjes.	www.vogelbescherming.nl
nest4	buizerd	Akkers, bos, cultuurlandschappen, graslanden, heide, hoogveen, platteland, weiden (kleinschalig), weilanden (uitgestrekt).	www.vogelbescherming.nl; soortenstandaard
nest4	havik	Bos, heide, hoogveen	www.vogelbescherming.nl
nest4	ransuil	Bos, buitengebied, cultuurlandschappen, platteland. Open gebieden met voldoende landschapselementen als bosjes, houtwallen en dichte hagen.	www.vogelbescherming.nl
nest4	sperwer	Bos, hoogveen, park en tuin, stedelijk gebied.	www.vogelbescherming.nl
nest4	wespendief	Bos, heide, hoogveen. Vaak oude, gemengde bossen.	www.vogelbescherming.nl
nest4	zwarte wouw	Akkers, bos, moeras, rivieren.	www.vogelbescherming.nl
nest5	blauwe reiger	Beken en meren, intergetijdenzone, kust, moeras, oevers, plassen, rivieren, stedelijk gebied.	www.vogelbescherming.nl
nest5	boerenzwaluw	Broedt in open schuren en onder brede dakoverstekken, onder bruggen en incidenteel ook op andere beschutte plaatsen. Ook komt de boerenzwaluw veel voor in de omgeving van water, waar de zwaluwen rakelings overheen scheren om muggen te verzamelen.	www.vogelbescherming.nl
nest5	bonte vliegenvanger	Vooral aangetroffen in loof- en gemengde bossen, met open plekken en een gevarieerde structuur.	www.vogelbescherming.nl
nest5	boomklever	Soortenrijke bossen met loofbomen, het liefst oude eiken, en enkele open plekken zijn uitstekend geschikt voor de boomklever. De soort is gebonden aan het voorkomen van spechten, welke de broedholten uithakken waarvan de boomklever gebruik maakt.	www.vogelbescherming.nl
nest5	boomkruiper	Bos, park en tuin.	www.vogelbescherming.nl

		biotoop beschrijving	gebruikte bronnen
nest5	bosuul	Loofbossen vormen de belangrijkste biotoop, maar bosuilen zoeken ook regelmatig het landelijk gebied op, mits er voldoende bosjes met enkele oude bomen aanwezig zijn. Die bomen worden gebruikt als uitkijkpost.	www.vogelbescherming.nl
nest5	brilduiker	In Nederland heeft de brilduiker zich vooral gevestigd op landgoederen met grote vijverpartijen en weelderige bossen.	www.vogelbescherming.nl
nest5	draaihals	Bos, hoogveen. Nest in vermolmde loofbomen.	www.vogelbescherming.nl
nest5	eidereend	Intergetijdenzone, wad, zee.	www.vogelbescherming.nl
nest5	ekster	Akkers, bos, stedelijk gebied, weiden (kleinschalig), weilanden (uitgestrekt).	www.vogelbescherming.nl
nest5	gekraagde roodstaart	Gevarieerde, oude gemengde bossen met open plekken (heidevelden, schraalgraslanden of andere open gebieden) met een ruim aanbod van spechtengaten in de bomen.	www.vogelbescherming.nl
nest5	glanskop	In loofbossen van minimaal 4 hectare, struweel, groepen verspreid staande bomen, boomgaarden, tuinen en dichte heggen. De nestholte wordt gemaakt in rottend hout, maar zeer af ten toe maakt de glanskop van nestkasten gebruik.	www.vogelbescherming.nl
nest5	grauwe vliegenvanger	Open loof- en gemengde bossen, bosranden met struwelen en parkachtige gebieden.	www.vogelbescherming.nl
nest5	groene specht	Gevarieerde, open bossen met veel oude loofbomen.	www.vogelbescherming.nl
nest5	grote bonte specht	Loof- en gemengde bossen met een diverse opbouw (jonge en oude bomen, dicht en open bos).	www.vogelbescherming.nl
nest5	hop	Open tot halfopen, liefst droge terreinen, die broedt in boomholtes, rotsen en oude gebouwen.	www.vogelbescherming.nl
nest5	huiszwaluw	Omgeving van gebouwen/ bruggen, vaak wit (licht) van kleur.	www.vogelbescherming.nl
nest5	ijsvogel	Beken en meren, moeras, oevers, park en tuin, plassen, rietland en ruigte, rivieren en vennen met helder water.	www.vogelbescherming.nl
nest5	kleine bonte specht	Loof- en gemengde bossen met zachte boomsoorten (berk, wilg, els en populier) en veel dood hout.	www.vogelbescherming.nl
nest5	kleine vliegenvanger	Voorkeur voor loofbos, met een weelderige rijke ondergroei in de buurt van water, maar ook in gemengd bos.	www.vogelbescherming.nl
nest5	koolmees	Bos, park en tuin, stedelijk gebied.	www.vogelbescherming.nl
nest5	kortsnavelboomkruiper	Gemengde oude bossen.	www.vogelbescherming.nl
nest5	middelste bonte specht	Oud loofbos, waarin met name oude eiken voorkomen. Ook houden ze van open plekken in het bos. In tegenstelling tot	www.vogelbescherming.nl
nest5	oeverzwaluw	Beken en meren, buitengebied, oevers, rivieren, bouwterreinen. Steile oevers (zandig materiaal) om in te broeden.	www.vogelbescherming.nl
nest5	pimpelmees	Bos, park en tuin, stedelijk gebied.	www.vogelbescherming.nl
nest5	raaf	Uitgestrekte gebieden waarin bossen en heide elkaar afwisselen. Gebroed wordt in open bossen met weinig ondergroei.	www.vogelbescherming.nl
nest5	ruigpootuil	Broeden in dichte dennen- of gemengde bossen, vaak met kaalslagen of open stukken in de buurt. Gebruikt vaak oude nestholten van zwarte specht.	www.vogelbescherming.nl
nest5	spreeuw	Bos, graslanden, park en tuin, stedelijk gebied, weiden (kleinschalig). Broeden in holtes/ nestkasten.	www.vogelbescherming.nl
nest5	tapuit	Duinen, grassteppe, heide, hoogveen, stuifzanden, weiden (kleinschalig) met (oude) konijnenholten om in te broeden.	www.vogelbescherming.nl

		biotoop beschrijving	gebruikte bronnen
nest5	torenvalk	Agrarische landschap, open natuurlandschappen, langs wegen en in boomgaarden. In het landschap moeten enkele hoge bomen of uitkijpunten aanwezig zijn waar ze ook in kunnen broeden. Maakt zelf geen nest, maar broed in nestkasten, oude nesten van kraaien en in of op gebouwen. Wegbermen, akkerranden, dijkbegroeiingen, overhoekjes en ruigtevegetaties zijn de plekken bij uitstek waar torenvalken zoeken naar hun favoriete prooi: veldmuizen.	www.vogelbescherming.nl
nest5	zeearend	Open wateren zoals meren en rivieren, omgeven door bossen en open terreinen. Groot territorium.	www.vogelbescherming.nl
nest5	zwarte kraai	Akkers, bos, park en tuin, stedelijk gebied, weiden (kleinschalig).	www.vogelbescherming.nl
nest5	zwarte mees	Bos, park en tuin; aanwezigheid van naaldbomen van belang.	www.vogelbescherming.nl
nest5	zwarte roodstaart	Broeden in allerlei holten in stenige omgevingen: van rotsen tot ontluchtingsgaten in spouwmuren. Sterke voorkeur voor warme en droge plaatsen. In stedelijke gebieden vormen alle gebouwen, schuttingen en tuinen een prima alternatief voor het natuurlijke habitat.	www.vogelbescherming.nl
nest5	zwarte specht	Oude bossen met een flink aandeel loofbomen en dode bomen. Zwarte spechten eten vooral houtmieren en die leven onder de bast van dode bomen. Aanwezigheid houtmieren van groot belang. Groot territorium.	www.vogelbescherming.nl

BIJLAGE 3C: SOORTEN PER REGIO VESTIGINGSKANS

Landschapstypen		Groningen + Friesland + Drenthe				Overijssel + Gelderland + Utrecht				Flevoland			Noord Holland + Zuid Holland						Noord-Brabant + Limburg + Zeeland				Opmerking				
		Zeekleigebied	Laagveengebieden	Zandgebieden en veenkoloniën	Duinen (kustzone)	Bebouwing in stedelijk gebied	Zandgebieden en veenkoloniën	Laagveengebieden	Rivierengebied	Bebouwing in stedelijk gebied	Droogmakerijen	Zandgebieden	Bebouwing in stedelijk gebied	Duinen (kustzone)	Zeekleigebied	Rivierengebied	Laagveengebieden	Droogmakerijen	Zandgebieden	Bebouwing in stedelijk gebied	Zandgebieden	Rivierengebied		Heuveland	Zeekleigebied	Bebouwing in stedelijk gebied	
AMVB	das		a	A						c	a				b				b		A	A	A		A		
AMVB	boomarter		b	a	a								a	b		b	b	a	a		a		a				
AMVB	eikelmuis																				c		c		c1	1 = Zeeuws Vlaanderen	
AMVB	gewone zeehond																									1 = kleine beken en sprengen	
AMVB	veldspitsmuis							c																	c1	1 = Zeeuws Vlaanderen	
AMVB	waterspitsmuis	a	a	a		a	a	a		a	a	a	a1	a	a	a	a	a	a		a	a	a	a			
AMVB	adder			B		B												B		B							
AMVB	hazelworm			A		A												A		A		A					
AMVB	ringslang		A	A		A			A	A					A	A	A	A									
AMVB	vinpootsalamander																				A		a				
AMVB	vuursalamander																						b				
AMVB	beekprik					C1															C1		C1			1 = kleine beken en sprengen	
AMVB	bittervoorn	A	A		A	A	A	A	A	A			A	A	A	A	A	A	A	A	A	A			A		
AMVB	elrits					c1									c						c1	c	C1				
AMVB	gestippelde alver														c							c	c				
AMVB	grote modderkruiper	Ao	A	Ao		A	A	A							A	A	A	A			A	A		A			
AMVB	rivierprik			C1				C														C				1 = Drentse aa	
AMVB	bruin dikkopje																						c				
AMVB	dwergblauwtje																						c				
AMVB	dwergdikkopje																						c			0 = niet meer in Nederland	
AMVB	groot geaderd witje					c1																	c			1 = in het verleden, nu verdwenen uit Nederland	
AMVB	grote ijsvogelminder				c1																		c1			1 = in het verleden, nu verdwenen uit Nederland	
AMVB	heideblauwtje			A	A	A						A1						A		A						1 = Texel	
AMVB	iepenpage					b2																	b	b1		1 = Heerlen, Eindhoven, Rest Zuid-Limburg 2 = Omgeving Winterswijk	
AMVB	kalkgraslanddikkopje																						c			o = niet meer in Nederland	
AMVB	keizersmantel	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	momenteel vnl zwervende exemplaren; breidt uit met vaker voortplanting
AMVB	klaverblauwtje																							b	b		
AMVB	purperstreepparelmoervlinder																						c				
AMVB	rode vuurvlinder																						c				
AMVB	rouwmantel	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	momenteel vnl zwervende exemplaren
AMVB	tweekleurig hooibeestje			c		c																	c				
AMVB	veenbesparelmoervlinder			c																							
AMVB	veenhooibeestje			c																		b	b				
AMVB	veldparelmoervlinder																										

Landschapstypen		Groningen + Friesland + Drenthe				Overijssel + Gelderland + Utrecht				Flevoland			Noord Holland + Zuid Holland						Noord-Brabant + Limburg + Zeeland				Opmerking			
		Zeekleigebied	Laagveengebieden	Zandgebieden en veenkolonien	Duinen (kustzone)	Bebouwing in stedelijk gebied	Zandgebieden en veenkolonien	Laagveengebieden	Rivierengebied	Bebouwing in stedelijk gebied	Droogmakerijen	Zandgebieden	Bebouwing in stedelijk gebied	Duinen (kustzone)	Zeekleigebied	Rivierengebied	Laagveengebieden	Droogmakerijen	Zandgebieden	Bebouwing in stedelijk gebied	Zandgebieden	Rivierengebied		Heuveland	Zeekleigebied	Bebouwing in stedelijk gebied
AMVB	woudparelmoervlinder						c														c		c			o = niet meer in Nederland
AMVB	zilvervlek						c0															co		co		o = niet meer in Nederland
AMVB	groot zeegras					c																		c		
Bijl IV	baardvleermuis	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	
Bijl IV	bechstein's vleermuis						co															co		c		
Bijl IV	bever			b			a		A		A	a	A			A						a	A	a		
Bijl IV	bosvleermuis						c															c		c		
Bijl IV	brandt's vleermuis						co															co		co		
Bijl IV	bruinvis												C1											C1		1 = alleen in zoute wateren
Bijl IV	euraziatische lynx						c1				c1											c1		co		1 = toekomst
Bijl IV	franjestartaart			a			a						a								a	a	a	a	a	
Bijl IV	gewone dolfin												c1											c1		1 = alleen in zoute wateren
Bijl IV	gewone dwergvleermuis	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	
Bijl IV	gewone grootoorvleermuis		a	a			a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	
Bijl IV	grijze grootoorvleermuis																					a		a	a	
Bijl IV	grote hoefijzerneus																						co			
Bijl IV	hamster																						c			
Bijl IV	hazelmuis																						c			
Bijl IV	ingekorven vleermuis																					B		B		
Bijl IV	kleine dwergvleermuis						c1					c1										c1			c1	1 = nog niet in Nederland
Bijl IV	kleine hoefijzerneus																						co			0 = niet meer in Nederland
Bijl IV	laatvlieger	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	
Bijl IV	meervleermuis	A	A				A	A			A	A	A1	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1		1 = mergelgroeves, bunkers en dergelijke
Bijl IV	mopsvleermuis																						c	c		
Bijl IV	nathusius' = ruige dwergvleermuis	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	
Bijl IV	noordse woelmuis		A								A		A	A	A	A	A					A		A		
Bijl IV	otter		b	b			b	b	b		b	b			b	b	b	b				bo	bo	bo	bo	o = nog niet aanwezig
Bijl IV	rosse vleermuis	a	a	a			a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	
Bijl IV	tuimelaar																							c1		1 = alleen in zoute wateren
Bijl IV	tweekleurige vleermuis		c	c				c								c	c									uitbreidend
Bijl IV	vale vleermuis							b														b	b	B	b	
Bijl IV	watervleermuis	A	A	A			A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	
Bijl IV	wilde kat																						c			
Bijl IV	witflankdolfijn																							c1		1 = alleen in zoute wateren
Bijl IV	witsnuitdolfijn																							c1		1 = alleen in zoute wateren
Bijl IV	wolf			c1			c1		c1		c1	c1										c1				1 = nu nog niet in Nederland
Bijl IV	boomkikker						b															b		b		
Bijl IV	geelbuikvuurpad																						b			
Bijl IV	gladde slang			b			b												b			b				

Landschapstypen		Groningen + Friesland + Drenthe				Overijssel + Gelderland + Utrecht				Flevoland		Noord Holland + Zuid Holland				Noord-Brabant + Limburg + Zeeland				Opmerking							
		Zeekleigebied	Laagveengebieden	Zandgebieden en veenkoloniën	Duinen (kustzone)	Bebouwing in stedelijk gebied	Zandgebieden en veenkoloniën	Laagveengebieden	Rivierengebied	Bebouwing in stedelijk gebied	Droogmakerijen	Zandgebieden	Bebouwing in stedelijk gebied	Duinen (kustzone)	Zeekleigebied	Rivierengebied	Laagveengebieden	Droogmakerijen	Zandgebieden		Bebouwing in stedelijk gebied	Zandgebieden	Rivierengebied	Heuvelland	Zeekleigebied	Bebouwing in stedelijk gebied	
Bijl IV	heikikker		A	A			A	A					a		A	A		A		A	A						
Bijl IV	kamsalamander			A			A	A	A						A			A		A	A	A	A	A1		1 = Zeeuws Vlaanderen	
Bijl IV	knoflookpad			a			a	a												a							
Bijl IV	muurhagedis																						A		A		
Bijl IV	poelkikker			A			A	A				A		A				A		A	A						
Bijl IV	rugstreppad			A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	
Bijl IV	vroedmeesterpad						A						A										A				
Bijl IV	zandhagedis				A		A						A					A		A							
Bijl IV	donkder pimperl-blauwtje																					b					
Bijl IV	grote vuurvlinder		c					c														b					
Bijl IV	pimperlblauwtje																										
Bijl IV	tijmblauwtje							c1													c1		c1			1 = verdwenen uit Nederland	
Bijl IV	zilverstreephooi-beestje							c1													c1		c1			1 = verdwenen uit Nederland	
Bijl IV	bronslibel								c1													c1				1 = verdwenen uit Nederland	
Bijl IV	gaffellibel								bo												b	b					
Bijl IV	gevlekte witsnuitlibel		b	b	b	b	b	B		b	b	b			B		b				b	b					
Bijl IV	groene glazenmaker		a				a								a	a											
Bijl IV	noordse winterjuffer							b		b																	
Bijl IV	oostelijke witsnuitlibel			c			c															c					
Bijl IV	riwierrombout								b						b							b					
Bijl IV	sierlijke witsnuitlibel		c					c														c		c			
Bijl IV	houting								c						c							c					
Bijl IV	steur								c						c							c					
Bijl IV	drijvende waterweg-bree			a	a		a	a								a		a				a					
Bijl IV	groenknolorchis			a	A			a					A		a									A			
Bijl IV	kruiwend moeras-scherm			b			b						b									b		b			
Bijl IV	zomerschroeforchis																					c					
Bijl IV	brede geelrand-waterroofkever			c			c1									c1						c1				1 = verdwenen	
Bijl IV	gestreepte water-roofkever		c	c			c	c								c						c					
Bijl IV	heldenbok																									vestiging is onwaarschijnlijk	
Bijl IV	juchtleerkever																									vestiging is onwaarschijnlijk	
Bijl IV	vermiljoenkever																					c					
Bijl IV	bataafse stroom-mossels								co						0							co					
Bijl IV	platte schijffhoren		b	b			b	b	b				b		B	b						b					
nest 1	steenuil								B				c												B		

Landschapstypen		Groningen + Friesland + Drenthe					Overijssel + Gelderland + Utrecht				Flevoland		Noord Holland + Zuid Holland					Noord-Brabant + Limburg + Zeeland				Opmerking				
		Zeekleigebied	Laagveengebieden	Zandgebieden en veenkolonien	Duinen (kustzone)	Bebouwing in stedelijk gebied	Zandgebieden en veenkolonien	Laagveengebieden	Rivierengebied	Bebouwing in stedelijk gebied	Droogmakerijen	Zandgebieden	Bebouwing in stedelijk gebied	Duinen (kustzone)	Zeekleigebied	Rivierengebied	Laagveengebieden	Droogmakerijen	Zandgebieden	Bebouwing in stedelijk gebied	Zandgebieden		Rivierengebied	Heuvelland	Zeekleigebied	Bebouwing in stedelijk gebied
nest 2	gierzwaluw					A			A			b							A						A	in FL alleen in NOP? (Ain Urk)
nest 2	roek	A	A	A		A	A	A	A	A	c0	b0	b0		b0	B	B		A	B	A	A	A		A	koloniebroeder
nest 3	grote gele kwikstaart								b					b							b		b		b	typische bekensoort
nest 3	kerkuil					A			A			A								A					A	gebonden aan (solitaire) bebouwing (nestkasten)
nest 3	oehoe								c											c0		c				met name groeves
nest 3	ooievaar					C			C											C					C	gebonden aan (solitaire) bebouwing (kunstnesten)
nest 3	slechtvalk					c			c											c					c	gebonden aan bebouwing (nestkasten)
nest 4	boomvalk	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	b	
nest 4	buizerd	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	
nest 4	havik	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	
nest 4	ransuil	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	
nest 4	sperwer	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	
nest 4	wespendief			c					c	c									c		c		c			
nest 4	zwarte wouw																			c	c					
nest 5	blauwe reiger	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	koloniebroeder in bomen
nest 5	boerenzwaluw					A			A			A								A					A	
nest 5	bonte vliegenvanger			C		B	C		B		C	B							C	B	C				B	ook in nestkasten
nest 5	boomklever	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	oude bossen; rest niet belangrijk
nest 5	boomkruiper	C	C	C	C	B	C	C	C	B	C	C	B	C	C	C	C	C	B	C	C	C	C	C	B	
nest 5	bosuil	C		C		B	C		B		C0			C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	B	dikke bomen met holes nodig
nest 5	brilduiker								b						b						b					
nest 5	draaihals			c			c																			
nest 5	eidereend				B					B															B	
nest 5	ekster	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	
nest 5	gekraagde roodstaart	C	C	C	C	B	C	C	C	B	C	C	B	C	C	C	C	C	C	B	C	C	C	C	B	bossoort; ook nestkasten
nest 5	glanskop			C		B	C		B		C0								C	B	C		C		B	
nest 5	grijze vliegenvanger	C	C	C	C	B	C	C	C	B	C	C	B	C	C	C	C	C	C	B	C	C	C	C	B	bossoort
nest 5	groene specht	C	C	C	C	C	C	C	C	C0	C	C0	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	
nest 5	grote bonte specht	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	
nest 5	hop																			c						
nest 5	huiszwaluw					A			A			A								A					A	gebonden aan (solitaire) bebouwing (koloniebroeder)
nest 5	ijsvogel	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	steile (oever)wanden
nest 5	kleine bonte specht	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	bossoort
nest 5	kleine vliegenvanger																									geen broedvogel in NL
nest 5	koolmees	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	
nest 5	kortsnavelboomkruiper						c													c		c				

SUPPLEMENT C

BELEIDSREGELS SCHADEBESTRIJDING PER DIERSOORT

Op de hiernavolgende pagina's wordt per diersoort beschreven wat het beleid is voor vrijstelling, ontheffing en aanwijzing. Het gaat om de volgende soorten:

Deel 1: Beschermde soorten	Brandgans Canadese gans Grauwe gans Kolgans Knobbelzwaan Smient Wilde eend Meerkoet Fazant Holenduif Houtduif Spreeuw Ekster Gaai Kauw Roek Zwarte kraai Damhert Edelhert Ree Wild zwijn Haas Konijn Vos Woelrat
Deel 2: Exoten	Nijlgans Rosse stekelstaart
Deel 3: Verwilderde huisdieren	Soepgans Verwilderde duif Verwilderde kat

DEEL 1

BESCHERMDE INHEEMSE SOORTEN

BRANDGANS (*Branta leucopsis*)

Status in Wnb:

- Beschermde inheemse vogelsoort (art. 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, lid 1, Wnb voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid) grasland. De laatste jaren is de schade door brandganzen in Utrecht snel toegenomen van € 860 in 2009 tot 54.823 in 2012. In 2013 bedroeg de schade zelfs € 22.675 wat deels verklaard kan worden door de lang aanhoudende winter in dat jaar.

Beleid:

1. Om Brandganzen uit de trekkende populatie gedurende de winterperiode zo veel mogelijk te ontzien is de soort opgenomen in de bijlage I van de Vnl. Op grond hiervan is het slechts toegestaan om deze soort, gedurende de periode 1 november tot 1 maart, buiten de aangewezen rustgebieden, te verontrusten. Tevens is het toegestaan deze soort met het geweer te doden ter ondersteuning van verjaagacties.
2. Voor periode 1 november tot 1 maart kan ontheffing worden verleend om in de omgeving van Schiphol, met het geweer, Brandganzen te doden met als doel reduceren van de populatie in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
3. Voor de periode 1 maart tot 15 mei kan ontheffing worden verleend om, met het geweer, gepaarde Brandganzen te doden met als doel het reduceren van de populatie, ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
4. Voor de periode 1 maart tot 31 augustus kan (op voorhand) ontheffing worden verleend voor het rapen van eieren en onklaar maken van legsels van Brandganzen met als doel het reduceren van de populatie, ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.

5. Voor de periode 15 mei tot 1 november kan (op voorhand) ontheffing worden verleend om, ter ondersteuning van verjaagacties, met het geweer, Brandganzen met als doel het reduceren van de populatie, ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
6. Voor de periode 15 mei tot 1 november kan (op voorhand) ontheffing worden verleend om, ter ondersteuning van verjaagacties, met het geweer, Brandganzen te doden ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
7. Voor de periode 15 mei tot 1 oktober kan (op voorhand) ontheffing worden verleend om ruiende Brandganzen te vangen en doden met als doel het reduceren van de populatie ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
8. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het faunabeheerplan kan besloten worden tot opdracht ex artikel 3.18 Wnb om, zo nodig zonder toestemming van de grondeigenaar, de populatie van Brandganzen te beperken.
9. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
10. Ontheffing kan worden verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, Wnb.
11. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, voorzover hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen in de gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 maart tot 1 november van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 maart van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang. Wat betreft het afschot voor zonsopgang en na zonsondergang betreft zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

CANADESE GANS (*Branta canadensis*)

Status in Wnb:

- Beschermde inheemse vogelsoorten.
- Beschermde diersoorten als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, Wnb waarvoor op basis van het derde lid, in het gehele land een vrijstelling geldt van de verboden bedoeld in artikel 3.1 van de wet.
- Diersoorten waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid) grasland.

Beleid:

- Deze soorten vallen onder de landelijke vrijstelling ex. artikel 3.15 Wnb. Voorzover dit noodzakelijk en effectief is ter bescherming van de belangen als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, onder a, van de wet, kan aanvullend ontheffing verleend worden voor situaties waar de landelijke vrijstelling niet op ziet.
- In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, voorzover indien hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen in de gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 maart tot 1 oktober van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 maart van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

GRAUWE GANS (*Anser anser*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid)grasland.

Vertrapping en vervuiling van grasland, met als gevolg: verslemping van de bodem.

Het Faunafonds taxeerde de schade door Grauwe ganzen in de Provincie Utrecht in de periode 2009 tot 2013 tussen de 210.764 en 439.385 per jaar.

Beleid:

1. Om Grauwe ganzen uit de trekkende populatie gedurende de winterperiode zo veel mogelijk te ontzien is de soort opgenomen in de bijlage I van de Vnl. Op grond hiervan is het slechts toegestaan om deze soort, gedurende de periode 1 november tot 1 maart, buiten de aangewezen rustgebieden, met het geweer te doden ter ondersteuning van verjaagacties.
2. Voor periode 1 november tot 1 maart kan ontheffing worden verleend om in de omgeving van Schiphol, met het geweer, Grauwe ganzen te doden met als doel reduceren van de populatie in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
3. Voor de periode 1 februari tot 1 maart kan ontheffing worden verleend om, met het geweer, gepaarde Grauwe ganzen te doden met als doel het reduceren van de populatie ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
4. Voor de periode 1 maart tot 31 augustus kan (op voorhand) ontheffing worden verleend voor het rapen van eieren en onklaar maken van legsels van Grauwe ganzen ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
5. Voor de periode 1 maart tot 1 november kan (op voorhand) ontheffing worden verleend om, met het geweer, met als doel reduceren van de populatie Grauwe ganzen te doden ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.

6. Voor de periode 1 maart tot 1 oktober kan (op voorhand) ontheffing worden verleend om ruiende Grauwe ganzen te vangen en doden met als doel het reduceren van de populatie ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
7. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het faunabeheerplan kan besloten worden tot opdracht ex artikel 3.18 Wnb om, zo nodig zonder toestemming van de grondeigenaar, de populatie van Grauwe ganzen te beperken.
8. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
9. Ontheffing kan worden verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, Wnb.
10. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, voorzover hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Preventieve maatregelen worden alleen vereist bij verjaagacties met ondersteunend afschot: Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds. Bij ontheffingen voor het reduceren van de populatie om schade te voorkomen zijn geen preventieve maatregelen vereist.

Ontheffingsgebied:

Schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen in de gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 maart tot 1 november van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 maart van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang. Wat betreft het afschot voor zonsopgang en na zonsondergang betreft zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

KOLGANS (*Anser albifrons*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid) grasland.

Vertrapping en vervuiling van grasland, met als gevolg verslemping van de bodem.

Het Faunafonds taxeerde de schade door Kolganzen in de Provincie Utrecht in de periode 2009 tot 2013 tussen de 52.791 en 158.696 per jaar. Deze schade werd vooral veroorzaakt door overwinterende kolganzen.

Beleid:

1. Om Kolganzen uit de trekkende populatie gedurende de winterperiode zo veel mogelijk te ontzien is de soort opgenomen in de bijlage I van de Vnl. Op grond hiervan is het toegestaan om deze soort, gedurende de periode 1 november tot 1 maart, buiten de aangewezen rustgebieden, met het geweer te doden ter ondersteuning van verjaagacties.
2. Voor de periode 1 februari tot 31 augustus kan (op voorhand) ontheffing worden verleend voor het rapen van eieren en onklaar maken van legsels van Kolganzen ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.
3. Voor de periode 1 maart tot 1 november kan (op voorhand) ontheffing worden verleend om, met het geweer, ter ondersteuning van verjaagacties, Kolganzen te doden ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.
4. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het faunabeheerplan kan besloten worden tot opdracht ex artikel 3.18 Wnb om, zo nodig zonder toestemming van de grondeigenaar, de populatie van Kolganzen te beperken.
5. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
6. Ontheffing kan worden verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, Wnb.
7. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, Wnb voorzover hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Bij ontheffingen voor ondersteunen afschot diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen in de gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 maart tot 1 november van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 maart van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang. Wat betreft het afschot voor zonsopgang en na zonsondergang betreft zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

KNOBBELZWAAN (*Cygnus olor*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid) grasland.

Vertrapping en vervuiling van grasland, met als gevolg: verslemping van de bodem.

Beleid:

1. Op grond van artikel 3.17 kunnen (op voorhand) ontheffingen worden verleend voor het verjagen met ondersteunend afschot en het rapen en onklaar maken van eieren met als doel de voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, Wnb voorzover hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Eierrapen: de gedeelten van de Provincie waar Knobbelzwanen broeden. Afschot: op schadegevoelige gebieden en aangrenzende percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

- Eierrapen: van 1 maart tot en met 31 mei.
- Afschot van 1 december tot 1 juni. Van 1 april tot 1 juni van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 december tot 1 april van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

SMIENT (*Anas penelope*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan (pas ingezaaid) grasland.

Vertrapping van grasland, met als gevolg verslemping van de bodem.

Beleid:

1. Op grond van artikel 3.17 Wnb kunnen (op voorhand) ontheffingen worden verleend voor het verjagen met ondersteunend afschot als doel het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, Wnb, voorzover hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Afschot: op schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 oktober tot 1 mei, vanaf 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikel 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

WILDE EEND (*Anas platyrhynchos*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, eerste lid, Wnb).
- Bejaagbare wildsoort (artikel 3.20, tweede lid, Wnb)..
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Schade granen en maïs (gehele teeltperiode). Schadedreiging in de Provincie Utrecht aan gelegerd graan.

Beleid:

1. De populatie dient in gebieden met kwetsbare teelt via reguliere bejaging op een acceptabel niveau gehouden te worden.
2. Preventieve maatregelen zijn in de meeste gevallen toereikend om schade te voorkomen. In het voorjaar en in de rijpingsfase van granen en maïs kunnen extra maatregelen noodzakelijk zijn. Op grond van artikel 3.17 kan, buiten het jachtseizoen, (op voorhand) ontheffing worden verleend voor het verjagen met ondersteunend afschot, met als doel de voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. In verband met het feit dat in korte tijd belangrijke schade kan ontstaan is snel optreden in genoemde situaties gewenst. Ontheffing op voorhand is derhalve mogelijk indien sprake is van een dreiging van belangrijke schade.
3. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade van het Faunafonds.

Ontheffingengebied:

Percelen met gelegerd graan of mais en aangrenzende percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Buiten bejaagbare periode. van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikel 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

MEERKOET (*Fulica atra*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade voornamelijk aan grasland en wintergranen.

Beleid:

1. Op grond van artikel 3.17 Wnb kunnen (op voorhand) ontheffingen worden verleend voor het verjagen met ondersteunend afschot met als doel het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, Wnb, voorzover hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BJJ2 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Afschot: op schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 oktober tot 1 mei, vanaf 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikel 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

FAZANT (*Phasianus colchicus*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, eerste lid, Wnb).
- Bejaagbare wildsoort (artikel 3.20, tweede lid, Wnb)..
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Vraatschade aan vollegronds groenten, jonge maïs en diverse andere akkerbouwgewassen. Geen gegevens bekend over schade in het verleden.

Beleid:

1. De populatie dient in gebieden met kwetsbare teelt via reguliere bejaging op een acceptabel niveau gehouden te worden. Op grond van artikel 3.17 kan, buiten het jachtseizoen, ontheffing worden verleend voor het verjagen met ondersteunend afschot met als doel het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, Wnb, voorzover hiervoor, overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BJJ2 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Afschot: op schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Buiten bejaagbare periode, vanaf 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikel 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

HOLENDUIF (*Columba oenas*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Holenduiven kunnen schade veroorzaken aan granen en mais en aan vollegronds groenten en diverse andere akkerbouwgewassen. Tot nu toe is er in de Provincie Utrecht nog geen schade door Holenduiven geregistreerd.

Beleid:

1. Op grond van artikel 3.17 Wnb kunnen ontheffingen worden verleend voor het verjagen met ondersteunend afschot met als doel het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, Wnb, voorzover hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Afschot: op schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Nog vast te stellen. Van zonsopkomst tot zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikel 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

HOUTDUIF (*Columba palumbus*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, eerste lid, Wnb).
- Bejaagbare wildsoort (artikel 3.20, tweede lid, Wnb).
- Beschermde diersoort als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, Wnb waarvoor op basis van het derde lid, in het gehele land een vrijstelling geldt van de verboden bedoeld in artikel 3.1 van de wet.
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Vollegronds groenten, diverse akkerbouwgewassen.

Beleid:

1. De Houtduif valt onder de landelijke vrijstelling ex. artikel 3.15. Daarnaast is de soort bejaagbaar. Voorzover dit noodzakelijk en effectief is ter bescherming van de belangen als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, onder a, Wnb, kan aanvullend ontheffing verleend worden voor situaties waar de landelijke vrijstelling niet op ziet.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, Wnb, voorzover hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BJJ2 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Afschot: op schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Buiten bejaagbare periode: vanaf 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikel 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

SPREEUW (*Sturnus vulgaris*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan fruitteelt.

Beleid:

1. Op grond van artikel 3.17 Wnb kan ontheffing worden verleend voor het verjagen met ondersteunend afschot met als doel om belangrijke schade in de fruitteelt te voorkomen.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, van de wet voorzover indien hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Schadegevoelige fruitpercelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van zonsopkomst tot zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikel 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

EKSTER (*Pica pica*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan zaaibedden van granen, en fruitteelt. De laatste jaren is lokaal belangrijke schade opgetreden. Het Faunafonds taxeerde de schade door Eksters in de Provincie Utrecht in de periode 2009 tot 2013 tussen de € 1.155 en 6.126 per jaar.

Beleid:

1. Op grond van artikel 3.17 kan ontheffing worden verleend voor het verjagen met ondersteunend afschot en het vangen met behulp van vangkooien, met als doel het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, van de wet voorzover indien hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BJJ2 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van zonsopgang tot zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikel 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

GAAI (*Garrulus glandarius*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan fruitteelt (appels en peren).

De laatste jaren is lokaal belangrijke schade opgetreden. Het Faunafonds taxeerde de schade door Gaaien in de Provincie Utrecht in de periode 2009 tot 2013 tussen de € 137 en 12.898 per jaar.

Beleid:

1. Op grond van artikel 3.17 kan ontheffing worden verleend voor het verjagen met ondersteunend afschot met als doel het voorkomen van belangrijke schade aan de fruitteelt.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, van de wet voorzover indien hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BJJ2 Unit Faunafonds.

Ontheffinggebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van zonsopgang tot zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikel 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

KAUW (*Corvus monedula*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, eerste lid, Wnb).
- Beschermde diersoort als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, Wnb waarvoor op basis van het derde lid, in het gehele land een vrijstelling geldt van de verboden bedoeld in artikel 3.1 van de wet.
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan zaaibedden van maïs, granen, en fruitteelt.

Beleid:

1. De Kauw valt onder de landelijke vrijstelling ex. artikel 3.15. Voorzover dit noodzakelijk en effectief is ter bescherming van de belangen als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, onder a, van de wet, kan aanvullend ontheffing verleend worden voor situaties waar de landelijke vrijstelling niet op ziet.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, van de wet voorzover indien hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BJJ2 Unit Faunafonds.

Ontheffingengebied:

Schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen in de gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 maart tot 1 november van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 maart van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

ROEK (*Corvus frugilegus*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, lid 1, Wnb).
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan fruitteelt, granen, maïs, pootaardappelen.

Beleid:

1. Op grond van artikel 3.17 kan ontheffing worden verleend voor het verjagen met ondersteunend afschot met als doel om schade in de fruitteelt te voorkomen.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, van de wet voorzover indien hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Afschot: op schadegevoelige percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Gehele jaar. Afschot van zonsopkomst tot zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikel 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

ZWARTE KRAAI (*Corvus corone*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse vogelsoort (artikel 3.1, eerste lid, Wnb).
- Beschermde diersoort als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, Wnb waarvoor op basis van het derde lid, in het gehele land een vrijstelling geldt van de verboden bedoeld in artikel 3.1 van de wet.
- Diersoort waarvoor op basis van artikel 3.16 van de Regeling natuurbescherming een vrijstelling geldt van het handelsverbod van artikel 3.2, eerste lid, van de wet voorzover ze zijn gedood in het kader van beheer en schadebestrijding.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan fruit en aan granen.

Mogelijke negatieve effecten op de weidevogelpopulatie.

Beleid:

1. De Zwarte kraai valt onder de landelijke vrijstelling ex. artikel 3.15. Voorzover dit noodzakelijk en effectief is ter bescherming van de belangen als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, onder a, van de wet, kan aanvullend ontheffing verleend worden voor situaties waar de landelijke vrijstelling niet op ziet.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.
3. In de Vnl is vrijstelling verleend van de verboden van artikel 3.2, zesde lid, van de wet voorzover indien hiervoor overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet, een vrijstelling of ontheffing is verleend door een ander bevoegd gezag.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingengebied:

Schadegevoelige percelen en aangrenzende percelen in de gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Van 1 maart tot 1 oktober van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 maart van een ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang. Er zal slechts ontheffing worden verleend voorzover dit niet strijdig is met de wet en het bepaalde in de Vogelrichtlijn.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen conform de artikelen 3.9 Besluit natuurbescherming.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

DAMHERT (*Dama dama*)

Status in Wet natuurbescherming:

Beschermde inheemse diersoort (artikel 3.10, eerste lid, Wnb).

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan jonge bosopstanden en gewassen. Gevaar voor de verkeersveiligheid.

In de Provincie Utrecht is in 2010 voor het eerst schade gemeld aan gewassen en aan jonge bosaanplant.

Beleid:

1. Het damhert is opgenomen in een Provinciale opdracht ex artikel 3.18. Op grond hiervan is het toegestaan gewonde dieren op te sporen en, ter voorkoming van verdere schade te doden. Dit is slechts toegestaan door jachtaktehouders welke lid zijn van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht en welke zijn aangewezen door de Stichting Valwild Utrecht.
2. Daarnaast zal er op voorhand een ontheffing ex artikel 3.17 worden verleend om een nul-stand van damherten in de Provincie Utrecht te realiseren.
3. Voor het gebied Plantage Willem III / Remmerdense Heide wordt ruimte geboden voor een beheersbare groep damherten. Beheer van deze groep zal mogelijk worden zijn met een ontheffing ex artikel 3.17Wnb, op basis van een beheerplan voor dit gebied.
4. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.
5. Indien noodzakelijk voor het realiseren van de nulstand kan besloten worden tot een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

N.v.t.

Ontheffingsgebied:

Hele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Het gehele jaar. Van een uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

EDELHERT (*Cervus elaphus*)

Status in Wet natuurbescherming:

Beschermde inheemse diersoort (artikel 3.10, eerste lid, Wnb).

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan jonge bosopstanden en gewassen. Gevaar voor de verkeersveiligheid.

Beleid:

1. Het edelhert is opgenomen in een Provinciale opdracht ex artikel 3.18. Op grond hiervan is het toegestaan gewonde dieren op te sporen en, ter voorkoming van verdere schade te doden. Dit is slechts toegestaan door jachtaktehouders welke lid zijn van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht en welke zijn aangewezen door de Stichting Valwild Utrecht.
2. Daarnaast kunnen er ontheffingen ex artikel 3.17 Wnb worden verleend op basis van de belangen welke genoemd zijn in dit artikel. Deze ontheffingen worden verleend op basis van een door Gedeputeerde Staten goedgekeurd edelhertenbeheerplan.
3. Verder kunnen er op voorhand ontheffingen ex artikel 3.17 Wnb worden verleend om een nul-stand van edelherten in de nul-standgebieden te realiseren.
4. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.
5. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het edelhertenbeheerplan kan besloten worden tot een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Populatiebeheer: Utrechtse Heuvelrug en Gelderse Vallei. Overig afschot: gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Populatiebeheer: 1 augustus tot en met 15 februari.

Overig afschot: Het gehele jaar. Van een uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

Populatiebeheer op basis van een edelhertenbeheerplan en op basis hiervan jaarlijks op te stellen uitvoeringsplan, waarbij een lage stand en geringe populatiedichtheid uitgangspunt zijn. Populatie-ontwikkeling en ruimtelijke spreiding als mede schade worden door middel van monitoring gevolgd.

REE (*Capreolus capreolus*)

Status in Wet natuurbescherming:

Beschermde inheemse diersoort (artikel 3.10, eerste lid, Wnb).

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan jonge bosopstanden. Gevaar voor de verkeersveiligheid.

Beleid:

1. Het Ree is opgenomen in een Provinciale opdracht ex artikel 3.18 Wnb. Op grond hiervan is het toegestaan gewonde dieren op te sporen en, ter voorkoming van verdere schade en/of ter voorkoming van onnodig lijden, te doden. Dit is slechts toegestaan door jachtaktehouders welke lid zijn van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht en welke zijn aangewezen door de Stichting Valwild Utrecht.
2. Daarnaast kan er een ontheffing ex artikel 3.17 Wnb worden verleend op basis van de belangen welke genoemd zijn in dit artikel. Deze ontheffingen worden verleend op basis van een door Gedeputeerde Staten goedgekeurd Fauna-beheerplan. Activeren van ontheffingen door leden van de wildbeheereenheden uitsluitend mogelijk na instemming van de Provincie op basis van een door de Faunabeheereenheid goedgekeurd jaarlijks werkplan.
3. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.
4. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het Faunabeheerplan kan besloten worden tot een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

Hele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Het gehele jaar. Van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

WILD ZWIJN (*Sus scrofa*)

Status in Wet natuurbescherming:

Beschermde inheemse diersoort (artikel 3.10, eerste lid, Wnb).

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan jonge bosopstanden en gewassen. Schade aan recreatieterreinen. Gevaar voor de verkeersveiligheid. In de Provincie Utrecht is in 2010 voor het eerst schade gemeld aan gewassen.

Beleid:

1. Het wild zwijn is opgenomen in de Provinciale opdracht ex artikel 3.18 Wnb. Op grond hiervan is het toegestaan gewonde dieren op te sporen en, ter voorkoming van verdere schade te doden. Dit is slechts toegestaan door jacht-aktehouders welke lid zijn van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht en welke zijn aangewezen door de Stichting Valwild Utrecht.
2. Daarnaast wordt er een ontheffing op voorhand ex artikel 3.17 Wnb verleend om een nul-stand van wilde zwijnen in de Provincie Utrecht te realiseren.
3. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.
4. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het Faunabeheerplan kan besloten worden tot een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om zonder toestemming van de grondeigenaar beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

N. v. t.

Ontheffingsgebied:

Hele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Het gehele jaar. Van een uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

HAAS (*Lepus europaeus*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse diersoort (artikel 3.10, eerste lid, Wnb).
- Bejaagbare wildsoort (artikel 3.20, tweede lid, Wnb).

Soort schade en schadeverleden:

Volgronds groenten, diverse akkerbouwgewassen, boomkwekerijen en fruitboomgaarden.

Beleid:

1. De populatie dient in gebieden met kwetsbare teelt via reguliere bejaging op een acceptabel niveau gehouden te worden. Op grond van artikel 3.17 Wnb kan ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en bossen, buiten de bejaagbare periode ontheffing worden gegeven voor het doden met het geweer.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingengebied:

Op schadegevoelige percelen.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Ontheffing: Gehele jaar van 1 april tot 1 november: van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang en van 1 november tot 1 april van ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

KONIJN (*Oryctolagus cuniculus*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse diersoort (artikel 3.10, eerste lid, Wnb).
- Bejaagbare wildsoort (artikel 3.20, tweede lid, Wnb).
- Beschermde diersoort als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, waarvoor in het gehele land een vrijstelling geldt van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.

Soort schade en schadeverleden:

Boomkwekerijen, botanische tuinen, bosaanplant, fruitteelt, vollegronds groenten, diverse akkerbouwgewassen.

Beleid:

1. Het konijn valt onder de landelijke vrijstelling ex artikel 3.15. Daarnaast is de soort bejaagbaar. Voorzover dit noodzakelijk en effectief is ter bescherming van de belangen als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, onder a, van de wet, kan aanvullend ontheffing verleend worden voor situaties waar de landelijke vrijstelling niet op ziet.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingsgebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Gehele jaar van 1 april tot 1 november: van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang en van 1 november tot 1 april van ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

WOELRAT (*Arvicola amphibius*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse diersoort (artikel 3.10, eerste lid, Wnb).

Soort schade en schadeverleden:

In de Provincie Utrecht komt Woelratten schade voor in het Kromme Rijngebied en een enkel geïsoleerd geval in het noordwesten van de Provincie. In 2005 is in de Provincie Utrecht een schadebedrag door het Faunafonds getaxeerd van € 62.486. De schade-omvang kan sterk wisselen. In 2011 heeft het Faunafonds € 226.570 uitgekeerd als tegemoetkoming voor door Woelratten aan fruitbomen in Nederland veroorzaakte schade; in 2010 was dat € 0.

Beleid:

Ter voorkoming van schade aan de in de wet genoemde belangen te beschermen, een ontheffing op basis van artikel 3.17 Wnb worden verleend.

Preventieve maatregelen:

Ter voorkoming van Woelratten is een middel het schoonhouden van het terrein (maaien van gras).

Volgens het Faunafonds zijn er geen preventieve middelen bekend om Woelratten effectief te verjagen. Het doden van deze diersoort lijkt de meest effectieve oplossing om schade te voorkomen en te beperken.

Ontheffingengebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van belangrijke schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen: N.v.t.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

VOS (*Vulpes vulpes*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Beschermde inheemse diersoort (artikel 3.10, eerste lid, Wnb).
- Beschermde diersoort als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, waarvoor in het gehele land een vrijstelling geldt van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen.

Soort schade en schadeverleden:

- Mogelijke negatieve effecten op bodembroeders / weidevogels.
- Mogelijke schade aan sierpluimvee en bedrijfsmatig gehouden pluimvee. In de Provincie Utrecht is belangrijke schade door vossenpredatie opgetreden bij pluimveebedrijven met een vrije uitloop.

Beleid:

1. De Vos valt onder de landelijke vrijstelling ex artikel 3.15, eerste lid, Wnb. Voorzover dit noodzakelijk en effectief is ter bescherming van de belangen als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, onder a, van de wet, kan aanvullend ontheffing verleend worden voor situaties waar de landelijke vrijstelling niet op ziet.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BIJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffingengebied:

In specifieke gebieden, te benoemen in de ontheffing, waar sprake is van noodzaak van voorkomen en bestrijden van (belangrijke) schade.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Gehele jaar van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang. Bij kunstlicht-ontheffingen tussen zonsondergang en zonsopkomst.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

DEEL 2

EXOTEN

NIJLGANS (*Alopochen aegyptiaca*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Deze vogelsoort wordt niet beschermd op basis van de Wet natuurbescherming.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt, als bedoeld in artikel 3.18, eerste en vierde lid. De Provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen.

Soort schade en schadeverleden:

Mogelijk aan diverse landbouwgewassen.

Beleid:

1. De Nijlgans is opgenomen in een Provinciale opdracht ex artikel 3.18 van de wet. Op grond hiervan kan de soort, ter voorkoming van belangrijke schade, met het geweer worden bestreden door jachtaktehouders op gronden waarvan zij jachthouder zijn of op gronden van anderen mits zij daartoe over een schriftelijke toestemming van de desbetreffende grondgebruiker beschikken.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.
3. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het Faunabeheerplan kan besloten worden tot een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om, zonder toestemming van de grondeigenaar, beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BJJ2 Unit Faunafonds.

Ontheffinggebied:

N.v.t.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Aanvullende opdracht: van 1 april tot 1 oktober van 1 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst en van zonsondergang tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 april van een ½ uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst en van zonsondergang tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

ROSSE STEKELSTAART (*Oxyura jamaicensis*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Deze vogelsoort wordt niet beschermd op basis van de Wet natuurbescherming.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt, als bedoeld in artikel 3.18, eerste en vierde lid. De Provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen.

Soort schade en schadeverleden:

Deze soort vormt een bedreiging voor de witkopeend in Spanje. De Witkopeend (*Oxyura leucocephala*) is als 'bedreigd' opgenomen op de IUCN Rode Lijst van bedreigde soorten en is opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern, bijlage I van het verdrag van Bonn en bijlage II van het CITES-verdrag. Hybridisatie met de Rosse stekelstaart wordt beschouwd als een belangrijke bedreiging voor het voortbestaan van de Witkopeend.

Beleid:

1. De Rosse stekelstaart is opgenomen in een Provinciale opdracht ex artikel 3.18 van de wet. Op grond hiervan kan de soort, ter voorkoming van belangrijke schade, met het geweer worden bestreden door jachtaktehouders op gronden waarvan zij jachthouder zijn of op gronden van anderen mits zij daartoe over een schriftelijke toestemming van de desbetreffende grondgebruiker beschikken.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.
3. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het Faunabeheerplan kan besloten worden tot een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om, zonder toestemming van de grondeigenaar, beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

N.v.t.

Ontheffinggebied:

Gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

N.v.t.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

DEEL 3

VERWILDERDE HUISDIEREN

SOEPGANS (*Anser anser forma domesticus*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Deze vogelsoort wordt niet beschermd op basis van de Wet natuurbescherming.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt, als bedoeld in artikel 3.18, eerste en vierde lid. De Provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen.

Soort schade en schadeverleden:

Het Faunafonds keert geen schade uit toegebracht door boerenganzen. Om die reden zijn voor deze soort geen schadebedragen bekend. De schade die toegebracht wordt door soepganzen is per capita vergelijkbaar of groter dan die van de Grauwe gans. Het gaat immers om een gedomesticeerde vorm met een vergelijkbare of grotere lichaamsomvang.

Beleid:

1. De verwilderde gedomesticeerde gans is opgenomen in een Provinciale opdracht ex artikel 3.18 van de wet. Op grond hiervan kan de soort, ter voorkoming van belangrijke schade, met het geweer worden bestreden door jachtaktehouders op gronden waarvan zij jachthouder zijn of op gronden van anderen mits zij daartoe over een schriftelijke toestemming van de desbetreffende grondgebruiker beschikken.
2. Om effectief optreden mogelijk te maken kan een aanvullende opdracht om tijdens de ochtend en avondschemering in te grijpen worden verleend.
3. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.
4. Indien noodzakelijk voor het uitvoeren van het Faunabeheerplan kan besloten worden tot een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om, zonder toestemming van de grondeigenaar, beheer mogelijk maken.

Preventieve maatregelen:

Diverse effectieve maatregelen (minimaal 2) genoemd in de handreiking faunaschade en/of preventiekit van BLJ12 Unit Faunafonds.

Ontheffinggebied:

Gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Aanvullende opdracht: van 1 april tot 1 oktober van 1 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst en van zonsondergang tot 1 uur na zonsondergang; van 1 november tot 1 april van een ½ uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst en van zonsondergang tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

VERWILDERDE DUIF (*Columba livia forma domestica*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Deze vogelsoort wordt niet beschermd op basis van de Wet natuurbescherming.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt, als bedoeld in artikel 3.18, eerste en vierde lid. De Provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan gewassen in het bijzonder direct na inzaai en in geleverd graan.

Beleid:

1. De verwilderde duif is opgenomen in een Provinciale opdracht ex artikel 3.18 van de wet. Op grond hiervan kan de soort, ter voorkoming van belangrijke schade, met het geweer worden bestreden door jachtaktehouders op gronden waarvan zij jachthouder zijn of op gronden van anderen mits zij daartoe over een schriftelijke toestemming van de desbetreffende grondgebruiker beschikken.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

N.v.t.

Ontheffingsgebied:

Gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

N.v.t.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

VERWILDERDE KAT (*Felis catus*)

Status in Wet natuurbescherming:

- Onbeschermde verwilderde diersoort.
- Diersoort waarvan de stand mag worden beperkt, als bedoeld in artikel 3.18, eerste en vierde lid. De Provincie kan opdracht verlenen om het aantal dieren te verminderen.

Soort schade en schadeverleden:

Schade aan fauna voornamelijk door predatie.

Beleid:

1. De verwilderde kat is opgenomen in een Provinciale opdracht ex artikel 3.18 van de wet. Op grond hiervan kan de soort, ter voorkoming van belangrijke schade, met het geweer worden bestreden door jachtakehouders op gronden waarvan zij jachthouder zijn of op gronden van anderen mits zij daartoe over een schriftelijke toestemming van de desbetreffende grondgebruiker beschikken.
2. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een opdracht ex artikel 3.18 Wnb om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Preventieve maatregelen:

N.v.t.

Ontheffingengebied:

Gehele Provincie.

Ontheffingsperiode(n) en tijdstippen:

Aanvullende opdracht: Gehele jaar van 1 april tot 1 november: van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang en van 1 november tot 1 april van ½ uur voor zonsopkomst tot een ½ uur na zonsondergang.

Toegestane middelen:

Alle wettelijk toegestane middelen.

Overige voorwaarden:

N.v.t.

Colofon:

Tekst:

Afdeling Fysieke Leefomgeving, team natuur en landbouw.

Fotografie:

Faunafotografie Ton Richter

Sander van Rijswijk (luchtfoto's)

Jelger Herder

Lubomir Hlasek

Klaas van Haeringen

Erik van Dijk

Buiten-Beeld (Karl van Ginderdeuren, Luc Hoogenstein, Paul van Hoof, Daan Schoonhoven,

John van den Heuvel, Els Branderhorst, Mark van Veen, Bendiks Westerink)

Istock en Shutterstock

Stadsecologen Amsterdam en Utrecht

Beeldbank provincie Utrecht

Pascal Wink

Claude van der Neut

Ron Beenen

Jan Berkhof

Jandirk Kievit

Jeroen Nuissl

Linda Groot

Ron Stroet

Rimmert Lauwers

Eindredactie:

Afdeling Fysieke Leefomgeving, team natuur en landbouw.

Vormgeving

Pier 19 Grafisch ontwerpers, Utrecht

Drukwerkbegeleiding

MultiMediaCentrum provincie Utrecht

